İNTERNET ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM MEKANİZMALARI

Bilal GEZER
211102101

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Eylül, 2024

İNTERNET ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM MEKANİZMALARI

Bilal GEZER
211102101
ORCID: 0000-0002-6969-9329

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Eylül, 2024

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

BİLAL GEZER'ın "İnternet Alan Adı Uyuşmazlıkları ve Çözüm Mekanizmaları" başlıklı tezi 13.09.2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik tezi oy birliğiyle/oy çokluğuyla, başarılı/başarısız olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı. Adı ve Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	Dr.Öğr.Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN (Danışman) Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Dr.Öğr.Üyesi Tülay GÖKDEMİR TAMER Maltepe Üniversitesi	.....
Üye	Doç.Dr.Esra HAMAMCIOĞLU Kadir Has Üniversitesi	.....

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli *"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"* ile bildirilen 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

TEŞEKKÜR

Öncelikli olarak böyle istisnai bir konuda tez yazmama vesile olan Doç. Dr. Mete TEVETOĞLU'na; danışmanlığımı kabul eden Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN'a; değerli katkılarından dolayı Doç. Dr. Öğr. Üyesi Esas HAMAMCIOĞLU ile Dr. Öğr. Üyesi Tülay GÖKDEMİR TAMER'e; yüksek lisans sürecinde ve tez aşamasında kendilerine vakit ayıramadım ve her zaman bana destek olan aileme eşim Medine GEZER ve çocuklarım Yavuz Sultan Selim GEZER ile Mihrimah Sultan GEZER'e sonsuz teşekkür ederim.

Bilal GEZER

Eylül, 2024

ÖZET

İNTERNET ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARI VE ÇÖZÜM MEKANİZMALARI

Bilal Gezer
Yüksek Lisans Tezi
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Betül Aktaş Ertan
Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2024

İnternet alan adları, internet çağının vazgeçilmez bir unsurudur. Ticaretin, iletişimin ve teknolojinin gelişmesinde büyük katkısı bulunmaktadır. İnternet alan adlarının öneminden ve faydalarından dolayı özellikle ticari işletmeler için vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir. İnternet alan adlarının önemleri ve ulaştığı maddi değer nedenleriyle de alan adlarına yönelik ihlaller meydana gelmektedir. İnternet alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar, kişi adlarından, ticaret unvanlarından, işletme adlarından, tanıtma işaretlerinden, marka haklarından, eser adlarından, coğrafi işaretlerden ve alan adları hakkına yapılan tecavüz halleriyle karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamızda, alan adları hukuku ve sistemi hakkında genel bilgilendirme yapılmış, alan adlarından kaynaklı uyuşmazlıkların nedenleri ve çeşitleri tespit edilmeye çalışılmış, meydana gelen uyuşmazlıkların çözülmesi amacıyla Türk hukukunda başvurulabilecek hukuksal yollar ile alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İnternet alan adları, uyuşmazlık, tahkim, marka

ABSTRACT

INTERNET DOMAIN NAME DISPUTES AND RESOLUTION MECHANISMS

Bilal Gezer
Master Thesis
Department of Private Law
Private Law Master Programme with Thesis
Thesis Advisor: Asst. Prof. Betül Aktaş Ertan
Maltepe University Graduate School, 2024

İnternet domain names are an indispensable element of the internet age, contributing significantly to the development of commerce, communication, and technology. Due to their importance and benefits, internet domain names have become an essential element, especially for commercial enterprises. Violations directed towards domain names occur due to the importance and material value they have attained. Disputes arising from internet domain names encompass conflicts over personal names, trade names, business names, trademarks, intellectual property rights, work names, geographical indications, and instances of infringement of domain name rights. In our study, we provide a general overview of domain name law and systems, attempt to identify the reasons and types of disputes arising from domain names, and present legal avenues and alternative dispute resolution mechanisms within Turkish law for resolving such disputes.

Keywords: İnternet domain names, dispute, arbitration, trademark

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI ii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZET v
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER vii
TABLOLAR LİSTESİ xii
KISALTMALAR xiii
BÖLÜM 1 : GİRİŞ 1
1.1 Problem 1
1.2 Amaç 1
1.3 Önem 1
1.4 Konunun Takdimi ve Sınırlandırılması 2
BÖLÜM 2 : İNTERNET ALAN ADI SİSTEMİ VE HUKUKU 4
2.1 İnternet Alan Adı Sistemi 4
2.1.1 İnternet alan adı sisteminin hiyerarşik yapısı 5
2.1.1.1 Hiper aktarım protokolü (hyper text transfer protocol) 6
2.1.1.2 Dünyayı saran ağ (world wide web) 6
2.1.1.3 Ülke birinci düzey alan adı (country code top level domains- ccTLDs) 6
2.1.1.4 Jenerik birinci düzey alan adı (generic top level domains- gTLDs) ... 7

2.1.1.5 İkinci düzey alan adı (second level domain- SLD) 8

2.1.1.6 Üçüncü düzey alan adı (third level domains- TrdLDs) 9

2.1.2 İnternet alan adı kurumları 9

2.1.2.1 İnternet tahsisli sayılar otoritesi (internet assigned numbers authority/ IANA) 10

2.1.2.2 İnternet tahsisli sayılar ve isimler kurumu (internet corporation for assigned names and numbers/ ICANN) 10

2.1.2.3 Bölgesel IP kayıt kurumları 11

2.1.2.4 Bilgi teknolojileri ve iletişim kurumu 11

2.1.2.5 İnternet alan adı kayıt kuruluşları 12

2.1.3 İnternet alan adının tahsisi 15

2.2 İnternet Alan Adlarının Hukuki Niteliği 17

2.2.1 İnternet alan adlarının kullanılması ile ilgili ilkeler 20

2.2.2 İnternet alan adının fonksiyonları 22

2.3 İnternet Alan Adı Sahibinin Hakları ve Yükümlülükleri 24

2.3.1 İnternet alan adı sahibinin hakları 24

2.3.2 İnternet alan adı sahibinin yükümlülükleri 27

BÖLÜM 3 : İNTERNET ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARI VE NEDENLERİ 29

3.1 Genel Olarak 29

3.2 Uyuşmazlıkların Nedenleri 29

3.2.1 İltibas ihtimali 29

3.2.2 Ülkesellik 34

3.2.3 Tahsis kolaylığı 36

3.3 Uyuşmazlığın Çeşitleri 37

3.3.1 Medeni adlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar 39

3.3.2 Ticaret unvanından kaynaklanan uyuşmazlıklar 42

3.3.3 İşletme adından kaynaklanan uyuşmazlıklar 44

3.3.4 Marka hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar 46

3.3.4.1 Markaların tescili ve alan adları tahsisinin benzer ve farklı yönleri . 46

3.3.4.2 Uyuşmazlıklar 54

3.3.5 Eser adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar 62

3.3.6 Coğrafi işaretlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar 64

3.3.7 İnternet alan adı gaspından kaynaklanan uyuşmazlıklar 66

3.3.8 İnternet alan adı korsanlığından kaynaklanan yuşmazlıklar 67

3.3.9 Klavye korsanlığından kaynaklanan uyuşmazlıklar 68

3.3.10 Dolandırmak amacıyla e-posta uzantısının kullanılması eyleminden kaynaklanan uyuşmazlıklar 69

3.3.11 Ters internet alan adı gaspından kaynaklanan uyuşmazlıklar 70

BÖLÜM 4 : İNTERNET ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM MEKANİZMALARI 72

4.1 Genel Olarak 72

4.2 Uyuşmazlığın Sulh Yolu ile Çözülmesi 72

4.3 Uyuşmazlığın Arabuluculuk Yolu ile Çözülmesi 75

4.4 Uyuşmazlığın Dava Yolu ile Çözülmesi 78

4.4.1 Genel olarak 78

4.4.2 Tespit davası 79

4.4.3 Tecavüzün önlenmesi davası 80

4.4.4 Tecavüz fiillerinin durdurulması 81

4.4.5 Tecavüzün kaldırılması davası 82

4.4.6 Tazminat davaları 83

4.4.7 İhtiyati tedbir talebi 85

4.4.8 Davalara uygulanacak usûl kükümleri 88

4.5 Uyuşmazlığın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması ile Çözülmesi 94

4.5.1 Genel olarak 94

4.5.2 Uyuşmazlık çözüm hizmet sağlayıcıları 97

4.5.3 Başvuru şartları ve süreci 99

4.5.4 Şikâyetçinin iddiaları 102

4.5.4.1 İhtilaf konusu alan adının, şikâyetçinin haklarıyla benzer veya aynı olması ……..103

4.5.4.2 Şikâyet edilenin internet alan adı üzerinde yasal bir hakkı olmaması ……..106

4.5.4.3 Şikâyet edilenin kötü niyetli olması 107

4.5.5 Şikâyet edilenin savunmaları 116

4.5.5.1 Şikâyet edilenin yasal veya meşru hakkının olması 117

4.5.5.2 Şikâyet edilenin kötü niyetli olmaması 121

4.5.5.3 Dürüst kullanım 123

4.5.5.4 Sessiz kalma yoluyla hak kaybı 124

4.5.5.5 Marka hakkına dayanan şikâyetlerde kullanmama def'i 129

4.5.5.6 İfade ve bilgi alma özgürlüğüne ilişkin savunmalar..... 132

4.5.6 Hakem kararları 134

4.5.6.1 Değerlendirme süreci..... 134

4.5.6.2 Karar süreci 138

SONUÇ VE ÖNERİLER..... 144

KAYNAKÇA..... 150

ÖZ GEÇMİŞ 163

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İnternet Alan Adlarının Teknik Yapısı 6

KISALTMALAR

ACPA : Anticybersquatting Consumer Protection Act (Alan Adı Korsanlığına Karşı Tüketicilerin Korunması Kanunu) (USA)

APNIC : Asia Pasific Network Information Center (Asya Pasifik Bölgesi Kayıt Kurumu)

ARIN : Amerikan Registry for Internet Numbers

AUÇM : Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması

B : Baskı

BDDK : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

bkz. : Bakınız

BTK : Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

C. : Cilt

ccTLDs : Country Code Top Level Domain (Ülke Kodu Birinci Düzey Alan Adı)

CENTR : Council of European National Top Level Domain Registries (Avrupa Ulusal Üst Düzey Alan Adı Kayıt Kurumları Konseyi)

DNS : Domain Name System (Alan Adı Sistemi)

E. : Esas numarası

EHK : 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu

EURid : The European Registry of Internet Domain Names (AB İnternet Alan Adı Tescil Kurumu)

FSEK : 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

gTLDs : Generic Top Level Domains (Jenerik Birinci Düzey Alan Adı)

HD. : Hukuk Dairesi

HMK : 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

http : Hyper Text Tranfer Protocol (Hiper Metin Aktarım Protokolü)

HUAK : 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu

IANA : Internet Assigned Numbers Authority (İnternet Tahsisli Sayılar Otoritesi) (USA)

ICANN : Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu)

IP : Internet Protokol Sayısı

İAA : İnternet Alan Adı

İAAS : İnternet Alan Adı Sahibi

İAAT : İnternet Alan Adları Tebliği

İAAUÇMT : İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması Tebliği

İAAY : İnternet Alan Adları Yönetmeliği

K. : Karar Numarası

KK : Kayıt Kuruluşu

m. : Madde

MÖHUK : 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usûl Hukuku Hakkında Kanun

MTK : 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu

RG : Resmî Gazete

s. : Sayfa Numarası

S. : Sayı

SLD : Second Level Domain (İkinci Derece Alan Adı)

SMK : 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu

SPK : Sermaye Piyasası Kurulu

T. : Tarih

TBK : 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

TİTRK : 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu

TLDs : Top Level Domain (Birinci Derece Alan Adı)

TMK : 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu

TOBBUYUM: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Arabuluculuk ve Uyuşmazlık Çözüm Merkezi

TPMK : Türk Patent ve Marka Kurumu

TRABİS : ".tr" Ağ Bilgi Sistemi

TrdLDs : Third Level Domains (Üçüncü Düzey Alan Adı)

TRIPs : Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (Fikri Mülkiyet Hakları ile Bağlantılı Ticaret Anlaşması)

TSY : Ticaret Sicili Yönetmeliği

TTK : 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

UÇHS : Uyuşmazlık Çözüm Hizmet Sağlayıcı

UÇK : Uyuşmazlık Çözüm Hizmet Komitesi

UDRP : The Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (Alan Adı Uyuşmazlıklarının Yeknesak Çözümü Politikası)

URL : Uniform Resource Locator

WIPO : World Intellectual Property Organization (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü)

www : World Wide Web (Dünyayı Saran Ağ)

YHGK : Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

YÖK **:** Yükseköğretim Kurulu

BÖLÜM 1: GİRİŞ

1.1 Problem

Alan adlarının önemi ve ulaştığı ekonomik değer nedeniyle alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar meydana gelmektedir. Çalışmamızda ele aldığımız temel problem, internet alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıkların tespit edilmesi ve bu uyuşmazlıkların Türk hukuk sistemindeki çözüm mekanizmalarının incelenerek ortaya konulmasıdır.

1.2 Amaç

İnternet alan adlarına yönelik olarak özel kanuni düzenleme bulunmadığından ve alan adlarının hukuki niteliğine ilişkin olarak mevzuatların çelişmesinden dolayı internet alan adları uyuşmazlıklarına ve çözüm mekanizmalarına ilişkin bir çalışmanın yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur. Çalışmamızda, internet alan adlarının sistemini ve hukuksal niteliğinin ortaya konulması, internet alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıkların nedenlerinin tespit edilmesi ve bu uyuşmazlıkların çözümlenmesi için başvurulabilecek hukuksal yolların ortaya konulması amaçlanmıştır.

1.3 Önem

İnternet, iletişimin ve teknolojinin vazgeçilmez bir unsurudur. İnternetin daha yaygın, aktif ve verimli kullanılabilmesi için ise internet alan adları[1] sistemine ihtiyaç duyulmuştur. Alan adlarının kullanılmasıyla kişiler arasında iletişim artmış, ticaretlerde mesafe sınırı kalkmış, şirketlerin küresel çapta hizmet vermesini sağlamış ve her alanda vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir.

Çalışmamız kapsamında, internet alan adları hakkında genel bilgi verilmiş, bu kapsamdaki kurumlara değinilmiş, uyuşmazlıklar incelenmiş ve bu uyuşmazlıkların çözüm mekanizmaları irdelenmiştir.

[1] "İnternet Alan Adları" terimi, çalışmanın devamında "Alan Adları" olarak ifade edilecektir.

1.4 Konunun Takdimi ve Sınırlandırılması

Kişilerin haklarının korunabilmesi için hakkın dayanağı olan yasal mevzuat çerçevesinde koruma kapsamının incelenmesi gerekmektedir. Örneğin, marka hakları için Sınai Mülkiyet Kanunu[2], eser adlarından kaynaklanan haklar için Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu[3] hükümlerine dayanılması gerekmektedir.

Alan adlarının tekliği ilkesi gereğince her alan adından dünyada bir tane bulunmaktadır. Teklik ilkesi nedeniyle, SLD kısmındaki ibare üzerinde hak sahibi olduğunu iddia eden kişiler arasında uyuşmazlıklar meydana gelmektedir. Ayrıca, alan adları ile üçüncü kişilerin haklarına kötü niyetli olarak tecavüz etme ve haksız menfaat elde etme durumları da söz konusu olmaktadır.

Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar; kişi adlarından, ticaret unvanlarından, işletme adlarından, tanıtma işaretlerinden, marka haklarından, eser adlarından, coğrafi işaretlerden kaynaklanmakla birlikte alan adları hakkına yapılan tecavüz halleriyle de karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamızda, alan adlarından kaynaklı uyuşmazlıkların nedenleri ve çeşitleri tespit edilmeye çalışılmış, meydana gelen uyuşmazlıkların çözülmesi amacıyla Türk hukukunda başvurulabilecek hukuksal yollar ile alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına yer verilmiş olup özellikle UÇHS sistemi detaylı incelenmiştir.

İnternet alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü için uygulanan mekanizmalara baktığımızda en yaygın olarak kullanılan yöntem, dava yoluna başvurulmasıdır. TRABİS'in ve UÇHS'ların faaliyete geçmesiyle birlikte alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması yürürlüğe girmiş ve alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar, hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulmaya başlanılmıştır.

İkinci bölümde; alan adları sistemi hakkında genel bilgilendirmeye yer verilmiş, alan adlarının hukuki nitelikleri ortaya konulmaya çalışılmış, alan adlarının kullanılmasına yönelik ilkeler incelenmiş, alan adlarının fonksiyonları ortaya konulmaya çalışılmış, alan adlarının tahsis edilmesiyle tahsis sahibine sağlamış olduğu haklar ve

[2] **Sınai Mülkiyet Kanunu**. (2016). T.C. Resmî Gazete. 29944. 10 Ocak 2017.
[3] **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu**. (1951). T.C. Resmî Gazete. 7981. 13 Aralık 1951.

yükümlülükler incelenmiş, yasal mevzuat ve örnek tahsis sözleşmeleri ile alan adı tahsis sahibinin uyması gereken kurallar incelenmiştir.

Üçüncü bölümde; uyuşmazlıkların nedenleri incelenmiş, alan adlarına bakan yönüyle hukuki haklar hakkında bilgi verilerek meydana gelen uyuşmazlıklar açıklanmaya çalışılmıştır.

Dördüncü bölümde; ikinci bölümde incelenen uyuşmazlık çeşitlerinin Türk hukuku kapsamında çözüm mekanizmaları incelenmiştir. Çözüm mekanizmaları incelenirken öncelikle en ideal yöntem olan sulh sözleşmesi incelenmiş, daha sonra ise alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olan arabuluculuk yöntemi incelenmiştir. Bu iki yöntemden sonra en genel yöntem olan dava yolu incelenmiş ve açılabilecek dava türlerine değinilmiştir. Son olarak da alan adlarına yönelik olarak alternatif bir uyuşmazlık çözüm mekanizması olan ve ICANN çözüm usûlü dikkate alınarak faaliyete geçen UÇHS'ları yönünden uyuşmazlıkların çözümlenmesi süreci incelenmiştir.

BÖLÜM 2: İNTERNET ALAN ADI SİSTEMİ VE HUKUKU

2.1 İnternet Alan Adı Sistemi

İnternet, bilgisayar teknolojilerinin birbirleriyle iletişim kurmak için kullandığı bir iletişim ortamıdır[4]. Telefon, faks, e-posta ve benzeri bütün iletişim sistemlerinde olduğu gibi internet ağ sisteminde de iletişimin gerçekleşebilmesi için bir adres sistemi gerekmektedir[5]. Bu adres sisteminin kullanmış olduğu numaralar ise İnternet Protokol Sayılarıdır (IP)[6]. İnternete bağlanan her bilgisayarın IP numarası bulunmakta olup bilgisayar internete bağlı olduğu sürece bilgisayarın adresi işlevini görmektedir. Ayrıca, internet sitelerinin de IP adresleri bulunmaktadır. İnternette bütün yönlendirme ve iletişim sistemi IP numaraları ile yapılmaktadır. Bilgisayar kullanımının yaygınlaşması, IP numaralarının akılda kalmasının ve kullanımının zor olması nedeniyle, internet sitelerine verilen IP numaralarına isimler verilerek internetin kullanımı kolaylaştırılmıştır[7]. IP numaralarına isim verilerek oluşturulan sisteme İnternet Alan Adları Sistemi (Domain Name System – DNS) denilmektedir. Alan adları, internet ağındaki kısa adresler olarak tarif edilebilir[8]. Akılda kalıcı bu adresler sayesinde IP sayılarının ifade etmiş oldukları adreslere daha kolay bir şekilde ulaşım

[4] Soysal, T. (2014). İnternet Alan Adları Hukuku (Domain Name Law). Ankara: Adalet Yayınevi. s.21.

[5] Karaman, Z. (2017). İnternet Alan Adı Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları: Karşılaştırmalı Bir Analiz. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 24; Usta, S., (2020). "İnternet Alan Adlarının Korunmasında ICANN Tahkim Usulü" S. Yılmaz (Ed.), Bilişim Hukuku Güncel Sorunlar, içinde. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 107.

[6] İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmeliğin 3/1-j maddesinde Sabit IP adresi, "Belirli bir ağa bağlı cihazların ağ üzerinden birbirlerine veri yollamak için kullandıkları, zamana, oturuma göre değişmeyen ve sistem yöneticisi tarafından belirlenip tanımlanan ve değiştirilebilen IP adresi"; İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 3/1-h maddesinde IP adresi, "Belirli bir ağa bağlı cihazların birbirini tanımak, birbirleriyle iletişim kurmak ve birbirlerine veri yollamak için kullandıkları, İnternet Protokolü standartlarına göre verilen adresi" şeklinde tanımlanmıştır. **İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik**. (2007). T.C. Resmî Gazete. 30035. 11 Nisan 2007. **İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik**. (2007). T.C. Resmî Gazete. 26716. 30 Kasım 2007.

[7] Bozbel, S. (2006). İnternet Alan Adlarının (Domain Names) Korunmasında ICAAN Tahkim Usulü. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 25; Oğuz, S. (2021). İnternet Alan Adı Hakkının Hukuki Niteliğinin Değerlendirilmesi. Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9(1), s. 14. 01 Nisan 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/shd/issue/68699/1079897 adresinden indirildi; Sargın, A. (2015). "İnternet Alan Adları ve Haksız Rekabet" T. Memiş (Ed.), Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2013, içinde. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 351.

[8] Kent, B. (2019). Türkiye'de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi. Ankara: Adalet Yayınevi. s. 27; Yasaman, Z. (2020). Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda İnternette Marka Hakkının İhlali. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. S. 121.

sağlanılmaktadır. İnternet kullanıcıları tarafından alan adlarına erişilmeye çalışıldığı zaman, internet yazılımı bu alan ismini IP adresine dönüştürerek erişimi sağlar ve alan adının bağlı olduğu internet sayfasını açar.

Alan adları, kişilerin internet teknolojisini kolay bir şekilde kullanmalarını sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Alan adı; 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun[9] 3/1-v maddesinde ve İnternet Alan Adları Yönetmeliğinin[10] 3/1-d maddesinde; *"İnternet üzerinde bulunan bilgisayar veya internet sitelerinin adresini belirlemek için kullanılan internet protokol numarasını (adresini) tanımlayan adlar"* şeklinde tanımlanmıştır.

İnternet Alan Adları Sistemi (Domain Name System- DNS), 0-255 arası sayılardan oluşan IP adresinin yazılmasının yerine alan adlarının yazılmasına izin vermektedir[11]. DNS; IP adreslerini alan adlarına, alan adlarını da IP adreslerine çevirmeyi sağlayan bir sistemdir[12].

2.1.1 İnternet alan adı sisteminin hiyerarşik yapısı

Alan adları sistemi, soldan sağa doğru birbirinden noktalar ile ayrılmış hiyerarşik bir yapıya sahiptir[13]. Alan adları hiyerarşik yapısı, teknik zorunluktan kaynaklanmakta olup alan adları sistemini kolaylaştırmaktadır.

Örneğin; "https://www.tuketici.btk.gov.tr/" alan adını aşağıdaki tabloda bölümlere ayıracağız.

[9] **Elektronik Haberleşme Kanunu**. (2008). T.C. Resmî Gazete. 27050. 10 Kasım 2008. Md.3/1-v.
[10] **İnternet Alan Adları Yönetmeliği**. (2010). T.C. Resmî Gazete. 27752. 07 Kasım 2010.
[11] Karaman, **a.g.e.**, s. 25; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 190.
[12] Karaman, **a.g.e.**, s. 25; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 192; Usta, **a.g.e.**, s. 108-109.
[13] Oğuz, S. (2018). İnternet Alan Adı (Domain Name) Haklarının Korunması. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 48; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 192; Ulukaya, Ö., (2020). "Alan Adları ve Haksız Rekabet." S. Yılmaz (Ed.), Bilişim Hukuku Güncel Sorunlar, içinde. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 14-15; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 124.

https://	www	tuketici	btk	gov	tr
Protokol	Protokol	TrdLDs	SLD	gTLDs	ccTLDs

Tablo 1. İnternet Alan Adlarının Teknik Yapısı

2.1.1.1 Hiper aktarım protokolü (hyper text transfer protocol)

Hiper metin aktarım protokolü (http), hiper metin işaretleme dili (html)[14] kullanılarak oluşturulan internet sitelerinin aktarılabilmesi için kullanılan standart protokolün adıdır[15]. Tüm alan adlarının başında bulunan "https://" işareti, teknik zorunluluk nedeni ile kullanılmaktadır. Bu ibarenin teknik zorunluluk nedeni ile alan adlarının başında bulunmasından dolayı, alan adını ve alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi bir ayırt edici niteliği bulunmamaktadır[16].

2.1.1.2 Dünyayı saran ağ (world wide web)

World wide web (WWW), kullanılan bütün bilgisayarlardaki dosyalardan oluşan bir bütün olup, istenilen verilerin bulunmasını sağlamaktadır[17]. WWW, internet sitelerini oluşturmamızı ve internet sitelerine erişebilmemizi sağlamaktadır. WWW, Hiper Metin Aktarım Protokolü (http), Hiper Metin İşaretleme Dili (html) ve URL'nin birleşmesinden oluşmaktadır. Teknik zorunluluk nedeniyle alan adlarında kullanılan bir diğer işaret ise "www" olup alan adını ve alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi bir ayırt edici niteliği bulunmamaktadır[18].

2.1.1.3 Ülke birinci düzey alan adı (country code top level domains- ccTLDs)

Yukarıda bulunan alan adı şemasındaki "tr" ile gösterilen kısım, ülke birinci düzey alan adını (ccTLDs) ifade etmekte olup alan adının tahsis edildiği ülkeyi belirtmektedir. Her

[14] Hyper Text Markup Language (HTML).
[15] Kent, **a.g.e.**, s. 30.
[16] Çolak, U. (2018). Türk Marka Hukuku. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 97-98; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 52; Usta, **a.g.e**., s. 110; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 124.
[17] Kent, **a.g.e.**, s. 29, 30.
[18] Çolak, **a.g.e.**, s. 97-98; Epçeli, S. (2006). Marka Hukukunda Karıştırılma İhtimali. İstanbul: Legal Yayıncılık. s. 139; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 52; Ulukaya, a.g.e., s. 26; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 125; Yasaman, H., (Ekim 2021). Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi Cilt I. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 336.

ülkenin, iki harften oluşan ayrı bir ccTLDs kısmı bulunmaktadır[19]. ccTLDs kısmı da kullanıldığı alan adında teknik zorunluluk nedeni ile bulunmakta olup bir ülkeyi ifade ettiğinden dolayı alan adını ve alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi bir ayırt edici niteliği bulunmamaktadır[20]. ccTLDs kısmı, teknik olarak alan adının bir bölümü olan sunucu bilgisayarlarının bulunduğu ülkeyi göstermekte olup alan adının bağlı olduğu coğrafi bölgeyi göstermektedir[21].

Bazı ülkeler, yalnızca kendi vatandaşlarına veya kendi ülke hukuklarına göre kurulmuş kişilere, kendi ülke kodlarına (ccTLDs) istinaden alan adını tahsis etme hakkını vermektedir[22].

2.1.1.4 Jenerik birinci düzey alan adı (generic top level domains- gTLDs)

Yukarıda bulunan alan adı şemasındaki "gov" ile gösterilen kısım, jenerik birinci düzey alan adını (gTLDs) ifade etmektedir[23]. gTLDs kısmı da teknik zorunluluk nedeni ile alan adında kullanılmaktadır. Yukarıda belirtilen kısımların alan adını ve alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi bir ayırt ediciliği bulunmamaktayken, gTLDs ise kullanım durumuna göre ayırt edicilik kazanabilmektedir[24].

İAAY gereğince, ".tr" altında tanımlanan alt alan adları şunlardır: ".com", ".net", ".biz", ".info", ".bbs", ".name", ".org", ".web", ".gen", ".av", ".tv", ".dr", ".k12", ".tel", ".bel", ".gov", ".edu", ".pol", ".tsk", ".kep".

İAAY gereğince aşağıda belirtilen gTLDs'ler, BTK'nın belirlediği belgeler karşılığında belgeli tahsis edilen alan adlarıdır:

".av" Avukatlar, hukuk büroları ve avukatlık ortaklıkları,

".bel" İçişleri Bakanlığı kayıtlarında yer alan belediyeler,

---

[19] Bütün ülkelerin alan kodu için bkz. (https://www.aso.com.tr/ulke-alan-adlari-domain-name/). (E.T.: 15/07/2024), (http://www.iana.org/domains/root/db). (E.T.: 15/07/2024)

[20] Çolak, **a.g.e.**, s. 97-98; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 58; Ulukaya, **a.g.e**., s. 26; Yasaman, (Cilt I), s. 336; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 125; Yargıtay 11. HD, 05.02.2019, E. 2017/4031, K. 2019/840, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2017-4031-k-2019-840-t-5-2-2019, E.T.: 09/08/2024.

[21] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 56; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 128.

[22] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 57; örneğin, Avustralya, Çin, Hollanda, Kanada.

[23] Bütün gTLDs'ler için bkz. (https://www.iana.org/domains/root/db). (E.T.:15/07/2024)

[24] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 59.

“.dr” Tıp doktorları, doktor ortaklıkları,

“.edu” Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından tanınan yüksek öğretim kurumları,

“.gov” Kamu kurum ve kuruluşları,

“.pol” Emniyet Genel Müdürlüğü ve bünyesindeki birimler,

“.kl2” Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), MEB'e bağlı veya MEB tarafından onaylanmış okul öncesi eğitim veren kuruluş, ilköğretim, lise ve dengi öğretim kurumları ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ilgili mevzuatı kapsamında onaylanmış özel kreş, gündüz bakımevi, özel çocuk kulübü gibi kuruluşlar,

“.tsk” Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde yer alan birimler,

“.kep” Kurum tarafından yetkilendirilen Kayıtlı Elektronik Posta Hizmet Sağlayıcıları.

ICANN tarafından başlatılan “Yeni Jenerik Birinci Seviye Alan Adı Programı” kapsamında jenerik birinci seviye alan adları sınırsız hale gelmiştir. Böyle bir durumda her marka veya sektör de kendileri için gTLDs başvurusu yapabilecektir. Bu durum, alan adlarının kapsamını genişlettiği gibi yeni uyuşmazlıkları da beraberinde getirecektir. Örneğin; “.nike”, “.adidas”, “.paris”, “.watches” gibi uzantılı alan adları alınabilecektir.

2.1.1.5 İkinci düzey alan adı (second level domain- SLD)

Alan adının içerisinde bulunan ve alan adının ana unsuru olan kısım, SLD kısmıdır. Yukarıdaki örneğimizde bulunan “btk” ibaresi, alan adının SLD kısmıdır. Bu kısım, İAAY m.6 gereğince; yalnız harfler (a-z), rakamlar (0-9) ve tire (-) işaretinden oluşması, en az iki en fazla altmış üç karakter uzunluğunda olması, tire (-) işareti ile başlamaması ve/veya bitmemesi, yalnızca üçüncü ve dördüncü karakterlerinin birlikte tire (-) olmaması ve başkasına tahsisli olmaması gerekmektedir. Bu unsurlar, alan adlarının oluşabilmesi için var olması gereken teknik unsurlardır. Aynı madde gereğince alan adının, tahsise kapalı adlar listesinde yer almaması da gerekmektedir.

Teknik olarak her alan adının yalnızca bir tane olması nedeni ile alan adının başkasına tahsisli olması halinde aynı alan adının ikinci defa tahsisi mümkün olmayacaktır.

Alan adının SLD kısmı, alan adını ve alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi özellikleri taşıması nedeniyle ayırt edici olarak kabul edilmektedir[25]. Alan adı içerisindeki gTLDs, ccTLDs ve protokoller, teknik zorunluluktan dolayı kullanılırken; SLD kısmı, İAAY'nin 6. maddesinde belirtilen sınırlar dahilinde özgürce belirlenebilmektedir[26].

2.1.1.6 Üçüncü düzey alan adı (third level domains- TrdLDs)

Alan adı içerisinde bulunan ve SLD ile "www" arasında kalan kısım olan "tuketici", TrdLDs olarak ifade edilir. Bu kısmın kullanılabilmesi için tahsis edilmesine veya başkaca izin alınmasına gerek bulunmamaktadır[27]. TrdLDs'nin alan adı içerisinde bulunması alan adı sahibinin isteğine bağlıdır. TrdLDs, teknik olarak SLD ile kullanılabilmekte olup tek başına kullanılması mümkün değildir. Bu kısım, alan adı içerisindeki durumuna ve alan adı bütünlüğüne bağlı olarak alan adına ayırt edicilik katmaktadır[28].

2.1.2 İnternet alan adı kurumları

Dünya genelinde alan adları sisteminin kurulması ve bu sistemin işleyişinin takibi bazı kurumlar tarafından yapılmaktadır. Bu sistem içerisinde bulunan her kurumun ayrı bir görevi ve sorumluluğu bulunmaktadır. Bu başlık altında, ilgili kurumlar hakkında genel bilgi verilmiştir.

---

[25] Karaman, **a.g.e.**, s. 32; Kızılkaya, S. (2011). Alan Adı ve Alan Adının Hukuken Korunması. Terazi Hukuk Dergisi, 6(62), s.3. 01 Şubat 2023'te https://www.jurix.com.tr/article/1318 adresinden indirildi; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 65; Öztekin, A. (2021). Teori ve Uygulamada Türk İnternet Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 90; Soydemir, G. (2015). İnternette Haksız Rekabetin Önlenmesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 169; Usta, **a.g.e**., s. 110; Yasaman, (Cilt I), s. 336; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 141; Yargıtay 11. HD, 13/03/2006, E. 2005/2631, K. 2006/2520, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.:02/07/2023; Yargıtay 11. HD, 12.01.2015, E. 2014/14352, K. 2015/179, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2014-14352-k-2015-179-t-12-1-2015, E.T.: 09/08/2024.

[26] Yasaman, (Cilt I), s. 137; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 140; Yusufoğlu Bilgin, F. (2020). Fikri Mülkiyet Haklarının İnternet Ortamında Korunması. H.K. Yılmaztekin (Ed.). Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı, (s. 463-529), Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları. s. 478.

[27] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 66; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 142.

[28] Yasaman, H., (Ekim 2021). Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi Cilt II. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 1705.

2.1.2.1 İnternet tahsisli sayılar otoritesi (internet assigned numbers authority/ IANA)

IANA, internetin sorunsuz çalışmasını sağlayan bazı temel unsurları koordine etmekten sorumlu olup; özelde interneti yönlendiren teknik standartlarda "protokoller" kullanılan benzersiz kodlar ve numaralandırma sistemlerini tahsis etmekte ve bu işlemi sürdürmektedir[29]. Özetle bu kurum, IP numaralarını tahsis eden merkezi bir koordinatördür[30].

2.1.2.2 İnternet tahsisli sayılar ve isimler kurumu (internet corporation for assigned names and numbers/ ICANN)

ICANN, uluslararası düzeyde organize olmuş, kâr amacı gütmeyen, sorumluluğu kendisine ait olmak üzere yetkilerini bağımsız bir şekilde kullanan, Kaliforniya kanunlarına göre kurulmuş bir özel hukuk tüzel kişisidir[31]. ICANN'in misyonu, istikrarlı, güvenli ve birleşik küresel interneti sağlamaya yardımcı olmaktır[32]. ICANN'in kullandığı yetkilerin kaynağı sözleşmelerdir[33].

ICANN'in alan adlarına ilişkin uyuşmazlık çözüm sistemi ve politikaları bulunmaktadır. ICANN tahkimi, yetkilendirilmiş kuruluşlarca yapılabilmektedir[34]. Uyuşmazlıkların çözümü bakımından ICANN'in öngörmüş olduğu tahkim sistemi, klasik tahkime göre çok daha hızlı, ucuz ve kararlarının tanıma ve tenfiz işlemlerine

[29] İnternet erişimi için bkz. (www.iana.org/about). (E.T.: 15/07/2024).
[30] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 72; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 232; Soysal, T. (2006). İnternet Alan ve Adları Sistemi ve Tahkim Kuruluşlarının UDRP Kurallarına Göre Verdikleri Kararlara Eleştirel Bir Yaklaşım-1. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(21), s. 493. 22 Ekim 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23754/253103 adresinden indirildi.
[31] Alkan, M., Canbay, C. (2023). İnternet Alan Adları Yönetimi, Mevcut Sorunlar ve Çözüm Önerileri. s. 5. Erişim Tarihi: 01 Temmuz 2023 https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/slug/internet-alan-adlari-yonetimi-mevcut-sorunlar-ve-cozum-onerileri.pdf adresinden indirildi.; Bal, N. (2013). İnternet Alan Adları ve İnternet Alan Adı Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümlenmesi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17(2), s. 323-324. 04 Şubat 2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48109/608376 adresinden indirildi.; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 72; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 215; Soysal, (Alan Adı Sistemi), s. 495; İnternet erişimi için bkz. (www.icann.org/). (E.T.: 15/07/2024).
[32] İnternet erişimi için bkz. (www.icann.org/en/beginners). (E.T.: 15/07/2024).
[33] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 73.; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 216.
[34] İnternet erişimi için bkz. (www.icann.org/en/dndr/udrp/approved-providers.htm). (E.T.: 15/07/2024)

gerek bulunmadan icra edilebilmesinden dolayı dünya çapında etkili ve tercih edilen bir sistemdir[35].

2.1.2.3 Bölgesel IP kayıt kurumları

Bölgesel kayıt kurumları, IANA tarafından belirlenen bölgelerde faaliyet gösterirler. Bu kurumlar, IANA tarafından kendilerine tahsis edilen IP numaralarını, nihai kullanıcılara dağıtmak üzere ISS ve alan adı tahsis kurumlarına vermektedirler[36].

Bunlar; Reseaux IP Europeens Network Coordination Centre (RIPE NNC), American Tegistry for Internet Numbers (ARIN), Asia Pasific Network Information Center (APNIC) ve Regional Latin-American and Caribbean IP Adress Registry (LACNIC)'dir.

2.1.2.4 Bilgi teknolojileri ve iletişim kurumu

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK)'nun Türkiye'deki alan adları sistemi içerisindeki görev ve yetkileri, İAAY'nin 14. ve 15. maddelerinde belirtilmiştir. Bu görev ve yetkiler şunlardır:

> a) TRABİS'i kurmak ve işletmek veya belirlediği usûl ve esaslar çerçevesinde TRABİS'in üçüncü bir tarafça kurulması ve işletilmesini sağlamak,
> b) UÇHS'ları ve KK'ları belirlemek ve bunların iletişim bilgilerini internet sitesinde yayımlamak,
> c) Alan adı tahsis ve yenilemesine ilişkin ücretler ile uyuşmazlık çözüm mekanizmasının işletilmesi ile ilgili işlemlere ilişkin ücretleri belirlemek ve gerektiğinde değişiklik yapmak,
> d) Tahsise açılacak veya kullanıma son verilecek alt alan adlarını belirlemek,
> e) Belgeli tahsis edilen alt alan adların tahsisinde istenecek belgeleri belirlemek,

[35] Bal, **a.g.e.**, s.346.
[36] İnternet erişimi için bkz.: (www.iana.org/about). (E.T.: 15/07/2024)

f) Yönetmelikte belirtilen veya kurul tarafından belirlenen hallerle sınırlı olmak kaydıyla KK niteliğinde faaliyet yürütmek,

g) Alan adı ihtilaflarına ilişkin kendisine iletilen mahkeme kararlarını, UÇHS'nın kendisine ilettiği ihtilafa konu olan alan adları ile hakem veya hakem heyeti kararlarını internet sitesinde güncel olarak bulundurmak,

h) Kendisine iletilen talep ve şikayetleri değerlendirmek ve mevzuat çerçevesinde gerekli tedbirleri almak,

i) Her yıl nisan ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait faaliyet raporunu hazırlayarak Kurumun internet sitesinden ve gerekli olduğu hallerde diğer uygun araçlarla kamuoyuna duyurmak,

j) ICANN, RIPE NCC, CENTR gibi kuruluşlar nezdinde gerekli çalışmaları yürütmek,

k) Yönetmelik çerçevesinde görev alanına giren hususlara ilişkin gerekli gördüğü düzenlemeleri yapmak,

l) KK'larını ve UÇHS'larını denetlemeye ve KK'nın ve UÇHS'nın faaliyetlerine son vermek dâhil gerekli idari yaptırımları uygulamak,

görev ve yetkilerine sahiptir. BTK, re'sen, ihbar veya şikâyet üzerine UÇHS ve KK'nı denetlemeye yetkilidir.

BTK bünyesinde, TRABİS sistemi kurulmuştur. TRABİS; ".tr" uzantılı internet alan adı sisteminin ve buna ait merkezi veri tabanının işletilmesine, rehberin oluşturulmasına, güncellenmesine ve sunulmasına, alan adı başvuru işlemlerinin gerçek zamanlı olarak yapılmasına, tüm bu faaliyetlerin güvenli ve iş sürekliliğini sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesine imkân veren ve BTK tarafından işletilen bir sistem olup ayrı bir kurum değildir[37].

2.1.2.5 İnternet alan adı kayıt kuruluşları

İnternet alan adları kayıt kuruluşları[38], alan adlarına ilişkin başvuru, yenileme, iptal gibi işlemlerin yapılmasına aracılık eden ve alan adı sahibi ile birebir irtibatta olan tarafı

[37] İnternet erişimi için bkz.: (www.trabis.gov.tr/page/6). (E.T.15/07/2024).
[38] Kayıt Kuruluşları hakkında detaylı bilgi için bkz.: Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 1017-1036.

ifade etmektedir[39]. Başvuru üzerine BTK tarafından gerekli şartları taşıdığı tespit edilen tüzel kişilere faaliyet belgesi verilmektedir.

KK'nın yükümlülükleri, İAAY'nin 17. maddesinde belirtilmiştir. Bu yükümlülükler şunlardır:

a) Mevzuatlara uymakla,

b) Kullandıkları cihaz ve sistemler ile sundukları hizmetlerin erişilebilirliğini, güvenliğini, güvenilirliğini, bütünlüğünü sağlamakla,

c) Sundukları hizmetlerin kalitesi ve sürekliliği ile ilgili bir aksamanın yaşanmamasını sağlamakla ve bunun için yeterli sayıda nitelikli personel çalıştırmak ve gerekli teknik donanıma sahip olmakla,

d) Kişilere sundukları hizmetlere 7 gün, 24 saat eşit erişim imkânı sağlamakla,

e) Alan adı başvurusu ve diğer işlemler sırasında kişilerden tam ve doğru bilgiler almakla, bu bilgilerin güvenliğini ve gizliliğini sağlamakla, bu bilgileri güncellemekle, asgari yıllık olarak teyit etmekle, bilgi değişikliklerini TRABİS üzerinden BTK'ya derhal bildirmekle, bu bilgileri BTK ve yasal olarak yetkili kılınan taraflar haricinde hiçbir tarafa vermemekle ve alınma amaçları dışında kullanmamakla,

f) Kendilerine yapılan alan adına ilişkin tahsis, yenileme, iptal gibi talepleri gerçek zamanlı ve TRABİS'te uygulanan yazılım standartlarına uygun olarak TRABİS'e iletmekle,

g) TRABİS üzerinden yürüttükleri alan adına ilişkin işlemleri yerine getirirken gerekli özeni göstermekle,

h) Kendilerinden hizmet alan ve almak isteyen kişileri; alan adına ilişkin başvuru, tahsis, yenileme, iptal, transfer gibi işlemlerle ilgili olarak bilgilendirmekle,

i) Rehberlik hizmetine kendi internet siteleri üzerinden ücretsiz erişim imkânı sağlamakla,

[39] TRABİS tarafından faaliyet belgesi verilmiş kayıt kuruluşları için bkz.: (www.trabis.gov.tr/page/2). (E.T.:15/07/2024); İAAY m.3/ı.

j) Alan adı ile ilgili işlemler dolayısıyla elde ettiği bilgi ve belgeleri alan adının kullanımının herhangi bir nedenle sona ermesinden itibaren en az 10 yıl süre ile saklamakla,

k) Faaliyetleri sona ereceği zaman KK arası transfer işlemleri çerçevesinde gerekenleri yapmakla ve elindeki ilgili bilgi ve belgeleri BTK'ya tam ve doğru olarak zamanında teslim etmekle,

l) Her yıl mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait faaliyet raporunu BTK'ya sunmakla,

m) Tanıtıcı bilgilerini, ilgili mevzuatı ve başvuru formunun örneğini kendisine ait ".tr" uzantılı alan adına sahip internet sitesinde ilgili tarafların ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak bulundurmakla,

n) TRABİS'e entegre olan sistemlerini ve yedeklerini Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulundurmakla,

o) Alan adı ihtilaflarına ilişkin kendisine iletilen mahkeme kararları ile UÇHS'nın kendisine ilettiği ihtilafa konu olan alan adlarına ilişkin hakem veya hakem heyeti kararlarının gereğini yerine getirmekle, yükümlüdür.

İAAT[40] ile İAAUÇMT[41]'nde KK'na başkaca yükümlülükler getirilmiştir. Bu yükümlülüklerin başlıcaları şunlardır:

a) İAAS'nin İAA'na sahip olmak için gerekli şartları kaybetmesi, İAAS'nin verdiği bilgilerin tam ve/veya doğru olmadığının tespit edilmesi, İAAS'nin ilgili mevzuatı ihlal ettiğine ilişkin bilgi olması, alan adının tahsisinin iptaline yönelik mahkeme veya UÇHS kararı bulunması hallerinde TRABİS'e durum hakkında derhal bilgi vermekle,

b) Alan adına ilişkin bir adli süreç veya uyuşmazlık çözüm süreci başlatıldığı yönünde bir bilgi aldığında TRABİS'e durum hakkında derhal bilgi vermekle,

c) Kötü niyetli alan adı tahsislerine karşı tedbir almakla, yükümlüdür.

[40] **İnternet Alan Adları Tebliği**. (2013). T.C. Resmî Gazete. 28742. 21 Ağustos 2013.
[41] **İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizmaları Tebliği**. (2013). 28742. 21 Ağustos 20013.

2.1.3 İnternet alan adının tahsisi

İnternet alan adlarının tahsisi; serbest, belgeye dayalı ve karma tahsis olmak üzere üç ana grup şeklinde tahsis edilmektedir[42]. İlk başvuran kişinin alan adını tahsis ettirmiş olduğu (first come, first served) ilkeye dayalı sistem, "serbest tahsis sistemi"dir. Yasalarda belirtilmiş olan belge ve şartları sağlayan kişilere tahsis edilmesi yönteminin uygulandığı sistem, "belgeye dayalı tahsis sistemi"dir. Bu iki sistemde meydana gelen bazı sorunlar nedeni ile alan adını tahsis etmek isteyen kişilerin menfaatlerinin dengelenmeye çalışıldığı sistem ise "karma tahsis sistemi" olarak ortaya çıkmıştır.

Serbest tahsis sisteminde, başvurusu yapılan alan adı başkası adına tahsisli olmadığı sürece başvuru yapan adına tahsisi gerçekleştirilir[43]. Bu tahsis sisteminde, "ilk gelen, ilk alır (first come, first served)" ilkesine göre hareket edilmektedir. Bu tahsis sisteminde, tahsis kurumu tarafından tahsis başvurusunda bulunan başvurucunun bu alan adı üzerinde meşru hakkı olup olmadığı veya alan adının üçüncü kişilerin haklarını ihlal edip etmediğinin araştırılması yapılmamaktadır.

Belgeye dayalı tahsis sisteminde başvuru sahibinden, tahsisi talep edilen alan adının SLD kısmındaki ibare için hak sahibi olduğunu belge ile ispat etmesi talep edilmektedir[44]. Her ülke, kendi mevzuatına göre değişik belgeler ve şartlar talep etmektedir. Talep edilen belgelerden bazıları; marka tescil belgesi, ticaret unvanı veya işletme adına sahip olunduğunu gösteren belge, belirli meslek grubuna dâhil olunduğunu gösteren belge, şirket türüne ilişkin belge, gerçek kişiler için ikamet belgesi, tüzel kişiler ilişkin ilgili ülkede kurulduğuna veya ticari faaliyet gösterdiğine dair belge gibi belgeler talep edilebilmektedir.

Karma tahsis sisteminde ise, yukarıda belirtilen iki tahsis sisteminin belirli şartlarının birleştirilmesi ile meydana getirilmiştir. Bu tahsis sisteminde tahsis kurumları, şartları kendileri belirlemekte olup günün koşullarına ve gelişen teknolojik yapılara göre tahsis

[42] Bozbel, (ICANN), s. 31-38; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 93; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 313-315; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 129-130.
[43] Bozbel, (ICANN), s. 31-32; Karaman, **a.g.e**., s. 35; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 94; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 315; Usta, **a.g.e.**, s. 111.
[44] Karaman, **a.g.e**., s. 36; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 96; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 315.

şartlarını değiştirerek üçüncü kişilerin meşru haklarına müdahale edilmemesini de gözeterek tahsis başvurusu yapılmasını sağlamaya çalışmaktadırlar.

".tr" uzantılı alan adı tahsisleri, belgeli veya belgesiz olarak iki yöntemle yapılmaktadır. Belgesiz alan adı tahsisi "ilk gelen, ilk alır (first come, first served)" kuralının geçerli olduğu tahsislerdir. İlk gelenin tespitinde, alan adı başvurusunun TRABİS'e ulaştığı zaman kaydı esas alınmaktadır. Belgeli alan adı tahsisleri ise, ilgili bilgi ve/veya belgelerin başvuru sahibi tarafından kayıt kuruluşlarına verilmesini ve bu bilgi ve/veya belgelerin TRABİS'e ulaştırılmasına müteakip yapılan tahsislerdir[45]. Alan adlarının tahsisi açısından kayıt kuruluşlarının ön sipariş almaları, tahsis başvurusu yapmak isteyen kişi lehine herhangi bir hukuki hak talebi sağlamamaktadır[46].

İAAY gereğince; ".av.tr", ".bel.tr", ".dr.tr", ".edu.tr", ".gov.tr", ".pol.tr", ".kl2.tr", ".kep.tr" ve ".tsk.tr" uzantıları, BTK'nın belirlediği belgeler karşılığında belgeli tahsis edilen alan adlarıdır[47].

Bazı alan adlarına ilişkin özel tahsis kuralları getirilmiştir. Bu alan adlarına ilişkin olarak BTK tarafından "Tahsise Kısıtlı Alan Adlarına İlişkin Usûl ve Esaslar" belirlenmiştir[48]. "Turkiye", "Türkiye", "Ataturk", "Atatürk", "Turk", "Türk", "Türkiye Cumhuriyeti", "Turkiye Cumhuriyeti", "T.C." adları ile bu adların türev ve benzerlerinin ".gov.tr" alt alan adı altında tahsis edilmesi esastır. Her ilin adı ".gov.tr" alt alanı altında valiliklere, ilçenin adı ise kaymakamlıklara tahsis edilebilir. SPK ve BDDK tarafından faaliyet izni verilen yatırım kuruluşlarının adlarını içeren alan adları, sadece söz konusu kuruluşlara tahsis edilebilir.

[45] İnternet erişimi için bkz.: (www.trabis.gov.tr/page/6). (E.T.:15/07/2024).
[46] Şikâyetçi, iddialarından ve şikâyet ekinde sunduğu dokümandan kayıt kuruluşuna "ön sipariş" talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır. "Ön sipariş", alan adı tahsisi ile ilgili uygulamada olan mevzuat çerçevesinde hüküm altına alınmış bir tahsis şekli olmayıp, kayıt kuruluşlarının TRABİS faaliyete geçmeden evvel piyasaya sürdükleri bir pazarlama şeklinin adı olup, sipariş veren kişiye bir tahsis ya da mülkiyet hakkı sağlamamaktadır. İlgili mevzuatta "TRABİS"in faaliyete geçmesinden önce ön siparişlerin alınacağı ve bu siparişlerin tarihlerine göre öncelik hakkı tanınacağına ilişkin herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır. TOBBUYUM, 02.11.2022, K. 2022/87; 27/11/2022, K. 2022/77, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[47] Detaylı bilgi ve talep edilen belgeler için bkz.: (www.trabis.gov.tr/content/Belgeli). (E.T.:15/07/2024).
[48] İnternet erişimi için bkz.: (www.btk.gov.tr/uploads/pages/internet-alan-adlari-mevzuat/tahsisikisitliusulesas.pdf). (E.T.:15/07/2024).

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından, İAAY'nin 6. ve 7. maddesinde belirtilen şartlar dâhilinde istedikleri KK üzerinden alan adının kendilerine tahsisi için başvurusu yapabilirler.

Alan adı tahsis sözleşmesi; tahsis ettiren kişiye, KK'ndan alan adının internette kullanılmasını sağlamayı talep etme şeklinde nisbi bir hak vermekte olup, bu hak başka bir mutlak hakla kesilmediği sürece KK tarafından bu hak yerine getirilmek zorundadır[49].

2.2 İnternet Alan Adlarının Hukuki Niteliği

Alan adlarının; IP numaralarına isim verilerek oluşturulan sistem olduğunu ve internetteki kısa adresler olarak tarif edildiğini yukarıda belirtmiştik[50]. Alan adları, yeni bir kurum olması ve kanun koyucu tarafından hukuki niteliğinin kesin olarak ortaya konulmamış olması[51] nedenleriyle, hukuki niteliğine ilişkin olarak öğretide çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. İleri sürülen görüşler, alan adlarının diğer haklar ile benzer ve farklı yönleri göz önüne alınarak değerlendirilmiştir[52].

Alan adları, yapısı ve fonksiyonu nedeniyle, birçok hakka benzetilebilmektedir. Alan adlarının dünyada tek olması ve bir internet sitesine yönlendirmesi nedeniyle adreslere benzetilmektedir. Özellikle de IP numaraları ile alan adı arasındaki ilişki, adres kodu[53] ile adres arasındaki ilişkiye daha çok benzemektedir.

---

[49] Oğuz, (Alan Adının Niteliği), s. 26.

[50] Yukarıda "1.1. İnternet Alan Adı Sistemi" başlığı altında ayrıntılı teknik detaylar incelenmiştir.

[51] Ekici'ye göre; Alan adlarına yönelik mevzuatın, alan adlarının hukuki niteliğini tam ve net bir şekilde belirlemesinin aksine, alan adlarına yönelik mevzuatın birbiriyle çeliştiğini, alan adları üzerindeki hakkın bir tarafta kullanım hakkı ve intifa hakkı olarak belirlenmişken, diğer bir taraftan da satışa, hacze, rehne, mirasa konu olabileceği belirtilerek mülkiyet hakkına yaklaştırıldığı, bütün bu çelişkilerin bir arada olması nedenleriyle alan adlarının hukuki niteliğine ilişkin tartışmaların daha da artmasına neden olduğunu belirtmektedir. Ekici, Ş. (2023). Öğretide Temel Görüşler ve Türk Pozitif Hukuku Kapsamında İnternet Alan Adlarının (Domain Names) ve Alan Adları Üzerindeki Hakkın Hukuki Niteliği. Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 13(1), s. 412. 06 Temmuz 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdhfd/issue/79000/1222856 adresinden indirildi;

[52] Detaylı bilgi ve öğreti değerlendirmeleri için bkz.: Dal, **a.g.e.,** s. 46-49; Ekici, **a.g.e.**, s. 412; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 160-249; Oğuz, (Alan Adının Niteliği), s. 13-30; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s.317-340; Yıldırım., Mustafa (1999). Kişi İsimlerinin İnternet Alan İsmi Olarak Tescili Karşısında İsim Üzerindeki Hakkın Korunması. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, 19(1-2), s. 1003-1036. 14 Temmuz 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/iumhmohb/issue/9371/117485 adresinden indirildi; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 16-18.

[53] Adres kodu; Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hayata geçirilen, Türkiye sınırları içerisindeki tüm konutlara verilen 10 haneli bir koddur. https://adres.nvi.gov.tr/Home, E.T.: 06/07/2024

Her IP adresinin farklı bir alan adının olması ise medeni adlara benzer yönüdür. Ayrıca, EHK m.3/1-v ve İAAY m.3/1-d'de internet alan adı tanımında, IP numaralarını tanımlayan adlar olarak ifade edilmiştir.

Markalar, ayırt edici olmaları ve sicilde gösterilebilir olmaları şartıyla her türlü işaretten oluşmakta olup, alan adları da sicilde gösterilebilir özelliğine sahip olmakta ve ayırt edici özellik barındırabilmektedir. Marka olarak tescil edilen alan adları, marka korumasından faydalanabilmekte; tescil edilmeden kullanılması durumunda ise tescilsiz markalara ilişkin TTK m.54 ve devamı hükümleri kapsamında haksız rekabet hükümlerine göre korumadan faydalanabilmektedir[54]. Markalar, ticari kaygı ve amaç doğrultusunda teşebbüslerin mal ve hizmetlerini birbirinden ayırt etme amacı taşırken; birçok alan adı ve buna bağlı internet sitesi, herhangi bir ticari kaygı ve amaç taşımadan sadece kişisel veya toplumsal içerikler paylaşmaktadır[55]. Hatta alan adı, bir internet sitesine bağlı olmayabilir veya aktif kullanılmıyor olabilir. Bu yönleriyle de markadan ayrışmaktadır.

Alan adları, tahsis sahibine alan adını tahsis süresi boyunca kullanma, tahsisini yenileme, feragat etme, hizmet aldığı kayıt kuruluşunu değiştirme, satma, devretme ve miras bırakma gibi haklar vermektedir[56]. Bu kapsamda değerlendirildiğinde alan adları, bir hakkın konusunu oluşturmaktadır.

Alan adları, kayıt kuruluşları ile yapılan sözleşme kapsamında kaydettiren kişiye, sözleşmeden doğan bir hak vermektedir[57].

İAAY m.13'te alan adlarının satış ve devre konu edilebileceği belirtilmiş olduğu halde EHK m.34/1'de ve gerekçesinde, alan adlarının hiçbir şekilde haczedilemeyeceği belirtilmiştir. Hacze konu olamayan bir hak, iflas halinde iflas masasına da dâhil olamayacaktır. Oysaki hukuk kuralları gereğince; değeri para ile ölçülebilen ve satışa, devre, temlike konu olabilen haklar, hacze konu olabileceği gibi iflas masasına da değer olarak girebilmektedir. TTK m.127/1-h'de alan adlarının şirketlere sermaye olarak

[54] Küçükali, C. (2009). Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 47; Sarıgül, H. (2020). Marka Hukukunda Karıştırma İhtimali. Ankara: Adalet Yayınevi, s. 143.
[55] Ekici, **a.g.e.**, s. 424.
[56] Detaylı bilgi için bkz. 1.3.1 İnternet Alan Adı Sahibinin Hakları.
[57] Soysal, (Alan Adları Hukuku), s.318.

konulabileceğini açıkça belirtilmiştir. Bir tarafta alan adlarının haczedilemeyeceği belirtilmekte, diğer bir tarafta ise alan adlarının maddi değer taşıdığı kabul edilerek şirketlere sermaye olarak konulabileceği açıkça belirtilmektedir. Mevzuattaki bu çelişkiler, alan adlarının hukuki niteliğine ilişkin tartışmaların daha da artmasına neden olmaktadır.

Mevzuattaki bir başka çelişki ise, EHK m.34/1'de de "internet alan adları gibi intifa ve kullanım hakları" ibaresi kullanılarak alan adları üzerindeki hakkın intifa hakkı olduğu belirtilmiş, ancak İAAY m.13/3'te ise mirasçılara geçeceği belirtilmiştir. Miras hakkı, mülkiyet hakkı sahibine tanınan bir hak olduğu halde, intifa hakkı TMK m.797 gereğince gerçek kişilerde hak sahibinin ölümü ile sona ermekte ve mirasçılara geçmemektedir[58].

İAAY m.13 gereğince tahsis sahibi; alan adının satışı, devri, miras bırakılması haklarına ve TTK m.127/1-h gereğince de şirkete sermaye olarak koyması hakkına sahiptir. Bu maddelerde belirtilen haklar, mülkiyet hakkının sağlamış olduğu haklarla benzer olsa da mülkiyet hakkının vermiş olduğu bütün yetkileri tahsis sahibine sağlamamaktadır. Mülkiyet hakkı, sahibine kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma hakkı vermekle birlikte aynî, süresiz ve zamanaşımına uğramayan bir haktır[59]. İAAY m.8/5 gereğince alan adı, bir defada en az bir, en fazla beş yıl süre için tahsis edilir. İAAY m.9, 12 gereğince; İAAS, alan adının kendi adına tahsisinin devam etmesi için yenileme işlemini yapması ve ücretini ödemesi gerekmektedir. Aksi takdirde, öncelikle alan adı iki ay süre ile durdurulur, eğer bu süre içerisinde de başvuru yapılmaz ise yeniden tahsise açılır. Bu durumda İAAS, kendi adına tahsis ettirmiş olduğu alan adı üzerindeki tahsis haklarını kaybetmiş olur. Yenileme işleminin yapılmaması veya tahsis ücretin ödenmemesi durumunda tahsis hakkının kaybedilmesi, tahsis hakkını mülkiyet hakkından ayıran çok önemli bir husustur. Bu husus, mevzuatımızın alan adlarına yönelik olarak ne kadar çok çelişki barındırdığını ortaya koymaktadır.

Öğretideki birçok yazara göre; alan adlarının ilke ve fonksiyonlarını göz önüne alarak yapılan değerlendirmede, alan adlarının marka, adres, ad gibi haklarla benzerlikleri bulunuyor olsa da bu ve benzeri haklarla açıklamanın yeterli olmadığı, alan adı sahibine

[58] Ekici, **a.g.e.,** s. 425-426.
[59] Ekici, **a.g.e.,** s. 426.

tahsis kurumuna karşı gerekli saklama hizmetini sunmasını talep etme hakkını da tanıması sebebiyle nisbi nitelikte olan "sui generis" bir hakkı ifade ettiği savunulmuştur[60]. Alan adlarının dünyada tek olması, herhangi bir anlam ifade eden harf ve işaretlerden oluşmak zorunda olmaması, herhangi bir ticari kaygı içermek zorunda olmaması, aktif olarak kullanılmak zorunda olmaması, sadece tahsis süresi boyunca kullanma hakkı vermesi, sözleşmeden doğan bir hak olması özelliklerini göz önüne aldığımızda, öğretideki yazarlara katılarak "sui generis" bir hak olduğu görüşünü savunmaktayız.

Alan adlarının hukuki niteliğinin tam olarak ortaya konulabilmesi için yasa koyucu tarafından, alan adlarına yönelik olarak çelişkilerden uzak bir şekilde ve kanunla düzenleme yapılması gerektiğini savunmaktayız. Gelişen teknolojinin ortaya çıkarmış olduğu böyle önemli bir hak, birbirleriyle çelişen farklı kanun ve yönetmeliklerde bulunması[61], hakka zarar vermekte ve uyuşmazlıkları arttırmaktadır.

Alan adlarını daha iyi anlamak ve hukuki niteliğini daha iyi ortaya koyabilmek için temel ilke ve fonksiyonlarının bilinmesi gerekmektedir. Bu başlık altında, alan adlarının temel ilke ve fonksiyonları incelenecektir.

2.2.1 İnternet alan adlarının kullanılması ile ilgili ilkeler

Alan adları açısından bazı ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeler, alan adlarının teknik özelliklerinden, genel hukuk kurallarından ve alan adlarına yönelik mevzuattan kaynaklanıyor olabilir. Bu ilkeler; teklik, alenilik, ayırt edicilik, kullanma mecburiyeti, işletmeden bağımsızlığı, dürüst kullanım olup bütün alan adları için geçerli bulunmaktadır.

Teklik ilkesi; alan adları, dünya genelinde yalnızca bir defa tahsis edilebilmektedir. Bu durum, her alan adının farklı IP numarasına sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

---

[60] Ekici, **a.g.e.,** s. 422, 424; Karaman, **a.g.e.**, s. 49; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 17; Usta, **a.g.e.**, s. 115; Yasaman, (Cilt II), s. 1701.

[61] Alan adları; EHK m.3/1-v ve İAAY m.3/1-d'de belirtilen tanıma göre "ad-isim" olarak nitelendirilmiş, EHK m.34/1'de alan adları üzerindeki hak, "intifa ve kullanım" olarak nitelendirilmiş, EHK m.35 ve İAAY m.8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 21, 28'de "tahsis" ifadesi kullanılmış, İAAY m.13'de mülkiyet hakkının sağlamış olduğu kullanma, yararlanma, tüketme yetkilerinden tüketme yetkisinin devri anlamına gelen satış yetkisinin tahsis sahibine verilmesi de alan adı üzerinde mülkiyet hakkı tanındığını göstermekte olup mevzuatın net olmadığı ve çelişkiler içerdiğini söyleyebiliriz. Ekici, **a.g.e.,** s. 422-423.

Teknik olarak aynı alan adının birden fazla tahsisi mümkün olamamaktadır. İnternet alan adlarının SLD kısmı aynı olsa bile, gTLDs ve/veya ccTLDs kısımları mutlaka farklı olacaktır. Teklik ilkesinin uygulanması, benzer alan adlarının tahsis edilmesini engellememektedir ancak doğacak ihtilafların azalmasında büyük etkisi bulunmaktadır[62].

Alenilik ilkesi; alan adlarının tahsil edilmesinden sonra "whois" veri tabanı üzerinden tahsis sahibinin kim olduğunu, adres ve diğer iletişim bilgilerinin kamuya açık olmasını ifade eder[63]. İAAY m.3/1-k ve İAAT m.19'da "whois" yerine "rehber" kelimesi kullanılmıştır. İAAT m.19'da rehberde bulunması gereken asgari bilgiler belirtilmiş olup bunlar; tahsisli alan adları, birincil ve ikincil ad sunucularının isimleri, ilgili KK bilgileri, alan adının tahsis edildiği tarih, alan adının tahsis süresinin bitiş tarihi, alan adı sahibinin adı, adresi, e-posta adresi ve rehber bilgisinin güncellenme tarihidir.

Ayırt edicilik ilkesi; alan adları, dünya genelinde yalnızca bir defa tahsis edilebildiğinden dolayı teknik olarak diğer alan adlarından ayrılmaktadır. Alan adlarının teknik olarak birbirlerinden farklı olması, hukuki olarak ayırt ediciliğe sahip olduğu sonucunu doğurmaz[64].

Kullanma mecburiyeti ilkesi; alan adları tahsis edildiği biçimde kullanılabilmekte, farklı biçimde kullanılması teknik olarak mümkün olamamaktadır. TTK[65] kapsamında, denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içerisinde bir internet sitesi açmak zorundadırlar[66]. Ayrıca 5411 sayılı Bankacılık Kanunu[67] m.16/II gereğince, bankaların da internet sitesi açma zorunluluğu bulunmaktadır. Alan adının aktif olarak kullanılıp kullanılmaması, UÇHS kapsamında kötü niyetin değerlendirilmesinde de göz önüne alınmaktadır[68].

---

[62] Gün, B. (2019). Marka Hukukunda Birlikte Var Olma. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.s. 248; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 129-130; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 19.
[63] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 131-132; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 19.
[64] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 133.
[65] **Türk Ticaret Kanunu**. (2011). T.C. Resmî Gazete. 27846. 14 Aralık 2011.
[66] İnternet erişimi için bkz. (https://firatgultekin.com.tr/ticari-sirketlerde-internet-alan-adi-kullanilmasi-ve-web-sitesinde-ilan-edilmesi-gereken-bilgiler/). (E.T. 15/07/2024).
[67] **Bankacılık Kanunu**. (2005). T.C. Resmî Gazete. 25983. 01 Kasım 2005.
[68] Detaylı bilgi için bkz. 3.5.4.4. Şikâyet Edilenin Kötü niyetli Olması.

Alan adının işletmeden bağımsızlığı ilkesi; alan adlarının tahsisi için başvuru yapılabilmesi için bir ticari işletmenin varlığı koşulu aranmamaktadır. Oysaki ticaret unvanı ve işletme adı, bir işletmeye bağlı olarak tescil edilebilmektedir. Gerçek ve tüzel kişiler, herhangi bir işletmenin veya başka bir olgunun varlığına ihtiyaç duymadan alan adı başvurusu yapabilmektedirler.

Dürüst kullanım ilkesi; TMK[69] m.2 gereğince herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Alan adlarını tahsis eden kişilerin sınırsız bir kullanım hakkına sahip olacakları elbette ki düşünülemez. Alan adının tahsis hakkına sahip olan kişiler, başta TMK, BK, TTK, SMK, FSEK, İAAY ve diğer ilgili mevzuat gereğince getirilen sınırlamalara uymak zorundadırlar.

2.2.2 İnternet alan adının fonksiyonları

Alan adları, teknolojik ve sosyal gelişmelerin etkisi ile markalar gibi bazı fonksiyonlar kazanmıştır. Alan adlarının; gerçek ve tüzel kişileri, işletmeleri, ticari faaliyetleri veya organizasyonları tanıtması, kaynak göstermesi, garanti vermesi, reklam yapması gibi bazı fonksiyonlara sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Alan adlarının tanıtma fonksiyonu; her alan adının dünyada tek olması ve bağlı olduğu internet sitesinin içeriğindeki bilgilerin farklı olması nedenleri ile tanıtma fonksiyonuna sahip olmaktadırlar[70]. Tanıtma fonksiyonunu güçlü tutmak isteyen alan adı sahipleri; internet sitesinin özgün olmasına, kendilerine ait detaylı bilgileri barındırmasına, internet sitesinin içeriğinde fikri ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin bilgiler içermesine dikkat etmektedirler. Güçlü ad ve işaretler, güçlü; zayıf ad ve işaretler, zayıf korunur ilkesi, alan adları için de geçerlidir[71]. Örneğin; bankaların ve devlet kurumlarının alan adlarının bağlı olduğu internet sitelerinin içerikleri birbirlerinden farklı olup, kendi işletme ve kurumları hakkında detaylı bilgiler içermektedirler. Bugün gelinen noktada,

[69] **Türk Medeni Kanunu**. (2001). T.C. Resmî Gazete. 24607. 08 Aralık 2001.
[70] Gün, **a.g.e.**, s. 249; Kızılkaya, **a.g.e.**, s. 4; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 153; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 17.
[71] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 317.

alan adları da tıpkı marka, ticaret unvanı, işletme adı vb. gibi işletmelerden bağımsız olarak ayırt edici bir tanıtma aracı olduğuna ilişkin hukuki niteliği kabul edilmektedir[72].

Alan adlarının kaynak gösterme fonksiyonu; alan adının bağlı olduğu internet sitesinin içeriğinde, yürütülen faaliyetin detaylarının belirtilmesi, faaliyette bulunan kişinin veya şirketin detaylı bilgilerini içermesi, internet sitesinde bulunan bilgilerin sorumluluğunun kimin tarafından üstlenildiğinin belirtilmesi, internet sitesini ziyaret edenlerin bilgilerinin kimin tarafından güvence altına alındığının gösterilmesi gibi durumlara kaynak gösterme fonksiyonu denilmektedir. Örneğin; "https://kurumsal.hepsiburada.com/" alan adında, firmaya ilişkin detaylı bir kaynak bilgilendirmesi yapılmaktadır.

Alan adlarının garanti fonksiyonu; alan adının bağlı olduğu internet sitesinin içeriğinde yürütülen faaliyetin güvenli bir şekilde yerine getirileceğine, kullanıcılara herhangi bir zarar verilmeyeceğine, kişisel verilerin güvenliğine ve güvenli ödeme yöntemlerine riayet edildiğine dair kullanıcılara sağlamış olduğu güvendir. Örneğin; "https://www.hepsiburada.com/" alan adının ve buna bağlı internet sitesinin kullanıcılara vermiş olduğu garanti ve güven ile faaliyete yeni başlayan bir alan adı ve bağlı internet sitesinin vermiş olduğu garanti ve güven aynı olmayacaktır.

Alan adlarının reklam fonksiyonu; özellikle ticari işletmeler açısından alan adının en önemli fonksiyonlarından birisidir[73]. Alan adlarının reklam değeri, alan adının bağlı olduğu internet sitesine yapılan ziyaret sayısı ile doğru orantılıdır[74]. Örneğin; "https://www.youtube.com/" veya "https://www.hepsiburada.com/" alan adlarının sahip olduğu reklam değeri, faaliyetine yeni başlayan bir alan adının ve bağlı internet sitesinin reklam fonksiyonundan çok daha fazladır.

---

[72] Dal, S. (2015). Türk Hukukunda İnternet Alan Adları (Domain Names) ve Bu Alandaki Son Gelişmeler. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 28(1), s. 484. 22 Kasım 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/muiibd/issue/486/4145 adresinden indirildi.

[73] TÜİK tarafından yapılan Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2022 raporunda; internet sitesi sahiplik oranı, 2021 yılında 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerde %49,4'ken, bu oran 2022 yılında %51,2 olmuştur. İnternet sitesi sahiplik oranı, çalışan sayısı büyüklük grubuna göre incelendiğinde; 2022 yılında 250 ve üzeri çalışanı olan girişimlerin %92,3'ünün, 50-249 çalışanı olan girişimlerin %69,7'sinin ve 10-49 çalışanı olan girişimlerin ise %47'sinin internet sitesi sahibi olduğu rapor edilmiştir. (https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Girisimlerde-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2022-45585), (Erişim Tarihi: 09/08/2024).

[74] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 158.

2.3 İnternet Alan Adı Sahibinin Hakları ve Yükümlülükleri

Alan adlarının korunabilmesi için öncelikle tahsisin, sahibine sağlamış olduğu hak ve yetkileri bilmek gerekmektedir. Öncelikli olarak, alan adlarının başvuru sahibi adına kaydında, "tahsis" veya "tescil" edilmesi konusunda değerlendirme yapmak gerekmektedir. Tahsis, bir şeyi birisine özgüleme; tescil ise bir hakkın resmi kütük veya defterlere yazılması demektir. Konumuz açısından sınırlandırdığımızda, kural olarak sınai mülkiyet hakları tescil yoluyla elde edilmekte olup sicilde kayıtlı olan kişiye mülkiyet hakkı tanınmaktadır. Alan adlarında ise İAAS, seçmiş olduğu SLD kısmı ve buna bağlı IP numarasından yararlanma hakkı elde etmektedir. Alan adının kaydı için yapılan başvuruda, alan adı idaresiyle sözleşme[75] akdedilmektedir. İAAS, yapmış olduğu sözleşme gereğince alan adı üzerinde, alan adı idaresine karşı ileri sürebilecek nisbi bir hak elde etmektedir[76]. Burada, yalnızca sözleşme kapsamında bir kayıt işlemi söz konusu olduğundan dolayı mülkiyet hakkından söz edilemez ise de sözleşmeden doğan bir yararlanma hakkından söz edilebilir[77]. EHK m.35, İAAY m. 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 21, 25, 28, 30, 31'de de "tahsis" edilmesinden bahsedilmiş olduğundan dolayı, alan adlarının kaydedilmesine yönelik olarak "tescil" kelimesi yerine "tahsis" kelimesinin kullanılması, daha doğru bir ifade olacaktır[78].

2.3.1 İnternet alan adı sahibinin hakları

Bir kişinin, bir alan adı üzerinde hak iddia edebilmesi için öncelikli olarak o alan adını kendi adına tahsis ettirmesi gerekmektedir[79]. İAAY m.21 gereğince; İAAS, alan adını tahsis süresi boyunca kullanma, tahsisini yenileme, feragat etme, hizmet aldığı KK'nu değiştirme haklarına sahiptir. Ayrıca, m.13 gereğince tahsis sahibi; alan adının satışı, devri, miras bırakılması haklarına da sahiptir.

---

[75] Örnek sözleşme için bkz.: (https://domains.aak.com.tr/doc/sozlesme.pdf), (E.T.: 15/07/2024).
[76] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 249; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 286-287.
[77] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 249; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 326; Alan Adı Kaydı Sözleşmesi m.2.3, internet erişimi için bkz. (https://www.godaddy.com/tr-tr/legal/agreements/domain-name-registration-agreement). (E.T.: 15/07/2024); Alan adlarının fikri mülkiyet kapsamında olduğuna dair bkz.: Gemalmaz, H.B. (2018). Mülkiyet Hakkı. s.36. 30 Haziran 2023'te https://www.anayasa.gov.tr/media/3548/06_mulkiyet_hakki.pdf adresinden alındı.
[78] Ekici, **a.g.e.**, s. 421-422.
[79] Alan adının tahsisi konusunda bkz. 1.1.3 İnternet Alan Adının Tahsisi.

İAAY m.13 gereğince, alan adları satılabilir veya devredilebilir. Serbest tahsis sistemini uygulayan tahsis kurumları, alan adları üzerindeki hakların devrine, kendi yasal mevzuatları gereğince izin vermekte, satış veya devir işlemleri de bu ülke hukukuna tabi olmaktadır. Alan adlarının satış veya devrinin gerçekleşebilmesi için hizmet alınan kayıt kuruluşunun internet sitesinde yer alan formun tam ve doğru olarak doldurulması gerekmektedir. KK'nın TRABİS üzerinden gerekli işlemleri tamamlamasından sonra alan adının sahibinin değişikliği gerçekleştirilir. İAAY m.33 gereğince; 13. maddesi, TRABİS'in faaliyete geçmesinden 3 yıl sonra yürürlüğe girecektir. Ancak bunun da istisnası olarak geçici 2. madde getirilmiştir. Geçici 2. madde gereğince; gerçek kişilerin ölüm, gaiplik, gaiplik karinesi gibi durumlarında alan adları yasal mirasçılara; tüzel kişilerin birleşmesi veya devir alınması durumlarında; marka ve/veya patent haklarının devri durumunda bunlara ilişkin alan adları; fikir ve sanat eserleri haklarının devri durumunda bunlara ilişkin alan adları, devre konu olabilecektir.

Sermaye, şirketlerin amaçlarına ulaşabilmesi için ortaklar tarafından taahhüt edilen maddi ve gayri maddi malvarlığı unsurları ile ticari itibar, emek ve maddi değeri olan her türlü değerlerdir[80]. TTK m.127/1-h gereğince; haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler, şirketlere sermaye olarak konulabilecektir[81]. Alan adlarının maddi değere sahip olması ve TTK m.342 gereğince sermaye olarak konulamayacak unsurlar içinde sayılmamış olması nedenleriyle üzerinde haciz ve tedbir bulunmayan alan adlarının, şirketlere sermaye olarak konulmasında hiçbir engel yoktur[82]. TTK m.131/2 gereğince; şirkete sermaye olarak konulan alan adlarının hakları, ortaklığa devredilmiş olmaktadır ve devir alan şirketin ilgili KK'dan tahsis talebi doğmaktadır. Para dışındaki her ekonomik değer, aynî sermaye olarak değerlendirildiğinden dolayı, alan adları da aynî sermaye olarak değerlendirilecek ve şirketlere aynî sermaye olarak konulacaktır[83]. TTK m.343 ve HMK[84] m.382/2-e-5 gereğince de aynî sermayelerin kıymeti, şirket merkezinin

[80] Özkan, A. (2022). "Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Alan Adlarının Getirilmesi". R. Ayhan (Ed.), Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan içinde. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 1397-1398.
[81] Çonkar, M.H. (2016). Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 129.
[82] Dinç, H. (2016). Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Konulması. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 100; Oğuz, (Alan Adının Niteliği), s. 17; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 361-362; Yusufoğlu, F. (2016). Anonim Şirketlerde Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması. İstanbul: Vedat Kitapçılık. s. 91.
[83] Çonkar, **a.g.e.,** s. 444; Özkan, **a.g.e.**, s. 1402.
[84] **Hukuk Muhakemeleri Kanunu.** (2011). T.C. Resmî Gazete. 27836. 04 Şubat 2011.

bulunduğu ticaret mahkemesi tarafından atanacak bilirkişiler tarafından tespit edilecek olup, tespit edilecek değer, şirket sözleşmesinde gösterilebilecektir[85].

İAAY m.13'te alan adlarının satış ve devre konu edilebileceği belirtilmiş olduğuna göre, rehine de konu olabilecektir. TİTRK[86] m.5 gereğince, ".tr" uzantılı alan adları Taşınır Rehin Sicili (TARES)[87] sistemi üzerinden rehine konu olabilecektir.

İAAY m.13'te alan adlarının satış ve devre konu edilebileceği belirtilmiş olduğuna göre, intifa hakkına da konu olabilecektir. Taraflar arasında intifa hakkına ilişkin sözleşme yapılmasından sonra İAAS tarafından alan adının kullanılmasını sağlayan kullanıcı adı ve şifresinin intifa hakkı sahibine verilmesi ile intifa sözleşmesinin yükümlülüğü yerine getirilmiş olunacaktır[88].

Lisans hakkı, fikri ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin olan gayrimaddi bir hakkın kullanma hakkını kısmen veya tamamen üçüncü kişilere devrini ifade etmektedir[89]. Türk hukukunda lisans, FSEK m.56 ve SMK m.24, 148 ve 158'de düzenlenmiştir[90]. Türk hukukunda, alan adlarının lisans sözleşmesine konu olabileceğine veya olamayacağına ilişkin olarak açık bir hüküm bulunmamaktadır. Alan adlarının lisansa konu olmasına yönelik olarak herhangi bir açık mevzuat bulunmamakla birlikte kısıtlama da olmadığından dolayı Borçlar Kanunu m.26 gereğince sözleşme özgürlüğüne sahip olup her konuda sözleşme yapabilirler. Taraflar, FSEK ve SMK'daki lisans hükümlerinden de faydalanarak, tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme[91] ile

---

[85] Yargıtay tarafından verilen emsal bir kararda; şirkete sermaye olarak konulmak istenilen marka, patent ve endüstriyel tasarım haklarına yönelik olarak ticaret mahkemesinde açılan dava gereğince, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesinin görevli olması gerekçesi ile görevsizlik kararı verilmiş, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi tarafından da bu haklarının değerlerinin tespitlerinin ilgili mevzuatlarında yer almadığı gerekçesi ile görevsizlik kararı verilmiştir. Yargıtay, bu haklara yönelik olarak özel bir düzenleme olmadığı gerekçesi ile TTK m.343 kapsamında ticaret mahkemesinin görevli olduğunu belirtmiştir. Yargıtay 20. HD, 15.02.2016, E. 2015/15497, K. 2016/1654, www.lexpera.com.tr, E.T.: 06/07/2024; Alan adlarının değerinin belirlenmesi konusunda detaylı bilgi için bkz.: Özkan, **a.g.e.**, s. 1423-1424.

[86] **Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu**. (2016). T.C. Resmî Gazete. 29871. 20 Ekim 2016.

[87] (https://www.tares.org.tr/). (E.T.: 15/07/2024).

[88] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 289-290.

[89] Kılıçoğlu, A.M. (Eylül 2019). Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar. Ankara: Turhan Kitabevi. s. 286; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 285-287; Yasaman, H., (Ekim 2021). Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi Cilt III. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 2475.

[90] SMK m.148 gereğince; marka, patent, faydalı model, tasarım hakları lisans sözleşmelerine konu olabilmekteyken, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları, lisans sözleşmelerine konu olamaz.

[91] Lisans alan, sözleşme gereğince belirlenen lisans bedelini lisans verene ödeyecek; lisans veren ise alan adının kullanılabilmesi için kullanıcı adı ve şifresini lisans alana verecektir.

alan adları için lisans sözleşmesi yapabileceklerdir[92]. Lisans sözleşmesi, lisans veren ile lisans alan arasında yapılmakta olup; alan adı sahibi, lisan veren konumunda olmaktadır[93]. Sözleşme kapsamında, alan adı sahibinin alan adını kullanıp kullanamaması, alan adına bağlı internet sitesinin belli sayfalarının veya belli kısımlarının kullanılması, alan adının veya internet sitesinin kullanım hakkının üçüncü kişilere devri veya alt lisans verilmesi, üçüncü düzey alan adlarının (TrdLDs) açılması ve bunların kullanılması gibi hususlar kararlaştırılabilecektir.

Alan adları, gerçek kişilerin mamelekinde bulunduğunda mirasçılara devredilebilmekte ve İAAY'nin geçici m.2/1-a gereğince süre devir engeli de bulunmamaktadır.

2.3.2 İnternet alan adı sahibinin yükümlülükleri

Mülkiyet hakkı, malike hak ve yetkiler verdiği gibi başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koymuş olduğu sınırlamalara uymak gibi yükümlülükler de yüklemektedir[94]. Alan adlarında da tahsisin getirmiş olduğu yükümlülükler bulunmaktadır. İAAY m.22 gereğince; İAAS, mevzuata uymakla, KK'na tam ve doğru bilgiler vermekle ve bu bilgilerdeki değişiklikleri bildirmekle, üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmemekle, kayıt kuruluşları arası zorunlu transfer hallerinde gereken işlemleri yapmakla yükümlüdür. İAAS, ilgili mevzuat kapsamında başta TMK m.2 gereğince dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. İAAS'nin yükümlülükleri, alan adının kaydı esnasında imzalanan sözleşmelerde de açıkça belirtilmektedir[95].

Alan adlarına ilişkin mevzuat, alan adını tahsis ettirene sadece tahsis sırasında bir yükümlülük getirmez; aynı zamanda gelecekte de bir yükümlülük ve sorumluluk

[92] SMK m.148/4 gereğince marka lisans sözleşmelerinin yazılı olması gerekmektedir. Ancak, yalnızca alan adlarına yönelik olarak yapılacak sözleşmelerin yazılı olması şartı aranmamaktaysa da tarafların hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi ve uyuşmazlıkların çözümlenmesi açısından yazılı yapılması tavsiye edilmektedir. Marka ve marka ibaresinden oluşan alan adına yönelik lisans sözleşmesi yapılması durumunda ise yazılı yapılması gerekmektedir. SMK m.148/5 gereğince, marka hakkına dayanılarak yapılacak lisans sözleşmelerinin TPMK nezdinde sicile kaydedilmesi, üçüncü kişilere karşı hak iddia edilmesini sağlamakta ve iyiniyetli üçüncü kişilerin iktisaplarına karşı korumaktadır. FSEK m.52 gereğince de lisans sözleşmesinin yazılı yapılması gerekmektedir.

[93] Lisans alana, alt lisans verme hakkı tanınması durumunda; alan adı sahibi, lisans veren konumunda olmamaktadır. Alt lisans sözleşmelerinin şartları, alan adı sahibi ile yapılan lisans sözleşmesinin sınırlarına göre belirlenecektir.

[94] Akça, **a.g.e.**, s.12; Anayasa Mahkemesi, 29/01/2014, E. 2013/108, K. 2014/15, https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/ND/2014/15?EsasNo=2013%2F108, E.T.:17/02/2024.

[95] Örnek sözleşmeye erişim için bkz.: (https://domains.aak.com.tr/doc/sozlesme.pdf). (E.T.: 15/07/2024)

taşıdığına dair beyan ve garanti içerir[96]. Bu yükümlülük, alan adını herhangi bir yasa veya düzenlemeyi ihlal edecek şekilde kullanmamayı da kapsar. Alan adının bir başkasının haklarını ihlal edecek şekilde kullanılmamasını sağlamak için tahsis ettirene sürekli bir görev ve hukuki yükümlülük yüklemekte; üçüncü kişilere ait olan fikri ve sınai mülkiyet haklarına, özellikle de alan adları üzerinden tecavüzü daha kolay olan marka ve ticaret unvanı gibi haklara tecavüz etmemeyi açıkça kapsamaktadır.

İAAY m.8/5 gereğince alan adı, bir defada en az bir, en fazla beş yıl süre için tahsis edilir. İAAY m.9 gereğince; İAAS, alan adının kendi adına tahsisinin devam etmesi için yenileme işlemini yapması ve ücretini ödemesi gerekmektedir. Aksi takdirde, öncelikle alan adı iki ay süre ile durdurulur, eğer bu süre içerisinde de başvuru yapılmaz ise yeniden tahsise açılır. Bu durumda İAAS, kendi adına tahsis ettirmiş olduğu alan adı üzerindeki tahsis haklarını kaybetmiş olur. Yenileme işleminin yapılmaması veya tahsis ücretin ödenmemesi durumunda tahsis hakkının kaybedilmesi, tahsis hakkını mülkiyet hakkından ayıran çok önemli bir husustur.

Alan adının tahsisi için başvuru yapılması durumunda başvuru sahibi ile yapılan tahsis sözleşmesinde, alan adından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümlenmesinde; ICANN gereksinimlerine, standartlarına, politikalarına, prosedürlerine, uygulamalarına uyulacağı ve uyuşmazlıkların UDPR kurallarında belirlenen usûlle çözümleneceği belirtilmekte olup başvuru sahibi tarafından da kabul edilmektedir[97].

[96] TOBBUYUM, T. 27/01/2023, K. 2022/148; 02/01/2023, K. 2022/152; 14/04/2023, K. 2023/188; 16/04/2023, K. 2023/198, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[97] Alan Adı Kaydı Sözleşmesi m.2.4 ve 6, internet erişimi için bkz. (https://www.godaddy.com/tr-tr/legal/agreements/domain-name-registration-agreement), (https://www.godaddy.com/tr-tr/legal/agreements/domain-name-dispute-resolution-policy). (E.T.:23/09/2023); Domain Kayıt Sözleşmesi m.1, 8, internet erişimi için bkz. (https://domains.aak.com.tr/doc/AAK_Kullanici_Sozlesmesi.pdf). (E.T.:15/07/2024).

BÖLÜM 3: İNTERNET ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARI VE NEDENLERİ

3.1 Genel Olarak

Tahsis edilen internet alan adının, haksız kullanımlara ve saldırılara karşı hukuksal olarak korunması gerekmektedir. Aksi takdirde, tahsis sisteminin hiçbir önemi kalmayacaktır. Hukuk sistemimizde alan adlarına; medeni adın korunması (TMK m.26), ticaret unvanı ve işletme adının korunması (TTK m.46-53), marka ve coğrafi işaretlerin korunması (SMK), eser adlarının korunması (FSEK m.83), haksız rekabet hükümleri ve tanıtma işaretleri (TTK m.54-63), haksız fiil hükümleri (BK m.49 vd.), EHK ve İAAY kapsamında koruma sağlanabilmektedir.

3.2 Uyuşmazlıkların Nedenleri

3.2.1 İltibas ihtimali

İltibas, başkası adına tescilli veya tahsisli bulunan bir hakkın karıştırılma ihtimali ve tehlikesi olabilecek kadar benzerinin kullanılması olarak tanımlanabilir[98]. Burada belirtilen iltibas kavramı; yanıltmayı, kandırmayı ve yanlış algılattırmayı kapsamaktadır[99]. İltibas ihtimali hem bir tescil engeli hem de bir tecavüz eylemidir[100].

İltibas, bilinen bir işletmenin adının, ticaret unvanının, markasının, alan adının, tasarımlarının, iş mahsullerinin, ürün görsellerinin, ürün ambalajlarının ve bunlarla sınırlı olmamak üzere her türlü iş ve tanıtma vasıtaları üzerinde karıştırılmaya yol

[98] İktibas kavramı ise, başkası adına tescilli veya tahsisli bulunan bir hakkın aynısının veya fark edilemeyecek kadar küçük farklılıklar içeren işaretin aynı mal ve hizmet sınıfları açısından kullanılmasıdır. İktibas, birebir veya birebire çok yakın kopyalama olarak ifade edilebilir. İktibas halinde ayrıca karıştırılma tehlikesinin mevcudiyetinin araştırılmasına gerek de bulunmamaktadır. Çünkü burada karıştırılma tehlikesini aşan birebir bir kopya söz konusudur. Çankaya, A.A. (2022). Marka hakkına İktibas veya İltibas Suretiyle Tecavüz Suçu. Ankara: Adalet Yayınevi. s. 100, 102.

[99] YHGK, 18.03.2021, E. 2017/156, K. 2021/295, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2017-156-k-2021-295-t-18-3-2021, E.T.: 07/08/2024.

[100] YHGK, 18.03.2021, E. 2017/156, K. 2021/295, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2017-156-k-2021-295-t-18-3-2021, E.T.: 07/08/2024.

açacak derece benzerinin yapılarak haksız yararlanma şeklinde ortaya çıkmaktadır[101]. İltibasta tüketiciler, işletmeleri ve işletmelerin sunduğu mal ve hizmetleri karıştırmaktadırlar[102].

Alan adlarında; ayırt edici, tanıtma fonksiyonuna sahip, özgürce belirlenebilen ve hukuki uyuşmazlıkların oluşmasına neden olan kısım, SLD kısmıdır[103]. Alan adını oluşturan diğer kısımlar, teknik zorunluluktan dolayı bulunmakta olup, bazı tecavüz hallerine engel olmak amacı ile SLD ve TLD kısımları birlikte değerlendirilmektedir. Alan adlarının hiyerarşik yapısında[104] belirtilen ve teknik nedenlerden dolayı alan adlarında bulunan ibareler, alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi bir ayırt edici nitelikleri bulunmadıklarından dolayı iltibas değerlendirmesinde göz ardı edilecektir.

Alan adlarına yönelik olarak iltibas haline ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından dolayı bu konuda alan adının uyuşmazlık içerisinde olduğu hakkın niteliği ve mevzuatının dikkate alınması gerekmektedir. Alan adlarının aynısının veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kullanılması, internet kullanıcılarının zihninde, alan adının tanıttığı kişi veya işletme ile haksız kullanan kişi veya işletmenin aynı olduğu düşüncesini yaratacaktır[105]. Alan adları yönünden iltibasının tespitinde birçok faktör göz önüne alınması gerekmekte olup bu faktörlerden bazıları: sahip olunan ya da ticarette kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretlerin gücü, benzerliği, iltibas ihtimali ile mal veya hizmetin benzerliği; pazarlama kanalları, mal veya hizmet müşterisinin dikkat düzeyi, davalının haksız kullandığı ibareyi seçmedeki kastı, ürün gamının genişleme ihtimali, internet sitesinin içeriğinin benzerliği

[101] Aslan Düzgün, Ü. (2018). İltibas Suretiyle Markaya Tecavüz. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (36), s. 150. 08 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/52646/693601 adresinden indirildi; Erdil, E. (2022). Haksız Rekabet Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 159; YHGK, 18.03.2021, E. 2017/156, K. 2021/295, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2017-156-k-2021-295-t-18-3-2021, E.T.: 07/08/2024.

[102] Mintaş, H. (2019). Marka Hukukunda Karıştırılma Tehlikesi. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 90; YHGK, 14.02.2018, E. 2017/100, K. 2018/228, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2017-100-k-2018-228-t-14-2-2018, E.T.: 08/08/2024.

[103] Karaman, **a.g.e.**, s. 32; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 311; Usta, **a.g.e.**, s. 110.

[104] Detaylı bilgi için bkz. 1.1.1 İnternet Alan Adı Sisteminin Hiyerarşik Yapısı.

[105] WIPO, D2002-0107, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2002/d2002-0107.html, E.T.: 25/02/2024; WIPO, D2002-0185, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2002/d2002-0185.html, E.T.: 25/02/2024.

sayılabilir[106]. Örneğin; "https://www.raysigorta.org.tr/" alan adı ile "https://rayresigorta.com.tr/" alan adlarının birbirlerine çok benzer olması ve internet sitelerinin de aynı olması, alan adlarının benzer olduğu sonucunu doğuracaktır.

SMK m.7/2-b'de iltibastan bahsederken; tescilli markayla aynı veya benzer bir işaretin, tescilli markanın kapsadığı mal veya hizmetler kapsamında kullanılarak halkın tescilli marka ile kullanılan işareti karıştırmasına ihtimal verme olarak ifade etmiştir[107]. İltibas[108] ihtimalini değerlendirirken, marka hukukunda olduğu gibi her olayın somut özellikleri ile mal veya hizmetin son alıcısı olan müşteri kitlesinin ve algısının dikkate alınarak incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir[109].

Markalar; sözcükler, sesler, şekiller, renkler, resimler, fotoğraflar, harfler, sayılar, hareketler, malların ve ambalajların biçimi, videolar gibi birçok işaretten oluşabilmektedir. Alan adları ise teknik zorunluluktan dolayı harfler ve sayılardan oluşmaktadır. Şekil unsuru içeren markalar yönünden alan adı tahsisi yapılmak istenildiğinde teknik zorunluluk nedeniyle şekil içermeyen bir SLD seçmeleri gerekmektedir. Bu durumda, iltibas ihtimali değerlendirilirken, tecavüz konusu alan adının bağlı olduğu internet sitesinin içeriğinin de incelenmesi gerekmektedir.

TTK kapsamında iltibas ihtimali TTK M.55/1-a-4, "Başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak," şeklinde ifade edilmiştir[110]. Bu madde kapsamında iltibasın varlığından söz edilebilmesi için hakkının

---

[106] Mintaş, **a.g.e.**, s. 91; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 295.

[107] Bilge'ye göre; iltibas kavramına ilişkin olarak, marka hukukundaki düzenlemelerin, doktrin ve yargı kararlarında ulaşılan sonuçların, iltibas tehlikesine karşı koruma getiren ancak iltibas tehlikesi kavramını düzenlememiş olan tüm ayırt edici işaretlerin (unvan, işletme adı) hukuklarında da kullanılması mümkündür. Ancak bu yapılırken, işaretlere ilişkin hükümlerdeki özel düzenlemeler ve işaretler arasındaki nitelik farklılıklarının da göz önüne alınması gerektiği belirtilmiştir. İltibas ihtimalinden dolayı meydana gelen uyuşmazlıkların büyük çoğunluğunun temeli, marka hakkından kaynaklandığından dolayı yazarın bu görüşü doğru bir sonuç olup biz de bu görüşe katılmaktayız. Bilge, M.E. (2015). Marka ve Ticaret Unvanı Arasında İltibas. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 1(2), s. 10. 08 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/21330/228828 adresinden indirildi.

[108] Karıştırma ihtimali hem bir tescil engeli hem de bir tecavüz eylemidir. Karıştırılma ihtimali kavramı tecavüz yönünden ele alındığında, özelliklerini şöyle sıralayabiliriz: karıştırılma ihtimalinin varlığı için mütecaviz tarafından kullanılan işaretin tescil edilmiş markanın aynısı veya onun benzeri olması ve tescil edilmiş markanın, tescil edildiği mal ve hizmetlerle aynı veya benzer hizmetlerde kullanılması şarttır.

[109] Bilge, **a.g.e**, s. 9-10; YHGK, 05.10.2012, E. 2012/154, K. 2012/659, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2012-11-154-k-2012-659-t-5-10-2012, E.T.: 08/08/2024.

[110] Maddede "iltibas" kelimesi yerine "karıştırılma" kelimesi kullanılmıştır. Bu ikisi birarada bulunmalıdır. Bunun yanı sıra, karıştırma halk yönünden olmalıdır. Yani tescilli marka ile tescilsiz olarak

tecavüze uğradığını iddia eden tarafın bu hakkı mütecavizden önce meşru olarak kullanmış olması gerekmektedir. Ayrıca, hakkının tecavüze uğradığını iddia eden ile mütecavizin kullanmış olduğu alan adı arasında ortalama internet kullanıcılarının karıştırılma ihtimalinin bulunması da gerekmektedir. Ticaret unvanlarında, işletme adlarında ve tescilsiz marka ile diğer tanıtma işaretlerindeki çekirdek unsuru ile alan adının ve aynı zamanda ticari faaliyetlerin de karşılaştırılarak iltibas ihtimalinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir[111]. Hakkının tecavüze uğradığını iddia edenin ticari faaliyeti ile mütecavizin alan adı uzantısına bağlı internet sitesinin ticari faaliyetinin karşılaştırılması ve bu ticari faaliyetlerin aynı veya benzer olması gerekmektedir. İltibasın varlığı halinde, haksız rekabet hükümlerine göre koruma talep edilebilecek ve haksız rekabetten kaynaklanan davalar açılabilecektir[112].

Alan adları da ticari işletmeyi tanıtma aracı olduğundan dolayı mütecavizin alan adının kendisine ait alan adına iltibas oluşturduğunu iddia edilmesi durumunda TTK m.55/1-a-4 kapsamında hakkın korunması talep edilebilecektir.

FSEK kapsamında iltibas ihtimali, m.83/1'de düzenlenmiştir. FSEK m.83/1 gereğince, bir eserin ad ve alâmetleri ile çoğaltılmış nüshalarının şekilleri, iltibasa meydan verebilecek şekilde kullanılamaz. Bu düzenleme, haksız rekabet hükümlerine dayandığından dolayı, iltibasın varlığının tespiti halinde TTK'daki haksız rekabet hükümleri uygulanacaktır[113]. Teknik nedenlerden dolayı yalnızca eserlerin adları, alan adlarının SLD kısmı olarak seçilerek tahsis başvurusu yapılabilmektedir[114]. Bu kapsamda iltibas ihtimali değerlendirilirken, eserlerin adları ile alan adlarının SLD kısımları karşılaştırılacaktır.

---

kullanılan işareti halkın karıştırması ihtimali bulunmalıdır. Çünkü işaret ile tescilli marka arasında halk nazarında "bağlantı olduğu ihtimali"de "karıştırılma ihtimali" kavramına dâhil kabul edilmiştir. Zira iltibasta halk, marka ile işareti kullanan işletmelerin aynı olduğu yanılgısına düşmekte, düşürülmektedir. Yani düşündüğü, tasarladığı işletmenin malını almaktadır. "Karıştırılma ihtimali"nde ise halkın bu iki işaret arasında herhangi bir şekilde, herhangi bir sebeple bir bağlantı kurması yeterlidir. Halk aldığı malın başka bir işletmeye ait olduğunu bilse, fakat güvendiği işletme ile malını aldığı işletme arasında ekonomik bir bağlantı bulunduğunu zannetse gene "karıştırılma ihtimali" vardır. YHGK, 25.02.2015, E. 2013/1521, K. 2015/852, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2013-1521-k-2015-852-t-25-2-2015, E.T.: 07/08/2024.

[111] Erdil, **a.g.e.**, s. 188; Memiş, (2020), s. 408-409.

[112] Küçükali, (Karıştırma), s. 46; Mintaş, **a.g.e.**, s. 98.

[113] Bozbel, S. (2012). Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, s. 407; Erdil, E. (2009). Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi. İstanbul: Vedat Kitapçılık, s. 1673.

[114] Detaylı bilgi için bkz. 2.3.6 Eser Adlarından Kaynaklanan Uyuşmazlıklar.

Alan adlarının kullanılmasıyla üçüncü kişilerin haklarına yönelik olarak iltibas ihtimalinin değerlendirilmesinde aşağıda belirtilen kriterlerin göz önüne alınması ve her somut olaya göre değerlendirilmesi gerekmektedir[115]. Öncelikli olarak alan adını kullanan kişinin, bu alan adının kullanımına ilişkin olarak hakkının veya meşru bir bağlantısının olmaması gerekmektedir. İkincisi, üçüncü kişiye ait herhangi bir hakkın aynısının veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin alan adı olarak kullanılmış olması gerekmektedir. Üçüncüsü, alan adına bağlı internet sitesi üzerinden sunulan mal ve hizmetler ile üçüncü kişiye ait hak üzerinden sunulan mal ve hizmetlerin aynı veya benzer olması gerekmektedir[116]. Dördüncüsü, bu benzerliğin de tüketiciler yönünden karıştırma tehlikesini ortaya çıkarması veya taraflar arasında ekonomik veya idari bir bağlantı olduğu algısını yaratması gerekmektedir[117]. Herhangi bir olayda bu kriterlerin kümülatif değerlendirilmesinden sonra iltibas ihtimalinin olup olmadığına karar verilebilecektir[118]. Alan adları ile ilgili meydana gelen uyuşmazlıklarda, ortalama internet kullanıcıları dikkate alınarak iltibasın meydana gelip gelmediğinin değerlendirilmesi gerekmektedir[119].

[115] Yargıtay tarafından verilen bir kararda; iltibas şeklinde gerçekleşen haksız rekabet hallerinde iltibas ihtimalinin bulunup bulunmadığının tespitinde uzman bilirkişilere başvurulması gerektiğini, değerlendirme yapılırken de ilgili mal ve hizmetin ortalama tüketicilerinin malı veya hizmeti satın alma sürecinde ayırdığı zaman, bilgi ve dikkat seviyesi, ürün ve hizmetin fiyatı gibi hususların dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Bu değerlendirme sonucunda iltibas ihtimalinin ortaya çıktığı sonucuna varılması, haksız rekabet için yeterli olup iltibasın fiilen oluşması gerekli değildir. YHGK, 18.03.2021, E. 2017/156, K. 2021/295, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2017-156-k-2021-295-t-18-3-2021, E.T.: 07/08/2024.

[116] Yargıtay 11. HD, 13/04/2010, E. 2008/8834, K. 2010/4168, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2008-8834-k-2010-4168-t-13-04-2010, E.T.: 09/08/2024.

[117] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından, halk tarafından karıştırılma ihtimalinde ölçüyü şu şekilde belirtmiştir; bu işin ilgilisi veya uzmanı değil, tüketici olan halk olduğunun göz önünde tutulmasıdır. Karıştırılma ihtimalinde önemli olan husus, halkın bu iki işaret arasında herhangi bir şekilde herhangi bir sebeple bağlantı kurma ihtimalidir. Buradaki "ihtimal" kelimesi özenle ve özellikle kullanılmış bir kelime olup, şekil, ses, anlam, genel görünüm, çağrışım ve bir seri içinde bulunma izlenimi bu kapsamda değerlendirilmektedir. YHGK, 09.03.2016, E. 2014/109, K. 2016/282, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2014-109-k-2016-282-t-9-3-2016, E.T.: 08/08/2024; YHGK, 02.10.2013, E. 2013/52, K. 2013/1416, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2013-11-52-k-2013-1416-t-2-10-2013, 08/08/2024.

[118] Yasaman, (Cilt II), s. 1638.

[119] Aslan Düzgün, **a.g.e.**, s. 152; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 1039.

3.2.2 Ülkesellik

Alan adlarına yapılan hak ihlalleri, ülkesellik açısından da değerlendirilebilir. Her ülke, gayrimaddi mülkiyet haklarını yalnızca kendi sınırları içerisinde koruyabilir. Ülkesellik ilkesi, ülkelerin egemenlik haklarındandır.

Marka hakkı açısından ülkesellik kavramı, markanın tescil edildiği, kullanıldığı ve ihlal edildiği ülke kapsamında gerçekleştirilen hukuksal süreçleri ifade etmektedir[120]. Marka hakkının ülkeselliği, bazı sonuçları ortaya çıkarmaktadır:

- Marka hakkı, tescil edildiği ülke hukukuna göre haklar bahşetmektedir, ayrıca uluslararası tescil kapsamında diğer ülkelerdeki haklardan bağımsızdır;
- Marka hakkı, ülkenin vatandaşları ile izin verilen kişiler tarafından başvuru yapılabilir ve hak iddiasında bulunulabilir;
- Marka hakkı, tescil edildiği ülke sınırları kapsamında kullanılabilir;
- Marka hakkı, tescil edildiği ülkenin mahkemelerinde dava konusu olabilir[121].

Marka açısından ülkesellik ilkesinin belirlenmesi ve uygulanması kolayken, internetin bir sınırı olmadığından dolayı ihlal teşkil eden işaretin ihlal edilen markanın koruma altında olduğu ülkeden başka bir ülkede alan adı olarak kullanılması her zaman mümkündür ve meydana gelen hukuka aykırılığın giderilmesi de çok güçtür[122].

Ticari etki, bir işaretin ticari amaçla kullanılması veya üçüncü kişiler üzerinde ticari amaçla kullanıldığına ilişkin izlenim bırakılmasıdır. Alan adına bağlı internet sitesinin olmaması[123], internet sitesinde sunulan hizmetin ücretsiz olması[124] durumlarında da ticari etkinin var olduğu kabul edilmektedir. SMK m.7/3-d gereğince; tescilli markaya benzer işaretin, internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde alan adı olarak kullanılması yasaklanmıştır.

---

[120] Çolak, **a.g.e.**, s. 12; Yasaman, (Cilt I), s. 30.
[121] Cangül, M. (2020). Marka Hakkının Ülkeselliği ve İstisnaları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. s. 50-51.
[122] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 32.
[123] Yargıtay 11. HD, 02/12/2014, E. 2014/10178, K. 2014/18794, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2014-10178-k-2014-18794-t-2-12-2014, E.T.: 09/08/2024.
[124] Yargıtay 11. HD, 26/09/2018, E. 2018/3688, K. 2018/5727, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2018-3688-k-2018-5727-t-26-9-2018, E.T.: 09/08/2024.

WIPO[125] tavsiye kararları gereğince; mütecavizin fiili, iltibas doğuruyorsa ve ülkesellik açısından da koruma sınırları içerisinde kalıyorsa, ticari etki yaratacak şekilde haksız kullanım halleri, aşağıda belirtilenlerle sınırlı olmaksızın şu şekilde sayılmıştır:

a) İşaret kullanıcısının, işaretin internette kullanıldığı mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetlerle ilgili olarak üye devlette iş yaptığını veya önemli planlar yaptığını gösteren durumlar.

b) Aşağıdakiler de dahil olmak üzere, üye devletle ilişkili olarak kullanıcının ticari faaliyetinin düzeyi ve niteliği:

i. Kullanıcının üye devlette yerleşik müşterilere gerçekten hizmet verip vermediği veya üye devlette yerleşik kişilerle ticari amaçlı başka ilişkilere girip girmediği;

ii. Kullanıcının işaretin internette kullanılmasıyla bağlantılı olarak üye devlette bulunan müşterilere sunulan mal veya hizmetleri teslim etme niyetinde olmadığını beyan edip etmediği ve beyan ettiği niyetine bağlı kalıp kalmadığı;

iii. Kullanıcının üye devlette garanti veya hizmet gibi satış sonrası faaliyetler sunup sunmadığı;

iv. Kullanıcının üye devlette işaretin internette kullanımıyla ilgili ancak internet üzerinden gerçekleştirilmeyen başka ticari faaliyetlerde bulunup bulunmadığı.

c) İnternetteki bir mal veya hizmet teklifinin üye devlet ile bağlantısı, örneğin:

i. Sunulan mal veya hizmetlerin üye devlette yasal olarak teslim edilip edilemeyeceği;

ii. Fiyatların Üye Devletin resmi para birimi cinsinden belirtilip belirtilmediği.

d) Aşağıdakiler de dahil olmak üzere, işaretin internette kullanım şeklinin üye devlet ile bağlantısı:

i. İşaretin, üye devletteki internet kullanıcılarının erişebildiği etkileşimli iletişim araçlarıyla birlikte kullanılıp kullanılmadığı;

[125] WIPO, Birleşmiş Milletler bünyesinde faaliyetlerini sürdüren ve fikri ve sınai haklar alanında uzmanlaşan bir kurum olup özellikle de uluslararası unsurlu ticari uyuşmazlıkların çözümü için etkin bir tahkim mekanizması sağlamaktadır. Erdem, F.B. (2023). Markanın Alan Adı Olarak Kullanılmasında Karşılaşılan Uyuşmazlıklarda Tahkim Mekanizmalarının Yeri. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 31(1), s.282. 30 Haziran 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/75714/1238150 adresinden indirildi.

ii. Kullanıcının işaretin kullanımıyla birlikte üye devlette bir adres, telefon numarası veya diğer iletişim araçlarını belirtip belirtmediği;

iii. İşaretin, üye devlete atıfta bulunan ISO Standardı ülke kodu 3166 Üst Düzey Etki Alanı altında kayıtlı bir alan adıyla bağlantılı olarak kullanılıp kullanılmadığı;

iv. İşaretin kullanımıyla birlikte kullanılan metnin üye devlette ağırlıklı olarak kullanılan bir dilde olup olmadığı;

v. İşaretin, üye devlette bulunan internet kullanıcıları tarafından fiilen ziyaret edilen bir internet konumuyla birlikte kullanılıp kullanılmadığı.

e) Aşağıdakiler de dahil olmak üzere, işaretin internette kullanımının üye devletteki o işarete ilişkin hak ile ilişkisi:

i. Kullanımın söz konusu hak tarafından desteklenip desteklenmediği;

ii. Hakkın bir başkasına ait olduğu durumlarda, kullanımın, hakka konu olan işaretin ayırt edici karakterine veya itibarına haksız avantaj sağlayıp sağlamadığı veya haksız yere zarar verip vermeyeceği[126].

Yukarıda sayılan kriterler, işaretin ticari bir etki yaratıp yaratmadığının belirlenmesinde yardımcı kılavuz niteliğinde olup, karar vermede kesin şart olarak kabul edilmemesi, her davanın özel koşullarının göz önüne alınması gerekmektedir[127].

Alan adına bağlı internet sitesinde, üye ülkeye mal ve hizmet sunulmadığı açık bir şekilde belirtilmekte ve gerçekten de sunulmamaktaysa, ticari etkinin olmadığı değerlendirilecektir[128].

3.2.3 Tahsis kolaylığı

Alan adlarının tahsisinde serbest sistemin uygulandığı ve ilk başvuran kişiye tahsis hakkının verildiği durumlarda, uyuşmazlıkların çıkması pek muhtemeldir. Tahsis kurumu tarafından, tahsis başvurusunda bulunan başvurucunun bu alan adı üzerinde

[126] WIPO. (2002), İnternetteki Markaların ve İşaretlerdeki Diğer Sınai Mülkiyet Haklarının Korunmasına İlişkin Hükümlere İlişkin Ortak Tavsiye Kararı, m.3/2, s. 9. Erişim Tarihi: 15/07/2024, https://tind.wipo.int/record/28712.

[127] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 38; WIPO, (2002), m.3/2, s. 9.

[128] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 311; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 187; Yiğit, B. (2023). "Marka ve Alan Adı Sahipleri Arasındaki İhtilaflar ve Hak Sahiplerine Tanınan Hukuki Koruma Mekanizmaları". M. Helvacı (Ed.), Galatasaray Lisesi Hukukçularının Cumhuriyetin 100. Yılına Armağanı içinde. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 228.

meşru hakkı olup olmadığının veya alan adının üçüncü kişilerin haklarını ihlal edip etmediğinin araştırılmasının yapılmamasından dolayı kötü niyetli olan ve haksız menfaat elde etmeye çalışan kişiler tarafından, alan adı tahsisi yapılmaktadır. Bu durum neticesinde de kötü niyetli tahsis sahibi ile gerçek hak sahibi arasında uyuşmazlıklar meydana gelmektedir.

Alan adlarının düşük ücretler karşılığında tahsis edilmesi nedeniyle kötü niyetli olan ve haksız menfaat elde etmeye çalışan kişiler çok sayıda alan adı için tahsis başvurusu yapmakta ve uyuşmazlıkların doğmasına sebep olmaktadırlar.

3.3 Uyuşmazlığın Çeşitleri

Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar, hukuksal konularına göre gruplandırılarak ele alınmıştır. Meydana gelen bir uyuşmazlıkta, uyuşmazlık çeşitleri arasındaki sınırları tam belirlemek her zaman mümkün olmayabilir. Meydana gelen bir uyuşmazlığın birden fazla uyuşmazlık çeşidini barındırması mümkündür. Örneğin; bir kişinin medeni adı, marka olarak tescil edilmiş, ticaret unvanının esas ve ayırt edici kısmı olarak tescil edilmiş ve bir esere ad olarak verilmiş olabilir. Böyle bir durumda, her hak için ilgili mevzuat kapsamında inceleme ve değerlendirme yapmak gerekecektir.

Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar, bir kişinin aynı anda birden fazla hakkını ihlal etmiş olabilir. Burada kümülatif koruma söz konusu olacaktır. Kümülatif koruma, bir fikri ürünün birden çok alanın koruma şartlarını taşıması halinde hak sahibinin bunlardan dilediğine başvurabilmesidir[129]. Örneğin; tanınmış bir kişinin adı, marka olarak tescilli, ticaret unvanının çekirdek unsuru, işletme adı, internet alan adının SLD kısmı ve sinema filminin adı olabilir.

Eğer tecavüze uğrayan ibare, marka olarak da tescilli ise SMK'nın marka tecavüzüne ilişkin hükümlerine dayanarak tecavüzün sona erdirilmesine ilişkin hukuksal işlemlerin yapılmasının daha doğru olacağı kanaatindeyiz. SMK gereğince marka hakkına tecavüz durumlarında yalnızca SMK m.149, 150 ve 151'de belirtilen talep ve davalarının yanında ayrıca SMK m.30 gereğince cezai hükümlerle de koruma sağlandığı için

[129] Büyükkılıç, G. (2024). Türk Hukukunda Fikri Mülkiyet ve Haksız Rekabet Hükümlerinin Kümülatif Uygulanabilirliği. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 10(1), s. 103. 8 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/86204/1444529 adresinden indirildi.

tecavüzün daha hızlı bir şekilde önlenebileceği ve sona erdirilebileceği kanaatindeyiz. Tescilli marka hakkına dayanan tecavüz eylemlerinde, özel kanun hükmünde olan 6769 sayılı SMK'na göre koruma hakkı elde edildiğinden dolayı aynı zamanda TTK'daki haksız rekabet hükümlerine göre korunma sağlanması söz konusu olmayacaktır[130]. Ancak, SMK'da düzenlenmeyen bir eylemin TTK'daki haksız rekabet eylemleri arasında düzenlenmiş olması durumunda, TTK'daki haksız rekabet hükümlerine göre koruma talep edilebilecektir[131]. Örneğin; SMK'da kötüleme, gerçeğe aykırı açıklamada bulunma gibi ihlal halleri düzenlenmediğinden dolayı TTK m.55/1-a,1-2 gereğince koruma talep edilebilecektir.

Medeni adlar, ticaret unvanı, işletme adı, marka, eser adları ve internet alan adları[132] birer tanıtma işareti olmakla beraber, tanıtma işaretleri bunlarla sınırlı değildir. Bu konu başlığı altında belirtilen haklar dışındaki tanıtma işaretleri, TTK m.55/1-a-4 gereğince haksız rekabet hükümlerine göre korunmaktadır[133]. TTK m.55/1-a-4 gereğince; başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile iltibasa yol açan önlemler almak, haksız rekabet oluşturan eylemler olarak sayılmıştır. Buna göre kişinin bir başkasının haklı olarak kullandığı tanıtma vasıtalarının bir benzerini veya aynısını, alan adının SLD kısmı olarak tahsis ettirmesi ve kullanmasının haksız rekabet eylemi oluşturması için TTK m.54 ve 55 gereğince; alan adının haksız kullanılması, kullanımın iyiniyet kurallarına aykırı olması ve bu kullanımdan dolayı bir zararın doğması veya zararın doğma tehlikesinin varlığı gerekmektedir[134]. Bu kapsamda iltibas; başkasının emtiası, iş mahsulleri, faaliyeti, ticari işletmesi veya yine başkasının haklı olarak kullandığı ürün fotoğrafı, ambalaj, logo, yazılım, kodlama sistemi, ürün kabı gibi iş ve tanıtma vasıtaları üzerinde söz konusu olabilir[135]. Tanıtma işareti kullanmak için bir sicile tescil mecburiyeti bulunmadığından dolayı özel bir sicile tescil edilmemiş, özel

---

130 Yargıtay 11. HD, 14.03.2022, E. 2019/5189, K. 2022/1852, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/yargitay-11-hukuk-dairesi-esas-no-2019-5189-karar-no-2022-1852-11-hukuk-dairesi-e-2019-5189-k-2022, E.T.: 08/08/2024.

131 Büyükkılıç, (Kümülatif), s. 114.

132 Erdil, **a.g.e.**, s. 194; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 221 atfıyla Yargıtay 11. HD, 26/11/2012, E. 2011/12347, K. 2012/19133, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:12/08/2023.

133 Erdil, **a.g.e.**, s. 159; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 21.

134 Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 351; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 20; Yargıtay 11. HD, 14/02/2018, E. 2016/6743, K. 2018/1054, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:04/05/2023.

135 YHGK, 18/03/2021, E. 2017/11-156, K. 2021/295, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:12/08/2023.

kanun veya düzenlemeleri gereğince korunmayan tanıtma işaretleri hakkında haksız rekabet hükümleri uygulanabilecektir[136].

Tescil edilmeden kullanılan markalar da tanıtma işareti olarak kabul edildiğinden dolayı TTK m.54 vd. kapsamında haksız rekabet hükümlerine göre korunmaktadır. Tescilsiz marka hakkının söz konusu olduğu durumlarda, haksız rekabet durumu söz konusu ise TTK m.56 ve 61'de belirtilen talep ve davalarının yanında ayrıca TTK m.62 gereğince cezai hükümlerle de koruma sağlandığı için tecavüzün daha hızlı bir şekilde önlenebileceği ve sona erdirilebileceği kanaatindeyiz.

Cezai hükümlerle korunma sağlanmadığı durumlarda, her hakka dayanarak hukuk davalarının açılması ve tedbir kararı talep edilmesi gerekecektir.

Konu başlığı altında, meydana gelen uyuşmazlıkların hangi haklardan kaynaklanabileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.3.1 Medeni adlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar

Kişi adları, bir kişiyi toplum içerisinde ayırt etmeye yarayan tanıtma aracıdır. Bu kısımda değerlendirilecek adlar; gerçek kişilerin adı ve soyadından oluşan medeni adı, genel olarak yazarların, sanatçıların veya ünlü kişilerin gerçek adlarını gizlemek veya akılda daha kolay kalması için seçtikleri müstear adlar[137] ile bir kimseye sahip olduğu bazı özelliklerden dolayı takılan lakap adlarıdır[138]. Bir kişiye ait adın, bir başkası tarafından alan adı olarak tahsis edilmesi halinde; adın korunmasına yönelik olarak TMK m.26 ve 27, kişilik haklarının korunmasına yönelik olarak TMK m.24 ve 25 ve kişilik haklarının zedelenmesine yönelik olarak TBK m.58 gereğince koruma ve

[136] Ülgen, H., ve Nomer Ertan, N.F. (2017). "Haksız Rekabet." M. Helvacı (Ed.), Ticari İşletme Hukuku, içinde. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 544.

[137] 5846 sayılı FSEK m.11 gereğince; Yayımlanmış eser nüshalarında veya güzel sanat eserinin aslında, o eserin sahibi olarak adını veya bunun yerine tanınmış müstear adını kullanan kimse, aksi sabit oluncaya kadar o eserin sahibi sayılır.

[138] Adlar konusunda detaylı bilgi için bkz.: Çakıroğlu, B. (2020). Sosyal Medya Adları ve Türk Medeni Kanunu m. 26 Kapsamında Sosyal Medya Adlarının Korunması. İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1), s. 191-214. 01 Nisan 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/imuhfd/issue/55893/765422 adresinden indirildi; Özdemir, H. (2008). Türk ve İsviçre Medeni Hukukunda Ad Üzerindeki Hak ve Korunması. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 57(3), s. 561- 598. 14 Temmuz 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42574/513147 adresinden indirildi.

tazminat taleplerinde bulunabilecektir[139]. Bu maddeler kapsamında dava açılması için haksız kullanım yeterli olup kusur ve zarar koşulu da aranmamaktadır. Bu maddenin sağlamış olduğu koruma, kişinin öz ad ve soyadıyla birlikte müstear ad ve lakap adını da koruma altına almaktadır[140].

Alan adı tahsis etmek isteyen kişiler, gerçek adlarını, müstear adlarını, mahlas veya lakaplarını SLD olarak seçebilir ve tahsis engeli yok ise tahsis ettirebilir. Medeni adlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların temeli, tanınmış kişilerin adlarından haksız menfaat elde etmek amacıyla alan adı tahsisi yapılması durumunda ortaya çıkmaktadır[141]. Örneğin, gerçek adı "Cem Yılmaz" olan kişinin, SLD kısmının "cemyilmaz" olduğu alan adını tahsis ettirmesi ve internet sitesi içeriğinde de tanınmış kişi olan Cem Yılmaz'a yönelik içerikler bulundurması veya "Cem Yılmaz"[142] markasının tescilli olduğu mal ve hizmet sınıflarında ürün veya hizmet sunması halinde hem "Cem Yılmaz" adının haksız kullanılması söz konusu olacak hem de tescilli "Cem Yılmaz" markasına tecavüz durumu söz konusu olacaktır[143].

Özellikle de ünlü kişilerin gerçek adlarından, müstear adlarından, mahlas ve lakaplarından haksız olarak faydalanmak amacı ile SLD'leri bu adlar olan tahsis başvuruları yapmaktadırlar. Örneğin, dünyaca ünlü bir kişi olan "Bill Gates"in adı kullanılarak tahsis edilen "www.billgates.com.tr" alan adı, kişinin adından haksız fayda sağlamak amacı ile yapılan bir alan adı başvurusudur. UÇHS'de görülen bu uyuşmazlıkta, hakem tarafından alan adının şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[144]. Bir

[139] Dural, M. ve Öğüz, T. (2022). Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku. İstanbul: Filiz Kitabevi, s. 180; Kılıçoğlu, (Fikri Haklar), s. 15.
[140] Çakıroğlu, **a.g.e.**, s. 201; Dural ve Öğüz, **a.g.e.,** s. 180.
[141] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 228.
[142] 2000/17229 başvuru numaralı tescilli marka.
[143] "Cem Yılmaz" markasına yönelik verilen emsal karar için bkz.: WIPO Case No. D2000-1541, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-1541.html, Erişim Tarihi:18/08/2023; Aynı yönde emsal kararlar için bkz.: WIPO Case No. D2000-0847, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0847.html; WIPO Case No. D2000-0210, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0210.html, Erişim Tarihi: 13/07/2024; WIPO Case No. D2012-0590, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2012-0590, Erişim Tarihi: 13/07/2024; WIPO Case No. 2012-1591, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2012-0591, Erişim Tarihi: 13/07/2024; WIPO Case No. 2012-0592, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2012-0592, Erişim Tarihi: 13/07/2024; WIPO Case No. D2002-0278, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2002/d2002-0278.html, Erişim Tarihi: 21/07/2024.
[144] TOBBUYUM, 23/07/223, K. 2023/245, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024

başka UÇHS kararında sektöründe tanınan iş insanının mutlak hak sahibi olduğu kişisel adı üzerinde gerek manevi gerekse maddi korunmaya değer menfaatlerinin bulunduğu, ad ve soyadından müteşekkil kişisel adının izinsiz ve haksız olarak kullanılması halinde kişilik hakkının korunmasına bağlanan hukuki sonuçları talep etme hakkının bulunduğu değerlendirilmiştir[145].

Bir kişinin gerçek adının, müstear adının veya lakabının haksız olarak alan adının SLD kısmında kullanılması, kişilik hakkının ihlali niteliğindedir. Gerçek kişileri tanıtma fonksiyonuna sahip olan alan adları, adın korunması hükümlerine göre korunması gerekir[146]. Yargıtay tarafından verilen emsal bir kararda; bir dönem davalının işletmiş olduğu hastanede çalışan ve doktor olan davacının adı ve soyadı kullanılarak tahsis edilen alan adında, davalının işletmiş olduğu hastanesine ait alan adına yönlendirme yapılmasının ve davacının ad ve soyadının kullanılmasının, davacının kişilik haklarına saldırı olarak değerlendirmiştir[147].

Yasal zorunluluktan dolayı bazı mesleklerde gerçek adın kullanılması zorunluluğu bulunmaktadır. Örneğin, avukatların gerçek adlarını kullanmaları bir zorunluluk olup yalnızca mesleki faaliyetleri ile sınırlı olmak üzere gerçek adlarını kullanmaları ve gerçek adları üzerinden alan adı tahsis etmeleri, dürüst kullanım istisnası kapsamında değerlendirilebilecektir. Örneğin, gerçek adı "Hasan Cem Yılmaz" olan bir avukatın "www.hasancemyilmaz.av.tr" alan adını tahsis etmiş olması, internet sitesinde yalnızca kendi mesleki sınırları içerinde bilgilendirmelerde bulunması ve internet sitesinin ana sayfasının yarısını kaplayacak şekilde fotoğrafının bulunması, dürüst kullanım ilkesi kapsamında değerlendirilebilecek olup, tanınmış kişi olan "Cem Yılmaz" adına tecavüz oluşturmayacaktır. Bir başka örnek olarak, doktorluk mesleğini ifa eden "Dr. Cem Yılmaz" tarafından tahsis edilen "www.drcemyilmaz.com" alan adı verilebilir.

TMK m.26 hükmü, adın haksız kullanılması veya ada ilişkin bir çekişmenin ortadan kaldırılması uyuşmazlıklarını ele alırken; ada yönelik saldırılar aynı zamanda kişilik

[145] TOBBUYUM, 14.11.2023, K. 2023/288; aynı yönde TOBBUYUM, 10/11/2023, K. 2023/287, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024.
[146] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 170; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 944.
[147] Yargıtay 11. HD, 05/11/2019, E. 2018/5532, K. 2019/6839, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:04/05/2023.

haklarına saldırı niteliği taşıyorsa, ayrıca TMK m.25 hükmü gereğince de korunacaktır[148].

3.3.2 Ticaret unvanından kaynaklanan uyuşmazlıklar

Ticaret unvanı, tacirlerin ticari işletmesine ilişkin olarak yaptığı iş ve işlemlerinde kullanmak zorunda olduğu addır[149]. TTK m.40 gereğince tacirler, ticari işletmenin açıldığı günden itibaren onbeş gün içerisinde, ticaret unvanını bağlı olduğu ticaret siciline tescil etmesi gerekmektedir. TTK m.39 gereğince tescil edilen ticaret unvanı, ticari işletmenin görülebileceği bir yerinde okunaklı bir şekilde yazılması gerekmektedir.

TTK m. 41 gereğince; gerçek kişi olan tacirlerin ticaret unvanı, TTK'nun 46. maddesine uygun olarak yapabileceği ekler ile kısaltılmadan yazılacak adı ve soyadından oluşur. Örneğin, Bilal Gezer Oto Galeri[150].

TTK m. 43 gereğince; anonim, limitet ve kooperatif şirketler, işletme konusu gösterilmesi, unvanlarında "anonim şirket", "limitet şirket" ve kooperatif" kelimelerinin bulunması ve TTK'nun 46. madde hükmü saklı kalmak şartıyla ticaret unvanlarını serbestçe seçebilirler. TTK m.45 gereğince bir ticaret unvanına, Türkiye'nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş bulunan diğer bir unvandan ayırt edilmesi için gerekli olduğu takdirde ek yapılması gerekmektedir. Bu eklerin de TTK m.46 gereğince; tacirin kimliği, işletmesinin genişliği, önemi ve finansal durumu hakkında, üçüncü kişilerde yanlış bir görüşün oluşmasına sebep olacak nitelikte bulunmaması, gerçeğe ve kamu düzenine aykırı olmaması gerekmektedir. "Türk", "Türkiye", "Cumhuriyet" ve "Milli" kelimeleri bir ticaret unvanına ancak Cumhurbaşkanı kararıyla konulabilir[151]. Ticaret unvanı, işletmelerden ayrı olarak başkasına devredilemez.

TTK m.50 gereğince; usûlen tescil ve ilan edilmiş olan ticaret unvanını kullanma hakkı sadece sahibine ait olup tacir, ticaret unvanını kullanmak konusunda herkese karşı ileri

---

[148] Çakıroğlu, **a.g.e.**, s. 204.
[149] Ticaret unvanına ilişkin maddeler, TTK'nun 39-52 ve TSY'nin 42-46. maddeleri arasında ile Ticaret Unvanları Hakkında Tebliğ'de düzenlenmektedir. **Ticaret Unvanları Hakkında Tebliğ.** (2014). 28913. 14 Şubat 2014.
[150] Nevşehir Ticaret Sicil Müdürlüğü, Ticaret Sicil No:6561.
[151] TSY m.44/5.

sürebileceği bir mutlak hakka sahip olmaktadır[152]. TTK m.52 gereğince de ticaret unvanının, ticari dürüstlüğe[153] aykırı biçimde bir başkası tarafından kullanılması halinde hak sahibi, bunun tespitini ve yasaklanmasını; haksız kullanılan ticaret unvanı tescil edilmişse kanuna uygun bir şekilde değiştirilmesini veya silinmesini; tecavüzün sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, gerektiğinde araçların ve ilgili malların imhasını; zarar varsa, kusurun ağırlığına göre maddi ve manevi tazminat isteyebilir. TTK m.52'de öngörülen özel koruma, TTK m.45 uyarınca hem gerçek kişi hem de tüzel kişi tacirlerin ticaret unvanları bakımından Türkiye genelinde geçerli olacak bir korumadır[154].

Genel olarak ticaret unvanları uzun olduğundan dolayı, unvanın ayırt edici kısmı SLD olarak kullanılmaktadır. Örneğin; Kopuz Gıda Ticaret Anonim Şirketi ticaret unvanının vurgu sözcüğünü "www.kopuzgida.com", Zorlu Holding Anonim Şirketi ticaret unvanının vurgu sözcüğünü "www.zorlu.com.tr" şeklinde alan adı olarak kullanılmaktadır.

Sektöründe tanınmış firmaların ticaret unvanlarından haksız olarak faydalanmak amacıyla, ticaret unvanlarının çekirdek ve ayırt edici unsurundan oluşan ibareler ile alan adlarını tahsis etmektedirler. Ticaret unvanından kaynaklanan uyuşmazlıklar, bu şekilde yapılan tahsis başvurularından kaynaklanmaktadır.

UÇHS önüne gelen bir uyuşmazlıkta, şikâyetçi tarafından tescilli ticaret unvanına dayanarak "ematek.com.tr" alan adının kötü niyetli olarak tahsis ettirildiğini ve tescilli ticaret unvanına tecavüz teşkil ettiğini iddia ederek alan adının kendisine devrini talep

---

[152] Ayhan, R., Çağlar, H. ve Özdamar, M. (2021). Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar. Ankara: Yetkin Yayınevi, s. 311; Bozer, A. ve Göle, C. (2023). Ticari İşletme Hukuku. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. s. 225; Eriş, G. (2017). Ticari İşletme ve Şirketler. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 950-951; Gün, **a.g.e.,** s. 238-239); Memiş, T. (2020). Ticaret Unvanının Korunmasında Yenilikler ve Ticari Dürüstlük Kurallarına Aykırı Kullanımlarda Koruma. T. Memiş (Ed.), Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt 10 içinde. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 384; Poroy, R. ve Yasaman, H. (2019). Ticari İşletme Hukuku. İstanbul: Vedat Kitapçılık. s. 525; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 934; Suluk, C., Karasu, R. ve Nal, T. (2021). Fikri Mülkiyet Hukuku. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 400; Ülgen, H., (2017). "Ticaret Unvanı-İşletme Adı" M. Helvacı (Ed.), Ticari İşletme Hukuku, içinde. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 418.

[153] Ticari dürüstlük konusunda detaylı bilgi için bkz.: Şua, M.F. (2022). Ticaret Unvanının Ticari Dürüstlüğe Aykırı Biçimde Kullanılmasına Dair Bazı Sorunların Değerlendirilmesi. Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 19(3), s. 449-466. 09 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/yuhfd/issue/73070/1191426 adresinden indirildi.

[154] Ülgen, **a.g.e.**, s. 418.

etmiştir. Hakem tarafından yapılan değerlendirmede, şikâyetçi tarafından kullanılan unvanın sık kullanılan bir unvan olmadığı, şikâyet edilenin bu ticaret unvanından haberdar olmadığını iddia etmesinin güç olduğu ve alan adına bağlı aktif bir internet sitesinin olmadığı gerekçeleri ile İAAY m.25/1 gereğince alan adının şikâyetçiye devrine karar vermiştir[155].

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından verilen emsal bir kararda; ticaret unvanının sahibinden izin alınmadan, ticaret unvanının aynısının veya benzerinin kullanılması yahut işletme adı, marka, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında eser adı veya internet alan adı olarak kullanılması hâlinde tecavüzün gerçekleşeceği belirtilmiştir[156].

3.3.3 İşletme adından kaynaklanan uyuşmazlıklar

TTK m.53[157] ve TSY[158] m.46 gereğince işletme adı, işletme sahibi ile ilgili olmaksızın doğrudan işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırt etmek için kullanılan ve tescil ettirilmesi gereken addır. Ticaret unvanı, tacirleri birbirlerinden ayırt etmeyi amaçlarken; işletme adları da işletmeleri birbirlerinden ayırt etmeyi amaçlar[159]. İşletme adının kullanılmasına yönelik bir zorunluluk bulunmamaktadır.

İşletme adları, SLD kısmı olarak tahsis edilip kullanılabileceği gibi alan adının "www" kısmı hariç, işletme adı olarak tescil edilebilir[160]. Örneğin; "Pegasus Havacılık

[155] TOBBUYUM, 04/10/2023, K. 2023/270, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024; aynı yönde kararlar için bkz.: TOBBUYUM, 27/01/2023, K. 2022/148; 22/02/2023, K. 2023/166, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024.

[156] YHGK, 21.03.2019, E. 2017/11-1298, K. 2019/335, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:04/05/2023; Ticaret unvanlarının karıştırılma ihtimali bakımından yapılan değerlendirme, ticaret unvanının ayırt edici unsurları yönünden yapılmalıdır. Ticaret unvanı ve marka farklı işlevlere sahip oldukları için ticaret unvanında olması gereken "ayırt edicilik" unsuru marka hukukunda aranan "ayırt edicilik" unsurundan farklılık arz edebilmektedir. Marka açısından ürünü niteleyen bir ibare ayırt edicilik unsuru taşımaz iken, ticaret unvanının taciri işaret etmesi ve de markadan farklı yapısı nedeniyle ürünü niteleyen bir ibarenin ticaret unvanında ayırt edici olması mümkün olabilmektedir. YHGK, 21.02.2019, E. 2017/119, K. 2019/187, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2017-119-k-2019-187-t-21-2-2019, E.T.: 21/07/2024.

[157] TTK m.53 gereğince, tescil edilen işletme adları hakkında da 38, 45, 47, 50, 51 ve 52. maddeleri uygulanır.

[158] **Ticaret Sicili Yönetmeliği**. (2012). T.C. Resmî Gazete. 28541. 27 Ocak 2013.

[159] Ayhan, Çağlar, Özdamar, **a.g.e.**, s. 318; Gün, **a.g.e.**, s. 238; Güneş, İ. (2018). Uygulamada Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 265-266; Ormancı, G. (2020). Türk Hukuku Kapsamında İşletme Adının Haksız Rekabet Hükümlerine Uyarınca Korunması. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 6(1), s. 109. 08 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/56048/771382 adresinden indirildi; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 406; Ülgen, **a.g.e.**, s. 429; Yasaman, (Cilt I), s., 107.

[160] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 211, 212.

Teknolojileri" işletme adı, Pegasus Havacılık Teknolojileri ve Ticaret Anonim Şirketi'ne ait olup "www.flypgs.com" alan adı üzerinden faaliyet göstermektedir[161].

TTK m.53 atfıyla m.50 gereğince; usûlen tescil ve ilan edilmiş olan işletme adını kullanma hakkı sadece sahibine ait olup tacir, işletme adını kullanmak konusunda herkese karşı ileri sürebileceği bir mutlak hakka sahip olmaktadır[162]. Yine TTK m.53 atfıyla m.52 gereğince de işletme adı, ticari dürüstlüğe aykırı biçimde bir başkası tarafından kullanılması halinde hak sahibi, bunun tespitini, yasaklanmasını; haksız kullanılan işletme adı tescil edilmişse kanuna uygun bir şekilde değiştirilmesini veya silinmesini; tecavüzün sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, gerektiğinde araçların ve ilgili malların imhasını; zarar varsa, kusurun ağırlığına göre maddi ve manevi tazminat isteyebilir. TTK m.52'de öngörülen özel koruma, TTK m.45 uyarınca hem gerçek kişi hem de tüzel kişi tacirlerin işletme adları bakımından Türkiye genelinde geçerli olacak bir korumadır[163].

Sektöründe tanınmış işletmelerin adından haksız olarak faydalanmak amacıyla, işletme adlarından oluşan ibareler ile alan adlarını tahsis etmektedirler[164]. İşletme adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar, bu şekilde yapılan tahsis başvurularından kaynaklanmaktadır.

UÇHS önüne gelen bir uyuşmazlıkta, şikâyetçi tarafından kullanılan "Biblos Resorts" işletme adına dayanarak "biblosresorts.com.tr" alan adının kötü niyetli olarak tahsis ettirildiğini ve işletme adına tecavüz teşkil ettiğini iddia ederek alan adının kendisine devrini talep etmiştir. Hakem tarafından yapılan değerlendirmede, şikâyet edilenin ihtilaflı alan adı üzerinde hiçbir hak ve meşru menfaati bulunmadığını, şikâyet edilenin kötü niyetli olarak alan adını tahsis ettirdiği gerekçeleri ile İAAY m.25/1 gereğince alan adının şikayetçiye devrine karar vermiştir[165].

[161] https://bilgibankasi.ito.org.tr/tr/bilgi-bankasi/firma-bilgileri, E.T.:15/07/2024.
[162] Ayhan, Çağlar, Özdamar, **a.g.e.**, s. 318; Bozer ve Göle, **a.g.e.**, s. 231; Eriş, **a.g.e.**, s. 950-951; Güneş, **a.g.e.**, s. 266); Ülgen, **a.g.e.**, s. 432.
[163] Ayhan, Çağlar, Özdamar, **a.g.e.**, s. 318; Bozer ve Göle, **a.g.e.**, s. 231; Eriş, **a.g.e.**, s. 978; Güneş, **a.g.e.**, s. 266; Ülgen, **a.g.e.**, s. 432-433.
[164] Ormancı, **a.g.e.**, s. 114.
[165] TOBBUYUM, 05/12/2022, K. 2022/125, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024.

3.3.4 Marka hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar

Alan adlarına yönelik çoğu uyuşmazlığın kaynağı, marka hakkına tecavüzden kaynaklanmaktadır. Bu uyuşmazlıkları daha iyi değerlendirebilmek için marka hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar, iki konu başlığı altında değerlendirilecektir. Öncelikli olarak, markaların tescili ve alan adlarının tahsisi arasındaki benzer ve farklı yönler ortaya konulmaya çalışılacak; daha sonra da marka hakkından kaynaklanan uyuşmazlıklar değerlendirilecektir.

3.3.4.1 Markaların tescili ve alan adları tahsisinin benzer ve farklı yönleri

SMK m.4 gereğince marka; bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her türlü işarettir.

Markanın tanımından da anlaşıldığı üzere tescil alanı çok geniştir. Alan adlarının teknik yapısı gereğince[166], alan adlarında sadece harfler, sayılar ve noktalama işaretleri kullanılabilmektedir. Örneğin; sesler veya şekiller marka olarak tescil edilebilmekteyken, alan adları olarak tahsis edilememektedir.

Marka ve alan adlarının tâbi oldukları düzenlemeler birbirinden farklı olmakla birlikte markaların alan adlarında kullanılması mümkün olduğu gibi alan adlarının da marka olarak tescil ettirilmesi mümkündür[167]. Alan adlarının hiyerarşik yapısında[168] belirtilen ve teknik nedenlerden dolayı alan adlarında bulunan ibareler, alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi bir ayırt edici nitelikleri bulunmadıklarından dolayı marka tescilinde göz ardı edilecektir.

Markaların her ülke mevzuatına göre ayrı ayrı tescil edilmesi gerekmekteyken, alan adları ise teknik olarak dünya genelinde yalnızca bir defa tahsis edilebilmektedir.

---

[166] Yukarıda "1.1.1 İnternet Alan Adlarının Hiyerarşik Yapısı" başlığı altında teknik detaylar incelenmiştir.
[167] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 143; Yasaman, (Cilt II), s. 1701.
[168] Detaylı bilgi için bkz. 1.1.1 İnternet Alan Adı Sisteminin Hiyerarşik Yapısı.

Markalar, tescil edildiği ülke sınırları içerisinde kullanılma ve koruma hakkı elde ederken; alan adları ise tahsis edilmesinden sonra teknik olarak bütün dünyada kullanılabilmektedir. Markalar ve alan adları ile ilgili olarak meydana gelen uyuşmazlıkların en temel nedeni de bu sistem farklılıklarıdır[169].

Markalar için farklı mal ve hizmet sınıfları bulunmakla birlikte, tescil edildiği biçimde ve tescil edildiği mal ve hizmet sınıflarında kullanılması gerekmektedir[170]. Alan adlarının tahsisinde ise böyle bir sınıflandırma bulunmamaktadır. Ayrıca alan adları, tahsis edildiği biçimden farklı olarak kullanılması da teknik olarak mümkün değildir. Farklı mal ve hizmet sınıflarında tescilli bulunan aynı ibareli markalar için alan adı başvurusu yapılabilir. Böyle bir durumda *"ilk gelen, ilk alır"* ilkesi uygulanacak ve marka hakkına dayanarak ilk tahsis başvurusu yapan kişiye alan adı tahsis edilecektir. Alan adlarının tahsisinde geçerli olan teklik ilkesine karşılık olarak, markaların tescilinde geçerli olan ülkesellik ilkesi, uyuşmazlıkların en temel nedeni olmakla birlikte mevcut sistemde markaların tescili sırasında, alan adı kayıtları veya alan adı tahsisleri sırasında da markalara yönelik kayıtları dikkate alan bir *"ön inceleme sistemi"* bulunmadığından dolayı, uyuşmazlıklar markaların tescili ve alan adlarının tahsisinden sonra ortaya çıkmaktadır[171].

Markalar, sicilde gösterilebilme şartına bağlı olarak marka olabilecek işaretlerden olması, ayırt edici niteliğe sahip olması, malların ya da hizmetlerin özelliklerini belirten işaretlerden olmaması, daha önce tescil edilmiş markalar ile aynı olmaması, mesleki terimleri esas unsur olarak içermemesi, halkı yanıltabilecek işaretlerden olmaması, dini değerleri içeren işaretlerden olmaması, kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı işaretlerden olmaması, tescilli coğrafi işaretleri içermemesi gibi çok sayıda şartı barındırması gerekmektedir[172]. SMK m.5'te marka tescilinde mutlak ret nedenleri sayılmış; SMK m.6'da ise nisbi ret nedenleri sayılmıştır. Bir işaretin marka olarak tescil edilemeyecek olması, bu işaret için alan adının tahsis edilemeyeceği anlamına gelmemektedir.

---

[169] Dal, **a.g.e.**, s. 490; Sarıgül, **a.g.e.**, s. 142-143.
[170] Detaylı bilgi için bkz.: https://www.turkpatent.gov.tr/marka-nice-siniflandirma, E.T.: 15/07/2024.
[171] Dal, **a.g.e.**, s. 490.
[172] Marka olabilecek işaretler için bkz.: Yapar, F. (2018). Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Marka Olabilecek İşaretler. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. s. 3-50; Yasaman, (Cilt I), s. 101-300.

SMK m.5/1-a gereğince; markaların tescil edilebilmesi için sicilde[173] gösterilebiliyor olması gerekmektedir. Sözcükler, sesler, şekiller, renkler, resimler, fotoğraflar, harfler, sayılar, hareketler, malların ve ambalajların biçimi, videolar gibi birçok işaretin marka olarak tescili mümkündür. Markaların tescil alanı, ilerleyen teknolojiye bağlı olarak genişlemektedir. Alan adları ise teknik zorunluluktan dolayı[174] harfler ve sayılardan oluşmakta olup marka olabilecek işaretlerden sayılmaktadır.

Şekil unsuru içeren markalar yönünden alan adı tahsisi yapılmak istenildiğinde teknik zorunluluk nedeniyle şekil içermeyen bir SLD seçmeleri gerekmektedir. Bu teknik zorunluluk hususu, kelime gruplarından oluşan, (-) işareti dışında farklı noktalama ve formüllerden oluşan markalar için de geçerli bulunmaktadır. Bu durumda, hak ihlalinin oluşup oluşmadığının tespit edilebilmesi için alan adının bağlı olduğu internet sitesinin içeriğinin de incelenmesi gerekmektedir. Zayıf bir kelimenin şekil unsuruyla birlikte kullanılmış olması nedeniyle tescil edilebilen markalarda, markayı oluşturan kelime unsurunun üçüncü kişiler tarafından alan adında kullanılması, marka hakkına ihlal oluşturmayacak ve marka sahibince engellenemeyecektir[175]. Örneğin; şekil markası sahibinin, şeklin adı ile alan adını tahsis etmesi durumunda, başkasının fikri ve sınai mülkiyet haklarına tecavüz oluşup oluşmadığının tespiti, internet sitesinin içeriğinin de inceleme ve karşılaştırmada göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerekecektir.

SMK m.5/1-b gereğince; markaların tescil edilebilmesi için ayırt edici niteliğe sahip olmaları gerekmektedir. Bir markanın ayırt ediciliği, ilgili halkın markayı algılaması ve tescili talep edilen mal veya hizmet sınıfları bakımından değerlendirilmektedir[176]. Ayırt edicilik unsuru, marka var olduğu sürece barındırması gereken bir özellik olup, markanın ayırt ediciliğini kaybetmesi durumunda iptal edilmesine sebep olabilecektir. Alan adlarının tahsis edilmesi için ise ayırt edicilik niteliğine sahip olma kriteri bulunmamaktadır. Yani bir ibareyi alan adı olarak tahsis ettirmek, bu ibarenin marka

[173] 6769 sayılı SMK'nın Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 7. maddesinde, marka örneğinin sicilde gösterimine ilişkin düzenleme yapılmıştır.
[174] Detaylı bilgi için bkz. 1.1.1 İnternet Alan Adı Sisteminin Hiyerarşik Yapısı.
[175] Yasaman, (Cilt II), s. 1705-1706; WIPO Case No. D2003-0645, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2003/d2003-0645.html, E.T.: 15/07/2024; WIPO Case No.D2009/1279, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2009/d2009-1279.html, E.T.: 15/07/2024; WIPO Case No.D2010-1239, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2010-1239, E.T.: 15/07/2024.
[176] Yasaman, (Cilt I), s. 318.

olarak tescil edilebileceği anlamına gelmemektedir[177]. Örneğin; "obezite" ibaresinin marka olarak bir ayırt ediciliği bulunmazken[178], "www.obezite.com"[179] alan adı tahsis edilmiştir[180].

SMK m.5/1-c gereğince; ticaret alanında cins, çeşit, vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten veya malların üretildiği, hizmetlerin sunulduğu zamanı gösteren veya malların ya da hizmetlerin diğer özelliklerini belirten işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler, marka olarak tescil edilemezler. Marka başvurusuna konu işaretin tanımlayıcı olup olmadığı hususu değerlendirilirken, halkın algısına ve tescili talep edilen mal ve hizmet sınıflarıyla olan ilişkisi göz önünde bulundurulmaktadır[181]. Tanımlayıcı kelimeler, ayırt edici vasfı bulunmadıklarından dolayı marka korumasından istifade edemezler.

Mal ve hizmet almak isteyen kişiler, genel olarak ilgili mal veya hizmetin adını veya mesleğini arama motorlarına yazarak sonuca ulaşmaya çalışmaktadırlar. Bu nedenle, cins ve meslek adlarını taşıyan alan adlarını tahsis ettiren kişiler, büyük bir avantaja sahip olmaktadırlar[182]. Cins ve meslek adları için "ilk gelen, ilk alır" ilkesinin uygulanması, bazı kişilerin haksız menfaat elde etmelerine yol açacaktır. ".tr" uzantılı cins ve meslek adlarından müteşekkil alan adları, noter huzurunda yapılan çekilişle dağıtılarak üçüncü kişiler adına tahsis edilmiştir[183]. Tanımlayıcı ibarelerden oluşan bir marka başvurusu tescil edilmiş ise SMK m.25/1 gereğince markanın hükümsüzlüğüne karar verilecektir.

Alan adlarının tahsis edilmesi için ise tanımlayıcı unsura sahip olmama kriteri bulunmamaktadır. Örneğin; "naklenfutbol"[184] ibaresinin marka olarak bir ayırt ediciliği bulunmazken, "www.naklenfutbol.com" alan adı tahsis edilmiştir. Bir başka örnek

[177] Yasaman, (Cilt I), s.s. 335-336.
[178] Örneğin, "obezite" ibaresini içeren ve reddedilen marka başvuruları; 2011/57544, 2012/06349, 2012/109148, 2014/12999, 2015/29302; TPMK, **a.g.e.**, s. 25-89.
[179] Erişim Tarihi: 15/07/2024.
[180] Aynı yönde verilen "işhukuku.org" kararı için bkz. Yargıtay 11. HD, 05/06/2015, E. 2015/2854, K. 2015/7855, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:29/04/2023.
[181] Çolak, **a.g.e.**, s. 149.
[182] Memiş, T. (2000). İnternette Cins ve Meslek İsimlerinin Alan İsmi Olarak Kullanılması ve Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, IV (1-2), s.466. 01 Şubat 2023'te https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/?p=851 adresinden indirildi; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 982; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 23.
[183] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 195, 237; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 255; Yasaman, (Cilt I), s. 138.
[184] 2007/43237 ve 2007/48238 başvuru numaralı markalar; TPMK, **a.g.e.**, s. 98-99.

olarak da "Mezeci"[185] ibaresi için yapılan marka başvurusu SMK m.5/1-c kapsamında reddedilmiştir ancak "www.mezeci.com" alan adı tahsis edilmiştir[186]. Bu konu ile ilgili olarak en önemli uyuşmazlıklar, tanımlayıcı unsura sahip oldukları halde her nasılsa TPMK tarafından tescil edilen markalar ile aynı ibareden oluşan alan adlarının meydana getirdiği uyuşmazlıklardır.

Tanımlayıcı ibarelerden oluşan alan adını tahsis ettiren kişinin, dürüst ticari faaliyetleri ile reklam çalışmaları kapsamında bu alan adına ayırt edicilik kazandırmış olması durumunda, marka olarak tescil edilmemiş olan alan adının haksız rekabet hükümleri kapsamında koruma hakkı elde edebilecektir[187].

SMK m.5/1-ç gereğince; aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak tescil edilmiş ya da daha önceki tarihte tescil başvurusu yapılmış marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer işaretler[188], marka olarak tescil edilemezler. Bir markayı ilk önce tescil ettiren kişi, marka işaretinin sahibi olur[189]. Alan adlarında ise daha önce tahsis edilmiş ibarenin birebir aynısı için farklı uzantılar ile tahsis başvurusu yapılabilir ve tahsis edilebilir. Örneğin; "FOTON" ibaresi için daha sonra yapılacak marka başvuruları SMK m.5/1-ç kapsamında reddedilebilecekken[190], "www.foton.tv" ile "www.foton.com.tr" alan adları aynı anda tahsisli olabilmektedir. Bir başka örnek olarak, "Pril" ile "Piril" ibareleri arasında ayırt edilemeyecek kadar benzerlik söz konusu olmasına rağmen "www.pril.com.tr" ile "www.piril.com.tr" alan adları, aynı anda tahsisli olabilmektedir.

[185] 2020/141168 başvuru numaralı marka.
[186] TPMK, **a.g.e.**, s. 114; 2004/05201 başvuru numaralı "hospitalturk" ibareli marka, somut ayırt ediciliği bulunmaması gerekçesiyle SMK m.5/1-c kapsamında tescili reddedilmiş ancak "www.hospitalturk.com" internet alan adı tahsis edilmiştir. Yargıtay 11. HD, 25/05/2010, E. 2008/10889, K. 2010/5841, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2008-10889-k-2010-5841-t-25-5-2010, E.T.: 09/08/2024.
[187] Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 994.
[188] Yargıtay tarafından verilen emsal bir kararda; "aynı" olma halini, karşılaştırılan işaretlerin özdeş, birbirinden farksız, birebir aynı, taklit vb. olmalarını ifade ettiğini, "ayırt edilemeyecek kadar benzerlik" ise, karşılaştırılan işaretler arasındaki farklılıkların markanın kapsadığı mal ve hizmeti orta düzeydeki alıcı kitlesi üzerinde bıraktığı genel izlenimi itibariyle önemsenmeyecek derecede düşük olması nedeniyle aynı işaret gibi algılanması olarak belirtmiştir. Yargıtay 11. HD, 03/11/2011, E. 2011/8901, K. 2011/14835, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:12/08/2023; Yasaman, (Cilt I), s. 435.
[189] Yasaman, (Cilt I), s. 429.
[190] TPMK, **a.g.e.**, s. 189.

SMK m.5/1-d gereğince; ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler, marka olarak tescil edilemezler. Bu hüküm, ticaret alanında ortak kullanımda olan işaretlerin tek bir firmanın tekeline verilmesini engelleyerek kamu yararını gözetmektedir[191]. Tescili istenen işaret ile başvuru yapılan mal ve hizmetler arasında bir ilişki olmaması gerekmektedir[192]. Bu hüküm, yalnızca markalar için geçerli olmakta olup, alan adlarının tahsisinde böyle bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Örneğin; "FLORİST"[193] ibaresi için yapılan marka başvurusu, SMK m.5/1-d kapsamında reddedilmiştir ancak "www.florist.net" ile "www.florist.com.tr" alan adları tahsis edilmiştir. Bir başka örnek olarak; "hesaplı" kelimesi için yapılan marka başvurusu TPMK tarafından reddedilmiş ve bu karara karşı yapılan yargılama neticesinde *"herkes tarafından serbestçe kullanılabilecek olan bir kelimenin bir kişinin inhisarına bırakılamayacağı"* gerekçesiyle tescilin reddine karar verilmiştir[194] ancak bu karar, "www.hesapli.com.tr" alan adının tahsis edilmesine engel olamamıştır[195].

SMK m.5/1-f gereğince; mal veya hizmetin niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanıltacak işaretler, marka olarak tescil edilemezler. Bir işaretin bu madde kapsamında değerlendirilmesi için yanılgının açık olması ve kurumun bu konuda şüphesinin bulunmaması gerekmektedir[196]. Başvurunun bu kapsamda değerlendirilebilmesi için işaretin halkı yanıltıcı nitelikte olması yeterli olup başvuru sahibinin yanıltma veya aldatma kastıyla hareket edip etmediğine bakılmamaktadır[197]. Bu hüküm, yalnızca markalar için geçerli olmakta olup, alan adlarının tahsisinde böyle

[191] TPMK, **a.g.e.**, s. 294; Yasaman, (Cilt I), s. 447.
[192] TPMK, **a.g.e.**, s. 294; Yargıtay 11. HD, 14/12/2006, E. 2007/2985, K. 2008/4482, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.: 13/08/2023; Avrupa Adalet Divanı, 4 Ekim 2001 tarih, C-517/99, Merz ve Krell, paragraf 31.
[193] TPMK, **a.g.e.**, s. 298; Yargıtay 11. HD, 22/11/2022, E. 2002/ 5352, K. 2002/10729, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:14/08/2023.
[194] Yasaman, (Cilt I), s. 444; Yargıtay 11. HD, 15/06/2004, E. 2003/10890, K. 2004/6705, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:14/08/2023.
[195] Aynı yönde "TURKMALL" işareti için yapılan marka başvurusu SMK m.5/1-d kapsamında Yargıtay Kararı ile reddedilmiş ancak "www.turkmall.com" internet alan adı tahsis edilmiştir. Yargıtay 11. HD, 29/04/2008, E. 2006/13579, K. 2008/5765, www.lexpera.com.tr, E.T.:14/08/2023; Yasaman, (Cilt I), s. 444); Çolak, **a.g.e.**, s. 173.
[196] Yasaman, (Cilt I), s. 469.
[197] Çolak, **a.g.e.,** s. 181; TPMK, **a.g.e.**, s. 305.

bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Örneğin; "Gramaltın"[198] ibaresi için yapılan marka başvuruları, TPMK tarafından reddedilmiş ve bu karara karşı yapılan yargılama neticesinde *"Gramaltın ibaresinin bu gruplarda yer alan emtianın niteliği ve/veya kalitesi konularında halkı yanıltıcı bir ibare olduğu"* gerekçesiyle tescilin reddine karar verilmiştir[199] ancak bu karar, "www.gramaltin.com" ve "www.gramaltin.com.tr" alan adlarının tahsis edilmesine engel olamamıştır.

SMK m.5/1-g gereğince; Paris Sözleşmesinin 2. mükerrer 6. maddesi kapsamında üye ülkeler, diğer üye devletlere ait bayrak, arma ve bu devletler tarafından kabul edilmiş özel işaretler ile uluslararası örgütlerin bayrak ve işaretlerini içeren işaretler, marka olarak tescil edilemezler[200]. Bu madde kapsamında korumaya elverişli olan devletlere ve uluslararası örgütlere ait resmi işaretler, amblemler veya damgaların bir listesi ve bu listenin takip eden değişikliklerinin tümünü WIPO Uluslararası Bürosu aracılığıyla birbirlerine bildirmek zorunda olmakla, bu listede olmayan işaretlerin SMK m.5/1-g kapsamında korunması mümkün değildir[201]. İşaretin ait olduğu devletin yetkili mercilerinden işaretin tescili için izin alınmış olması durumunda SMK m.5/1-g kapsamında ret gerekçesi ortadan kalkmış olacaktır[202]. Bu hüküm, yalnızca markalar için geçerli olmakta olup, alan adlarının tahsisinde istisnalar dışında böyle bir sınırlandırma bulunmamaktadır[203]. Örneğin; "FI"[204] ibaresi için yapılan marka başvurusu bu madde kapsamında reddedilmiş ancak "www.fi.com.tr" alan adı, devlet kurumları dışındaki birisine tahsis edilmiştir.

SMK m.5/1-ğ gereğince; Paris Sözleşmesinin 2. mükerrer 6. maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş diğer işaretler ile yetkili mercilerce tescil izni verilmemiş olan armaları, nişanları veya adlandırmaları içeren işaretler, marka olarak tescil edilemezler[205]. Tarihi veya kültürel değer atfedilen kişi adlarını içeren başvurular için söz konusu şahsiyet ile ilgili

[198] 2003/13965 ve 2005/43674 başvuru numaralı markalar.
[199] Yasaman, (Cilt I), s. 471; Yargıtay 11. HD, 06/12/2011, E. 2010/5232, K. 2011/15682, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:14/08/2023.
[200] Detaylı liste için bkz.: (https://www.wipo.int/article6ter/en/general_info.html). (E.T.: 15/07/2024).
[201] TPMK, **a.g.e.**, s. 316-317.
[202] TPMK, **a.g.e.**, s. 317.
[203] Detaylı bilgi için bkz. 1.1.3 İnternet Alan Adlarının Tahsisi.
[204] 2017/88911 Başvuru numaralı marka.
[205] Detaylı liste için bkz. https://www.wipo.int/article6ter/en/general_info.html, E.T.: 15/07/2024.

kişi, kurum veya kuruluşun kendisi tarafından yapılan başvurular bu kapsamda değerlendirilmez[206]. Paris Sözleşmesine üye devletler, koruma altına almak istedikleri işaretleri WIPO Uluslararası Bürosu'na bildirmektedirler. TPMK tarafından, ünlü camiler ve tarihi yapılar, resmi binalar, halka mal olmuş kültürel değerler de marka olarak tescil edilemezler[207]. Bu hüküm, yalnızca markalar için geçerli olmakta olup, alan adlarının tahsisinde istisnalar dışında böyle bir sınırlandırma bulunmamaktadır[208]. Örneğin; "Mevlana" ibaresi için yapılan marka başvurusu bu madde kapsamında reddedilmiş ancak "www.mevlana.net" alan adı, ilgili kişi veya kurum dışındaki birisine tahsis edilmiştir. Bir başka örnek olarak; "Evliya Çelebi" için yapılan marka başvurusu bu madde kapsamında reddedilmiş ancak "www.evliyacelebi.com" alan adı, ilgili kişi veya kurum dışındaki birisine tahsis edilmiştir.

SMK m.5/1-h gereğince; dini değerleri veya sembolleri içeren işaretler, marka olarak tescil edilemezler. Bu hüküm, yalnızca markalar için geçerli olmakta olup, alan adlarının tahsisinde böyle bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Örneğin; "Tekbir"[209] ibaresi için yapılan marka başvurusu, dini sembollerin ticarete alet edilemeyeceği, dolayısıyla hiçbir mal sınıfı için tescilinin mümkün olmadığı gerekçesiyle başvuruya konu tüm sınıflar yönünden bu madde kapsamında reddedilmiştir[210] ancak "www.tekbir.com.tr" alan adı, marka başvurusu reddedilen kişi adına tahsis edilmiştir. Bir başka örnek olarak; "Mecca İnşaat"[211] için yapılan marka başvurusu, "Mecca" ibaresinin İslam dininin kutsal şehri olan "Mekke"nin İngilizce adı olduğu içi bu madde kapsamında reddedilmiştir[212] ancak "www.mecca.com.tr" alan adı tahsis edilmiştir.

SMK m.5/1-ı gereğince; kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı işaretler, marka olarak tescil edilemezler. Topluma zarar verebilecek nitelikte olan, toplumun ahlak anlayışı ile ters düşen, zararlı alışkanlıkları özendiren veya cesaretlendiren, suça teşvik eden, küfür, hakaret, ırkçılık, ayrımcılık içeren ibareler, şekiller ve benzeri işaretler, terörist organizasyonlarına ilişkin ad ve işaretler, genel ahlaka ve kamu düzenine aykırı işaretler

[206] TPMK, **a.g.e.**, s. 333.
[207] Yasaman, (Cilt I), s. 484.
[208] Detaylı bilgi için bkz. 1.1.3 İnternet Alan Adlarının Tahsisi.
[209] 2008/00436 başvuru numaralı marka.
[210] Yasaman, (Cilt I), s. 489 atfıyla Yargıtay 11. HD, 12/12/2012, E. 2011/14095, K. 2012/20549, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:19/08/2023.
[211] 2015/65221 Başvuru numaralı marka.
[212] TPMK, **a.g.e.**, s. 348.

olarak kabul edilecek olup bu madde kapsamında tescili reddedilecektir[213]. Bir markanın kamu düzenine ve genel ahlaka aykırılığı o markanın unsurlarını teşkil eden sözcükler, şekiller, harfler, sayılar ile işaretlerle bunların yarattıkları imaj ve verdikleri mesajlarda ortaya çıkmakta ve aykırılık da bunlarda aranmaktadır[214]. Bu hüküm, yalnızca markalar için geçerli olmakta olup alan adlarının tahsisinde böyle bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Örneğin; "Terror"[215] ibaresini içeren işaret için yapılan marka başvurusu bu madde kapsamında reddedilmiş ancak "www.terror.com.tr" alan adı tahsis edilmiştir. Bir başka örnek olarak; "WOG"[216] ibaresi için yapılan marka başvurusu, insanları aşağılamak için kullanılan argo bir kelime olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir[217] ancak "www.wog.com.tr" alan adı tahsis edilmiştir.

SMK m.9 gereğince, markaların tescil edilmesinden sonra tescil edildiği mal veya hizmet sınıfları bakımından ciddi biçimde kullanılmaması veya kullanımına beş yıl kesintisiz ara verilmesi halinde, markanın SMK m.26/1-a gereğince iptaline karar verilebilecektir. Bu madde ile markanın tescil edildiği her mal veya her hizmet sınıfı açısından ayrı ayrı olmak üzere kullanılma mecburiyeti getirilmiştir[218]. Markadaki kullanma mecburiyetinin aksine, alan adlarında ise tahsis edildikten sonra kullanma mecburiyeti bulunduğuna dair yasal veya sözleşmesel bir zorunluluk bulunmamaktadır. Alan adları, tahsis edildikten sonra internet sitesi açılmadan park halinde bekletilmesi durumunda bile tahsis sahibi adına kayıtlı olmaya devam etmektedir. Marka ve alan adlarının aktif kullanılması, uyuşmazlıkların çözümlenmesinde göz önüne alınmaktadır.

3.3.4.2 Uyuşmazlıklar

SMK m.7'de, marka tescilinden doğan hakların kapsamı ve istisnaları belirtilmiştir. SMK m.7/3-d gereğince; işareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bağlantısı olmaması şartıyla işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında

[213] TPMK, **a.g.e.**, s. 354.
[214] Yargıtay 11. HD, 08/02/2000, E. 1999/7314, K. 2000/1195, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:15/08/2023; Yasaman, (Cilt I), s. 492.
[215] 2004/10462 başvuru numaralı marka.
[216] 2013/53165 başvuru numaralı marka.
[217] TPMK, **a.g.e.**, s. 356.
[218] Bayram, M.E. (2021). Marka Hukukunda Kullanılmama Savunması. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 60; Karaca, O.U. (2018). Markayı Kullanma Zorunluluğu ve Kullanmamanın Hukuki Sonuçları. Ankara: Lykeıon Yayınları, s. 38-39; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 195; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 211-212; Tamer, E. (2021). Marka Hukukunda Kullanım İspatı. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 44-45; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 156; Yasaman, (Cilt II), s. 2025.

ticari etki yaratacak biçimde alan adı olarak kullanılması, marka hakkına tecavüz sayılmaktadır. SMK m.7/3'te belirtilen eylemlerin yasaklanabilmesi için SMK m.7/2'deki ihtimallerden birisinin gerçekleşmesi gerekmektedir. Ancak bir markanın yalnızca SLD kısmında kullanılması, marka hakkına tecavüzün varlığı için yeterli olmayıp, marka tecavüzünden bahsedebilmek için marka ile aynı veya benzer ibarenin SLD kısmında kullanılması, alan adının "ticari etki yaratacak" şekilde kullanılması ve kullanımın "aynı mal ve hizmet sınıfları" kapsamında kullanılması gerekmektedir[219].

SMK m.7/3-d kapsamında en önemli kriterlerden birisi marka ibaresinin "ticari etki yaratacak biçimde" alan adında kullanılmasıdır. Markalarda ülkesellik sınırı bulunmaktayken, alan adları dünya genelinde erişime sahip olmaktadırlar. Aynı ibareler için farklı ülkelerde aynı mal ve hizmet sınıfları açısından marka tescili mümkündür. Bu markalara yönelik olarak aynı SLD ibaresi için farklı uzantılarda alan adlarının tahsisi mümkündür. Böyle bir durumda, markanın korunmadığı ülke kapsamında, alan adı ve buna bağlı internet sitesi vasıtasıyla ticari etki yaratmak ve bu ülkedeki tüketicileri hedeflemek amacıyla reklam yapılması, mal ve hizmet satışı yapılması, çeşitli tekliflerde bulunulması, ülkede yaygın olarak kullanılan dil ve alfabe ile internet

[219] Çolak, **a.g.e.**, s. 521-522; Epçeli, **a.g.e.**, s. 141-142; Gün, **a.g.e.**, s. 252-253; Güneş, **a.g.e.**, s. 280; Soysal, T. (2018). Marka Hukuku Perspektifinden İnternet Ortamında Anahtar Kelime (Meta-Tagging) ve Adwords Reklamcılık Uygulamaları. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi (12), s. 714. 24 Mart 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdergi/issue/41103/496998 adresinden alındı; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 173; Yiğit, **a.g.e**., s. 224-229; Tescil içi başvurusu yapılan marka ile tescil edilmiş veya tescil için daha önce başvurusu yapılmış bir marka arasında halk tarafından karıştırılma ihtimalinden bahsedebilmek için mal ve hizmetin aynı veya benzer olmasının yanında işaretlerin de "aynı veya benzer" olması gerekmektedir. İşaretler arasında benzerlik değerlendirilmesi yapılırken işaretler arasında görsel, işitsel ve anlamsal benzerliğin yanında esas olarak halk (tüketici) nezdinde bir bütün olarak uyandırdığı izlenim esas alınmalıdır. Bir işaret, görsel, işitsel, anlamsal veya diğer bir açıdan farklı olsa bile, "bütünsel" bir açıdan kendisine yaklaşıldığında herhangi bir sebeple halk gözünde başka bir marka ile bağlantısı varmış intibaı yaratarak onu çağrıştırıyorsa ve bu yüzden halkın mal veya hizmet tercihinde etkili oluyorsa, marka olarak tescili engellenebilir. Başka bir deyişle, müşterilerin ihtiyaçları olan mal veya hizmetleri bunları ayırt etmek maksadıyla kullanılan işaretlerin birbirine yakınlığı dolayısıyla karıştırmaları ihtimâl dâhilindeyse, bir marka ile diğer bir işaret arasında "benzerlik" vardır. Bu itibarla markanın bir bütün olarak algılanmasına etki eden bütün unsurlar her somut olayda ayrı ayrı değerlendirilmeli ve halk tarafından karıştırılma ihtimali buna göre belirlenmelidir. Burada belirtilen halk; işin ilgilisi veya uzmanı olmayan ancak doğrudan muhatabı olan ortalama tüketicidir. Karıştırılma ihtimalinde önemli olan husus, tüketicilerin bu iki işaret arasında herhangi bir şekilde ve herhangi bir sebeple bağlantı kurma ihtimalidir. YHGK, 06/12/2023, E. 2023/694, K. 2023/1207, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2023-694-k-2023-1207-t-6-12-2023, E.T.: 27/07/2024.

sitesinin düzenlenmesi gibi eylemler, ticari etkinin gerçekleşmesi için yeterli olacak ve marka hakkına tecavüz söz konusu olacaktır[220].

SMK m.7/3-d kapsamındaki "aynı mal ve hizmet sınıfları" hususu değerlendirildiğinde, tanınmış marka ve kötü niyetli tahsisler hariç olmak üzere, alan adının SLD kısmın, internet sitesi içeriğinin, internet sitesinin genel görünümünün ve bu internet sitesinde sunulan mal veya hizmetlerin dikkate alınması gerekmektedir[221].

Tescilli markasına dayanarak alan adının kullanılmasında, markanın tescilli olduğu mal ve hizmet sınıflarında alan adının kullanılması gerekmektedir. Aksi takdirde, aynı ibare için farklı mal ve hizmet sınıfında başkası adına tescilli bulunan marka hakkına tecavüz etme ihtimali ortaya çıkabilecektir[222]. Örneğin; "Sera" ibareli markanın tescilli olduğu mal ve hizmet sınıfı dışında, gıda ürünleri alanında faaliyette bulunduğunu göstermek amacıyla "www.seragida.com.tr" alan adını tahsis ettirmesi, gıda ürünleri sınıfında tescilli bulunan "Sera" markasına tecavüz teşkil etmektedir[223].

Ayrıca, başkasına ait markanın alan adı olarak kullanımına ilişkin olarak hakkı veya meşru bağlantısı olmaması gerekmektedir. Marka işaretini alan adı olarak tahsis eden kişinin, hakkı veya meşru bağlantısına dayanması durumunda TMK m.6 gereğince bunu ispat etmesi gerekmektedir. Hak ve meşru menfaat birçok farklı şekilde ortaya çıkabilir. Her somut olaya göre bunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Tescilli marka hakkına dayanılarak alan adının tahsis edilmesi ve tescil kapsamındaki mal ve hizmet sınıflarında internet sitesinin faaliyette bulunması; marka tescilinden önce alan adının tahsis edilmiş olması ve dürüstlük sınırları içerisinde kullanılması gibi durumlar örnek olarak gösterilebilir.

---

[220] Yasaman, (Cilt II), s. 1738-1745; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 182-187.

[221] Yasaman, (Cilt II), s. 1706-1707; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 200-202; Yargıtay 11. HD, 20/07/2010, E. 2009/106, K. 2010/8500, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:15/08/2023; Yargıtay 11. HD, 02/05/2011, E. 2009/11948, K. 2011/5267, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:15/08/2023; Yargıtay 11. HD, 06/03/2017, E. 2015/12854, K. 2017/1276, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:15/08/2023; Yargıtay 11. HD, 24/12/2018, E. 2017/2017, K. 2018/8162, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:15/08/2023.

[222] Yasaman, (Cilt II), s. 1712.

[223] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 205; Yargıtay 11. HD, 23.06.2014, E. 2014/5332, K. 2014/11891, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:15/08/2023.

SMK m.7/2-c'de tanınmış markaların korunmasına yönelik olarak SMK m.7/2-a ve b'de öngörülen korumadan daha geniş bir koruma kapsamı getirilmiştir[224]. Öncelikli olarak; aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde olmasına bakılmayacağı açıkça belirtilerek mal ve hizmet sınıfları ayrımının bulunmadığı belirtilmiştir. Üçüncü kişi tarafından kullanılan işaretin, tanınmış marka ile aynı veya benzer olmasıyla birlikte tanınmış markanın Türkiye'de ulaştığı tanınmışlık düzeyi nedeniyle haksız menfaat elde edebileceği, markanın itibarına zarar verebileceği veya markanın ayırt edici karakterine zarar verebileceği kullanımların söz konusu olması durumunda markaya tecavüz eylemi oluşacaktır[225]. Sonuç olarak; tanınmış marka hakkına dayanılarak, tahsis edilen bir alan adına karşı tecavüz iddiasında bulunabilmek için düşük seviyede de olsa bir benzerliğin bulunmasıyla[226] birlikte tanınmış markanın Türkiye'de ulaştığı tanınmışlık düzeyinden haksız menfaat elde edilmesi[227], markanın itibarına zarar verilmesi veya markanın ayırt edici karakterine zarar vermesi ihtimallerinin en az birinin bulunması gerekmektedir[228]. Bu şartlar kümülatif olup düşük seviyede de olsa bir benzerlikle birlikte diğer şartlardan birinin gerçekleşmemesi durumunda madde hükmü uygulanamayacaktır[229]. Maddede getirilen istisna ise "haklı sebep" olup, üçüncü kişinin işareti kullanmak için haklı sebepleri bulunması durumunda madde hükmü uygulanamayacaktır. UÇHS'ye konu olan bir uyuşmazlıkta, tanınmış "Amazon" ibaresi için "www.amz.com.tr" alan adının

---

[224] Yasaman, (Cilt II), s. 1648.

[225] YHGK, 06/12/2023, E. 2023/694, K. 2023/1207, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2023-694-k-2023-1207-t-6-12-2023, E.T.: 27/07/2024.

[226] Yasaman, (Cilt II), s. 1063, 1656.

[227] Emsal bir kararda, tanınmış "BOSCH" markasına yönelik olarak "www.boschelaletleri.com" alan adının tahsisi yapılmış ve tanınmış markanın bayilerine satma girişiminde bulunulmuştur. Yapılan bu eylem, tanınmış markanın Türkiye'de ulaştığı tanınmışlık düzeyinden haksız menfaat elde edilmesine örnek oluşturmaktadır. Yargıtay 11. HD, 05.02.2014, E. 2013/11855, K. 2014/1986, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2013-11855-k-2014-1986-t-5-2-2014, E.T.: 08708/2024.

[228] Bazı yazarlar, tanınmış markalar için yapılacak alan adı tahsislerinde, alan adının aktif olarak kullanılmasına veya aynı mal veya hizmetin sunulmasına gerek bulunmadığını, tanınmış marka ibaresi için alan adının tahsis edilmesi işleminin markaya tecavüz için yeterli olacağını belirtmişlerdir. Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 806; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 181, 246-251; Yasaman, (Cilt II), s. 1709, 1912; Yiğit, **a.g.e.**, s. 226.

[229] Yasaman, (Cilt II), s. 1649; Emsal bir kararda, tanınmış "ÜLKER" markası ile "ülker mühendislik" markası ve bu marka ibaresi ile tahsis edilen "www.ulkermuhendislik.com.tr" alan adına yönelik meydana gelen uyuşmazlıkta, mal ve hizmet sınıfları yönünden benzerlik bulunmadığı, davacı markasının tanınmışlık düzeyinden haksız menfaat elde edilmemesi ve tanınmış markanın itibarına zarar verilmemesi nedenleri ile tecavüzün gerçekleşmediğine yönelik karar verilmiştir. Yargıtay 11. HD., 22.05.2018, E. 2016/12074, K. 2018/3824, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2016-12074-k-2018-3824-t-22-5-2018, E.T.: 07/08/2024; Yargıtay 11. HD, 22.04.2015, E. 2014/19119, K. 2015/5654, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2014-19119-k-2015-5654-t-22-4-2015, E.T.: 08/08/2024.

tahsis edilerek 20 milyon TL üzerinden satışa çıkarılması, markaya tecavüz olarak kabul edilmiş ve alan adının şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[230]. Bu olayda, şikâyet edilen tarafından, tahsis edilen alan adındaki "amz" ibaresi, ilk bakışta her ne kadar tanınmış "amazon" markası ile benzerlik göstermediği düşünülürse de şikâyet edilenin satış ilanında, tanınmış "amazon" markasına atıf yapması ve tüketicileri yanıltmak amacıyla kullanılabileceğini ifade etmesi üzerine, tanınmış markanın Türkiye'de ulaştığı tanınmışlık düzeyinden haksız menfaat elde etmeye çalışması amaçlandığından, alan adının şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[231]. Yargıtay'a konu olan bir kararda, tanınmış "Eczacıbaşı" markasına dayanılarak "www.eczacibasinakliyat.com" alan adına karşı açılan davada, farklı mal ve hizmet sınıflarında olsa bile internet sitesinde tanınmış markanın kullanılması ve tanınmış markaya sahip şirketin referans olarak gösterilmesi olayında, tanınmış markanın Türkiye'de ulaştığı tanınmışlık düzeyinden haksız menfaat elde etme amacının açık olması nedeniyle davalının, alan adının SLD kısmında tanınmış marka ibaresine yer vermesini marka hakkına tecavüz teşkil ettiğine karar vermiştir[232].

Fikri ve sınai haklar açısından tecavüz eyleminin gerçekleşebilmesi için aktif bir davranışın veya kullanımın olması gerekmektedir. Ancak, tanınmış marka ibaresiyle alan adı tahsis ettirilmesi ve bu alan adının uzun süre kullanılmaması, pasif kullanım olarak değerlendirilmekte ve yasaklanmaktadır[233].

Alan adı sahibinin, SLD kısmına ilişkin tescilli bir markasının olmaması halinde, alan adının başkası adına tescilli bulunan marka hakkına tecavüz teşkil edip etmediğinin değerlendirilmesinde öncelik tarihi önem arz etmektedir. Alan adı sahibinin önceki kullanımına bağlı olarak kazanılmış hakkının sınırı, alan adının tahsisinden sonraki tarihli markanın tesciline kadarki süreçte söz konusu alan adının kullanıldığı mal veya hizmetlerdir. Alan adı ile marka arasında fiili bir kullanımdan ve markasal olarak hak

[230] TOBBUYUM, 04/07/2023 T., 2023/246 K., www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024.
[231] Aynı yönde emsal kararlar için bkz.: TOBBUYUM, 10/05/2023 T., 2023/208 K.; 28/08/2023 T., 2023/259 K.; 26/12/2023 T., 2023/199 K., www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 27/07/2024.
[232] Yargıtay 11. HD, 02/07/2014, E. 2014/120, K. 2014/12653, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:12/08/2023.
[233] WIPO, D2000-0003, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0003.html, E.T.: 25/02/2024; WIPO. (2017). WIPO Jurisprudential Overview 3.0. Erişim Tarihi: 15/07/2024. https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/ adresinden alındı.

kazanma bakımından birbirlerine üstünlükleri olmayan hallerde ise Yargıtay tarafından alan adının tahsisini veya marka tescilini ilk yaptırana üstünlük tanınmıştır[234].

Yargıtay'ın bir kararında, tescilli ticaret unvanının SLD olarak tahsis edilmesinin, marka tescil tarihinden önce olup olmamasına göre ikili bir ayrıma gitmiş olup tescilli ticaret unvanı sahibi, unvanını alan adı olarak tahsis ettirirse ve alan adı kullanımı marka tescilinden sonraki tarihteyse, marka sahibinin markasına tecavüz oluşur; unvanın alan adı olarak tahsisi, markanın tescilinden önceyse marka hakkına tecavüz oluşmayacaktır[235]. Aynı şekilde, tecavüz teşkil ettiği ileri sürülen alan adının, ihlali ileri süren tarafın ticaret unvanından önce tahsis edilmişse ve kullanılıyorsa, ihlali ileri süren tarafın ticaret unvanına tecavüz oluşmayacaktır[236].

Alan adının marka hakkına tecavüz teşkil edip etmediğinin değerlendirilmesinde, alan adındaki zorunlu teknik hususların göz önüne alınmaması gerekmektedir[237]. Yukarıda belirtmiş olduğumuz üzere "https://", "www" ve ccTLDs'nin teknik zorunluluk nedeniyle alan adlarında bulunmasından dolayı, alan adı sahibini tanıtma veya kişiselleştirme gibi bir ayırt ediciliği bulunmamakta olup, gTLDs'nin ise kullanım durumuna göre ayırt edicilik kazanabilmektedir[238]. Alan adlarındaki ayırt edici unsur, SLD kısmıdır. Soydemir'e göre; internet kullanıcıları, alan adlarındaki bir harf veya karakter değişikliğin farklı internet adreslerini ifade ettiğinin farkında olduklarını, marka ve alan adları arasındaki iltibas tehlikesinde katı davranılmaması gerektiğini, alan adları yönünden iltibas çıtasının yükseltilmesi gerektiğini belirtmektedir[239]. Gelişen teknoloji ve internet kullanıcılarının bilinçlenmelerini de göz önüne aldığımızda Soydemir'in bu görüşünde haklı olduğu kabul ederek, biz de bu görüşe katılmaktayız.

gTLDs'nin, SLD ile değerlendirildiğinde kullanım durumuna göre ayırt edicilik kazandığını belirtmiştik. Bu iki kısmın birleşmesinden dolayı farklı bir bütünlük algısı

---

[234] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 210-213; Yargıtay 11. HD, 12/03/2014, E. 2013/15742, K. 2014/4787, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:15/08/2023; Yargıtay 11. HD, 15/09/2014, E. 2014/6959, K. 2014/13704, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:15/08/2023.
[235] Yusufoğlu Bilgin, **a.g.e.**, s. 482; Yargıtay 11. HD, 12/03/2014, E. 2013/15742, K. 2014/4787; Yargıtay 11. HD, 05/06/2017, E. 2016/416, K. 2017/3406, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:04/05/2023.
[236] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 221; Yargıtay 11. HD, 02/04/2015, E. 2014/6743, K. 2015/4635, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:04/05/2023.
[237] Yasaman, (Cilt II), s. 1703.
[238] 1.1.1 İnternet Alan Adı Sisteminin Hiyerarşik Yapısı.
[239] Soydemir, **a.g.e.**, s. 151.

oluşturuyorsa, bu bütünlük algısı dikkate alınması gerekmektedir[240]. Örneğin, tanınmış "BMW" markasının "b.mw" şeklinde alan adının tahsis edilmesi durumunda alan adının bütünü dikkate alınması gerekmektedir[241].

Yukarıda anlatılan hususlar, markaların SLD olarak kullanılmaları ile ilgili olup; markaların, TrdLDs veya internet sayfası adı olarak kullanılmaları da mümkündür. Bu tür durumlarda, SLD'nin ayırt edici gücü, TrdLDs'nin uzantısına bağlı olan internet sitesinin içeriği, alan adının bütününün bıraktığı izlenim, alan adının orta düzeydeki internet kullanıcılarında bıraktığı izlenim gibi kriterlerin göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir[242]. Bazı hallerde markanın tamamı hem SLD hem de TrdLDs alan adında kullanılabilmekte olup bu durumda markalar arasında iltibasın oluştuğu kabul edilmektedir[243]. Örneğin, "MaxxRoyal" markasının "www.maxx.royal.com" şeklinde, "Şekerbank" markasının "www.seker.bank.com" şeklinde alan adının tahsis edilmesi durumunda marka hakkına tecavüz teşkil edecektir[244].

Marka hakkına dayanılarak yapılan başvurular neticesinde UÇHS tarafından verilen bazı kararlar, hukuksal olarak birbirleri ile çelişmektedir. Hakemler tarafından karar verilirken hukuksal değerlendirmenin iyi yapılması ve verilen emsal kararların göz önüne alınması gerekmektedir. Bir UÇHS kararında, şikâyetçi tarafından adına tescilli olan "İMPLANTTURKEY" markasına dayanılmıştır. Şikâyetçi adına tescilli markada yer alan "implant" ibaresi, "doku ekimi" anlamına gelmekte olup halk arasında eksik dişlerin yerine yapılan "vidalı diş" anlamında kullanılmaktadır. Markada yer alan "TURKEY" ibaresi ise ayırt edici niteliğe haiz değildir ve tek bir kişinin tekeline bırakılabilecek bir ibare değildir. Bir alan adı, tanımlayıcı ve jenerik nitelikte olan bir markayla ayniyet veya benzerlik içeriyor olsa dahi, bu ibarenin tanımlayıcı ve jenerik niteliği göz önüne alınarak, uyuşmazlık konusu alan adının kötü niyetli olarak tahsis

[240] TPMK, **a.g.e.**, s. 142-143; Yasaman, (Cilt II), s. 1704.
[241] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 195-196 atfıyla WIPO Case No. DMW2015-0001, Bayerische Motoren Werke AG v. Masakazu/Living By Blue Co., Ltd., Erişim Tarihi: 15/07/2024, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=DMW2015-0001 adresinden indirildi.
[242] Bozbel, S. (2009). "Markanın Alan Adı, Yönlendirici Kod (Metatag) ve Anahtar Sözcük (Keywords) Olarak Kullanılması" O.B. Gürzumar (Ed.), Halûk Konuralp Anısına Armağan Cilt:3, içinde. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 235.
[243] Yusufoğlu Bilgin, **a.g.e.**, s. 478-479.
[244] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 66-67; Yusufoğlu Bilgin, **a.g.e.**, s. 479.

edildiği sonucuna varılması, yalnızca bu nedenle kabul edilemez. Sonuç olarak, "İMPLANTTURKEY" markası, jenerik ve tanımlayıcı ibarelerden oluşan bir markadır. Bu nedenle, uyuşmazlığa konu alan adının, şikâyetçinin markasından haberdar olarak ya da herhangi bir başkaca kötü niyetli bir amaç ile şikâyet edilen adına tahsis ettirildiği sonucuna varılamadığı yönünde karar verilmiş ve yapılan başvuru reddedilmiştir[245]. Hakem tarafından verilen bu karar, bizim de savunduğumuz şekilde, tanımlayıcı marka ile alan adı uyuşmazlığı yönünden hukuksal olarak iyi değerlendirilen doğru bir karar olmuştur.

Bir başka UÇHS kararında ise 2011/87388 başvuru numaralı "cekidemiri" ibaresi marka olarak 12. sınıfta tescil edilmiştir. "cekidemiri" ibaresi Türkçe olarak okunduğunda "çeki demiri"[246] olarak anlaşılacaktır. 2011/87388 başvuru numaralı "cekidemiri" ibaresinin SMK m.5/1-c gereğince marka başvurusunun 12. sınıfta reddedilmesi gerekmekteydi ancak tesciline karar verilmiştir. Şikâyetçi tarafından, bu marka başvurusuna dayanılarak yapmış olduğu UÇHS başvurusunda, "www.cekidemiri.com.tr" alan adının şikâyetçiye devrine yönelik karar verilmiştir[247]. Tanımlayıcı bir ibare olduğu halde tescil edilen marka hakkına dayanılarak yapılan bu başvuruda, hakem tarafından şikâyetin kabulüne ve alan adının şikâyetçiye devrine yönelik karar verilmiş olsa bile, şikâyet edilen tarafından karara karşı dava açılması gerekmekteydi. Hatta şikâyet edilen tarafından, şikâyetçi adına tescilli bulunan marka hakkının hükümsüzlüğüne yönelik dava açılarak, hakem kararına yönelik açılan davada, hükümsüzlük davasının bekletici mesele yapılması talep edilebilirdi. Bu hukuki yolun izlenilmesi durumunda, şikâyete dayanak markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi durumunda, yapılan şikâyete dayanak markanın hükümsüz olmasından dolayı şikâyet edilenin lehine bir sonuç meydana gelecektir.

Buna benzer bir başka UÇHS kararında, 2021/169835 başvuru numaralı "pet clinique veterinary exclusive series" ibaresi marka olarak 05. sınıfta tescil edilmiştir. "pet clinique veterinary exclusive series" ibaresinin Türkçe karşılığı "evcil hayvan kliniği veterinerlik özel serisi" anlamına gelmektedir. Görüldüğü üzere, Türkçe karşılığının

[245] TOBBUYUM, 25/10/2022, K. 2022/89, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[246] Çeki demiri, araçlarda kendi başına hareket kabiliyetine sahip olmayan karavan, römork gibi donanımların taşınması için gerekli olan demirden veya benzeri güçlü malzemelerden yapılmış ekipmana denilmektedir. (https://www.sahibinden.com/oto360/ceki-demiri-nedir). (E.T.: 15/07/2024).
[247] TOBBUYUM, 29/03/2023, K. 2023/193, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

hiçbir ayırt edici unsuru bulunmamaktadır. “pet clinique veterinary exclusive series” ibaresi için 05. sınıfta yapılan marka başvurusunun SMK m.5/1-d gereğince reddedilmesi gerekmekteydi ancak tesciline karar verilmiştir. Şikâyetçi tarafından, bu markaya dayanılarak yapılan UÇHS başvurusunda, “www.petclinique.com.tr” alan adının şikâyetçiye devrine yönelik karar verilmiştir[248]. Yukarıda belirtmiş olduğumuz gibi, şikâyet edilen tarafından hem karara karşı dava açılması hem de markanın hükümsüzlüğüne yönelik dava açılması gerekmektedir[249].

3.3.5 Eser adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar

Yukarıda belirtmiş olduğumuz üzere[250], alan adlarının teknik yapısı gereğince, alan adlarında sadece harfler, sayılar ve noktalama işaretleri kullanılabilmektedir. Fikri mülkiyet hakları açısından alan adlarının teknik yapısına en uygun kısım, eserlerin adlarıdır. Örneğin; bir sinema filmi veya bir tiyatro gösterisi eser niteliğine sahipken, bunlar alan adları olarak tahsis edilememektedir. Bu nedenle eserin adları, alan adlarının SLD kısmı olarak seçilerek tahsis başvurusu yapılmaktadır.

FSEK m.1/B gereğince eser; sahibinin hususiyetini taşıyan, ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri olarak tanımlanmıştır. FSEK’muzda eser türleri sınırlı olarak sayılmıştır. Bunlar; ilim ve edebiyat eserleri, musiki eserleri, güzel sanat eserleri, sinema eserleri, işlenmeler ve derlemelerdir. Eser türleri sınırlı olarak sayılmış olsa da bu türlerin kapsamı çok geniştir[251].

Genel olarak bütün eserlerin bir adı bulunmaktadır. Eserin adını belirleme hakkı, eseri meydana getiren eser sahibine aittir. Eserlerin adları, eserleri birbirlerinden ayırt etmek,

[248] TOBBUYUM, 25/04/2023, K. 2023/204, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[249] SMK m.25/4 gereğince, bir markanın 5. Maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerine aykırı olarak tescil edilmiş olup da kullanım sonucunda tescil edildiği mal ve hizmetler bakımından hükümsüzlük talebinden önce ayırt edici nitelik kazanmış ise hükümsüz kılınamaz. Tescilli marka sahibinin, hükümsüzlük davasında, tescilli markanın kullanım yoluyla ayırt edicilik kazandığını ispat etmesi gerekmektedir. YHGK, 29/04/2011, E. 2011/9, K. 2011/249, www.lexpera.com, E.T.:27/07/2024.
[250] Yukarıda “1.1.1 İnternet Alan Adı Sisteminin Hiyerarşik Yapısı” başlığı altında teknik detaylar incelenmiştir.
[251] Detaylı bilgi için bkz.: Kılıçoğlu, (Fikri Haklar), s. 125-139; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 55-73; Bayındır, S. (2023). “5846 sayılı Kanun Kapsamında Fotoğrafik Ürünlerin Eser Vasfına İlişkin Bir Değerlendirme” Y. Ünver ve Ö. Yenerer Çakmut (Ed.), Hukuk ve Sanat, içinde. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s. 333-352.

eserlerin halk tarafından tanınmasını sağlamak ve eserlerin ekonomik değerlerini arttırmak için önemli bir unsurdur[252]. Eserin adı, eserin bir parçasıdır[253].

Hukukumuzda eser adlarına ilişkin tek açık düzenleme, FSEK m.83 hükmüdür[254]. FSEK m.83 gereğince; eserlerin adları, eser olarak kabul edilmediğinden dolayı FSEK m.83/5 gereğince haksız rekabet hükümlerine göre korunması gerektiği belirtilmiştir[255]. Bu koruma, TTK m.55/1-a-4'te düzenlenen *"başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak"* eylemi olan haksız rekabet halidir. FSEK m.83 gereğince bir eserin adı, iltibasa meydan verebilecek surette diğer bir eserde veya çoğaltılmış nüshalarda kullanılamaz, ancak herkes tarafından kullanılan ve ayırt edici bir özelliği bulunmayan ad, alâmet ve dış şekiller hakkında bu koruma uygulanmaz[256]. Ayırt edici nitelikteki bir eserin adı, aynı çeşit eserlere verilemeyeceği gibi farklı çeşit eserlere de ad olarak verilemez[257]. Örneğin, edebiyat eseri olan "Harry Potter" adının, eser sahibinden izin alınmadan tiyatro eseri, çizgi roman kitabı, müzik veya sinema eseri adı olarak kullanılamaz.

Eser adlarına, iltibası önceleyecek şekilde ekler ve ilaveler yapılabilir. Umumi olarak kullanılan ve ayırt edici özelliği bulunmayan eser adına, alâmetlerine ve dış şekillerine yapılan ekler ve ilaveler ile ayırt edici özellik kazandırılması halinde, FSEK m.83/1 gereğince korumadan faydalanabilecektir[258]. Eser adlarının korunabilmesi için umuma arz edilmiş bir eserde kullanılmış olması gerekmektedir[259].

---

[252] Erdil, (FSEK), s. 1674; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 52.
[253] Yıldız, Ozan A. (2020). Telif Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Çerçevesinde Eser Adlarının Korunması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 26(2). 14 Ağustos 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/58488/805653#article_cite adresinden indirildi. s. 1372; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 1001.
[254] Yıldız, **a.g.e.**, s. 1373.
[255] Erdil, **a.g.e.**, s. 216; Kılıçoğlu, (Fikri Haklar), s. 16; Küçükali, C. (2021). Fikri Hakların İhlalinden Kaynaklanan Tazminat Davası. Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 47.
[256] Erdil, (FSEK), s. 1675; Emsal kararlar için bkz.; Yargıtay 11. HD, 05/05/1998, E. 1998/415, K. 1998/3135; Yargıtay 11. HD, 26/05/2005, E. 2004/7228, K. 2005/5527; Yargıtay 11. HD, 06/05/2013, E. 2012/9374, K. 2013/9120; Yargıtay 11. HD, 17/06/2014, E. 2013/18423, K. 2014/11651; Yargıtay 11. HD, 15/05/2015, E. 2015/1134, K. 2015/6984 K.; Yargıtay 11. HD, 10/03/2016, E. 2015/6257, K. 2016/2692; Yargıtay 11. HD, 08/02/2016, E. 2015/6452, K. 2016/1071; Yargıtay 11. HD, 31/10/2017, E. 2016/3556, K. 2017/5919; Yargıtay 11. HD, 13/11/2017, E. 2016/4147, K. 2017/6075, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:20/08/2023.
[257] Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 1001; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 53.
[258] Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 53.
[259] Yıldız, **a.g.e.**, s. 1379.

Bir alan adının, münhasıran eser adlarına sağlanan korumadan faydalanabilmesi için ise; eser adı olarak kullanılan alan adının FSEK m.83/II gereğince toplumda herkes tarafından kullanılan sözcüklerden oluşmaması ve ayırt ediciliğinin bulunması, internet sitesinde umuma arz edilen eserin tanımlama gücüne sahip olması ve internet sitesinde FSEK kapsamında eser[260] olan bir içeriğin bulunması gerekmektedir[261]. Örneğin; "Avatar" adındaki sinema eseri için "www.avatar.com.tr" alan adının tahsis edilmesi ve bu alan adına bağlı internet sitesinde, sinema eserine ilişkin bilgilerin bulunması durumunda, alan adı yönünden eser adına tecavüz durumu meydana gelecektir.

Eser adlarının FSEK hükümlerine göre değil de TTK'daki haksız rekabet hükümlerine göre korunmasının en önemli sonucu, tecavüz halinde FSEK m.68 gereğince üç kat tazminat talebinde bulunulamayacak olmasıdır[262].

FSEK m.83/5 gereğince, eser adlarına yapılan ihlallerde haksız rekabet hükümlerinin uygulanabilmesi için failin tacir olmasına gerek bulunmamaktadır.

TTK m.60 gereğince, haksız rekabet gereğince açılabilecek davalar, davaya hakkı olan tarafın bu hakların doğumunu öğrendiği günden itibaren bir yıl ve her halde bunların doğumundan itibaren üç yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

3.3.6 Coğrafi işaretlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar

Yukarıda belirtmiş olduğumuz üzere[263], alan adlarının teknik yapısı gereğince, alan adlarında sadece harfler, sayılar ve noktalama işaretleri kullanılabilmektedir. Coğrafi işaretlerin adları, alan adlarının teknik alt yapısına uygun olan tek kısımdır. Coğrafi işaretlerin adları, alan adlarının SLD kısmı için seçilerek tahsis başvurusu yapılabilir.

SMK m.34/1 gereğince coğrafi işaret; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökeninin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü gösteren işarettir. SMK m.44/1 gereğince, bir ürüne ilişkin coğrafi işaret koruması,

---

[260] Yargıtay 11. HD, 30/09/2005, E. 2004/11522, K. 2005/9010; Yargıtay 11. HD, 22/02/2007, E. 2005/11944, K. 2007/3304; Yargıtay 11. HD, 13/03/2007, E. 2005/13114, K. 2007/4345, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:20/08/2023.
[261] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 227.
[262] Yıldız, **a.g.e.**, s. 1378.
[263] Yukarıda "1.1.1 İnternet Alan Adlarının Hiyerarşik Yapısı" başlığı altında teknik detaylar incelenmiştir.

tescil yoluyla elde edilebilmektedir. SMK m.44/4 ve m.44/5 gereğince, coğrafi işaretlerin ürünün öz adına dönüşmüş olduğu kabul edilemez ve coğrafi işaret korumasına konu adın bir kısmı, ürünün öz adında olsa bile, koruma bu öz adları kapsamaz[264]. Yani coğrafi işaret korumasına konu ad, "jenerik" hale dönüşmemektedir[265]. Örneğin "Erzurum Civil Peyniri"[266] coğrafi işaretindeki ürün öz adı olan "peynir", coğrafi işaret koruması kapsamında bulunmamaktadır.

Coğrafi işaretler, kişisel değil, kollektif bir tanıtma aracıdır[267]. Herhangi bir kişi, coğrafi işaretlere konu olan ürünü, coğrafi işaretin özelliklerine uygun olarak ürettiği sürece coğrafi işareti kullanma hakkına sahip olmaktayken, alan adları özel tahsise konu olmaktadırlar[268].

Dünya çapında bilinirliği olan bazı coğrafi işaretler için hak sahibi olmayan kişiler tarafından coğrafi işaret adı için alan adı başvurusunda bulunulmakta ve haksız menfaat elde edilmektedir[269]. Böyle bir durumda, tüketicilerin kendisine yönelmesi sağlanılacak ve yanılmalarına sebep olunacaktır. Coğrafi işaretlerin adlarına ilişkin olarak alan adlarının tahsis hakkının, coğrafi işareti tescil ettiren veya kullanım haklarına sahip olan kişi veya kurumlara tanınması, üçüncü kişilerin haksız menfaat elde etmelerine engel olabileceği gibi tüketicilerin de yanılmalarına engel olunacak ve kısmen de olsa uyuşmazlıkların doğmasına engel olunacaktır. WIPO nezdinde görülen emsal bazı dosyalarda, Fransa'nın şarap üreticilerine ait "Champagne" coğrafi işaretine yönelik görülen uyuşmazlıklarda, bu coğrafi işaret adının korunması amacıyla alan adının şikâyetçiye devrine yönelik kararlar verilmiştir[270].

---

[264] Tescili talep edilen coğrafi işaretin adı; yöre ile özdeşleştiğini ve sonradan uydurulmuş bir ad olmadığını, başvuru tarihinden çok önce bilindiğini kanıtlar niteliğindeki belgelerle TPMK'na başvuru yapıldığında verilmektedir. (https://www.turkpatent.gov.tr/cografi-isaret), (E.T.; 15/07/2024).

[265] Asan, H. ve Ilıcalı, G. (2021). Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı. Ankara: Lykeion Yayıncılık. s.20.

[266] C2007/020, (https://www.turkpatent.gov.tr/), (E.T.: 15/07/2024).

[267] Güneş, **a.g.e.**, s. 232; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 229; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 958; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 341;

[268] Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 341-342; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 229.

[269] Asan ve Ilıcalı, **a.g.e.**, s.31.

[270] WIPO Case No. DFR2005-0006, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2005/dfr2005-0006.html, Erişim Tarihi: 13/07/2024; WIPO Case No. DIE2007-0005, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2007/die2007-0005.html, Erişim Tarihi: 13/07/2024.

SMK m.44/2-ç gereğince, coğrafi işarete ilişkin adın tüketicileri yanıltacak şekilde kullanılması yasaklanmıştır. Coğrafi işaret tescilinde belirtilen koşullara uygun olmadığı halde coğrafi işaret kapsamında ürün üretildiğini belirtmek amacı ile tescilli markası ve coğrafi işaret adını ihtiva eden alan adı başvuruları da SMK m.44/2-a ve ç gereğince coğrafi işaretten doğan haklara tecavüz sayılacaktır.

SMK m.53/2 gereğince, coğrafi işarete tecavüz halinde coğrafi işareti tescil ettiren ve coğrafi işareti kullanma hakkına sahip olanlar, dava açabilirler ve diğer hukuksal yollara başvurabilirler.

Coğrafi işaretler için yukarıda belirtilen hususlar, geleneksel ürün adları açısından da geçerli olmaktadır.

3.3.7 İnternet alan adı gaspından kaynaklanan uyuşmazlıklar

Bu uyuşmazlık türünde, hiçbir meşru hakkı ve bağlantısı olmayan kişiler tarafından, üçüncü kişilerin adlarını, ticaret unvanlarını, işletme adlarını, markalarını, eser adlarını veya başkaca haklarına ilişkin ibareler için alan adı tahsis başvurusunda bulunmaktadırlar. Bu kişilerin asıl amacı, alan adlarını kullanmak olmayıp; bu ibare üzerinde meşru hak sahibi olan kişilerin kendilerine ulaşmasını sağlamak ve yüksek bir bedel ile meşru hak sahiplerine satmaktır[271]. Bu şekilde, alan adlarını kullanmadan yüksek bedeller ile satma amacını taşıyan kişilere, alan adı gaspçısı *(cybersquatter)* denilmektedir[272]. Alan adı gaspçılarının en belirgin özellikleri, bu şekilde çok sayıda alan adını tahsis etmiş olmaları ve bu alan adlarını aktif olarak ticarette kullanmamalarıdır. WIPO'da görülen bir uyuşmazlıkta, şikâyet edilen tarafından kısa zamanda içinde Türkiye'deki birçok tanınmış markaya yönelik olarak alan adları tahsis etmiş ve marka sahiplerine iletişim araçlarıyla ulaşarak yüksel bedeller ile kendilerine satışı konusunda teklifte bulunmuştur. Hakem heyeti tarafından verilen kararda, şikâyetçinin markası olduğunu bilerek ve hiçbir hukuki menfaati olmadan, kötü niyetle tahsis edilmiş alan adının şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[273].

[271] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 317; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 170.
[272] Bal, **a.g.e.**, s.319-320; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 317; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 169.
[273] Erdem, **a.g.e.**, s. 283-284; WIPO D.2000-0316, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0316.html, E.T.: 15/07/2024; WIPO

TMK m.2 gereğince, herkes haklarını kullanırken ve borçlarının yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz. Alan adı gaspçısının, "ilk gelen, ilk alır" ilkesi gereğince haksız bir şekilde alan adını tahsis etmiş olması, dürüstlük kurallarına ve hukuka aykırılık teşkil edecektir.

Alan adı gaspından kaynaklanan uyuşmazlıklar, aynı zamanda yukarıda belirtilen diğer uyuşmazlık hallerini de barındırabilmektedir. Örneğin; başkasına ait tanınmış marka ibaresini, yüksel bedeller ile meşru hak sahiplerine satmak amacı ile alan adını tahsis ettiren kişi, aynı zamanda markaya tecavüz fiilini de gerçekleştirmiş olacaktır[274].

3.3.8 İnternet alan adı korsanlığından kaynaklanan yuşmazlıklar

Alan adı korsanlığında (Cyberpirates), bir alan adının ayırt edilmeyecek kadar benzeri tahsis edilerek, internet kullanıcılarının sehven bu internet sitesine girmeleri amaçlanmaktadır. Bu şekilde internet sitesinin fazla ziyaret edilmesi sağlanmakta, bu internet sitesinin almış olduğu reklam, ilan, anket, üçüncü bir internet sitesine yönlendirme gibi işlemlerden tıklanma başına haksız kazanç elde edilmektedir. Alan adı korsanlığında, alan adına bağlı internet sitesi bulunmakta ve bu internet sitesi aktif olarak kullanılmaktadır. Örneğin; Ray Sigorta şirketine ait "https://www.raysigorta.com.tr/" alan adının ayırt edilemeyecek kadar benzerleri olan "https://www.raysigorta.org.tr/" ile "https://rayresigorta.com.tr/" alan adları alınarak tüketicilerin sehven bu sitelere girmeleri sağlanmakta ve sahte sigorta poliçeleri yapılarak tüketiciler dolandırılmaktadır[275]. WIPO'da görülen bir uyuşmazlıkta özellikle Amerika'da çok bilinen "Hugh M. Hefner" kişinin adı kullanılarak alınan "www.hughhefner.com" alan adına girildiğinde "http://www.instealthmode.com/" alan adına yönlendirmesini ve kullanıcıların gerçek dışı yönlendirmelere maruz bırakılmasını

D.2000-0226, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0226.html, E.T.: 15/07/2024.

[274] TOBBUYUM, 02/05/2023, K. 2023/212, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023; aynı yönde TOBBUYUM, 08/11/2022, K. 2022/101; 08/11/2022, K. 2023/102, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 28/07/2024.

[275] İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2023/220832, 2024/51731, 2024/68849 Soruşturma Numaralı dosyaları.; Emsal kararlar için bkz.: TOBBUYUM, 09.06.2023 T., 2023/232 K.; 09.06.2023 T., 2023/233 K.; 16.08.2023 T., 2023/255 K.; www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024.

alan adı korsanlığı olarak kabul edilmiş ve "www.hughhefner.com" alan adının şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[276].

3.3.9 Klavye korsanlığından kaynaklanan uyuşmazlıklar

Klavye korsanlığında (Typosquatting), tanınmış markalara ve alan adlarına yakın, eksik veya benzer harfler ile benzerinin tahsis edilmesi ile ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, alan adlarındaki harf ve rakamların yerlerinin değiştirilerek benzer SLD için tahsis işlemi yapılmaktadır[277].

Özellikle de İngilizce veya farklı dillerdeki alan adlarının Türkçe okunuşları şeklinde alan adları tahsis edilerek klavye korsanlığı yapılmaktadır. Örneğin; "www.google.com" için "www.gogle.com", "www.facebook.com" için "www.facebok.com" alan adları tahsis edilmiştir[278]. WIPO'da görülen bir uyuşmazlıkta, şikâyetçinin "Comerica" markası, davalı tarafından "c0merica.com" olarak kullanılmış, "O" harfi yerine "0" (sıfır) rakamı kullanılmıştır[279].

Klavye korsanlığında, klavye kullanımından meydana gelen hatalardan da faydalanılmaktadır[280]. Bu şekilde, internet kullanıcılarını bu alan adına yönlendirerek internet sitesine almış olduğu reklam, ilan, anket, üçüncü bir internet sitesine yönlendirme gibi işlemlerden tıklanma başına haksız kazanç elde etmektedirler[281]. Klavye korsanlığında, alan adına bağlı internet sitesi bulunmakta ve bu internet sitesi aktif olarak kullanılmaktadır.

---

[276] WIPO Case No. D2001/0241, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2001/d2001-0241.html E.T.: 15/07/2024.

[277] Gül, A. (2023). İnternet Alan Adları Uyuşmazlıkları Alternatif Çözüm Mekanizmasında Dünya Uygulamalarının İncelenmesi ve Türkiye için Öneriler. s.27. 30 Haziran 2023'te https://www.btk.gov.tr/uploads/thesis/internet-alan-adlari-uyusmazliklari-alternatif-cozum-mekanizmasinda-dunya-uygulamalarinin-incelenmesi-ve-turkiye-icin-oneriler.PDF adresinden alındı; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 236.

[278] Klavye korsanlığı için diğer örnekler için bkz.: (https://www.benedelman.org/typosquatting/pop.html), (E.T.: 15/07/2024).

[279] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 235; WIPO Case No. D2014-1018, Comerica Bankv. Online Management, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2014-1018, E.T.: 15/07/2024.

[280] Karaman, **a.g.e.**, s. 67; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 31; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 170-171.

[281] Gül, **a.g.e.**, s. 27; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 322.

3.3.10 Dolandırmak amacıyla e-posta uzantısının kullanılması eyleminden kaynaklanan uyuşmazlıklar

Üçüncü kişiler tarafından, e-posta alıcılarının talebi veya kabul iradesi olmaksızın çok sayıda alıcıya e-posta gönderilmektedir. Bu e-postanın gönderilmesinin genelde iki amacı bulunmaktadır: reklam amaçlı e-posta gönderilmesine *spam*, dolandırmak amacı ile e-posta gönderilmesine *spoofing* denilmektedir[282].

Spoofing yöntemiyle, herkesçe bilinen bir ticari işletmenin müşterilerini dolandırmak ve anlık dikkatsizliklerinden faydalanmak amacıyla, bu işletmelerin kullandığı alan adlarıyla ayırt edilemeyecek veya karıştırılabilecek derecede benzer alan adı uzantısı ile alınan e-posta adreslerinden alıcılara toplu bir şekilde virüs veya benzeri kötü yazılımları içeren belgelerin gönderilmesi ile gerçekleştirilmektedir[283]. Alıcılar tarafından, e-posta kutularına düşen bu e-postaların içeriğinin açılması ile bilgisayarlarındaki bilgiler ele geçirilmekte veya bilgisayarlarına virüs bulaştırılmaktadır.

Spoofing yöntemi, en çok bankalar açısından kullanılmaktadır. Bankaların kullanmış olduğu alan adlarıyla ayırt edilemeyecek veya karıştırılabilecek derecede benzer alan adı uzantısı ile alınan e-posta adreslerinden alıcılara toplu bir şekilde e-posta gönderilmekte, e-posta içeriğinde genel olarak dekont veya benzeri belgeler bulunduğu belirtilmekte ve alıcıların bu belgeleri açması amaçlanmaktadır. Belge, virüs içerdiğinden dolayı alıcının bilgisayarındaki bütün bilgiler ele geçirilmekte veya bilgisayara erişimi engellenmektedir. WIPO'da görülen bir uyuşmazlıkta, şikâyet edilenin ihtilaflı alan adını, ticari banka havalelerini yönlendirmek ve şikâyet edilenin banka hesaplarına erişim sağlamak amacıyla yasa dışı e-posta sahtekârlığı ve kimlik avı girişimlerinde bulunulması nedenleri ile ihtilaflı alan adının şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[284].

[282] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 324.
[283] WIPO, (Overview), Bölüm 3.4., https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[284] WIPO Case No. DCO2020-0074, Thomas Blaige & Company, LLC – Kevin F Ford, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=DCO2020-0074, E.T.: 15/07/2024.

Spoofing yönteminin kullanıldığı bir diğer durum ise; alıcılara gönderilen e-postalar ile alıcıların kopya internet sitelerine yönlendirilmeleri sağlanılarak, bu internet sitelerine bilgilerinin girilmesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde, bilgileri ele geçirilen kişilerin banka hesapları ele geçirilerek paraları sahte alıcılara transfer edilmekte, kredi kartı bilgileri ile alışveriş yapılmakta veya elde edilen diğer bilgiler ile farklı zararlara yol açmaktadırlar.

Spoofing yönteminin kullanıldığı durumlarda, gerçek ticari işletmenin itibarı ve müşterileri zarara uğramaktadır. Ayrıca, müşteriler tarafından genel olarak gerçek ticari işletmelere karşı hukuki ve cezai davalar açmaktadırlar.

3.3.11 Ters internet alan adı gaspından kaynaklanan uyuşmazlıklar

Ters internet alan adı gaspı (Reverse Domain Name Hijacking), üçüncü kişi tarafından hukuka uygun ve haklı olarak kullanılan bir alan adının, kendi adına devrini ve tahsisini sağlamak amacı ile kötüniyetli olarak mahkemeye veya tahkime başvuru yapması durumunu ifade etmektedir[285]. Örneğin, kötü niyetli olarak tescil edilen bir markanın sağlamış olduğu haklardan faylanmak suretiyle başkasına ait alan adının kendi adına tahsisi amacı ile UÇHS'ye veya mahkemeye başvurulması durumunda ters alan adı gaspı durumu ortaya çıkmaktadır. Bu durum, hakkın kötüye kullanılmasının bir yoludur. WIPO Hakem Heyeti tarafından verilen emsal bir kararda, alan adının şikâyetçinin marka tescilinden evvel tahsis edilmiş olduğu ve şikâyetçinin davalının alan adını iyi niyetli olarak kullandığını bildiği bir olayda WIPO Hakem Heyeti, tersine alan adı gaspının bulunduğuna karar vermiştir[286].

WIPO Overview 3.0, Bölüm 4.16'da[287] tersine alan adı korsanlığı şu şekilde açıklanmıştır: "UDRP Kuralları 15(e)'de, "sunulan dilekçe/cevap ve delillerin değerlendirilmesinin ardından hakem, şikâyetin tersine alan adı korsanlığı (Reverse Domain Name Hijacking ''RDNH'') ya da esas itibariyle alan adı sahibini taciz etmek gibi kötü niyetle yapıldığı sonucuna varırsa, kararında şikâyetin kötü niyetli şekilde

[285] Karaman, **a.g.e.**, s. 61-62; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 327; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 493-494; WIPO, (Overview), Bölüm 4.16., https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[286] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 160; WIPO Case No. D2000-1202, Deursche Welle v. Diaamond Ware Limited, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-1202.html, E.T.: 15/07/2024; Emsal kararlar için bkz.: Gül, **a.g.e.**, s. 29-32.
[287] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.

yapıldığını ve idari işlemin suiistimale yönelik olduğunu ilan eder" hükmü yer almaktadır. Hakemlerin tersine alan adı korsanlığına yönelik kararında gerekçe olarak belirttikleri hususlar arasında şunlar yer almaktadır: (i) şikâyetçinin aranan üç şartın hiçbiri bakımından davasında haklı bulunamayacağını bildiğini kanıtlayan olgular– örneğin; şikâyetçinin ilgili marka haklarına sahip olmaması, şikâyet edilenin hak veya meşru menfaatlerinin açıkça bilinmesi veya şikâyet edilenin kötü niyetle davranmadığının açıkça bilinmesi ya da ihtilaflı alan adının şikâyetçinin marka haklarını iktisap ettiği tarihten çok önce tescil edilmesi, (ii) ihtilaflı alan adının yönlendirildiği internet sitesinde yer alan ya da Whois veri tabanı gibi halka açık kaynaklardan hazır şekilde edinilebilecek davayla ilgili olgular dâhil, şikâyetçinin şikâyet dilekçesini sunduğu tarihten önce makul ölçülerde ulaşılabilir nitelikte olan olguların dürüst şekilde yorumlanması kapsamında davasında haklı olamayacağını açıkça bildiğini kanıtlayan olgular, (iii) ilk bakışta (prima facie) alternatif bir hukuki argümanda ilerlemeyi gerektiren sınırlı sayıdaki şart haricinde, bu WIPO değerlendirmesinde dikkate değer bir şekilde yer verilen yerleşik politika içtihadının makul olmayan şekilde göz ardı edilmesi, (iv) gerçek dışı delillerin sunulması ya da hakemin başka şekilde yanıltılmaya çalışılması, (v) maddi delillerin kasıtlı bir şekilde eksik sunulması – çoğu zaman şikâyet edilen tarafından bu duruma açıklama getirilir, (vi) şikâyetçinin, bir davanın UDRP kapsamında yeniden başvuru yapılan bir dava olduğunu açıklamaması, (vii) ihtilaflı alan adının şikâyet edilenden iktisap edilme girişiminin başarısız olmasından sonra, akla yatkın bir hukuki dayanak olmaksızın şikâyetin sunulması, (viii) bir şikâyetin herhangi bir destekleyici delil olmaksızın sadece iddialara dayandırılması."[288].

Emsal bir UÇHS kararında, şikâyetçi tarafından sunulan deliller üzerinde tahrifat yapıldığı ve gerçek dışı deliller sunulduğu tespit edilmiştir. Hakem heyeti tarafından verilen kararda şikâyetçinin bu davranışı, hakem heyetini yanıltma ve uyuşmazlık çözüm sürecini kötüye kullanma olarak değerlendirilmiştir[289].

[288] Emsal WIPO kararları için bkz. D.2016/1420, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2016-1420, E.T.: 15/07/2024; D2010-0941, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=d2010-0941, E.T.: 15/07/2024; D2006-0905, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2006/d2006-0905.html, E.T.: 15/07/2024.
[289] TOBBUYUM, 06/12/2022, K. 2022/117, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024.

BÖLÜM 4: İNTERNET ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM MEKANİZMALARI

4.1 Genel Olarak

Hak, hukuk düzenince tanınmış olan ve korunan menfaatlerdir. Hukuk, insanların ve insanların kurmuş oldukları bütün oluşumların ilişkilerini düzenleyen ve yaptırımlara bağlayan kurallar bütünüdür. Uyuşmazlık ise, hukuk düzenince korunan hakların ihlal edilmesi, haklara saldırı olması veya hukuk düzenince kurulmuş menfaat dengesinin bozulması ile meydana gelen eylemler bütünüdür.

Meydana gelen uyuşmazlıkların mutlaka mahkeme yoluyla çözülmesine gerek bulunmamaktadır. Uyuşmazlıkların çözülmesi açısından mahkeme dışında farklı yöntemler de bulunmaktadır. Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, tarafların iradesine, uyuşmazlığın türüne ve hukuki niteliğine göre çeşitli çözüm mekanizmaları bulunmaktadır. Çalışmamızın bu bölümünde, alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözüm mekanizmaları incelenecektir.

4.2 Uyuşmazlığın Sulh Yolu ile Çözülmesi

Uyuşmazlıkların sulh yolu ile çözülmesi yöntemi, iki tarafın görüşerek ve aralarındaki uyuşmazlık noktalarını çözme konusunda anlaşarak yaptıkları bir sözleşmedir. Sulh sözleşmesinde, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı sona erdirme iradelerine sahip olmaları gerekmektedir. Sulh yöntemi, uyuşmazlıkların çözülmesinde şüphesiz en ideal olan ve hayatımızın her alanında olan bir alternatif çözüm yöntemidir. Uyuşmazlıkların sulh yolu ile çözülmesi, en ucuz ve en hızlı yöntemdir.

Sulh yönteminde, uyuşmazlığın çözümü açısından arabulucu, hâkim, hakem gibi üçüncü kişilerin müdahalesi bulunmamaktadır. Sulh yöntemi, uyuşmazlıkların çözüm yöntemleri arasında tarafların çözüm ve kararda en serbest oldukları yöntemdir[290]. Taraflar, herhangi bir mahkeme veya tahkim gibi bir uyuşmazlık çözüm sürecine

[290] Pekcanıtez, H. (2017). Pekcanıtez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt I. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 10.

başvurmadan önce sulh olabilecekleri gibi bu süreçler devam ederken de sulh olabilirler.

Sulh sözleşmesi, tam iki tarafa borç yükleyen, ivazlı, rızaî, kendisine özgü, bağımlı ve malvarlığına etkisi olan bir sözleşmedir[291]. Sulh sözleşmesinin konusunun belirli veya belirlenebilir olması gerekmektedir[292].

Sulh sözleşmesi, mahkeme içi sulh ve mahkeme dışı sulh olarak ikiye ayrılır. Mahkeme dışı sulh sözleşmesi, hukuki niteliği itibariyle hem borçlandırıcı hem de tasarruf işlemidir. Yani karşı tarafın taleplerinin kabul edildiği oranda borç doğurucu sözleşme, kendi taleplerinden feragat edildiği oranda da tasarruf sözleşmesi niteliğindedir[293]. Mahkeme içi sulh, görülmekte olan bir dava sürecinde tarafların mahkeme huzurunda yapmış oldukları sözleşmedir [294]. Sulh sözleşmesi, maddi hukuk bakımından borcu, usûl hukuku bakımından ise davayı sonra erdiren sebeplerdendir[295].

Mahkeme içi sulh sözleşmesi, bir usûl hukuku işlemi olduğundan dolayı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na tâbidir; mahkeme dışı sulh ise bir sözleşme olup Borçlar Kanunu'nun genel hükümlerine tâbidir. Sulh sözleşmesinin yapılmasından sonra taraflar arasındaki ihtilaflı hukuki ilişki sonra ermekte, yerini uzlaşmaya dayanan ve bağlayıcı bir sözleşmeye bırakmış olmaktadır[296].

Mahkeme içi sulh sözleşmesi, HMK m.154/1-ç gereğince mahkemece tutanağa geçirilir ve taraflarca imzalanır[297]. Mahkeme içi sulhte kanuni bir şekil zorunluluğu bulunmaktadır. Mahkeme dışı sulh sözleşmesi ise herhangi bir şekle tâbi değildir ancak uyuşmazlığın sona erme şartlarının yoruma mahâl verilmeden ortaya konulabilmesi için yazılı yapılması daha doğru bir yöntem olacaktır. Mahkeme içi ve mahkeme dışı sulh

---

[291] Eren, F. (2020). Borçlar Hukuku Özel Hükümler. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 1021; Metin, U.C. (2016). Maddi Hukuk Anlamında Sulh Sözleşmesi. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11(1), s.294. 22 Ekim 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/eruhfd/issue/35553/394710 adresinden indirildi.; Yavuz, C. (2022). Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler. Ankara: Beta Basım Yayın. s. 38.
[292] Metin, **a.g.e.**, s. 302.
[293] Eren, **a.g.e.**, s. 1022.
[294] HMK m.313-315; YHGK, 14/02/2018, E. 2017/23-863, K. 2018/197, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.: 21/08/2023.
[295] Yargıtay 13. HD, 17/05/2012, E. 2012/8040, K. 2012/12696, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.: 21/08/2023.
[296] Metin, **a.g.e.**, s. 301.
[297] 2004 S. İcra ve İflas Kanunu'nun 38. maddesi gereğince; mahkeme huzurunda yapılan sulhler, ilamların icrası hakkındaki hükümlere tabidir.

sözleşmelerinin açık ve anlaşılır olması, tarafların hak ve yükümlülüklerin ayrı ayrı olacak şekilde yazılması, tecavüz fiillerinin sona erdirilmesine veya etkilerinin kaldırılmasına ilişkin şartların açık bir şekilde yazılması ve tazminat konusunda anlaşmaya varıldıysa tazminat miktarı, ödeme şartları ve faiz konusunun açık bir şekilde yazılmasının, ifa açısından büyük önemi bulunmaktadır.

HMK m.313 gereğince; görülmekte olan bir dava sürecinde, taraflar arasında uyuşmazlığın sona erdirilmesi amacıyla sulh olmaları mümkündür. Dava süreci kapsamında taraflar arasında yapılan sulhler, mahkeme içi sulh olmaktadır. Sulh, mahkeme kararının kesinleşmesine kadar ki her süreçte yapılabilir. HMK m.315 gereğince; dava sürecindeki sulh, ilgili bulunduğu davayı sona erdirir ve kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur. Ayrıca mahkeme, taraflar sulhe göre karar verilmesini isterlerse, sulh sözleşmesine göre; sulhe göre karar verilmesini istemezlerse, karar verilmesine yer olmadığına ilişkin karar verecektir.

Hukuk sistemimiz, tarafların uyuşmazlıkları sulh yolu ile çözmesine verdiği önemden dolayı bu konuda HMK m.137'de özel düzenleme getirmiş olup maddede, mahkeme tarafından ön inceleme aşamasında tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği[298] davalarda, tarafları sulhe veya arabulucuya teşvik etmeye yönelik yükümlülük getirilmiştir.

Sulh konusunda getirilen bir diğer özel düzenleme, Avukatlık Kanunu m.35/A hükmüdür. Bu madde gereğince avukatlar, dava açılmadan veya dava açılmış olup da henüz duruşma başlamadan önce kendilerine intikal eden iş ve davalarda, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri konularda, karşı taraf ile anlaşabilirler. Bu kapsamda yapılacak sulh sözleşmesini, avukatlar ve taraflar birlikte imzalayacaklardır.

Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, tarafların bir araya gelerek uyuşmazlığın çözümünde sulh olmaları ve sulh şartlarına göre hareket ederek uyuşmazlığı sona erdirmeleri her zaman mümkündür. Örneğin; taraflar, uyuşmazlık konusu alan adının devri veya iptali şeklinde anlaşabilecekleri gibi alan adlarının belirli şartlarda kullanılmasına da rıza gösterebilirler.

[298] YHGK, 14/02/2018, E. 2017/23-863, K. 2018/197, www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.: 21/08/2023.

Şikâyetçi tarafından, UÇHS'na başvurulmasından sonra ve hakem veya hakem heyeti tarafından karar verilmeden önce de tarafların sulh olmaları mümkündür. Buna ilişkin olarak İAAUÇMT m.14/4 gereğince alan adına yönelik olarak karar alınmadan önce şikâyetçi ve şikâyet edilenin aralarında anlaşarak uyuşmazlık çözüm sürecinin sona erdirilmesi talep etmeleri halinde, hakem veya hakem heyeti çalışmasını sonlandıracaktır. Bu durumda, taraflar sulh olduklarından dolayı hakem veya hakem heyeti tarafından karar verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtildiği üzere taraflar, yargılamadan önce veya yargılamanın her aşamasında sulh olma ve alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıkları sona erdirme hakkına sahiptirler.

4.3 Uyuşmazlığın Arabuluculuk Yolu ile Çözülmesi

Arabuluculuk süreci, meydana gelen uyuşmazlığa sistematik teknikler uygulanarak; görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren; onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren; tarafların çözüm üretemediklerinin ortaya çıkması halinde çözüm önerisi de getirebilen; uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla yürütülen, bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir.

Arabuluculuk süreci, uzun süren yargı süreçlerine karşı daha hızlı bir çözüm sağlamayı hedefleyen, bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Arabuluculuk süreci, uyuşmazlığın sulh ile çözülmesi yolunun bir başka şekli olup, bu süreçte tarafların anlaşabilmesi için kendilerine yardım eden, taraflar arasındaki iletişim sorunlarını gideren, uyuşmazlığa neden olan sorunlu noktaları ortaya çıkaran ve uyuşmazlığın çözümü için yeni opsiyonların keşfine olanak sağlayan bir uzman eşliğinde ilerlemektedir[299]. Hukukumuza 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu[300] ile girmiştir.

[299] Sarı, O. (2019). Sınai Mülkiyet Kanununda Düzenlenen Sınai Haklardan Doğan Uyuşmazlıklara Dava Şartı Arabuluculuğun Uygulanması. İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18/2), s. 352. 01 Nisan 2023'te https://www.jurix.com.tr/article/19500 adresinden indirildi.

[300] **Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu**. (2012). T.C. Resmî Gazete. 28331. 22 Haziran 2012.

Arabuluculuk sürecinde, yargısal yollarla kıyaslandığında tarafsız üçüncü kişi olan arabulucunun, uyuşmazlığın çözümünde oynadığı rolde farklı olup, uyuşmazlığı mutlak olarak çözüme kavuşturan bir role sahip değildir[301].

HUAK m.1 gereğince; yabancılık unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere, ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde arabuluculuk süreci uygulanabilecektir. Kanun koyucu, arabuluculuğa elverişli olan uyuşmazlıkları sınırlandırmamak amacı ile serbest tasarrufa konu olan bütün özel hukuk uyuşmazlıklarını elverişli kabul etmiştir.

Arabuluculuk, ihtiyari ve zorunlu olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İhtiyari arabuluculukta taraflar, aralarındaki uyuşmazlığı çözmek amacı ile kendi özgür iradeleriyle tarafsız bir arabulucuya başvurmakta ve arabulucu yardımıyla sulh olmaya çalışmaktadırlar. Zorunlu arabuluculukta ise kanunlarda belirtilen bazı uyuşmazlıklar için arabulucu sürecine başvurmanın zorunlu kılındığı, bu sürece başvurulmadan dava sürecine geçilemediği, zorunlu bir alternatif çözüm yöntemidir.

Alan adlarından kaynaklanan bütün uyuşmazlıklar, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildikleri uyuşmazlıklar olup, bunların çözümlenmesi amacı ile ihtiyari arabuluculuk süreci tercih edilebilecektir. Fikri ve sınai haklardan doğan uyuşmazlıkların büyük bir kısmı, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebildiği uyuşmazlıklar olması nedeni ile ihtiyari arabuluculuk süreci ile uyuşmazlığın çözümlenmesi sağlanılabilecektir. Özellikle de fikri ve sınai haklara tecavüz eyleminin devam ettiği durumlarda, tarafların arabuluculuk süreci kapsamında anlaşmaya varmaları ve tecavüz eyleminin bir an önce sona ermesi, hakkı tecavüze uğrayan taraf için büyük öneme sahip olup uğrayacağı zararların artması önlenmiş olunacaktır.

TTK m.4/1-d gereğince; fikri mülkiyet hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklar, ticari dava olarak kabul edilmiştir. TTK m.5/A gereğince de TTK m.4 ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar para olan alacak, tazminat, itirazın iptali, menfi tespit ve istirdat davalarında, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması, dava şartı olarak kabul edilmiş ve zorunludur kılınmıştır. Bu durumda, fikri ve sınai

[301] Pekcanıtez, H. (2017). Pekcanıtez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt III. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 2817.

mülkiyet haklarından doğan davalar, mutlak ticari davalar olup, alacak veya tazminat talebiyle dava açılmadan önce zorunlu arabuluculuk sürecine başvurulması gerekmektedir. HUAK m.18/A gereğince; zorunlu arabuluculuk hallerinde, arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde, mahkeme tarafından herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usûlden reddine karar verilecektir.

HMK m.110 gereğince; davacı, aynı davalıya karşı olan, birbirinden bağımsız birden fazla asli talebini, aynı davada talep edebilecek olup bunun için taleplerin tamamının aynı yargı çeşidi içinde yer alması ve taleplerin tümü bakımından ortak yetkili bir mahkemenin bulunması gerekmektedir. Davacının taleplerinden en az birinin zorunlu arabuluculuk kapsamında olması durumunda, arabuluculuk sürecine başvurulması zorunludur. Örneğin; tecavüz fiillerinin durdurulması ve kaldırılması davasıyla birlikte tazminat da talep ediliyorsa, bu durumda arabuluculuk sürecine başvurulması gerekmektedir.

HUAK m.3 gereğince; taraflar, dava şartı olan arabuluculuk hariç olmak üzere arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak veya bu süreçten vazgeçmek konusunda serbesttirler ve tüm süreç boyunca eşit haklara sahiptirler.

HUAK m.4 ve 5 gereğince; arabuluculuk sürecinin tamamı gizlilik ilkesi içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Arabulucu ve taraflar, arabuluculuk faaliyeti kapsamında elde ettiği bilgi ve belgeler ile diğer kayıtları gizli tutmak zorundadırlar. Arabuluculuk sürecindeki gizlilik ilkesi, tarafları korumak, güven ortamını sağlamak, arabuluculuğa ilişkin beklentiyi karşılamak ve arabuluculuk sürecine teşvik etmek açısından önem arz etmektedir[302].

HUAK m.13 gereğince; taraflar dava açılmadan önce ve hatta davanın görülmesi sırasında bile arabulucuya başvurma konusunda anlaşabilirler.

HUAK m.15 gereğince; arabuluculuk müzakerelerine uyuşmazlığın çözümüne katkı sağlayabilecek uzman kişiler de müzakerelerde hazır bulundurulabilir. Tarafların çözüm

[302] Pekcanıtez, (Cilt III), s. 2819.

üretemediklerinin ortaya çıkması halinde arabulucu bir çözüm önerisinde bulunabilecektir.

HUAK m.16 gereğince; arabuluculuk sürecinin başlamasından sona ermesine kadar geçirilen süre, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

HUAK m.17 gereğince; tarafların anlaşması, arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun tespit edilmesi, taraflardan birinin arabuluculuk faaliyetinden çekilmesi, tarafların kendi aralarında sulh olması, uyuşmazlığın arabuluculuğa elverişli olmadığının tespit edilmesi durumlarında, arabuluculuk faaliyeti sona ermektedir. Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların anlaştıkları, anlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığı bir tutanak ile belgelendirilir.

HUAK m.18 gereğince; arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenmektedir. Anlaşma metninin açık ve anlaşılır olması, tarafların hak ve yükümlülüklerin ayrı ayrı olacak şekilde yazılması, tecavüz fiillerinin sona erdirilmesine veya etkilerinin kaldırılmasına ilişkin şartların açık bir şekilde yazılması ve tazminat konusunda anlaşmaya varıldıysa tazminat miktarı, ödeme şartları ve faiz konusunun açık bir şekilde yazılmasının, anlaşmanın ifa edilmesinde büyük önemi bulunmaktadır. Yani anlaşmanın, taraflar arasındaki uyuşmazlığı gerçek anlamda sona erdirebilmesi için tarafların bütün taleplerini ve isteklerini içermesi gerekir[303].

Anlaşma ile sonuçlanan arabuluculuk faaliyeti sonunda, anlaşma belgesine icra edilebilirliğine ilişkin şerh alınması durumunda ilam niteliğinde belge sayılmaktadır. Taraflarca anlaşmaya varılan hususlar kapsamında uyuşmazlık sona ermiş olduğundan dolayı anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılamayacaktır.

4.4 Uyuşmazlığın Dava Yolu ile Çözülmesi

4.4.1 Genel olarak

Uyuşmazlıkların dava yolu ile çözümlenmesi, başvurulabilecek en genel yoldur. Alan adı uyuşmazlığın dava yolu ile çözülmesinin tercih edilmesi halinde, aşağıda belirtilen davalar açılabilecek ve taleplerde bulunulabilecektir.

[303] Sarı, **a.g.e.**, s. 354.

".tr" uzantılı olmayan bir alan adının başkasının hakkını ihlal etmesi durumunda Türk yargısı tarafından Türkiye ile sınırlı olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilmekte, alan adının iptali veya devrine ilişkin karar verilememektedir[304]. ".tr" uzantılı alan adları açısından da devir kararı verilememekte, yalnızca terkin kararı verilebilmektedir[305].

4.4.2 Tespit davası

Tespit davası, HMK m.106'da düzenlenmiştir. HMK m.106 gereğince tespit davasında mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilebilir. Kişilerin haklarına karşı yapılan fiilin[306] tecavüz oluşturup oluşturmadığı, failin fiili gerçekleştirmesinde meşru bir hakkı olup olmadığı, fiildeki kullanımın karışıklığa neden olup olmadığı gibi durumların tespiti talep edilebilecektir[307]. Tespit davasında, talep eden tarafından, tespiti istenilen fiillerin detaylı bir şekilde açıklanması ve yoruma mahâl verilmemesi gerekmektedir. HMK m.106 ve 114/1-h gereğince, *"hukuki yarar"* dava şartı olup, talep eden tarafından davayı açmaktaki hukuki yararını da açıkça ispat etmesi gerekmektedir.

Medeni adlardan kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TMK m.25/1 ve 26/1 gereğince fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti talep edilebilecektir[308].

Ticaret unvanı ve işletme adından kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TTK m.52/1 ve 53 gereğince fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti talep edilebilecektir.

Marka veya coğrafi işaret hakkına dayanıldığında, SMK m.149/1-a gereğince fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti talep edilebilecektir[309].

Eser adı hakkına dayanıldığında, FSEK m.83/5 atfıyla TTK m.56/1-a gereğince fiilin haksız olup olmadığının tespiti talep edilebilecektir. Burada HMK'daki tespit davası dışında özel bir düzenleme mevcuttur. HMK m.106/1'e göre, tespit davası yoluyla mahkemeden; bir hakkın varlığı veya yokluğu, hukuki ilişkinin varlığı veya yokluğu ya

[304] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 251.
[305] Yargıtay 11. HD, 30/04/2019, E. 2018/1275, K. 2019/3298, www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.: 21/08/2023.
[306] Yukarıda "2.3 Uyuşmazlık Çeşitleri" başlığı altında incelenen fiiller.
[307] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 354; Ülgen, **a.g.e.**, s. 423.
[308] Dural ve Öğüz, **a.g.e**., s. 181.
[309] Çolak, **a.g.e.**, s. 741, 829-831; Yasaman, H., (Cilt III), s. 2994-2995.

da bir belgenin sahte olup olmadığının tespiti talep edilebilmekte iken; TTK m.56/1-a'da ise fiilin haksız rekabet oluşturup oluşturmadığının tespiti talep edilebilmektedir[310]. Tespit davasının kabul edilmesi için davalının kusurlu olması şart değildir[311].

Özel düzenlemeler dışında, hak sahibi tarafından herhangi bir hakkının ihlal edildiği gerekçesi ile HMK m.106/1 gereğince tespit talebinde bulunulabilecektir.

4.4.3 Tecavüzün önlenmesi davası

Tecavüzün önlenmesi davasıyla, gerçekleşmesi muhtemel olan ve tecavüz oluşturacak fiillerin önlenmesi talep edilebilecektir. Tecavüzün önlenmesi davasında, henüz başlamamış, ancak muhtemel bir tecavüzün önlenmesi ya da sona ermiş ancak tekrarlanması muhtemel olan tecavüz hallerinde açılabilir[312]. Davacı tarafından, önlenmesi istenilen fiillerin detaylı bir şekilde açıklanması ve yoruma mahâl verilmemesi gerekmektedir.

Medeni adlardan kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TMK m.25/1 gereğince muhtemel tecavüz fiilinin önlenmesini talep edebilecektir[313].

Ticaret unvanı ve işletme adından kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TTK m.52/1 ve 53 gereğince muhtemel tecavüz fiilinin önlenmesini talep edebilecektir.

Marka veya coğrafi işaret hakkına dayanıldığında, SMK m.149/1-b gereğince muhtemel tecavüz fiilinin önlenmesi talep edilebilecektir. Bu hüküm, SMK kapsamında getirilmiş olan yeni bir hüküm olup, sınai mülkiyet hakkına muhtemel tecavüzün önlenmesinin hak sahibinin talepleri arasında açık olarak düzenlenmiştir[314].

Eser adı hakkına dayanıldığında, FSEK m.83/5 atfıyla TTK m.56/1-c gereğince muhtemel tecavüz fiilinin önlenmesini talep edilebilecektir.

---

[310] Erdil, **a.g.e.**, s. 368.
[311] Kılıçoğlu, (Fikri Haklar), s. 400; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 1037; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 134; Ulukaya, **a.g.e.,** s. 33; Ülgen, Nomer Ertan, **a.g.e.**, s. 536-538, 566-567.
[312] Yasaman, (Cilt III), s. 2996; Yargıtay 11. HD, 14/02/2018, E. 2016/6743, K. 2018/1054, www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.: 21/08/2023.
[313] Dural ve Öğüz, **a.g.e**., s. 181.
[314] Yasaman, (Cilt III), s. 2996.

4.4.4 Tecavüz fiillerinin durdurulması

Tecavüzün durdurulması (men'i) davasıyla, hukuka aykırı olan fiile son verilmesi, tecavüz oluşturan alan adına erişimin engellenmesi[315], alan adı ibaresinin somut kullanımlarına son verilmesi ve kullanımlarının yasaklanması talep edilebilecektir[316]. Davacı tarafından, durdurulması istenilen fiillerin detaylı bir şekilde açıklanması ve yoruma mahâl verilmemesi gerekmektedir. Bu dava, tecavüz devam ettiği sürece açılabilir ve tecavüz devam ettiğinden dolayı zamanaşımı işlemez[317].

Medeni adlardan kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TMK m.25/1 ve 26/2 gereğince tecavüz fiilinin durdurulması talep edilebilecektir[318].

Ticaret unvanı ve işletme adından kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TTK m.52/1 ve 53 gereğince tecavüz fiilinin durdurulması talep edilebilecektir.

Marka ve coğrafi işaret hakkına dayanıldığında, SMK m.149/1-c gereğince tecavüz fiilinin durdurulması talep edilebilecektir.

Eser adı hakkına dayanıldığında, FSEK m.83/5 atfıyla TTK m.56/1/1-b gereğince tecavüz fiilinin durdurulması talep edilebilecektir.

Tespit davasında olduğu gibi durdurma davasının da kabul edilmesi için davalının kusurlu olması şart değildir[319].

TMK m.25/2, SMK m.149/1-g, TTK m.52/2, 59 ve FSEK m.78 gereğince mahkeme tarafından, davayı kazanan tarafın istemiyle, gideri haksız çıkan taraftan alınmak suretiyle, hükmün kesinleşmesinden sonra ilan edilmesine karar verilebilecektir. İlanın şekli ve kapsamı mahkeme tarafından belirlenecektir. Hükmün ilan edilmesinde,

---

[315] **İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun**. (2007). T.C. Resmî Gazete. 26530. 23 Mayıs 2007. Md.2/1/o. Bu kanunun 2/1/o maddesi gereğince erişimin engellenmesi; alan adından erişimin engellenmesi, IP adresinden erişimin engellenmesi, içeriğe (URL) erişimin engellenmesi ve benzeri yöntemler kullanılarak erişimin engellenmesi olarak ifade edilmiştir. Detaylı bilgi için bkz.: Kent, **a.g.e.**, s. 58-68.

[316] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 355; Ülgen, **a.g.e.**, s. 423-424.

[317] Çolak, **a.g.e.**, s. 744.

[318] Dural ve Öğüz, **a.g.e**., s. 181.

[319] Ayhan İzmirli, L. (2012). Avrupa Birliği ve Türk Hukuklarına Göre İnternet Ortamında Fikrî Mülkiyet Haklarının İhlâli ve Korunması. Ankara: Seçkin Yayıncılık. s.217; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 135; Ulukaya, **a.g.e.**, s. 34; Ülgen, Nomer Ertan, **a.g.e.**, s. 536-538, 567; Yasaman, (Cilt III), s. 2997.

tecavüz fiilinin meydana geliş şekli, tecavüz fiilinin kapsamı, tecavüz fiilinin hitap ettiği müşteri veya tüketici kitlesi göz önüne alınarak karar verilmesi gerekmektedir.

4.4.5 Tecavüzün kaldırılması davası

Tecavüzün kaldırılması (ref) davası, hukuka aykırı fiilin meydana getirmiş olduğu zararları kaldırmaya yöneliktir. Bu davada mahkeme tarafından hüküm kısmında, hukuka aykırı fiilin meydana getirdiği maddi durumun ortadan kaldırılmasına, yanlış veya yanıltıcı beyanların düzeltilmesine, internet sitesindeki açıklama, resim veya video gibi yayınların kaldırılmasına, tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise eşyaların imhasına, davalıya bir şey yapma yükümlülüğü getirilmesine yönelik kararlar verilebilecektir[320]. Örneğin; yurt dışından tahsis edilen alan adının terkin ettirilmesi, internet sitesine veya URL uzantısına erişimin engellenmesi, bazı emtiaların imha edilmesi, emtialar üzerinde bulunan alan adı ibarelerinin silinmesi, internet sitesinin içeriğinin değiştirilmesi, internet sitesi içeriğinden bazı yazı, resim ve işaretlerin kaldırılması, mahkeme kararının internet sitesinde yayınlanması gibi kararlar verilebilecektir[321].

Özellikle de internet sitesine erişimin engellenmesine yönelik karar verilirken, öncelikle mümkün olduğunda URL bazında erişimin engellenmesi düşünülmeli, verilecek kararların tecavüz ile orantılı olmasına dikkat edilmeli ve hüküm kısmında infazda tereddütte mahal vermeyecek şekilde karar verilmelidir[322].

Medeni adlardan kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TMK m.25/1,2 ve 26/2 gereğince tecavüzün meydana getirmiş olduğu zararların kaldırılması talep edilebilecektir.

Ticaret unvanı ve işletme adından kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TTK m.52/1 ve 53 gereğince tecavüzün meydana getirmiş olduğu zararların kaldırılması talep edilebilecektir.

---

[320] Çolak, **a.g.e.**, s. 766; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 356; Ülgen, **a.g.e.**, s. 424-425; Yasaman, (Cilt III), s. 2998-2999.

[321] Yargıtay 11. HD, 11/04/2012, E. 2010/15604, K. 2020/5790 K., www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.: 21/08/2023.

[322] Çolak, **a.g.e.**, s. 866; Yargıtay 11. HD, 31/10/2017, E. 2016/4022, K. 2017/5902, www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.: 22/08/2023.

Marka ve coğrafi işaret hakkına dayanıldığında, SMK m.149/1-ç gereğince tecavüzün meydana getirmiş olduğu zararların kaldırılması talep edilebilecektir.

Eser adı hakkına dayanıldığında, FSEK m.83/5 atfıyla TTK m.56/1-c gereğince tecavüzün meydana getirmiş olduğu zararların kaldırılması talep edilebilecektir.

Tespit davasında olduğu gibi tecavüzün kaldırılması davasının da kabul edilmesi için davalının kusurlu olması şart değildir[323].

TMK m.25/2, SMK m.149/1-g, TTK m.52/2, 59 ve FSEK m.78 gereğince mahkeme tarafından, davayı kazanan tarafın istemiyle, gideri haksız çıkan taraftan alınmak suretiyle, hükmün kesinleşmesinden sonra ilan edilmesine karar verilebilecektir. İlanın şekli ve kapsamı mahkeme tarafından belirlenecektir. Hükmün ilan edilmesinde, tecavüz fiilinin meydana geliş şekli, tecavüz fiilinin kapsamı, tecavüz fiilinin hitap ettiği müşteri veya tüketici kitlesi göz önüne alınarak karar verilmesi gerekmektedir.

4.4.6 Tazminat davaları

Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar kapsamında, maddi ve manevi zarar gören kişi tarafından tazminat davası açılabilecektir. Tazminat davaları için genel olarak aranan şartlar, Borçlar Kanunu'nun haksız fiil sorumluluğunda aranan şartlar olan: hukuka aykırı fiil, kusur, zarar ve illiyet bağıdır. Sorumluluğun kurulması için aranan bu şartlar kümülatif olup, bu unsurlardan herhangi birinin eksik olması durumunda sorumluluk doğmayacaktır[324].

Tazminat davaları için aranan ilk kriter, hukuka aykırı fiildir. Hukuka aykırı bir fiilin mevcut olması için yazılı veya yazılı olmayan bir hukuk kuralının ihlal edilmiş olması gerekmektedir[325]. Hukuka aykırılık söz konusu değilse, tecavüze konu bir hak olmayacağı gibi tazminata konu bir zarar da olmayacaktır.

Tazminat davaları için aranan ikinci kriter, kusurdur. Kusur, hukuka aykırı eylemi gerçekleştiren kişinin, bu fiilindeki niyetidir. Kusur, somut olayın durumuna göre kast

[323] Ayhan İzmirli, **a.g.e.**, s.218; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 135; Ulukaya, **a.g.e.,** s. 34-35; Ülgen, Nomer Ertan, **a.g.e.**, s. 567.
[324] Başak, B. (2019). Haksız Fiil Hukuku. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 50.
[325] Başak, **a.g.e.**, s. 85-86; Kılıçoğlu, A.M. (2020). Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Ankara: Turhan Kitapevi. s. 364.

veya ihmal olarak ortaya çıkmakta olup kusurun ağırlığının değerlendirilmesi, hâkimin takdirindedir[326]. Örneğin, meşru bir hakkı olmadığı halde tanınmış markalar ile karıştırılabilecek nitelikte çok sayıda alan adını tahsis eden kişinin kusurunun kast şeklinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bazı durumlarda, kusursuz sorumluluk hali düzenlenmiştir. FSEK m.66/2,3 gereğince; tecavüz edenin kusurunun varlığı şart olmayıp, bir hizmetin ifası sırasında işletmenin çalışanları tarafından tecavüz fiili gerçekleştirilmişse, işletme sahibinin de kusurunun varlığı şart değildir. Ayrıca, TBK m.65-71'de de kusursuz sorumluluk halleri düzenlenmiştir.

Tazminat davaları için aranan üçüncü kriter, zarardır. Meydana gelen zarar, maddi veya manevi olabilir. Meydana gelecek zararların kapsamı çok geniş olabileceğinden dolayı her somut olaya göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin; bir bankanın alan adının benzeri alınarak, benzer internet sitesi içeri ile bir bankaya karşı yapılan hukuka aykırı eylemden dolayı, bankanın çok sayıda müşterisinin bilgileri çalınmış olabilir, müşterilerinin büyük miktarlardaki paraları ele geçirilmiş olabilir, banka çok sayıda müşterisini kaybetmiş olabilir, banka tarafından çeşitli iletişim araçları ile müşterilerine bilgi vermek için ciddi maliyetlere katlanmış olabilir[327]. TBK m.50/2 gereğince, uğranılan zararın miktarı tam olarak ispat edilemiyorsa; hâkim, zararın miktarını hakkaniyete uygun olarak takdir edebilecektir.

Tazminat davaları için aranan son kriter ise, uygun illiyet bağıdır. Hukuka aykırı bir fiil ile zarara sebep olan kişi, bu fiilin meydana getirmiş olduğu zararları karşılamak ile sorumlu tutulabilir. İlliyet bağı, fiil ve zarar arasındaki "sebep-sonuç" ilişkisi olarak ifade edilebilecek olup, hayatın olağan akışı içerisinde fiilin zarara neden olduğu ortaya konulmalıdır[328].

Medeni adlardan kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TMK m.25/3, 26/2 ile TBK m.58 gereğince maddi ve manevi tazminat talebinde bulunulabileceği gibi TMK m.25/3

[326] Kılıçoğlu, (Borçlar Hukuku), s. 408.
[327] Yargıtay 11. HD, 18/12/2019, E. 2019/1752, K. 2019/8281, www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.: 22/08/2023.
[328] Başak, **a.g.e.**, s. 192; Kılıçoğlu, (Borçlar Hukuku), s. 397; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 362.

gereğince failin elde etmiş olduğu kazancın kendisine verilmesini de talep edilebilecektir[329].

Ticaret unvanı ve işletme adından kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, TTK m.52/1 gereğince maddi ve manevi tazminat talebinde bulunulabilecektir. Madde devamı gereğince mahkeme tarafından maddi tazminat olarak, tecavüzün sonunda mütecavizin elde etmesi mümkün görülen menfaatinin karşılığına da hükmedilebilir.

Marka ve coğrafi işaret hakkından kaynaklanan bir hakka dayanıldığında; SMK m.149/1-ç gereğince maddi ve manevi tazminatı, SMK m.150/2 gereğince itibar tazminatı ve SMK m.151/1, 2 gereğince yoksun kalınan kazancı talep edilebilmektedir. SMK m.149/4 gereğince, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları bakımından manevi tazminat talep edilememektedir. SMK m.151/6 gereğince, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları bakımından yoksun kalınan kazanç talep edilememektedir.

Eser adından kaynaklanan bir hakka dayanıldığında, FSEK m.83/5 atfıyla TTK m.56/1-d, e gereğince maddi ve manevi tazminat talebinde bulunulabilecektir. Mahkeme, maddi tazminat olarak, rekabet sonucunda mütecavizin elde etmesi mümkün görülen menfaatinin karşılığına da hükmedilebilir.

4.4.7 İhtiyati tedbir talebi

Türkiye'deki yargılama süreçlerinin uzun sürmesi[330] nedeniyle tecavüzün önlenmesi, durdurulması ve kaldırılması davalarının açılmasından, mahkeme tarafından kararın verileceği ve hatta kararın kesinleşmesine kadar çok uzun bir süre geçebilmektedir. Bu süreler içerisinde, hak sahibinin zararlarının artmaması, telafisi imkânsız zararların

[329] Dural ve Öğüz, **a.g.e**., s. 181-182.

[330] Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü verilerine göre 2022 yılı için, hukuk davalarında yargılama süresi 246 gün, BAM Hukuk daireleri 311 gün, Yargıtay Hukuk Dairelerinde 174 günde karara bağlanmaktadır. Sonuç olarak, 2022 yılı verileri göz önüne alındığında bir hukuk davasının Yargıtay aşamasından geçmesine kadar geçen süre 731 gün olacaktır. 2023 yılı için ise, hukuk davalarında yargılama süresi 251 gün, BAM Hukuk daireleri 368 gün, Yargıtay Hukuk Dairelerinde 203 günde karara bağlanmaktadır. Sonuç olarak, 2023 yılı verileri göz önüne alındığında bir hukuk davasının Yargıtay aşamasından geçmesine kadar geçen süre 822 gün olacaktır. BAM veya Yargıtay tarafından kararın bozularak yerel mahkemeye gönderilmesi halinde, yargılama süreci daha da uzamış olacaktır. https://adlisicil.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/adalet-istatistikleri-yayin-arsivi, E.T.: 15/07/2024.

meydana gelmemesi, somut ve güncel tehlikenin bertaraf edilmesi veya durdurulması için geçici hukuki koruma tedbirleri talep edilebilecektir[331].

HMK m.389 gereğince, mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkânsız hale geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hallerinde, uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebilecektir. İhtiyati tedbir; dava açılmadan önce, esas hakkında karar verecek olan yetkili ve görevli mahkemeden, dava açıldıktan sonra ise asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilecektir. İhtiyati tedbirler, sınırlama olmaksızın her somut olayın durumuna göre ve tecavüzün nasıl önlenebileceği de gözetilerek hâkim tarafından belirlenecektir[332].

HMK'da düzenlenen genel geçici hukuki koruma tedbirlerinin yetersiz kalması nedeni ile özel geçici koruma türleri ihtiyacı meydana gelmiş ve bazı özel kanunlarda daha geniş ve daha kalıcı etkiler doğurabilen geçici koruma tedbirleri düzenlenmiştir[333]. HMK m.406/2 gereğince de diğer kanunlarda yer alan geçici hukuki korumalara ilişkin hükümler saklı tutulmuştur. HMK m.391 gereğince, ihtiyati tedbir kararında; tedbirin, açık ve somut olarak hangi sebebe ve delillere dayandığı, tereddüde yer verilmeyecek şekilde, neyin üzerinde ve ne tür bir tedbire karar verildiği, talepte bulunanın ne tutarda ve ne türde bir teminat göstereceğinin yazılması gerekmektedir.

HMK m.393 gereğince, ihtiyati tedbir kararının uygulanması, bu kararın, tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içerisinde talep edilmesi zorunlu olup, talep edilmemesi halinde tedbir kararı kalkacaktır. Önemli olan husus, bir hafta içerisinde tedbirin uygulanmasının talep edilmesi olup, tedbir kararını icra edecek organın daha sonra işlemi yerine getirmesinin bir önemi bulunmamaktadır[334]. HMK m.393/2 gereğince; tedbir kararının uygulanması, kararı veren mahkemenin yargı çevresinde bulunan veya istinabe yoluyla tedbir konusu mal ya da hakkın bulunduğu yer icra dairesinden talep edilecektir.

[331] Pekcanıtez, (Cilt III), s. 2462-2463.
[332] Çolak, **a.g.e.**, s. 861; Pekcanıtez, (Cilt III), s. 2501.
[333] Pekcanıtez, (Cilt III), s. 2452.
[334] Pekcanıtez, (Cilt III), s. 2524-2525.

Konumuzu ilgilendiren ihtiyati tedbire ilişkin hükümler; HMK m.389-399, SMK m.159, TTK m.61 ve FSEK m.66/4[335], 77'de düzenlenmiştir. HMK, SMK, TTK ve FSEK hükümleri göz önüne alındığında;

- ".tr" uzantılı alan adlarına ilişkin davanın kesinleşmesine kadar olan süreç içerisinde, hukuksal işlemlere konu edilmesinin yasaklanmasına,
- Alan adına bağlı internet sitesine veya URL uzantısına erişimin durdurulmasına,
- Alan adına bağlı internet sitesinin içeriğinden bazı hususların çıkarılmasına, sayfa görselinin değiştirilmesine, sayfaya bazı eklemeler yapılmasına,
- Alan adının, her türlü emtialarda, evraklarda, reklam ve tanıtma işaretlerinde kullanılmasının yasaklanmasına, ilgili ürünlere el konulmasına ve elkonulan ürünlerin muhafaza altına alınmasına,
- Yargılama konusu alan adının ve buna bağlı internet sitesinin mevcut durumunun tespiti için bilirkişi incelemesi yapılmasına,
- UÇHS kararının icrasının durdurulmasına,

yönelik tedbir kararları verilebilecektir[336].

[335] FSEK m.66/4, saldırının men'i ve ref'ine ilişkin olarak özel olarak düzenlenmiş bir ihtiyati tedbir hükmüdür. Detaylı bilgi için bkz.: Kılıçoğlu, (Fikri Haklar), s. 440-441.

[336] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 367; Yargıtay 11. HD, 06/05/2014, E. 2014/1725, K. 2014/8632, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2014-1725-k-2014-8632-t-6-5-2014, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 02/07/2014, E. 2014/120, K. 2014/12653, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2014-120-k-2014-12653-t-2-7-2014, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 24/04/2018, E. 2016/9562, K. 2018/3022, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2016-9562-k-2018-3022-t-24-4-2018, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 09/05/2018, E. 2016/10695, K. 2018/3399, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2016-10695-k-2018-3399-t-9-5-2018, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 15/06/2020, E. 2019/5297, K. 2020/2883, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2019-5297-k-2020-2883-t-15-6-2020, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 23/03/2021, E. 2020/2053, K. 2021/2743, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2020-2053-k-2021-2743-t-23-3-2021, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 05/10/2022, E. 2021/2043, K. 2022/6657, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-2043-k-2022-6657-t-5-10-2022, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 01/11/2022, E. 2021/3693, K. 2022/7657, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-3693-k-2022-7657-t-1-11-2022, E.T.: 09/08/2024; Yargıtay 11. HD, 23/01/2023, E. 2021/2604, K. 2023/450, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2021-2604-k-2023-450-t-23-1-2023, E.T.: 09/08/2024.

4.4.8 Davalara uygulanacak usûl kükümleri

Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklardaki davalarda hangi usûl hükümlerinin uygulanacağını açıkça belirten bir yasal dayanak olmadığı için bu davalara uygulanacak usûl hükümlerinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

İşbu konu başlığı altında belirtilen davaları açabilecek, tespit ve ihtiyati tedbir taleplerinde bulunabilecek kişiler; yani "Davacı" sıfatına sahip olabilecek kişiler, sahip oldukları hakların tecavüze uğradığını ve kendilerine yönelik bir zararın meydana geldiğini iddia eden kişilerdir[337]. Ancak, ters alan adı gaspı gibi durumlarda, hukuka aykırı eylemi gerçekleştiren kişiler davacı veya talep eden sıfatına sahip olmaktadırlar.

MÖHUK[338] m.23 gereğince fikri mülkiyete ilişkin haklar, hangi ülkenin hukukuna göre koruma talep ediliyorsa o hukuka tabi olduğu belirtilmiştir. Bu madde kapsamında; alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda koruma talep edilen ülkenin hukuku uygulanacağından dolayı, koruma talep edilen ülkenin Türkiye olması veya hukuka aykırı fiilin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde uyuşmazlığa Türk hukuku uygulanacaktır[339]. Alan adlarına ilişkin yabancılık unsuru içeren taleplerin fikri mülkiyet haklarına ilişkin olmaması durumunda, uyuşmazlığın niteliğine bakılması gerekmektedir.

MÖHUK m.35 gereğince, kişilik haklarının internet yoluyla ihlalinden doğan taleplerde, zarar görenin seçimine göre; zarar veren, zararın bu ülkede meydana geleceğini bilmesi durumunda zarar görenin mutat meskeni hukuku, zarar verenin işyeri veya mutat meskeninin bulunduğu ülke hukuku veya zarar veren, zararın bu ülkede meydana geleceğini bilmesi durumunda zararın meydana geldiği ülke hukuku uygulanacaktır[340].

---

[337] Yukarıda, "2.3 Uyuşmazlık Çeşitleri" başlığında incelenen uyuşmazlık çeşitlerindeki hakkı tecavüze uğrayan hak sahipleridir.

[338] **Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun**. (2007). T.C. Resmî Gazete. 26728. 12 Aralık 2007.

[339] Akıncı, Z. (2020). Milletlerarası Özel Hukuk. İstanbul: Vedat Kitapçılık. S. 76; Doğan, V. (2020). Milletlerarası Özel Hukuk. Ankara: Savaş Yayınevi. s. 394; Hacı, C. (2023). Milletlerarası Özel Hukuk. Ankara: Adalet Yayınevi. s. 497; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 385.

[340] Akıncı, **a.g.e.**, 102; Doğan, **a.g.e.**, s. 445; Hacı, **a.g.e.**, s. 605.

MÖHUK m.37 gereğince, haksız rekabetten doğan taleplerde; haksız rekabet sebebiyle piyasası doğrudan etkilenen ülke hukuku uygulanacaktır. Haksız rekabet sonucunda zarar görenin münhasıran işletmesine ilişkin menfaatleri ihlal edilmişse, söz konusu işletmenin bulunduğu ülke hukuku uygulanacaktır[341].

MÖHUK m.23, 35 ve 37 dışında kalan diğer bütün haksız fiiller yönünden ise m.34 gereğince; haksız fiilin işlendiği ülke hukuku, haksız fiilin meydana geldiği yer ile zararın meydana geldiği yerin farklı ülkeler olması durumunda zararın meydana geldiği ülke hukuku veya haksız fiiliden doğan borç ilişkisinin başka bir ülke ile daha sıkı ilişkili olması durumunda bu ülke hukuku uygulanacaktır[342].

Uyuşmazlığın niteliği ve taraflarına göre Türk hukukunun uygulanmasına karar verilmesinden sonra iç hukuk kapsamında usûl hükümleri değerlendirilecektir.

Uyuşmazlığın çözümündeki en önemli usûl hükmü, görevli mahkemenin belirlenmesidir. Uyuşmazlık çeşitlerinde belirtildiği üzere bütün uyuşmazlıkların temeli haksız fiillerden kaynaklanmaktadır. Yukarıda belirtildiği üzere açılacak davalar, özel hukuktan kaynaklanan davalar olup asliye hukuk, asliye ticaret veya fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesinde görülmesi gerekmektedir. TTK, SMK ve FSEK'den kaynaklanan uyuşmazlıklar için görevli mahkemenin açıkça belirtilmiş olmasına rağmen, alan adlarına yönelik olarak görevli mahkemeyi açıkça belirten bir yasal dayanak bulunmamaktadır. Bu nedenle, görevli mahkemenin belirlenmesinde, taraflar arasındaki uyuşmazlıkta tecavüze uğrayan hakkın niteliği dikkate alınacaktır. Taraflar arasındaki uyuşmazlık; medeni adlardan, cins ve meslek adlarından kaynaklanıyorsa asliye hukuk mahkemesi, görevli mahkeme olarak kabul edilecektir. Taraflar arasındaki uyuşmazlık; ticaret unvanından, işletme adından, tanıtma işaretinden ve haksız rekabetten kaynaklanıyorsa asliye ticaret mahkemesi, görevli mahkeme olarak kabul edilecektir. Taraflar arasındaki uyuşmazlık; marka hakkından, eser adlarından, coğrafi işaretlerden kaynaklanıyorsa fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi, görevli mahkeme olarak kabul edilecektir. Buna karşılık HMK m.110 gereğince; ihtisas mahkemesinin görevine giren

[341] Akıncı, **a.g.e.**, s.70; Doğan, **a.g.e.,** s. 448; Hacı, **a.g.e.**, s. 609-610.
[342] Akıncı, **a.g.e.**, s. 66-67; Doğan, **a.g.e.**, 437-438; Hacı, **a.g.e.**, s. 597-598.

talepli bir dava ile asliye hukuk mahkemesinin görevine giren talepli bir dava, ihtisas mahkemesinde birlikte açılabilir[343].

Uyuşmazlığın çözümünde uygulanacak bir diğer usûl hükmü, yetkili mahkemenin belirlenmesidir. HMK m.6 gereğince genel yetkili mahkeme, davalı gerçek veya tüzel kişinin, davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesidir[344]. Davalı tarafın Türkiye'de yerleşim yeri yoksa, yetkili mahkeme HMK m.9 gereğince davalının Türkiye'de mutat meskeninin bulunduğu yer mahkemesidir. Alan adı uyuşmazlıklarının nedenleri ve çeşitlerinde belirtildiği üzere bütün uyuşmazlıklar haksız fiillerden kaynaklanmakta olup HMK m.16 gereğince, haksız fiilden doğan davalarda, haksız fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da zarar görenin yerleşim yeri mahkemesi de yetkilidir. Marka ve coğrafi işaretten kaynaklanan uyuşmazlıklarda, SMK m.156/3, 4, 5 gereğince yetkili mahkeme belirlenecektir. FSEK m.66/5 gereğince eser sahibi, ikamet ettiği yerde de tecavüzün kaldırılması (ref'i) ve tecavüzün men'i davası açabilir. Haksız rekabet davaları da haksız fiilin özel bir türü olmaları sebebiyle HMK m.16 gereğince yetkili mahkeme belirlenecektir[345].

Son usûl hükmü ise zamanaşımıdır. Uyuşmazlık çeşitlerinde belirtildiği üzere bütün uyuşmazlıkların temeli haksız fiillerden kaynaklanmakta olduğundan dolayı BK m.72 gereğince; tazminat istemi, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yılın ve her halde fiilin işlendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Eğer haksız rekabet hükümleri kapsamında bir dava açılacaksa TTK m.60 gereğince; hakkın doğumunun öğrenilmesinden itibaren 1 yıl, her halükârda 3 yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar. BK m.72 ve TTK m.60'ta ayrıca belirtildiği üzere, dava konusu eylem cezayı gerektiren bir fiil niteliğinde ise ceza

[343] Karahacıoğlu, A.H. ve Parlar, A. (2014). 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi. Ankara: Beta Yayınevi. s. 484; Kuru, B. ve Aydın, B. (2021). Medeni Usul Hukuku El Kitabı Cilt 1. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 424; Kırtıloğlu, S.S. (2014). Medeni Yargılama Hukukunda Objektif Dava Birleşmesi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18(3-4). S.140-141, 24 Mart 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/62890/955182 adresinden indirildi.; YHGK, 19/09/2018, E. 2018/11-546, K. 2018/1330, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/hukuk-genel-kurulu-e-2018-546-k-2018-1330-t-19-9-2018, E.T.:13/08/2023.

[344] TMK m.19 gereğince gerçek kişilerin yerleşim yeri, bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir. TMK m.51 gereğince tüzel kişinin yerleşim yeri, işlerinin yönetildiği yerdir. "Yerleşim yeri" konusunda detaylı bilgi için bkz.: Karademir Aydemir, D. (2019). Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi. Ankara: Adalet Yayınevi. s. 116-149.

[345] Erdil, **a.g.e.**, s. 454-455.

zamanaşımı, hukuk davaları için de geçerli olacaktır. Marka ve coğrafi işaretten kaynaklanan uyuşmazlıklarda SMK m.157 gereğince, BK m.72'deki haksız fiil zamanaşımına ilişkin hükümleri uygulanacaktır. Eser adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda FSEK m.83/5 gereğince, TTK m.60'taki haksız rekabet zamanaşımı hükümleri uygulanacaktır.

Alan adı üzerinde lisans, rehin veya intifa hakkı sahibinin dava açma yetkisi tanınması konusunda açık bir yasal dayanak bulunmamaktadır. HMK 50, 51 ve 52. maddeleri gereğince, dava açan kişinin taraf ehliyetine ve dava ehliyetine sahip olması gerekmektedir[346]. Dava ehliyeti, dava şartı olup dava ehliyeti bulunmayan tarafın yapmış olduğu usûl işlemleri geçersizdir[347]. Dava ehliyetine sahip olunabilmesi için mevzuatta açık bir hüküm bulunması gerekmektedir. Alan adlarının lisans sözleşmelerine konu olabileceği yukarıda belirtilmiştir[348]. Ancak, yalnızca alan adlarından kaynaklanan lisans sözleşmesi gereğince lisans alanın dava açma yetkisinin olduğuna ilişkin olarak açık bir mevzuat olmadığından dolayı, lisans alan kişi, alan adına tecavüz halinde mahkemeler nezdinde dava açamayacağı gibi UÇHS'ye de başvuramaz[349].

SMK m.158/1 gereğince, sözleşmede aksi kararlaştırılmadığı sürece inhisari lisansa sahip olan kişi, lisansa konu sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hak sahibinin SMK kapsamında açabileceği davaları açabilmektedir. SMK m.158/2 gereğince ise, adi lisans sahibi, lisans sözleşmesine konu sınai mülkiyet hakkına tecavüz dolayısıyla sözleşmede dava açma hakkı açıkça sınırlandırılmamışsa, dava açılmasını lisans verenden talep edebilir. Lisans verenin bu talebi kabul etmemesi veya üç ay

[346] HMK m.50 gereğince, medeni haklardan yararlanma ehliyetine sahip olan kişiler, taraf ehliyetine de sahiptir. Medeni haklardan yararlanma ehliyetine sahip kişiler ise TMK m.8, 28, 47 ve 48'de belirtilmiştir. HMK m.51 gereğince dava ehliyeti ise tarafların bir davayı bizzat veya yetkilendirdikleri vekille yürütebilme ve geçerli bir şekilde işlemleri yapabilme ehliyetidir. HMK m.52 gereğince, dava ehliyetine sahip olmayan kişiler, kanuni temsilcileri tarafından temsil edilmektedirler.

[347] Pekcanıtez, (Cilt I), s. 588.

[348] Detaylı bilgi için bkz.: 1.3.1 İnternet Alan Adı Sahibinin Hakları.

[349] Oğuz'a göre; internet alan adı üzerinde rehin ve intifa hakkı sahibinin internet alan adı üzerinde aynî hakka benzeyen menfaati bulunduğundan ve lisans alan kişinin de SMK m.158 kıyasen uygulanması ile dava hakkı tanınması gerektiği belirtilmiştir. Biz ise bu görüşe karşıyız. SMK m.158, sınai mülkiyet haklarını ve bu haklara dayanılarak yapılan lisans sözleşmelerini koruma altına almakta olup, alan adlarının sözleşmeden kaynaklanan tahsis hakkı tanımış olduğunu belirtmiştik. Bu nedenlerle, SMK m.158'in kıyasen uygulanması mümkün değildir. Yasal olarak hiçbir dayanağı olmadan, yalnızca alan adına yönelik lisans hakkına sahip olan kişi, dava ehliyetine sahip olamayacağı gibi UÇHS'na başvuru yapamaması gerekmektedir. Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 372.

içerisinde talep edilen davayı açmaması halinde, lisans alan kendi adına ve menfaatleri ölçüsünde dava açabilir. Alan adı sahibi, marka hakkına dayanarak ve marka ibaresini birebir içeren alan adını tahsis ettirmiş olabilir. Bu marka hakkı için lisans sözleşmesi yapmış olması ve bu sözleşme kapsamına alan adını da dâhil etmesi durumunda lisans alan, sözleşme şartları çerçevesinde SMK m.24, 148 ve 158'de belirtilen hakları kullanabilecektir. Bu durumda lisans alanın en önemli hakkı ise marka hakkının tecavüze uğraması halinde SMK m.158'deki şartlar çerçevesinde davaları açma hakkıdır. Marka hakkının tecavüze uğraması, aynı zamanda alan adının da tecavüze uğraması sonucunu doğurmaktadır.

Açılacak davalarda, davalı tarafın belirlenmesinin büyük önemi bulunmaktadır. Dava konusu alan adını tahsis ettiren kişilerin, sahte ad ve adresleri bulunduğundan dolayı bu kişilere ulaşmak güç olmakta, yargılama aşamasında taraf teşkili sağlanamamakta ve yargılamalar sürüncemede kalmaktadır[350]. Yanlış kişiye karşı dava açılması durumunda, davalının taraf sıfatının bulunmaması sebebiyle, davanın usûlden reddedilmesiyle sonuçlanacaktır[351]. Genel olarak, hukuka aykırı eylemi gerçekleştiren kişi, davalı sıfatına sahip olacaktır. Ancak, yukarıda da belirtildiği üzere ters alan adı gaspında, hukuka aykırı eylem ile karşı karşıya kalan kişi, davalı sıfatına sahip olmaktadır. Davalı tarafın tespit edilmesi, meydana gelen uyuşmazlığa göre değişmektedir.

Davalı tarafın doğru tespit edilebilmesi için; meydana gelen uyuşmazlık ve hukuki fiilin değerlendirilmesinin iyi yapılması, whois ve TRABİS veri tabanı, TPMK'nun internet sitesinde bulunan sorgulama ekranları, ticaret sicil kayıtları, mersis kayıtları, eser adlarına ilişkin olarak müzik birlikleri[352] ve Telif Hakları Genel Müdürlüğü eser veri tabanından[353] sorgulama yapılabilir.

Çolak tarafından;

> Taraf teşkili sağlanmadan karar verilmesi mümkün olmadığından ve bu tür internet sitelerinin gerçek sahiplerinin bulunması da teknik olarak neredeyse

[350] Çolak, **a.g.e.**, s. 866-868.
[351] Yargıtay 11. HD, 24/03/2014, E. 2013/16699, K. 2014/5652, www.sinerjimevzuat.com.tr/, E.T.:13/08/2023.
[352] (www.mesam.org.tr), (www.msg.org.tr), (www.muyorbir.org.tr), (www.muzikbir.org), (www.muyap.org), (www.muyabir.org.tr), (https://www.tsmb.org.tr/), (E.T.: 15/07/2024).
[353] https://eser.telifhaklari.gov.tr/search, E.T.: 15/07/2024.

> imkânsız olduğundan dolayı mahkemenin ara karar kurarak yargılamayı HMK 382 vd. maddelerinde düzenlenen çekişmesiz yargı hükümlerine göre yapması, bu takdirde verilecek hükmün HMK m.388 gereğince maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmeyeceğinden ve HMK m.387 gereğince de site sahibi veya verilen erişimin engellenmesi kararı gereğince zarar gören ve hukuki yararı bulunan kişiler yönünden istinaf ve temyiz süresi, kararı öğrendikleri tarihten itibaren işlemeye başlayacağından, herhangi bir hak kaybına da sebep olunmayacağı(…)

belirtilmiştir[354].

Uyuşmazlığa neden olan alan adının tahsis sahibi ile hukuka aykırı eylemi gerçekleştiren kişilerin farklı olması durumunda, bu kişilerin birlikte davalı olarak gösterilmesi gerekmektedir[355]. Burada HMK m.59 gereğince, mecburi dava arkadaşlığı söz konusu olacaktır. TTK m.59/4 gereğince mahkeme; haksız rekabet eyleminin olumsuz sonuçlarının kapsamlı veya vereceği zararın büyük olacağı durumlarda, ilgili hizmet sağlayıcısını da dinleyerek, haksız rekabet fiilinin sona erdirilmesini veya önlenmesine ilişkin tedbir kararını, hizmet sağlayıcısı aleyhine de verebilir veya içeriğin geçici olarak kaldırılması da dâhil olmak üzere somut olaya uyan ve uygulanabilir başkaca tedbirlere hükmedebilir.

HMK m.297/2 gereğince mahkeme tarafından verilecek kararın açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir. Mahkeme tarafından verilecek karar, duruma göre hüküm teşkil edecek olup zorla yerine getirilecek kısım olduğundan dolayı, taraflar ve uygulayıcıları tereddütle bırakmayacak şekilde açık olması ve tarafların hak ve yükümlülüklerini ortaya koyması gerekmektedir[356]. Bu kapsamda, yargılama konusu tecavüz fiillerinin önlenmesi, durdurulması ve kaldırılmasına yönelik olarak açık bir şekilde kararlar verilmeli; özellikle davalı tarafa düşen yükümlülükler ve davalı tarafından son verilecek kullanımları açık bir şekilde ortaya konulmalı; hükmün ilanına karar verilmesi durumunda, ilanın şekli, kapsamı ve süresi açık bir şekilde yazılmalı; tazminata hükmedilmesi durumunda tazminat yükümlüsü ve tazminat

[354] Çolak, **a.g.e.**, s. 867-868.
[355] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 373.
[356] Pekcanıtez, (Cilt III), s. 1988.

alacaklısının açıkça belirtilmesi, tazminat miktarının açık bir şekilde rakamlar ile belirtilmesi, faiz türü ve faizin işletileceği tarihin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesi gereğince; mahkemeler tarafından verilen erişimin engellenmesi kararları, erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirmesi için Erişim Sağlayıcıları Birliği[357]'ne yazı yazılır ve yazı ekine mahkeme kararının örneği eklenir.

4.5 Uyuşmazlığın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması ile Çözülmesi

4.5.1 Genel olarak

AUÇM, alan adları açısından ICANN çözüm usûlü dikkate alınarak faaliyete geçirilmiştir. AUÇM, mahiyeti itibariyle ICANN çözüm usûlünde olduğu gibi kötü niyetli alan adları tahsisinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde uygulanan kurumsal tahkim sistemine benzer bir çözüm yöntemidir[358]. AUÇM, devlet mahkemelerinin yargı yetkisi ile rekabet eden bir sistem olmayıp, yalnızca alan adlarına yönelik uyuşmazlıkların adli bir soruna dönüşmeden çözülmesini amaçlamaktadır. AUÇM ve UÇHS'ları da devlet kurumlarının denetim ve gözetiminde hareket etmektedirler[359]. Genel olarak, ülke kodu (ccTLDs) içermeyen jenerik birinci düzey alan adları (gTLDs) yönünden ICANN'in UDRP kuralları uygulanmakta olup, ccTLDs ile ilgili bir uyuşmazlık doğması durumunda her ülkenin kendi mevzuatı ve AUÇM sistemi uygulanacaktır[360].

Türkiye'de, AUÇM sisteminde yalnızca ".tr" uzantılı alan adlarına ilişkin başvurular kabul edilmekte ve çözüme kavuşturulmaktadır. İAAY m.23'te belirtildiği üzere, alan adlarına ilişkin ihtilaflar, alternatif olarak UÇHS'ları tarafından çözülecektir. Çalışmamızın bu bölümünde, ".tr" uzantılı alan adlarından kaynaklanan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması sistemi incelenecektir.

---

[357] (https://www.esb.org.tr/), (E.T.: 15/07/2024).
[358] Karaman, **a.g.e.**, s. 113; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 456.
[359] BTK tarafından TRABİS kurulmuş olup, TRABİS tarafından faaliyet belgesi verilmiş üç adet UÇHS bulunmaktadır. Bunlar: Bilgi Teknolojileri ve İnternet Güvenliği Derneği, İstanbul Tahkim Merkezi ve TOBBUYUM Arabuluculuk ve Uyuşmazlık Çözüm Merkezi'dir. Detaylı bilgi için bkz.: https://www.trabis.gov.tr/page/3, E.T.: 15/07/2024.
[360] Yasaman, (Cilt II), s. 1702.

Alan adlarına yönelik uygulanan alternatif çözüm mekanizması ile tahkim arasında farklar bulunmakta olup bu farklara kısaca değinilecektir. Hukukumuzda tahkim düzenlemesi HMK m.407-444 ile MTK[361]'da düzenlenmiştir. HMK, iç tahkim hükümlerini düzenlerken; MTK ise yabancılık unsuru içeren tahkimi düzenlemektedir. Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklara yönelik sistem ise İnternet Alan Adları Yönetmeliği, İnternet Alan Adları Tebliği ve İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması Tebliği'nde düzenlenmiştir.

HMK m.408 ve MTK m.1 gereğince tahkim hükümleri, taşınmaz mallar üzerindeki ayni haklara ilişkin uyuşmazlıklar hariç olmak üzere tarafların serbest iradelerine tabi işlere uygulanmaktadır. Alan adlarına ilişkin uyuşmazlık sisteminin konusu ise yalnızca ".tr" uzantılı alan adlarıdır.

MTK m.2 gereğince taraflardan birisinin yabancı olduğu durumlarda MTK hükümleri uygulanacak, yabancılık unsuru içermemesi durumunda ise HMK m.407 gereğince iç tahkim hükümleri uygulanacaktır. Alan adlarına ilişkin uyuşmazlıklar açısından İAAY m.25/2'de, üç şartın birlikte sağlandığını iddia eden kişinin şikayetçi olabileceğini belirterek yabancılık unsuru sınırlandırılması yapılmamıştır. ".tr" alan adlarına yönelik olarak yabancılık unsuru gözetilmeksizin, herkes tarafından UÇHS'na başvurulabilmektedir.

Tahkim, kural olarak ihtiyari olup HMK ve MTK'nda düzenlenen tahkim, ihtiyari tahkimdir[362]. Tahkimin zorunlu olması için kanunlarda özel olarak düzenlenmiş olması gerekmektedir. Alan adlarına yönelik uyuşmazlıklar kapsamında başvuru sahibi ile yapılan tahsis sözleşmesinde, alan adından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümlenmesinde; ICANN gereksinimlerine, standartlarına, politikalarına, prosedürlerine, uygulamalarına uyulacağı ve uyuşmazlıkların UDPR kurallarında belirlenen usûlle çözümleneceği belirtilmekte olup başvuru sahibi tarafından da kabul edilmektedir[363].

[361] **Milletlerarası Tahkim Kanunu**. (2001). T.C. Resmî Gazete. 24453. 21 Haziran 2001.
[362] Yılmazsoy, E. (2020). Tahkim ve Hakem Sözleşmesi. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 1(41), s. 396. Erişim Tarihi: 03 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/58516/857821 adresinden indirildi.
[363] Alan Adı Kaydı Sözleşmesi m.2.4 ve 6, internet erişimi için bkz. (https://www.godaddy.com/tr-tr/legal/agreements/domain-name-registration-agreement), (https://www.godaddy.com/tr-

HMK m.412/1 ve MTK m.4/1 gereğince tahkim sözleşmesi, tarafların aralarındaki hukuki bir ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümü için tahkim yoluyla çözümlenmesini konusunda yaptıkları sözleşmedir. HMK ve MTK'nda belirtilen tahkimde, taraflar arasında tahkim sözleşmesinin bulunması gerekmekte olup bu sözleşme yalnızca tarafları bağlamaktadır[364]. Alan adları tahsis sözleşmeleri ise kayıt kuruluşları ile yapıldığından dolayı üçüncü kişilerin sözleşmede taraf olması veya aralarında hukuki bir ilişki bulunması söz konusu değildir. Ancak, alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar yönünden ICANN kuralları kabul edildiğinden dolayı tahsis sözleşmesinin tarafı olmayan kişiler tarafından da UÇHS'ye başvuru yapılabilmekte, tahsis sahibi tarafından bu başvuruya itiraz edilememektedir.

HMK ve MTK gereğince kurulan tahkim sözleşmesi, tarafların karşılıklı ve birbirine uygun iradeleri ile kurulur ve sonlandırılır[365]. Alan adlarında ise tahsis sözleşmesi devam ettiği sürece tahsis sahibinin ICANN kurallarına uyma ve UÇHS'de taraf olma yükümlülüğü devam etmektedir.

HMK ve MTK gereğince geçerli bir tahkim sözleşmesinin varlığı halinde taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümlenmesi için tahkim yoluna başvurulması gerekmekte olup dava yolu kapanmaktadır[366]. Alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, tahsis sözleşmesinde her ne kadar ICANN kurallarına uyma ve UÇHS'de taraf olma yükümlülüğü bulunuyor olsa bile, bu yola başvurulmadan direk dava açılması açısından da hukuki bir engel bulunmamaktadır.

---

tr/legal/agreements/domain-name-dispute-resolution-policy). (E.T.:23/09/2023); Domain Kayıt Sözleşmesi m.1, 8, internet erişimi için bkz. (https://domains.aak.com.tr/doc/AAK_Kullanici_Sozlesmesi.pdf). (E.T.:15/07/2024).

[364] Buluttekin, D. (2022). Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Tahkimin Değerlendirilmesi (HMK m. 407-444). Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 27(46), s. 271. 03 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/duhfd/issue/72217/1163705 adresinden indirildi; Lokmanoğlu, S.Y. (2020). Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmesinin Kurucu Unsurları ve Geçerlilik Şartları. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 1(41), s. 358. 03 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/58516/857816 adresinden indirildi; Yılmazsoy, **a.g.e.,** s. 404-405.

[365] Yılmazsoy, **a.g.e.,** s. 409.

[366] Taraflar arasında geçerli bir tahkim sözleşmesinin bulunması durumunda, taraflardan birisinin dava yoluna başvurması halinde HMK m.413 ve MTK m.5 gereğince tahkim itirazında bulunması gerekmektedir. Hâkim, tahkim şartını re'sen dikkate alamadığından dolayı davalı tarafından tahkim itirazında bulunulmadığı takdirde dava mahkemede görülecektir.

Tahkim ve UÇHS kararları arasındaki en büyük fark, kararların etkisinde kendisini göstermektedir. Hakem kararlarına karşı yalnızca bölge adliye mahkemesinde HMK m.439/4 gereğince bir ay ve MTK m.15 gereğince 30 gün içerisinde iptal davası açılabilir. Bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararlara karşı da temyiz yoluna başvurulabilir. Alan adlarına yönelik olarak, UÇHS kararlarına karşı iptal davası açılması gibi bir hukuki yol bulunmamaktadır.

HMK ve MTK gereğince verilen tahkim kararlarının kesinleşmesiyle birlikte taraflar arasında kesin hüküm özelliği kazanmakta olup aynı uyuşmazlık için yeni bir tahkim başvurusu veya dava açılamamaktadır. Alan adlarına ilişkin uyuşmazlıklarda ise durum çok daha farklıdır. İAAY m.25/2 gereğince şikâyetçi tarafından, UÇHS'nin kendisine kesin bir karar bildirmesinden sonra aynı hususta yeniden UÇHS'na başvurabilir. Ayrıca, UÇHS tarafından verilen kararlara yönelik olarak tarafların genel yetkili mahkemelerde dava açma hakları bulunmaktadır. Genel yetkili mahkemelerde açılan bu dava, hakem heyeti kararlarına karşı bir kanun yolu veya iptal talebi olmayıp, taraflar arasındaki uyuşmazlığı esastan inceleyen bir davadır. Tahkim ve UÇHS kararlarına karşı başvurulan hukuksal yolların farklı olması, iki kararın arasındaki en büyük farktır.

UÇHS sisteminde de tahkim sisteminde olduğu gibi uzun yargılama süreleri göz önüne alındığında hızlı bir çözüm sunulmaktadır. Ayrıca, UÇHS sistemine kayıtlı olan hakemler, İAAY m.26 gereğince alanında uzman olan kişilerden seçilmektedir. UÇHS sisteminin ücretleri[367] de yargılama harç ve giderlerine göre çok düşük kalmaktadır.

4.5.2 Uyuşmazlık çözüm hizmet sağlayıcıları

UÇHS, yalnızca ".tr" uzantılı alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde hakemler vasıtasıyla ve mevzuat çerçevesinde karar veren kuruluşlardır. UÇHS olmak isteyenler tarafından, gerekli şartların sağlandığını gösteren bilgi ve belgeler[368] ile BTK'ya başvuruda bulunarak faaliyet belgesi alabilirler. Şu anda, TOBBUYUM

[367] 2024 yılı için; tek hakem seçildiğinde 1500 TL kurum ücreti, 3000 TL hakem ücreti; üç hakem seçildiğinde 4500 TL kurum ücreti ve 9000 TL hakem ücreti talep edilmektedir. http://tobbuyum.com.tr/lib_upload/tobbuyum_iaa%20uecretler_2024.pdf, E.T.: 03/08/2024.
[368] UÇHS olabilme şartları, İAAY ve İAAUÇMT'nde detaylı belirtilmektedir.

Arabuluculuk ve Uyuşmazlık Çözüm Merkezi[369], İstanbul Tahkim Merkezi[370] ve Bilgi Teknolojileri ve İnternet Güvenliği Derneği[371] tarafından faaliyet belgesi alınmıştır.

UÇHS olmak isteyen başvuru sahibi, İAAUÇMT m.5 gereğince Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına uygun olarak kurulmuş olması gerekmektedir. UÇHS başvuru sahibinin uluslararası kuruluş olması durumunda; fikri mülkiyet, uyuşmazlık veya tahkim hukuku alanında uzman olan uluslararası kuruluşlardan olması ve Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına uygun olarak kurulmuş bir temsilciliğinin bulunması gerekmektedir. UÇHS; alan adlarına ilişkin olarak doğacak uyuşmazlıkların çözüm sürecini başarıyla yönetebilecek idari personeli çalıştırmaları, teknik ekipmanı bulundurmaları ve en az on adet hakemi listelerinde bulundurmaları gerekmektedir.

UÇHS, bir alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması olmaları ve BTK'dan aldıkları faaliyet izniyle hareket etmelerinden dolayı birçok yükümlülükleri bulunmaktadır. Aslında en önemli yükümlülükleri, alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıkları âdil bir karar ile çözüme kavuşturarak, adli bir soruna dönüşmesine engel olmaktır. UÇHS'ların diğer yükümlülükleri genel olarak şunlardır: BTK nezdindeki bilgi ve belgelerini güncel tutmakla, hakemlerin adlarını ve kısa özgeçmişlerini internet sitesinde yayımlamakla, uyuşmazlık çözüm mekanizmasına başvuru şartları ve süreçleri ile ilgili olarak internet sitesinde yayımlamakla, uyuşmazlık çözüm mekanizmasına başvuran kişilere gerekli bilgilendirmeleri yapmakla, yapılan her başvuruyu TRABİS ve ilgili KK'na bildirmekle, uyuşmazlıkların çözümündeki bilgi ve belgeleri en az on yıl boyunca saklamakla, her yıl mart ayında bir önceki yılın raporunu BTK'na sunmakla, uyuşmazlık sürecinde talep ettiği bedelleri güvenli yöntemlerle tahsil etmekle, kamu kurumlarının ve adli makamlarının taleplerini karşılamakla yükümlüdür.

UÇHS'na yapılacak başvurular, hakemler tarafından çözümlenmektedir. İAAY m.26 ve İAAUÇMT m.10 gereğince UÇHS'nın listelerinde yer alacak hakemlerin; fikri mülkiyet, marka, ticaret veya bilişim hukuku alanlarında uzman olmaları ve en az üç yıllık mesleki deneyime sahip olmaları, lisans mezunu olmaları, bağımsızlık ve tarafsızlıklarına ilişkin olarak yazılı beyanda bulunmaları gerekmektedir. İAAUÇMT

[369] (https://www.tobbuyum.com.tr/), (E.T.: 15/07/2024).
[370] (https://www.istac.org.tr/), (E.T.: 15/07/2024).
[371] (https://www.uyusmazlik.com.tr/), (E.T.: 15/07/2024).

m.10 gereğince; hakemlerin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan gerçek kişilerden olma şartı bulunduğundan dolayı uluslararası kuruluşların UÇHS olarak faaliyet belgesi alması halinde, hakemlerinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması gerekecektir. Daha önce haklı bir neden olmadan herhangi bir hakemlikten çıkarılmış olan kişiler de hakem olarak yer alamazlar.

4.5.3 Başvuru şartları ve süreci

Şikâyetçi tarafından, İAAY m.25/1'deki üç şartın birlikte sağlandığını iddia etmesi durumunda, UÇHS'ndan birini tercih ederek başvuru yapabilecektir[372]. İAAY m.25/2 ve İAAUÇMT m.7/3 gereğince, yapılan başvuruya ilişkin olarak kesin bir karar verilmeden, aynı alan adına ilişkin olarak başka bir UÇHS'na başvuru yapılamaz. Şu anda faaliyette bulunan her üç UÇHS'nın da internet sitelerinden başvuru yapılabilmekte ve süreçleri takip edilebilmektedir.

İAAUÇMT m.7/4 gereğince şikâyetçi tarafından, aynı kişiye tahsisli bulunan birden fazla alan adına ilişkin olarak tek bir başvuru yapılabilecektir.

İAAUÇMT m.7/6 gereğince şikâyetçi tarafından başvurusunda; kendisinin veya temsile yetkili kişinin iletişim bilgilerini, şikâyete konu alan adını, şikâyete konu alan adına ilişkin iptal ya da devir talebini, iddialarını destekleyen bütün bilgi ve belgeleri, iddiasının gerekçelerini[373], UÇHS tarafından talep edilen bütün bilgi ve belgeleri, aynı şikâyete ilişkin olarak UÇHS veya mahkemeye başvuruda bulunulup bulunulmadığı ve verilen herhangi bir kararının bulunup bulunulmadığını, şikâyetinde belirttiği hususların eksiksiz ve doğru olduğuna dair beyanını bildirmekle yükümlüdür. İAAUÇMT m.7/8 gereğince başvuruda herhangi bir eksiklik olması durumunda, bunların tamamlatılması için şikâyetçiye beş gün süre verilmekte olup verilen süre içerisinde bu eksiklikler giderilmez ise başvuru geçersiz sayılmaktadır.

İAAUÇMT m.7/9 gereğince, şikâyetçi tarafından yapılan başvurunun kabul edilmesi durumunda UÇHS tarafından; şikâyete konu alan adının bilgileri derhal TRABİS'e ve

[372] Örnek başvuru formu ve aşamaları için bkz.: (https://trabis.tobbuyum.com.tr/login/loginform.php), (https://tahkim.istac.org.tr/Taraf/uchs-sikayet), (https://www.uyusmazlik.com.tr/basvuru/), E.T.: 15/07/2024.
[373] İAAUÇMT m.7/6-ç gereğince beş bin kelime sınırı getirilmiştir.

ilgili KK'na bildirilir, konuya ilişkin olarak internet sitesinde duyuru yapılır ve alan adı dondurulur. İAAUÇMT m.4/1-c ve İAAT m.18/2 gereğince, alan adının dondurulması aşamasında, alan adı kaydında yer alan bilgilerin değiştirilmesine, alan adının satışına, devrine, feragatine ve KK transferine izin verilmemekte olup yalnızca yenilenmesine izin verilmektedir.

İAAUÇMT m.8/1 gereğince, şikâyetçi tarafından yapılan başvurunun kabul edilmesinden sonra bir iş günü içerisinde; hakkında şikâyet yapıldığına ilişkin bildirim, şikâyete ilişkin bilgi ve belgeleri içeren şikâyet dosyası, hakem veya hakem heyeti tercihi, süreç hakkında bilgilendirme, verilecek cevapta bulunması gereken bilgi ve belgelere ilişkin açıklamalar şikâyet edilene gönderilmektedir.

İAAUÇMT m.9/1 gereğince şikâyet edilen tarafından, başvurunun kendisine gönderilmesinden itibaren 10 gün içerisinde vereceği cevabi dilekçesinde; kendisinin veya temsile yetkili kişinin iletişim bilgilerini, UÇHS tarafından talep edilen bütün bilgi ve belgeleri, cevabını destekleyen bütün bilgi ve belgeleri, aynı şikâyete ilişkin olarak UÇHS veya mahkemeye başvuruda bulunulup bulunulmadığı ve verilen herhangi bir kararının bulunup bulunmadığını bildirmekle yükümlüdür. İAAUÇMT m.9/3 gereğince şikâyet edilen tarafından talep edilmesi halinde cevabın sunulması için 10 güne kadar ek süre verilmekte ve UÇHS tarafından taraflara derhal bildirilmektedir. Şikâyet edilen, yapılan başvuruya cevap vermek zorunda değildir. İAAUÇMT m.9/4 gereğince şikâyetçi tarafından cevap verilmemesi durumunda, şikâyetçinin sunmuş olduğu ve ihtiyaç duyulması halinde üçüncü taraflardan temin edilen bilgi ve belgelere göre karar verilecektir.

Şikâyetçi tarafından başvuru dilekçesinde ve şikâyet edilen tarafından da cevabi dilekçesinde, uyuşmazlığın bir veya üç hakem tarafından çözümlenmesine ilişkin tercihlerini belirtmeleri gerekmektedir. İAAUÇMT m.11/1 gereğince, her iki taraf tek hakem tercih ettiyse, UÇHS tarafından hakem ataması yapılacaktır. İAAUÇMT m.11/2 gereğince, taraflardan birisinin üç hakem talep etmesi durumunda UÇHS, taraflardan kendi listelerinde yer alan hakemlerden biri yedek olmak üzere ikişer hakem seçip kendilerine bildirmelerini istenmektedir. Hakem heyetinde yer alacak hakemlerin ikisi tarafların tercihlerinden, üçüncü hakem ise seçilen hakemler tarafından belirlenecektir.

Taraflardan birinin belirlenen süre içerisinde hakem seçmemesi halinde, UÇHS tarafından hakem seçimi yapılacaktır. Hakem heyetinde hakemler arası koordinasyon, heyet başkanı hakem tarafından sağlanılır. UÇHS, hakem heyetindeki hakemlerden en az birisinin hukuk fakültesi mezunu olmasını sağlayacaktır.

İAAUÇMT m.12/3 gereğince hakemler, bizzat kendileri, eşleri veya üçüncü dereceye kadar ve üçüncü derece dâhil kan ve sıhri hısımları ile ilgili şikâyetlerin görüşülmesi ve karara bağlanması gibi tarafsızlığını etkileyebilecek görevlerde yer alamazlar. İAAUÇMT m.12/4 gereğince hakemi reddetmek isteyen taraf, ret sebebinin ortaya çıktığını öğrendiği tarihten itibaren üç gün içerisinde gerekçeleriyle birlikte ret isteminde bulunabilir. UÇHS'nın ret gerekçesini haklı bulması halinde yeniden hakem seçimi yapılacaktır. İAAUÇMT m.12/5 gereğince, hakemler tarafından da bağımsızlıklarının ve tarafsızlıklarının etkilenebileceği bir durumun ortaya çıkması halinde, derhal UÇHS'ye bildirimde bulunmak zorundadırlar. Burada herhangi süre verilmemiş olup hakemin, yeni bir işlem yapmadan UÇHS'ye bildirimde bulunması gerekmektedir.

İAAUÇMT m.12/1 gereğince hakemler, uyuşmazlık konusu alan adına ve taraflarına ilişkin bağımsızlıklarını ve tarafsızlıklarını yazılı olarak UÇHS'ye sunmalarından sonra çalışmaya başlayabilirler. Hakemler, çalışmaların yürütülme şekli ve yöntemi konusunda serbest olmalarına karşın, UÇHS'nin sistemine uygun davranmakla da yükümlüdürler.

İAAY m.26/3 gereğince hakemler, tarafların dilekçeleri ile dilekçelerinde sundukları bilgi ve belgelere göre karar vereceklerdir. Hakemlerin re'sen delil toplama gibi bir yükümlülükleri olmamakla birlikte uyuşmazlığı aydınlatma görevi kapsamında; İAAY m.26/3 gereğince gerekli görmeleri halinde tarafları şahsen dinleyebilir, İAAUÇMT m.13/1 gereğince ihtiyaç duyulması halinde taraflardan UÇHS vasıtasıyla ek bilgi ve belge isteyebilir, İAAUÇMT m.9/4 gereğince ihtiyaç duyulması halinde üçüncü taraflardan bilgi ve belge talep edebilirler.

İAAY geçici madde 1/9 gereğince; TRABİS'in faaliyete geçmesinden önce tahsis edilmiş olan alan adları için, alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmasına başvuru

yapılamaz. Ancak, TRABİS faaliyete geçtikten sonra alan adlarında yenileme işlemi yapılması durumunda başvuru yapılabilir.

Özet olarak sürece göz attığımızda; şikâyetçi tarafından başvuru yapılmasından sonra 1 iş günü içerisinde şikâyet edilene bildirimde bulunulmakta, şikâyet edilen tarafından 10 gün içerisinde cevap vermesi beklenilmekte, talep halinde 10 gün ek süre verilmekte, ek bilgi ve belgenin talebi halinde 5 gün beklenilmekte, hakemler tarafından 15 gün içerisinde karar verilmekte ve talep halinde 5 güne kadar ek karar süresi verilmektedir. Bütün süreç değerlendirildiğinde azami 50 gün içerisinde karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

4.5.4 Şikâyetçinin iddiaları

Şikâyetçi, alan adından kaynaklı eylemler nedeni ile haklarının ihlal edildiği iddia ederek UÇHS'na başvuran kişidir. UÇHS'na başvurunun yasal ve geçerli vekaletnameye sahip vekil veya tüzel kişiler yönünden temsil yetkilisi tarafından yapılması gerekmektedir. Şikâyetçi adına başvuru yapma yetkisi olmayan kişiler tarafından başvuru yapılması durumunda, genel hukuk kuralları ve İAAUÇMT m.7/6-a gereğince, başvuru şartlarının sağlanamamış olması nedeniyle reddedilecektir[374].

İAAY m.25 gereğince, şikâyetçinin UÇHS'na başvuruda bulunabilmesi için maddenin birinci fıkrasında belirtilen üç şartın birlikte sağlandığını iddia etmesi ve bu üç şarta ilişkin açıklamalarda bulunması gerekmektedir. İAAY m.26/3 hükmü uyarınca, hakemlerin çalışmalarını kendilerine iletilen bilgi, belge ve delillerden oluşan dosya üzerinden yapmaları esas olup, hakemin şikâyette yer almayan iddialar kapsamında re'sen inceleme ve değerlendirme yapması söz konusu olmadığından, yapılan başvurunun reddine karar verilebilecektir[375]. Ayrıca, şikâyet konusu iddiaları destekleyici tüm bilgi ve belgelerin de şikâyete eklenmesi, iddiaların ispatını güçlendirecektir.

---

[374] TOBBUYUM, 28/08/2023, K. 2023/256, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024; İnhisari lisans sahibi olmayan kişiler tarafından yapılan başvurular reddedilecektir. TOBBUYUM, 05/12/2022, 2022/120 K., www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024; Lisans sahibinin hakları için bkz.: 3.4.8 Davalara Uygulanacak Usul Hükümleri.

[375] TOBBUYUM, 02/05/2023, 2023/197 K.; 28.08.2023, K. 2023/258; 20.06.2023, K. 2023/238; 28.08.2023, K. 2023/256, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

İAAY m.25 gereğince, üç şarttan herhangi birisinin yerinde görülmemesi halinde, şikâyetçinin başvurusu reddedilecektir.

4.5.4.1 İhtilaf konusu alan adının, şikâyetçinin haklarıyla benzer veya aynı olması

İAAY m.25'te belirtilen üç şartın birincisi; ihtilaf konusu alan adının, sahip olunan ya da ticarette kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretlerle benzer[376] ya da aynı olmasıdır. Şikâyetçi, şikâyet konusu iddiaları destekleyici tüm bilgi ve belgeler ile diğer somut delillerini şikâyetine ekleyerek iddiaların ispatını güçlendirebilir[377].

Genel hukuk kuralları gereğince, şikâyetçinin başvuru yapabilmesi için marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretlerin hak sahibi, lisans sahibi, şirket yetkilisi gibi temsil ve imzaya yetkili olması gerekmektedir. Aksi takdirde yapılacak başvuru reddedilecektir[378].

SMK m.7/1 gereğince, marka koruması tescil yoluyla elde edilmektedir. Şikâyetçi tarafından başvuru yapılırken, şikâyete dayanak olarak marka hakkına dayandığı durumlarda, bu marka tescilli olmalı veya tescil tarihinden önce marka ibaresinin yoğun ve ciddi şekilde kullanıldığına ilişkin bilgi ve belge sunmalıdır. WIPO'nun, yaygın olarak atıfta bulunulan Seçilmiş UDRP Sorularına İlişkin WIPO Panel Görüşlerine

[376] Benzerlik için UDPR ve AB düzenlemesinde "ayırt edilemeyecek/karıştırma yaratacak kadar benzer" ibaresi kullanılmış, yani benzerliğin karıştırma ihtimali yaratacak kadar yüksek olması aranmış iken, İAAY'nde sadece "benzer" ibaresi kullanılmıştır. Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 260.

[377] Şikayetçi tarafından başvuru yapılırken iddialarını destekleyecek bilgi ve belgelere örnek olarak; marka tescil belgeleri, tanınmış marka iddiası varsa buna ilişkin bilgi ve belgeler, markanın ticaretinde kullanıldığına ilişkin belge ve resimler, tahsis sahibi olunduğu iddia edilen alan adlarına ilişkin olarak tahsis belgeleri ve fiili kullanıma ilişkin ekran resimleri, eser adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda eser sahipliğine ilişkin belgeler, lisans sözleşmeleri, ticari işletmelerine yönelik resimler, adına tahsisli alan adının ziyaretine ilişkin veriler, ticari işletmesine ve faaliyetine ilişkin ruhsatlar ve izinler, ticaret odası kayıtları, ticaret sicil kayıtları, esnaf ve sanatkârlar sicil tasdiknamesi, vergi levhası, mahkeme veya UÇHS kararları, taraflar arasında yapılan varsa e-mail veya başkaca yazışmaların kopyaları, şikayet konusu alan adının aktif olarak kullanılıp kullanılmadığına, kullanılıyor ise nasıl kullanıldığına ilişkin ekran görüntüleri, video kayıtları veya noter e-tespit belgesi, şikayetçi ve şikayet edilene ait alan adlarının whois ve TRABİS kayıtları, şikayet edilene ait ticaret sicil kayıtları, şikayet edilene ait TPMK marka araması sonucu, şikayet edilenin marka başvurusu olması ve şikayetçi tarafından bu marka başvuruna itiraz edilmiş olması durumunda itiraza ilişkin kayıtlar, şikayet edilene ait sosyal medya hesapları bilgileri ve resimleri, şikayetçi tarafından daha önce aynı yasal hak için UÇHS'ye yapılan başvuruya ilişkin kararlar.

[378] TOBBUYUM, 08/01/2023, K. 2022/135; 27/01/2023, K. 2022/151, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

Genel Bakış, Üçüncü Baskı (WIPO Overview 3.0) Bölüm 1.1.4'te[379] "henüz tescil edilmemiş bir ticari marka başvurusunun, ticari marka haklarına haiz olmadığı" açıkça belirtilmektedir. Şikâyetçi, bu hususu ispat edemediği başvurularda şikâyeti reddedilecektir[380].

İAAY m.25/1-a'da belirtilen şart kapsamında, "sahip olunan" ya da "ticarette kullanılan" ibareleri kullanılmış olunduğundan dolayı, markanın şikâyetçi adına tescilli olmadığında, fiili kullanım suretiyle de hak sahiplinin bulunması yeterli sayılmıştır[381].

Uyuşmazlıkların nedenlerini yukarıda detaylı belirtmiştik[382]. Şikâyetçinin, alan adından kaynaklı eylemlerden dolayı hangi haklarının ihlal edildiğini açıkça belirtmesi ve delillendirmesi gerekmektedir. İAAY m.25/1-a'da belirtilen "diğer tanıtıcı işaretler" ifadesi ile şikâyetçinin haklarının mutlaka tescilli marka, ticaret unvanı gibi bir işaret ile sınırlandırılmadığı, şikâyetçinin her türlü yasal hakkına dayanarak başvuru yapabileceği anlaşılmaktadır[383]. İAAY'nde, *"benzer ya da aynı olması"* hususunda tespitin nasıl yapılacağı açıkça belirtilmediğinden dolayı genel hükümlere göre ve uygun düştüğü ölçüde özel hükümlere göre değerlendirme yapılması gerekmektedir. UÇHS'ları tarafından verilen tahkim kararları[384] incelendiğinde de markalar arasındaki benzerlik ve iltibas durumları göz önüne alındığı söylenebilmektedir.

Hakemler tarafından verilen kararlarda, WIPO tarafından yürürlüğe konulan ve uygulanmakta olan UDRP içtihatlarına ve seçilmiş UDRP Soruları ile ilgili WIPO Overview 3.0, Bölüm 1.7'ye[385] de atıfta bulunulmaktadır. Buna göre; her dava kendi esaslarıyla değerlendirilirken, bir alan adının bir markanın tamamını içerdiği ya da ilgili markanın en az bir hâkim özelliğinin alan adı içerisinde tanınabilir olduğu davalarda,

[379] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[380] TOBBUYUM, 20/10/2022, K. 2022/82; 11/01/2023, K. 2022/146; 14/02/2023, K. 2023/163; 09/03/2023, K. 2023/177; 21/06/2023, K. 2023/241, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[381] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 261.
[382] Bu hususta bkz.: "2. İnternet Alan Adları Uyuşmazlıkları ve Nedenleri"
[383] TOBBUYUM, 14/11/2023, K. 2023/288, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[384] Kararları incelemek için bkz.: (https://www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php), (https://tahkim.istac.org.tr/Taraf/uchs-onaylanan-basvurular), (https://www.uyusmazlik.com.tr/karar-panosu/), E.T.: 04/08/2024.
[385] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.

alan adı normal şartlar altında UDRP ehliyeti bakımından marka ile iltibas oluşturacak kadar benzer kabul edilecektir[386].

Lisans hakkı[387] sahibi tarafından, lisans sözleşmesine dayanılarak yalnızca tecavüzün giderilmesi istenebilmektedir. Özellikle de marka hakkına dayanılarak yapılan inhisari lisans sözleşmelerinde SMK m.158/1 gereğince, sınai mülkiyet hakkına tecavüz halinde hak sahibinin açabileceği davaları[388] kendi adına açmaya yetkilidir[389]. SMK m.158/2 gereğince, inhisari lisansa sahip olmayan kişi tarafından ise tecavüzün giderilmesine yönelik davaların açılması için önce hak sahibine başvuru yapması ve 3 ay içerisinde dava açılmaması durumunda yalnızca kendi menfaatlerinin korunması için ilgili davaları açmaya yetkili olur. Lisans hakkı sahibine, yalnızca tecavüzün sona erdirilmesi için gerekli davaları açma hakkı verilmiştir. Lisans hakkı sahibi, UÇHS'ye başvuru yapması durumunda, uyuşmazlık konusu alan adının kendisine devrini talep edemeyecek, yalnızca tecavüzün sona erdirilmesi amacıyla alan adının iptalini talep edebilecektir. Lisans hakkı sahibi tarafından, uyuşmazlık konusu alan adının kendisine devri yönünde talepte bulunmuşsa, hakem tarafından İAAY m.25/1-a şartının sağlanmadığına dayanılarak başvurunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

Şikâyetçi tarafından, İAAY m.25/1-a, b ve c bentlerinde sayılan üç hususun birlikte sağlandığını ortaya koyması gerektiğini belirtmiştik. İAAY'nin 25. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen gereklerin sağlanamadığı ve şartın şikâyetçi lehine gerçekleşmediği yönünde hakem tarafından değerlendirildiği takdirde, hakem tarafından maddenin (b) ve (c) bentleri kapsamında ayrıca inceleme yapmaya gerek bulunmamaktadır[390]. WIPO tarafından yürürlüğe konulan ve uygulanmakta olan UDRP içtihatlarında hakemler, Politikanın 4(a)(i) paragrafında belirtilen şartın sağlanamadığı durumlarda, ikinci ve üçüncü şart bakımından, diğer bir deyişle haklar ve meşru

[386] TOBBUYUM, 05/01/2023, K. 2022/143; 10/02/2023, K. 2023/156; 09/03/2023, K. 2023/177, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[387] Alan adlarına ilişkin lisans hakkı konusunda bkz. 1.3.1 İnternet Alan Adı Sahibinin Hakları.
[388] SMK m.149, 150 ve 151'de belirtilen davalar.
[389] Yasaman, (Cilt III), s. 2484.
[390] TOBBUYUM, 14/02/2023, K. 2023/163; 31/05/2023, K. 2023/222, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024; Benzer yönde verilen bir kararda, şikayetçinin İAAY'nin 25/1-a bendinde belirtilen gereklerin sağlanmadığı tespit edilmiş ve sonuç olarak bu bent kapsamındaki şartın şikayetçinin lehine gerçekleşmediği kanaatine ulaşılmış olması durumunda (b) ve (c) bentleri üzerine bir değerlendirme yapmaz ancak, kapsamlı bir analiz yapmak amacıyla (b) ve (c) bentleri yönünden de hakem tarafından inceleme yapılmıştır. TOBBUYUM, 18/07/2023, K. 2023/251, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

menfaatler ve kötü niyetli tescil ve kullanım konularında inceleme yapmaya gerek olmadığı yönünde karar vermişlerdir.

4.5.4.2 Şikâyet edilenin internet alan adı üzerinde yasal bir hakkı olmaması

İAAY m.25'te belirtilen üç şartın ikincisi; internet alan adını tahsis ettiren tarafın bu internet alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının olmamasıdır. Bu şart, SMK m.7/3-d'de yer alan "hakkı veya meşru bağlantısı olmaması şartıyla" istisnası ile aynıdır[391].

Şikâyetçi tarafından, şikâyet edilenin uyuşmazlık konusu alan adı üzerinde yasal bir hakkı olmadığının ispatlanması gerekmektedir. WIPO tarafından yürürlüğe konulan ve uygulanmakta olan UDRP içtihatlarına ve Seçilmiş UDRP Soruları ile ilgili WIPO Overview 3.0, Bölüm 2.1'de[392] açıklandığı üzere şikâyetçi tarafından, ilk bakışta haklı görünen (prima facie) bir iddianın ortaya konulmuş olması halinde, ispat külfetinin şikâyet edilene geçeceği kabul edilmektedir. Şikâyet edilenin kendisi açısından içerisinde bulunduğu müspet durumu daha kolay bir şekilde ortaya koyabileceği genel olarak bütün kararlarda kabul edilmektedir. Şikâyetçi tarafından, kolaylıkla erişilebilecek bilgilerden olan şikâyet edilenin tescilli marka hakkının veya ticaret unvanının bulunmadığının ya da kişinin medeni adı veya eserinin adının olmadığını ve şikâyet edilene herhangi bir lisans yetkisi vermediğini belirtmesi yeterli olacaktır.

Alan adının kullanılmasının taraflar arasındaki ticari ilişkiden kaynaklandığı durumlarda, ticari ilişkinin sona ermesi halinde şikâyet edilenin alan adını kullanmasındaki yasal hakkı ve meşru bağlantısı da sona ermektedir. Sözleşme kapsamında alan adlarını kendi adına tahsis eden şikâyet edilenin bu alan adını aktif kullanmasa dahi, kendi kullanmış olduğu aktif sitelere yönlendirmesi ihlal teşkil edecektir[393].

[391] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 262.
[392] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[393] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 491; Yargıtay 11. HD, 05/06/2017, E. 2016/416, K. 2017/3406, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:20/08/2023; Yargıtay 11. HD, 30/03/2015, E. 2014/19146, K. 2015/4360, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:20/08/2023; Yargıtay 11. HD, 09/10/2018, E. 2018/5302, K. 2019/7160, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:20/08/2023.

Bazı durumlarda, devlet kurumları tarafından bazı hizmetlerin sağlanması amacı ile özel olarak bu kuruluşlara yetki verilmekte ve verilen yetki kapsamında kamu hizmetine yönelik olarak alan adları tahsis edilmektedir. Şikâyet edilen tarafından, yasal bir hakkı ya da bağlantısının olmamasına rağmen, kamu hizmetine yönelik olarak tahsis edilmiş alan adlarına benzer alan adlarının tahsis edilmesi durumunda, İAAY'nin 25/1-(b) ve 25/1-(c) bentlerine aykırılık oluşturacaktır. Örneğin, "Güven Damgası" konusunda Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilmemesine rağmen, şikâyet edilen tarafından "www.guvendamgasi.com.tr" alan adının tahsis işlemi yapılmıştır. Şikâyet edilenin "Güven Damgası" ibaresini bilmemesi ve bu ibareyi iyiniyetli kullanmasının da mümkün olmadığı göz önüne alınarak, uyuşmazlık konusu alan adının, güven damgası konusunda tek yetkili kuruluş olan şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[394].

4.5.4.3 Şikâyet edilenin kötü niyetli olması

İAAY m.25'te belirtilen üç şartın üçüncüsü ise; şikâyet edilenin kötü niyetli olarak alan adını tahsis ettirmesi veya kötü niyetli[395] olarak kullanmasıdır. Alan adının kötü niyetle tahsis ettirilmesi veya kullanılması, hukuka aykırılık hali olarak düzenlenmiştir[396]. Kötü niyetli tahsisten söz edilebilmesi için; tahsis ile elde edilecek hakkın sağladığı hak ve yetkileri kullanmanın dışında, kişiyi tahsise yönlendiren hukuka aykırı herhangi bir amaç ve bu amacın tahsis anında varlığı aranmaktadır[397]. Tahsis anında kötü niyetin var olmadığı ancak daha sonra tahsisin sağlamış olduğu hak ve yetkilerin hukuka aykırı bir amaç için kullanılması, kötü niyetli kullanım olarak değerlendirilecektir.

---

[394] TOBBUYUM, 28/08/2023, K. 2023/257, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[395] Emsal UÇHS kararında; ucuz bir şekilde kayıt ettirme, asıl hak sahibine yüksek meblağ ile satma girişimi, yanıltarak asıl markaya ulaşmaya engel olma, başka siteye yönlendirme, yanlış siteye erişmesine sebebiyet verme, rakip sayfalara yönlendirme, internet suçlarına yol açan siteler veya reklamlar, tıklayınca para kazandıran siteler, gerçek hak sahibinin rakipleri tarafından markasının itibarına zarar verme, benzer/aynı hizmeti sunma durumları kötü niyetli davranışlar olarak değerlendirilmiş; bunun yanında benzer/aynı hizmeti sunmama, farklı hizmet ile ticaret yapma veya açıklayıcı, bilgilendirici ve zarar kastı olmayan siteler oluşturmak iyiniyetli davranış olarak değerlendirilmiştir. TOBBUYUM, 14/12/2022, K. 2022/131; 31/05/2023, K. 2023/229, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[396] Kaya, M.B. (2021). İnternet Alan Adı (Domain) Uyuşmazlıklarının Çözümünde Alternatif Yöntemler: UDRP, URS ve TRABİS Karşılaştırması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 27(2), s.1482. 30 Haziran 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1988806 adresinden indirildi.

[397] Balık, İ. (2018). 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Bağlamında Markanın Kötüniyetli Tescili. Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 34(2), s. 4. 04 Şubat 2023'te https://www.jurix.com.tr/article/15121 adresinden indirildi.

Şikâyetçi tarafından şikâyet dilekçesinde, şikâyet edilenin kötü niyetli olarak hareket ettiğini iddia etmesi, kötü niyete ilişkin olayları açıkça belirtmesi, buna ilişkin olarak açıklamalarda bulunarak bilgi ve belge sunması gerekmektedir. Şikâyetçi tarafından, bu duruma aykırı davranılması halinde, şikâyet edilenin kötü niyetinin varlığından bahsedilemeyeceğinden dolayı yapılan şikâyet, kötü niyetin ispat edilememesi gerekçesiyle reddedilecektir[398].

İAAUÇMT m.19'da belirtilen dört durum, bir internet alan adının kötü niyetle tahsis ettirilmesi veya kullanılması olarak değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Kötü niyete ilişkin olarak belirtilen bu durumlar, sınırlı olmadığı, hakemlerin takdiri ile de başka durumların da kötü niyetli olarak değerlendirilebileceği maddenin ikinci fıkrasında açıkça belirtilmiştir. Buradaki amaç, "kötü niyet" kavramını sınırlandırmamak ve her olaya ilişkin olarak hakemlerin "kötü niyet" durumunu yeniden değerlendirmelerini sağlamaktır.

İAAUÇMT m.19/1'de "tahsis ettirilmesi" ibaresi ile "kullanılması" ibaresi arasına "veya" bağlacı kullanılmış olduğundan dolayı, uyuşmazlık konusu alan adının tahsis ettirilmesinde veya kullanılmasında, şikâyet edilenin kötü niyetli olduğunun ispat edilmesi gerekmektedir[399]. Alan adının tahsis anında veya kullanılması sırasında, şikâyet edilenin kötü niyetinin ispata yeterli kabul edilmesi, şikâyetçi için getirilen alternatifli bir ispat yüküdür. Hakemler tarafından, yapılan başvurularda şikâyet edilenin kötü niyetini değerlendirirken, tahsis anında ve kullanım sırasında kötü niyet durumunu ayrı ayrı değerlendirmeleri gerekmektedir.

Alan adlarının tahsisi aşamasında "kötü niyetin" varlığı söz konusu olmakla birlikte bunun varlığının ispatı kolay olmamaktadır. Tahsis anındaki kötü niyetin varlığının değerlendirilebilmesi için tahsisten önceki dönemde şikâyetçinin sahip olduğu marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretlerin bilinirliğinin ve şikâyet edilenin tahsisten sonraki eylemlerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneğin, "www.toggbayiistanbul.com.tr"[400], "www.toggagel.com.tr"[401],

[398] TOBBUYUM, 27/11/2022, K. 2022/77; 13/01/2023, K. 2022/138, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[399] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 263.
[400] (https://www.sahibinden.com/ilan/ikinci-el-ve-sifir-alisveris-bilgisayar-domain-hosting-yazilim-satilik-togg-domain-1140721556/detay), (E.T.: 17/12/2023).

"www.turkiyeninotomobilitogg.com"[402] ve "www.togg-store.com"[403] alan adları, kötü niyetli kişiler tarafından "TOGG" markasının ilan edilmesinde hemen sonra haksız menfaat elde etmek amacı ile tahsis ettirilmiş ve 55 milyon TL bedel ile sanal mağaza üzerinden satış ilanı verilmiştir. Bu alan adlarında, alan adı sahipleri tarafından, yerli otomobil markasının ilan edilmesinden hemen sonra alan adlarını tahsis etmeleri ve bu alan adlarını kullanmayarak fahiş fiyatlar ile satışa çıkarmış olmaları, kötü niyetin tahsis anındaki varlığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır[404].

Şikâyet edilenler tarafından, TRABİS'in açılmasından sonra aynı anda veya yakın zamanlar içerisinde üçüncü kişilere ait marka ve diğer haklara yönelik olarak çok sayıda alan adı tahsisi için başvuru yapmaları ve hukuki boşluktan bilinçli olarak yararlanmaya çalışmaları, hakemler tarafından kötü niyetli davranış olarak kabul edilmektedir[405]. Şikâyet edilen tarafından yapılan bu davranış, tahsis anında kötü niyetin varlığını göstermektedir.

Alan adı, iyiniyetli olarak tahsis edilip kullanılsa bile sonradan başkalarının haklarını ihlal etmek ve haksız menfaat elde etmek amacıyla; başta alan adının bağlı olduğu internet sitesinin değiştirilmesi ve başkaca eylemler yoluyla tecavüz gerçekleştirilebilir. Örneğin, "TOGG" otomobil markasından çok önce tahsis edilen "www.togg.com" alan adının tahsisi aşamasında herhangi bir kötü niyet olmamakla birlikte daha sonra "TOGG" markasına tecavüz etmek ve bu markanın itibarından haksız yarar elde etmek amacıyla başta "www.togg.com"un bağlı olduğu internet sitesini "TOGG" markasının gerçek alan adı olan "www.togg.com.tr"nin internet sitesi içeriğine benzetmesi ve

---

401 (https://www.sahibinden.com/ilan/ikinci-el-ve-sifir-alisveris-bilgisayar-domain-hosting-yazilim-togg-toga-a-gel-toggagel.com.tr-1092092267/detay), (E.T.:17/12/2023).

402 (https://www.sahibinden.com/ilan/ikinci-el-ve-sifir-alisveris-bilgisayar-domain-hosting-yazilim-milli-gururumuz-togg-icin-en-degerli-alan-adi-1102710212/detay), (E.T.:14/08/2023).

403 (https://www.sahibinden.com/ilan/ikinci-el-ve-sifir-alisveris-bilgisayar-domain-hosting-yazilim-muhtesem-togg-domain-www.togg-store.com-teklife-acik-1086372641/detay), (E.T.:14/08/2023).

404 "Amazon" markasına yönelik olarak verilen emsal karar için bakınız: TOBBUYUM, 04/07/2023, K. 2023/246, https://www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.:17/12/2023.

405 TOBBUYUM Hakem Kararı, 21/10/2022, K. 2022/71, https://www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.:17/12/2023; Bir başka kararda hakem, şikayet edenin seri halde alan adlarını tahsis ettirmesini, bu alan adlarının birbirinden farklı sektörler için değer teşkil etmesinin ya da bu alan adlarının bir başka alan adının pasif bir sayfasına yönlendirilmesinin, uyuşmazlığa konu alan adı için olası yasal hakkını ya da bağlantı olasılığına zarar vermeyeceği yönünde değerlendirmede bulunmuş, fakat yine şikayet edilenin bu alan adları için ciddi ve inandırıcı bir iş planı dahil olmak üzere, niyet olarak dahi net bir tavır ortaya koyabilecek belgeler sunmaması dikkate alınarak bu alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının ispatlanamadığı yönünde değerlendirmede bulunulmuştur. TOBBUYUM, 09/03/2023, K. 2023/177, https://www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.:17/12/2023.

tüketicilerin bu sayfaya yönelmeleri için internet arama motorlarında yönlendirme yapması, sonradan meydana gelecek bir "kötü niyetli kullanım" durumunu oluşturacaktır[406].

Alan adının tahsis edilmesinden sonra devredilmesi halinde, kötü niyetin tahsis anında olup olmadığı değerlendirilecektir. Alan adını iyiniyetli olarak devralan kişinin, kötü niyetli hareket edip etmediği göz önüne alınmayacaktır. Devralan kişinin "kötü niyetli" olarak hareket edip etmediği, alan adının "kullanılması" durumunda değerlendirilecektir. Bu alan adını devralan kişinin, iyiniyetli olarak hareket etmesi, alan adlarının kötü niyetli tahsis edilmiş olması durumunu ortadan kaldırmayacaktır. Devralan kişinin kötü niyetinin sonradan ortaya çıkmasına örnek olarak, devralan kişinin 28.01.2004 tarihinde başvuru yapılmış "TOGG"[407] markasını ve bu markaya istinaden tahsis edilmiş alan adını devralmasından sonra internet sitesini, araba markası olan "TOGG"un gerçek alan adı olan "www.togg.com.tr"nin internet sitesi içeriğine benzetmesi ve tüketicilerin bu sayfaya yönelmeleri için arama motorlarında yönlendirme yapması, sonradan meydana gelecek bir "kötü niyetli kullanım" durumunu oluşturacaktır.

Alan adının aktif olarak kullanılıp kullanılmamasının, kötü niyetin değerlendirilmesinde göz önüne alınması gerekmektedir. Alan adı sahibi tarafından, tahsis ettirmiş olduğu alan adının kendi ticari faaliyetlerinde veya ticaret dışı eylemlerinde kullanması ve internet sitesinin sürekli olarak güncel ve aktif olması ile alan adının pasif durumda bekletilmesi, kötü niyetin değerlendirilmesinde aynı kusur oranına sahip olmayacaktır. Herhangi bir hukuka uygun neden olmaksızın çok sayıda alan adını tahsis etmek ve pasif bir şekilde elinde bulundurmak, kötü niyetin açık bir göstergesi kabul edilebilecektir[408]. Şikâyet edilen tarafından, alan adının bir proje kapsamında alındığının ve projenin henüz tamamlanmamış olması nedeni ile alan adının aktif olarak

[406] "togg.com" internet alan adı uyuşmazlığı için bkz. WIPO Case No. D2021-1949, Türkiye'nin Otomobil Girişim Grubu Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi v. The Office of George Gould, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2021-1949, E.T.: 15/07/2024.
[407] 2004/01791 başvuru numaralı "TOGG" markası.
[408] Zorluoğlu, A. (2012). Alan Adlarında Kötü Niyet Kavramı. Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(1). 15 Ağustos 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/hacettepehdf/issue/44818/557459#article_cite adresinden indirildi. s. 72, 75.

kullanılmadığının iddia edilmesi durumlarında, şikâyet edilenin buna ilişkin olarak somut bilgi ve belgeleri ibraz etmesi gerekmektedir[409].

İAAUÇMT m.19/1-a gereğince, şikâyet konusu alan adının, ticaret veya hizmet markası, ticaret unvanı, işletme adı veya kişi adı ya da diğer tanıtıcı işaretin sahibi olan şikâyetçiye veya şikâyetçinin ticari olarak rekabette bulunduğu tarafa, bu alan adının belgelenmiş tahsis masraflarını ve yatırım maliyetini aşan miktardaki bir meblağ karşılığında satma veya devretme amacıyla tahsis ettirilmiş olması, kötü niyetli tahsis veya kullanma olarak kabul edilecektir[410]. Açıkça belirtildiği üzere, internet alan adının satma veya devretme fiilinin marka, ticaret unvanı, işletme adı gibi haklara sahip olan şikâyetçiye veya şikâyetçinin rakibine karşı yapılmış olması gerekmektedir[411].

Şikâyetçi, şikâyet edilenin uyuşmazlık konusu alan adını kendisine yüksek bedeller ile satmak istediğini iddia ediyorsa, başvurusunda bunu açıkça belirtmeli ve ispatlamalıdır. Aksi takdirde, bu kısım yönünden kötü niyeti ispat edememiş olacaktır[412].

İAAUÇMT m.19/1-a'da, "internet alan adının belgelenmiş tahsis masraflarını ve yatırım maliyetini aşan miktardaki bir meblağ" sınırı konulmuştur. Alan adlarının tahsis masrafları bilinen ve bilinebilecek bir durumken; alan adına yapılan yatırım maliyetinin bilinmesi çok zor olacaktır. Alan adına ve buna bağlı internet sitesine yapılan harcamalar tahsis sahibi tarafından bilinebilecek bir durum olmakla birlikte, bunun ispatına yönelik olarak yalnızca "belgelenmiş" olan maliyetler göz önüne alınabilecektir. Örneğin; UÇHS'da görülen bir uyuşmazlıkta şikâyet edilen tarafından tahkim bildirimine karşı "Alan adını 1.5 Mio. Türk Lirasına satın alabilirsiniz"[413] şeklinde alaycı bir cümleyle cevap verilmesi, tahsis işleminin kötü niyetli olarak yapıldığını ikrar niteliğinde ortaya koymaktadır. Bir başka UÇSH uyuşmazlığında, şikâyet edilen tarafından herhangi bir yasal veya meşru bir hak ileri sürülmeden, alan adının ileride üçüncü kişilere satmak amacıyla tahsis ettirildiğinin açıkça beyan edilmesi, tahsis işleminin kötü niyetli olarak yapıldığını ikrar niteliğinde ortaya

[409] Emsal bir UÇHS kararında, alan adının tahsis edilmesinden sonra 20 gün gibi bir zaman geçmiş olmasından dolayı, şikâyet edilenin alan adını "pasif tutma" olarak değerlendirmemiştir. TOBBUYUM, 28/11/2023, K. 2023/292, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023.
[410] TOBBUYUM, 16/04/2023, K. 2023/198, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023.
[411] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 271-272.
[412] TOBBUYUM, 19/12/2022, K. 2022/134, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023.
[413] TOBBUYUM, 15/03/2023, K. 2023/176, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023.

koymaktadır[414]. Başka bir örnekte ise "TESLA" araba markasına yönelik olarak tahsis ettirilen ve pasif durumda olan "www.teslasarjturkiye.com" alan adının 75.000.000,00 TL'na satılması, tahsis masraflarını ve yatırım maliyetlerini aştığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır[415].

İAAUÇMT m.19/1-b gereğince, şikâyet konusu alan adının, ticarette kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretin sahibinin; bu marka, unvan, ad ya da işareti, alan adında kullanmasını engellemek amacıyla tahsis ettirilmiş olması, kötü niyetli tahsis veya kullanma olarak kabul edilecektir. Bu kötü niyet durumunda, şikâyet edilenin asıl amacı, hak sahibinin hakkına dayanarak alan adını kullanmasına engel olmaktır[416]. Örneğin; şikâyet edilen tarafından, şikâyetçinin markası, ticaret unvanı, işletme adı veya kişi adı ya da diğer tanıtıcı işaretine yönelik olarak hiçbir yasal hakka dayanmadan ondan fazla uzantı ile alan adlarını tahsis etmiş olması, kötü niyetli tahsis olarak kabul edilecektir. Başka bir örnekte ise, şikâyet edilen tarafından, şikâyetçinin tahsisin yenilenmesini gözden kaçırmasından istifade ederek, şikâyetçinin uzun yıllardır kullanmış olduğu alan adını tahsis ettirdiği ve sonrasında şikâyetçiye ulaşarak 1500 ABD doları + KDV fiyata satmaya çalıştığı, şikâyet edilen tarafından alan adının kullanılmadığı kendi yazılı beyanları ile de ikrar edilmiş olması nedenleriyle, kötü niyetli olarak tahsis işleminin yapıldığına karar verilmiştir[417]. Bir diğer örnekte ise, şikâyet edilen tarafından UÇHS'ye verilen cevapta şikayetçinin alan adını istemesi halinde 3000 ABD doları ücreti ödemesi gerektiği, aksi takdirde bu alan adını açık arttırma sitelerinden satışa çıkaracağını beyan etmiştir. Hakem tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmede, uyuşmazlık konusu alan adının şikâyetçinin iştigal konusu ve markası kapsamındaki hizmetler ve alan adı içeriği ile paralel olduğu, bu durumun şikâyet edilenin, şikâyetçinin markası altında sunduğu hizmetler hakkında

[414] TOBBUYUM, 31/05/2023, K. 2023/224, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023; Emsal başka bir kararda, "Hakem Heyeti 04 Aralık 2022 tarihinde ihtilaflı alan adı <www.petburada.com.tr> adresine eriştiğinde sitenin <www.alanadlari.com> internet sitesine yönlendirilmiş olduğunu tespit etmiştir. Hakem Heyeti <www.petburada.com.tr> alan adının, alan adı satışı yapan <www.alanadlari.com> adresi ile ilişkilendirilmiş olmasını, ihtilaf konusu alana adının satış amaçlı tescil ettirildiğini ve bunun da kötü niyetle tescil anlamına geldiğine kanaat getirmiştir." Şeklinde değerlendirmede bulunarak satış amacıyla alan adının tahsis edilmesini, kötü niyetli tahsis başvurusu olarak değerlendirmiştir. TOBBUYUM, 06/12/2022, K. 2022/117, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023.

[415] (https://www.sahibinden.com/ilan/ikinci-el-ve-sifir-alisveris-bilgisayar-domain-hosting-yazilim-tesla-alan-adresi-1093808974/detay/), (E.T.: 09/09/2023).

[416] Zorluoğlu, **a.g.e.**, s. 77.

[417] TOBBUYUM, 16/04/2023, K. 2023/198, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/08/2023.

bilgi sahibi olduğuna işaret ettiği, internet kullanıcılarına yönelik olarak karışıklık meydana getirmeye çalıştığına kanaat getirildiği ve şikâyetçiye 3000 ABD doları karşılığında devrini teklif etmesi de dikkate alınarak alan adlarının şikâyetçiye devrine karar verilmiştir[418].

İAAUÇMT m.19/1-c gereğince, şikâyet konusu alan adının, esasen ticari rakiplerin işlerine ya da faaliyetlerine zarar vermek amacıyla tahsis ettirilmiş olması, kötü niyetli tahsis veya kullanma olarak kabul edilecektir. Bu kapsamda kötü niyetin söz konusu olabilmesi için alan adını tahsis eden kişinin tahsis esnasında hak sahibi olan şikâyetçinin faaliyetlerinden haberdar olması, tahsisteki amacının şikâyetçinin faaliyetlerine zarar vermek olması ve taraflar arasında rekabete dayalı bir ilişki olması gerekmektedir[419].

İAAUÇMT m.19/1-ç gereğince; ihtilaf konusu alan adının, ticari kazanç elde etmek amacıyla, şikâyetçinin sahibi olduğu ticarette kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işareti ile benzerlik sağlayarak karışıklık meydana getirmek suretiyle, internet kullanıcılarının alan adı sahibinin internet sitesine veya herhangi bir internet sitesine yönlendirilmesi amacıyla bu alan adının kullanılması, kötü niyetli tahsis veya kullanma olarak kabul edilecektir. Örneğin, "TOGG" markasının ilan edilmesinden sonra üçüncü kişiler tarafından SLD kısmının esas unsuru "togg" ibaresi olan çok sayıda alan adı tahsis başvurusu yapılmıştır. Sanal alışveriş sitelerinden birinde 576 adet esas unsuru "togg" ibaresi olan internet alan adının satış ilanı bulunmakta olup bu ilanların açıklamalarında ve görsellerinde tescilli "TOGG" markası ve markanın çıkarmış olduğu araba görseli kullanılmıştır[420]. Bu kişilerin tamamının amacı, "TOGG" markasından haksız ticari kazanç elde etmek oldukları için bu madde kapsamında kötü niyetli tahsis olarak kabul edilebilecektir.

Tanınmış marka hakkına dayanılarak, tahsis edilen bir alan adına karşı tecavüz iddiasında bulunabilmek için düşük seviyede de olsa bir benzerliğin bulunmasıyla

[418] TOBBUYUM, 02/05/2023, K. 2023/212, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023; aynı yönde TOBBUYUM, 08/11/2022, K. 2022/101; 08/11/2022, K. 2023/102, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 14/08/2023.
[419] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 276; Zorluoğlu, **a.g.e.**, s. 79.
[420] (https://www.sahibinden.com/domain-alan-adi-bilgisayar?query_text_mf=togg&query_text=togg&sorting=price_desc), (E.T.: 15/07/2024).

birlikte tanınmış markanın Türkiye'de ulaştığı tanınmışlık düzeyinden haksız menfaat elde edilmesi, markanın itibarına zarar verilmesi veya markanın ayırt edici karakterine zarar vermesi ihtimallerinin en az birinin bulunması gerekmektedir. Tecavüz iddiasına konu alan adının aktif olarak kullanılmasına gerek bulunmamaktadır[421].

Gerçek ticari işletmelere ait olan alan adları, marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretlerine benzerlik sağlayarak alan adı uzantısı tahsis edilmesi ve benzer internet sitesi ile tüketicileri ve üçüncü kişileri dolandırmak amacıyla hareket edilmesi de karşılaşılan kötü niyet hallerindendir[422]. UÇHS'ye konu olan olaylarda; sigorta şirketi izlenimi verilmek amacı ile "www.swissresigorta.com.tr", "www.swiss-sigorta.com.tr" ve "www.swisssigorta.com.tr" alan adları tahsis edilmiş ve bu alan adları üzerinden üçüncü kişilere sahte sigorta poliçeleri düzenlenmiştir[423]. Benzer şekilde, "www.skechersoutlet.com.tr"[424] ve "www.mexxturkey.com.tr"[425] alan adları ve bunlara bağlı internet siteleri de tüketicileri dolandırmak amacıyla tahsis edilmiş ve kullanılmıştır. Bu tür sahte internet siteleri, özellikle tanınmış markalar için yapılmakta ve tüketicileri dolandırma amacı taşımaktadır. Ticari markanın sahibiyle bağlantısı olmayan, yetkisi bulunmayan ve markayı kullanmak için meşru bir amacı olmayan tarafça alan adının tahsis edilmesi, alan adının kötü niyetli olarak tahsis ettirildiğinin ve kullanıldığının güçlü bir göstergesi olduğunu kabul etmek gerekmektedir[426].

Alan adının, e-posta dolandırıcılığı amacı ile kullanılması durumunda, şikâyet edilenin kötü niyetli olduğu kabul edilebilecektir. Bu kullanımda şikâyet edilenin amacı, şikâyetçinin müşterilerini dolandırmak ve anlık dikkatsizliklerinden faydalanmak amacı ile ayırt edilemeyecek veya karıştırılabilecek alan adı uzantısı ile alınan maillerden

[421] TOBBUYUM, 15/04/2023, K. 2023/191; 15/04/2023, K. 2023/192; 08/04/2023, K. 2023/194; 14/04/2023, K. 2023/196; 10/05/2023, K. 2023/208; 31/05/2023, K. 2023/217; 13/06/2023, K. 2023/235; 28/08/2023, K. 2023/259; 05/07/2023, K. 2023/247; 15/07/2023, K. 2023/248, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[422] Bu tür durumlarda, şikâyet edilen tarafından yapılan eylemler aynı zamanda nitelikli dolandırıcılık, marka hakkına tecavüz, haksız rekabet ve özel kanunlar gereğince de suç teşkil edebilmektedir.

[423] Ayrıca, şikâyet edilen şirketin, tek pay sahibi ve yetkilisi Serhii ZYDHKOV hakkında WIPO nezdinde yürütülen idari tahkim sürecinde WIPO Case No. D2022-0069 sayılı kararıyla "www.swissresigorta.com" alan adının ve WIPO Case No. D2022-0841 sayılı kararıyla "www.swissreltd.com" alan adının şikayetçiye devrine karar verilmiştir. TOBBUYUM, 09.06.2023 T., 2023/232 K.; 09.06.2023 T., 2023/233 K.; 16.08.2023 T., 2023/255 K.; www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 15/07/2024.

[424] TOBBUYUM, 28/08/2023, K. 2023/259, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[425] TOBBUYUM, 08/04/2023, K. 2023/194, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[426] TOBBUYUM, 28/08/2023, K. 2023/259, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

alıcılara toplu bir şekilde virüs veya benzeri kötü yazılımları içeren belgelerin gönderilmesi ile gerçekleştirilmektedir[427].

Şikâyet edilenin kimliği konusunda yalan beyanda bulunması, iletişim bilgileri konusunda yanlış bilgiler vermesi, şikâyetçinin taleplerini veya UÇHS tarafından kendisine iletilen belgeleri cevapsız bırakması, meşru bir hakkı olmaksızın çok sayıda alan adını tahsis etmesi ve bu alan adlarının pasif durumda olması durumlarında, kötü niyetinin var olduğu kabul edilebilir[428].

Şikâyet edilen tarafından, şikâyetçinin sahibi olduğu haklara benzerlik sağlayarak karışıklık meydana getirmek suretiyle, başka bir internet sitesine yönlendirme yaparak alan adını kullanması, kötü niyetli tahsis veya kullanım olarak değerlendirilecektir[429]. Benzer şekilde, WIPO Overview 3.0, Bölüm 3.1.4'te[430] şu ifadelere yer verilmektedir: paneller, bir davalının, şikâyetçinin markasıyla iltibas ihtimali yaratarak, ticari kazanç sağlamak amacıyla, internet kullanıcılarını internet sitesine çekmek için bir alan adı kaydettirdiği bulgusunun aşağıdaki durumlarda kanıtlandığı sonucuna ulaşmışlardır: (…) (iii) bir davalının bir alan adına ilişkin kendi haklarının veya meşru çıkarlarının olmaması, (iv) alan adının davalıya ait farklı bir internet sitesine yönlendirilmesi (söz konusu internet sitesinde bir sorumluluk reddi beyanı bulunsa dahi), (v) alan adının şikayetçinin (veya bir rakibin) internet sitesine yeniden yönlendirilmesi ve (vi) makul herhangi bir iyi niyetli kullanımın olmaması[431].

---

[427] Detaylı bilgi için bkz.: 2.3.11 Dolandırmak Amacıyla E-posta Uzantısının Kullanılması Eyleminden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar.

[428] Zorluoğlu, **a.g.e.**, s. 76, 81.

[429] TOBBUYUM, 02/01/2023, K. 2022/152, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[430] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.

[431] Şikayete konu alan adının şikayet edilenin veya rakiplerin internet sitelerine yönlendirme yapmak amacıyla kullanıldığı durumlarda, ilgili alan adının kötü niyetli olarak tahsis ettirildiğine karar verilen emsal kararlar için bkz.: Veuve Clicquot Ponsardin, Maison Fondée en 1772 v. The Polygenix Group Co., WIPO Dava No. D2000−0163, <veuveclicquot.org>, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0163.html, E.T.: 02/03/2024; Georgia-Pacific Corporation v. Charlie Kalopungi, WIPO Dava No. D2011-0634, <georgiapacificjobs.com>, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2011-0634, E.T.: 02/03/2024; Barclays Bank PLC v. PrivacyProtect.org / Sylvia Paras, WIPO Dava No. D2011-2011, <barclayspremiercapitalinc.com>, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2011-2011, E.T.: 02/03/2024; Randstad Holding nv v. Pinaki Kar, WIPO Dava No. D2013-1796, <ranstadjobs.org>, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2013-1796, E.T.: 02/03/2024; TOBBUYUM, 06/06/2023, K. 2023/249, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

WIPO Overview 3.0, Bölüm 3.2.3'te[432] "Kasıtlı Görmezden Gelme ve Markayı İhlal Eden Tescilleri Araştırma ve Bunlardan Kaçınma Görevi" başlığı altında yer alan açıklamalara göre, şikâyet edilenin şikâyete konu alan adının tahsis ettirmek isterken iyiniyetli çevrimiçi araştırmalar yapmaması ve bir "kasıtlı körlük" olarak adlandırılan davranış içinde olmasını da kötü niyetli davranış olarak değerlendirilebileceği belirtilmiştir. UÇHS'ye konu bir uyuşmazlıkta; şikâyet edilen, herhangi bir tahsisli alan adının veya tescilli markanın kötüye kullanılmasını önlemek için örneğin negatif anahtar kelimeler uygulamak gibi yöntemlerle ek önlemler aldığına dair kanıt sağlamamış, bu şekilde iyi niyetli olduğunu ispat edemediğine karar verilmiştir[433].

Şikâyetçi tarafından UÇHS'na başvurulmasından sonra, şikâyet edilen tarafından meşru bir hak ve menfaat oluşturmak amacı ile alan adının tamamı veya SLD kısmı için marka veya ticaret unvanı ile şirket kurulumu için başvuru yapması, hakemler tarafından şikâyet edileni kötü niyetli olarak kabul etmişlerdir[434].

SMK m.7/3-d gereğince, işareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin haklı veya meşru bağlantısının olmaması durumunda, işareti kullanan kişiyi "kötü niyetli" olduğunu kabul etmiş olduğundan dolayı marka sahibinin ayrıca bu kişinin kötü niyetli olduğunu ispat etmesine gerek bulunmamaktadır[435]. Oysa İAAY m.25/1-c gereğince, kötü niyetin de ayrıca ispat edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, her ne kadar yasal düzenlemeler ".tr" uzantılı alan adlarının belgesiz bir şekilde tahsis ettirilmesi ile alan adlarının satımına ve devrine izin vermekte ise de bu haklar ancak iyiniyet ve dürüst ticaret ilkeleri uyarınca korunmaktadır[436].

4.5.5 Şikâyet edilenin savunmaları

Şikâyet edilen, İAAUÇMT M.4/1-ı gereğince alan adından kaynaklı eylemleri nedeniyle hak ihlali gerçekleştirdiği iddia edilerek şikâyetçi tarafından aleyhinde UÇHS'na başvurulan, alan adı sahibi olan kişidir.

[432] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[433] TOBBUYUM, 28/08/2023, K. 2023/257, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[434] TOBBUYUM, 21/10/2022, K. 2022/71, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[435] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 263.
[436] TOBBUYUM, 31/05/2023, K. 2023/224, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

Şikâyetçi tarafından, İAAY'nin 25. Maddesinde belirtilen üç şartın birlikte sağlandığını iddia ve ispat etmesi gerekmektedir. Şikâyet edilen ise, bu üç şarttan herhangi birisinin bile aksini ispat etmesi durumunda, aleyhine yapılan başvuru reddedilecektir. Birçok UÇHS kararında, şikâyet edilenler tarafından cevap verilmediği görülmektedir[437]. Bunun en büyük sebebi, UÇHS kurumunun yeni olması ve henüz hukukçular da dâhil olmak üzere kişilerin, kurumun varlığı ve yetkisinden habersiz olmalarıdır.

4.5.5.1 Şikâyet edilenin yasal veya meşru hakkının olması

İAAY m.25/1-b gereğince şikâyetçi tarafından, şikâyet edilenin uyuşmazlık konusu alan adı üzerinde yasal bir hakkı olmadığının ispatlanması gerekmektedir. Şikâyetçi tarafından, ilk bakışta haklı görünen (prima facie) bir iddianın ortaya konulmuş olması halinde, ispat külfetinin şikâyet edilene geçeceği ve şikâyet edilenin kendisi açısından içerisinde bulunduğu müspet durumu daha kolay bir şekilde ortaya koyabileceği genel olarak bütün kararlarda kabul edilmektedir.

Şikâyet edilenin en kolay ispat edebileceği durum, tahsis ettirmiş olduğu alan adı üzerindeki yasal hakkı veya meşru bir menfaatinin olması durumudur. SMK m.7/3-d gereğince de işareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bağlantısının olmaması şartı getirilmiştir. Şikâyet edilen, tahsis ettirmiş olduğu alan adının SLD ibaresini seçme sebebini ve bunun somut delillerini ortaya koyması, başvurunun reddedilmesi açısından önemli bir husus teşkil etmektedir. Şikâyet edilenin yasal hakkı veya meşru bağlantısı; marka sahipliğinden, lisans, acentelik, tek satıcılık, franchising, know-how gibi fikri ve sınai haklara yönelik sözleşmelerden kaynaklanabileceği gibi devlet kurumunun devralınması nedeni ile kurumun sahip olduğu marka ve diğer tanıtıcı işaretlerin devralınmasından veya başkaca her türlü işlemden kaynaklanabilir[438].

WIPO tarafından yürürlüğe konulan ve uygulanmakta olan UDRP içtihatlarına ve seçilmiş UDRP Soruları ile ilgili WIPO İdari Hakem Görüşlerinin WIPO

[437] TOBBUYUM tarafından verilen ilk 139 kararın 63 tanesinde şikâyet edilenler tarafından cevap verildiği, 76 tanesinde ise cevap verilmediği görülmüştür. https://www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 24/03/2024.

[438] Kulular İbrahim, M.A. (2019). Markanın Alan Adı Olarak Kullanılması: Türkiye, ABD ve Avustralya Örnekleri. Bilişim Hukuku Dergisi, 1(1), s. 106-107. 15 Ekim 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilisimhukukudergisi/issue/47461/599186 adresinden indirildi.

Değerlendirmesi, Üçüncü Baskısı (WIPO Overview 3.0) Bölüm 2.1'de[439] açıklandığı üzere şikâyetçi tarafından, ilk bakışta haklı görünen (prima facie) bir iddianın ortaya konulmuş olması halinde, ispat külfetinin şikâyet edilene geçeceği kabul edilmektedir. UDRP kurallarına göre aşağıdaki durumların kanıtlanması halinde yasal hak veya meşru bağlantının varlığı kabul edilebilecektir:

> a) Uyuşmazlığa ilişkin bildirim yapılmadan önceki dönemde, alan adı tahsis edilen kişinin alan adı veya alan adına tekabül eden bir adı iyiniyetli olarak mal veya hizmetlerin sunumuna yönelik mevcut kullanımı veya ispatı mümkün bir kullanım hazırlığının olması,
>
> b) Alan adını tahsis edenin (birey, ticari kuruluş veya diğer bir yapı olarak), herhangi bir ticaret markası veya hizmet markası olmamasına rağmen yaygın olarak alan adıyla biliniyor olması veya[440],
>
> c) Uyuşmazlığa konu marka veya hizmet markasının ticari bir kazanç amacıyla tüketicileri yanlış bir şekilde yönlendirmek veya markayı veya hizmet markasını kötülemek amaçlarıyla kullanılmaksızın, alan adının meşru ticari olmayan veya adil bir kullanımın olması[441].

Yasal hak ve meşru bağlantı kavramları birbirinden farklılık arz etmektedir. Yasal hak: işaretin kullanımına ilişkin olarak eser adı, marka, ticaret unvanı gibi tescilli bir hakka dayanılmasıdır. Meşru bağlantı ise, tescilli olmayan işaretin uzun süreli kullanımdan dolayı meşru bir kullanımın elde edilmesidir. Örneğin; Batman Belediyesi tarafından, şehrin adı olması sebebi ile de "www.batman.bel.tr" alan adını tahsis ettirmiş olması, dünya genelinde tanınmış fikri mülkiyete konu karakter adı olan ve tescilli bir marka olan "BATMAN" ibaresine karşı tecavüz eylemi oluşturmayacaktır; çünkü Batman Belediyesinin "BATMAN" adı üzerinde yasal bir hakkı vardır. Bir diğer örnek olarak da herhangi bir tescilli işarete dayanılmadan bir alan adının 10 yıl boyunca aktif bir şekilde kullanılması, işletme açısından meşru bağlantı sayılabilecektir[442].

---

[439] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[440] Alan adı sahibinin, bu alan adı ile yaygın bir şekilde tanınması durumunda da işaret için herhangi bir tescili bulunmasa bile meşru bağlantısının varlığı kabul edilebilecektir. Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 495.
[441] TOBBUYUM, 02/07/2023, K. 2023/243, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[442] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 488.

Özel bir kanun veya başka bir mevzuat kapsamında bir ibarenin kullanılması ve bu ibareye dayanılarak alan adının tahsis edilmesi durumunda, şikâyet edilenin yasal hakkı olduğu kabul edilecektir[443]. Yargıtay'a konu olan emsal uyuşmazlıkta[444]; 6525 sayılı kanunun 13. maddesi gereğince "Biruni Üniversitesi" kurulmuş ve "www.biruni.edu.tr" alan adı tahsis edilmiş olup, davalı üniversitenin "Biruni" ibaresini kullanım hakkının yasa ile kendisine tanınmış olması nedeniyle marka hakkına tecavüz ve haksız rekabetin oluşmayacağı belirtilmiştir.

Şikâyet edilen tarafından, uyuşmazlık çıkmasından önce alan adını aktif kullanıyor olması veya aktif kullanmak için ciddi hazırlıklar yapmış olması, yasal hak ve meşru menfaatin ispatı açısından önem arz etmektedir[445]. WIPO Overview 3.0, Bölüm 2.2[446] ve UDRP kararlarında ifade edildiği gibi, malların veya hizmetlerin iyiniyetli bir şekilde sunulmasıyla bağlantılı olarak, alan adının kullanımına ilişkin kapsamlı olmayan önceki kullanım örnekleri veya kanıtlanabilir hazırlıklar şunları içerebilir: iş kurmayla ilgili durum tespiti/yasal tavsiye/yazışma kanıtı, internet sitesi geliştirme veya reklam, antetli kağıt veya kartvizit gibi tanıtım materyallerine yapılan güvenilir yatırımın kanıtı, alan adını kullanan gerçek bir iş planının kanıtı ve iş planının takip edildiğine dair güvenilir işaretler, ilgili alan adlarının iyiniyetli kaydı ve kullanımı, genel olarak siber işgal (cybersquatting) altına alma niyetinin göstergesinin bulunmadığına işaret eden kanıtlardır[447]. Örneğin, şikâyet edilen tarafından yalnızca ticari işletmesine yönelik olarak alan adını aktif kullanması veya şikayetçiye ait marka tescilinden önce ticaret unvanına veya işletme adına dayanarak tahsis ettirmiş olduğu alan adını[448] aktif kullanması durumunda, alan adı üzerinde yasal hakkı ve meşru bağlantısı olduğunun kabul edilmesi yönünde değerlendirilme yapılacaktır[449]. Şikâyet edilen tarafından,

[443] Çolak, **a.g.e.**, s. 692-693; Kulular İbrahim, **a.g.e.**, s. 107.
[444] Yargıtay 11. HD, 19/03/2018, E. 2016/8543, K. 2018/2067, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:12/08/2023.
[445] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 493; Yargıtay 11. HD, 10/06/2015, E. 2015/3174, K. 2015/8074, https://www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:04/05/2023.
[446] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[447] TOBBUYUM, 09/10/2023, K. 2023/262, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[448] Emsal bir kararda, şikâyet edilen tarafından iyiniyetli mal ve hizmet sunumu için alan adı kullanımının şikayetçinin marka başvurusundan çok önce gerçekleştiği, tüzel kişiliğin terkin edilmesinin ve marka tescil belgesinin yenilenmemesinin bu durumu değiştirmeyeceği değerlendirilmiş ve şikâyet edilenin yasal bir hakkı ve meşru bağlantısının olduğu değerlendirilmiştir. TOBBUYUM, 08/03/2023, K. 2023/171, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.
[449] Çolak, **a.g.e.**, s. 520; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 433-437; Yargıtay 11. HD, 05/06/2017, E. 2016/416, K. 2017/3406, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:02/09/2023.

uyuşmazlık konusu alan adını aktif kullanmak için hazırlıklar yapıyor olması durumunda, buna ilişkin somut bütün bilgi ve belgeleri cevabında iletmesi gerekmekte olup, sunmaması halinde bu durumu ispatlayamamış olacaktır[450].

Şikâyet edilene ait alan adının, şikayetçinin marka veya diğer yasal haklarından önce tahsis edilmiş ve kullanılmış olması durumunda meşru bağlantının varlığı kabul edilecektir[451]. Burada öncelik tarihi önem arz etmektedir. WIPO Overview 3.0, Bölüm 2.12.1'de[452] hakemlerin, bir alan adına karşılık gelen bir markanın şikâyet edilen tarafından daha önce tescil edilmesinin olağan şartlar altında ikinci şart bakımından o alan adı üzerindeki bir hak veya meşru menfaat bulgusunu destekleyeceğini kabul etmiş oldukları ifade edilmektedir[453]. Marka hakları yönünden, alan adı sahibinin önceki kullanımına bağlı olarak kazanılmış hakkının sınırı, alan adının tahsisinden sonraki tarihli markanın tesciline kadarki süreçte söz konusu alan adının kullanıldığı mal veya hizmetlerdir[454].

Alan adlarının kısaltmalardan, sözlüklerde yer alan kelimelerden veya yaygın olarak kullanılan ifadelerden oluşması halinde söz konusu kelime veya ifadenin sözlük anlamı ile kullanılması gerekmektedir[455]. Örneğin, "apple" ibaresi ile alınan bir alan adının içeriğinde gerçekten de elmaların satılması durumunda, dünyanın en değerli markalarından olan "APPLE" markasına tecavüz oluşturmayacaktır.

Şikâyetçinin, şikâyet edilenin ihtilaflı alan adı üzerinde hiçbir yasal hak veya meşru menfaatinin bulunmadığını ilk bakışta (prima facie) ortaya koyduğu durumlarda, şikâyet

---

[450] TOBBUYUM, 09/03/2023, K. 2023/177, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[451] Çolak, **a.g.e.**, s. 654-657; Sarıgül, **a.g.e.**, s. 143; Soysal, (Alan Adları Hukuku), s. 433-437; Yasaman, (FMHY), s. 562; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 491; Yasaman, (Cilt II), s. 1745; TOBBUYUM, 29/10/2022, K. 2022/93; 08/11/2022, K. 2022/115; 05/05/2023, K. 2023/207; 26/05/2023, K. 2023/216; 11/07/2023, K. 2023/250, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[452] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.

[453] TOBBUYUM, 11/01/2023, K. 2022/144, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024; UDRP davası olan Air Products and Chemicals, Inc. v. Chongqing Acme Tech. Corp., Ltd., WIPO Dava No. D2011-0842 kararında da Hakem şikâyet edilen tarafından şikâyetten 5 yıl önce Çin'de başvurusu yapılmış, kısmen reddedilmiş ve itiraz süreci devam etmekte olan marka başvurusunun iyi niyetle yapıldığı ve UDRP'nin uygulanmasını engellemediği gerekçesiyle, ihtilaflı alan adı şikâyetçinin ticari markasına karıştırılacak düzeyde benzer olmasına rağmen, şikâyet edilenin yasal haklara veya meşru menfaatlere sahip olduğu yönünde değerlendirmede bulunmuştur. https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/text.jsp?case=D2011-0842, E.T.: 02/03/2024.

[454] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 211; Yargıtay 11. HD, 12/03/2014, E. 2013/15742, K. 2014/4787, www.sinerjimevzuat.com.tr/ E.T.:10/09/2023

[455] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 492.

edilen tarafından şikâyete konu alan adı üzerinde yasal hak veya meşru menfaatine ilişkin herhangi bir bilgi veya belge sunmadığı durumlarda, yasal hak veya meşru menfaatini ispat edememiş olarak kabul edilecektir[456].

4.5.5.2 Şikâyet edilenin kötü niyetli olmaması

Şikâyet edilen, İAAY m.25 ve İAAUÇMT m.19 gereğince alan adını kötü niyetli olarak tahsis ettirmediğini ve kullanmadığını ispat etmesi gerekmektedir. Şikâyet edilen tarafından özellikle İAAUÇMT m.19'da belirtilen kötü niyet durumlarının gerçekleştirilmediğini, tahsis ettirmiş olduğu alan adının başkalarının yasal haklarına benzememesi veya aynı olmaması için gerekli tedbirleri aldığını ve açıklamalarda bulunduğunu ispat etmesi gerekmektedir. Böylelikle şikâyet edilen, alan adını kötü niyetli olarak tahsis ettirmediğini veya kullanmadığını ortaya koyabilecektir.

Şikâyet edilen tarafından alan adının aktif kullanılmaması, kötü niyet bulgusunu engellemeyecektir. Böyle bir durumda WIPO Overview 3.0, Bölüm 3.3.'te[457] belirtilmiş olduğu üzere pasif sahiplik doktrininden faydalanılabilecektir. Pasif sahiplik doktrininde kabul edilen koşullar şunlardır: şikâyetçinin markasının ayırt edicilik derecesi veya tanınmışlık durumu; şikâyet edilenin cevap vermemesi veya iyiniyetli kullanımına ilişkin bir kanıt sunmaması[458]; şikâyet edilenin kimliğini gizlemesi veya yanlış iletişim bilgilerini kullanması; şikâyet edilen tarafından, alan adının iyiniyetli olarak kullanımının mümkün olup olmaması durumlarının birlikte varlığı halinde, şikâyet edilenin kötü niyetli olarak alan adını tahsis ettirmiş olduğu değerlendirilebilecektir[459].

Uyuşmazlık konusu alan adının, daha önce şikâyetçi adına tahsisli olması ve şikâyetçinin bu alan adından feragat etmesi veya yeniden[460] tahsis işlemi yapmaması

---

[456] Emsal bir kararda, şikâyet edilenin, herhangi bir somut belge sunmamış olduğu da dikkate alınarak uyuşmazlık konusu alan adını kendi adına tahsis ettirmek için yasal bir hakkı ya da bağlantısı bulunduğunu ispat edemediği değerlendirilmiş ve İAA Yönetmeliği'nin 25/1-(b) bendinde belirtilen şartın şikayetçi lehine gerçekleştiği değerlendirilmiştir. TOBBUYUM, 23/02/2023, K. 2023/169, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[457] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.

[458] TOBBUYUM, 07/06/2023, K. 2023/236; 01/07/2023, K. 2023/242; 02/07/2023, K. 2023/243; 11/07/2023, K. 2023/250, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024; WIPO Case No: D2017/0246, D2016/2140, D2015/0843, D2013/2081, https://www.wipo.int/amc/en/domains/search, E.T.:15/07/2024.

[459] TOBBUYUM, 10/02/2023, K. 2023/156, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[460] İnternet alan adı, bir defada en az bir en fazla beş yıl süre için tahsis edilir. İAAY m.12 gereğince; İAAS, internet alan adının kendi adına tahsisinin devam etmesi için yenileme işlemini yapması ve

durumunda tahsis hakkı sonra ermiş olabilir. Böyle bir durumda sonra şikâyet edilen tarafından bu alan adının yeniden tahsise açılmasından sonra tahsis başvurusunda bulunması, tahsis aşamasında kötü niyetli olduğunu göstermeyecek; şikâyet edilenin kötü niyetli kullanımı söz konusu olması durumunda, kötü niyetten bahsedilebilecektir. Bu kapsamda verilen emsal bir UÇHS kararında da şikâyetçi tarafından kullanılmayan yenileme hakkı nedeniyle, alan adının yeniden tahsise açılması ve başkası tarafından tahsis için başvurulması, tek başına kötü niyetin göstergesi olarak kabul edilmemiştir[461]. Bir başka UÇHS kararında ise, tahsis hakkının yaklaşık 8 ay sonra şikâyet edilen tarafından tahsis edilmiş olması, şikâyet edilenin alan adı ile bağlantısının olması durumunda, alan adını tahsis etmesinden dolayı şikâyet edilenin kötüniyetli olarak tahsis işlemi yaptığı kabul edilemeyecektir[462]. Ancak şikâyet edilen tarafından, şikâyetçinin alan adının yenilenmemesinden kaynaklanan iyiniyetli ihmalini istismar ederek, yeniden tahsise açılan alan adının hiçbir meşru hakkı olmadan tahsis ettirmesi ve şikâyetçiye veya diğer mecralarda satmaya çalışması, kötü niyetli davranış olarak değerlendirilecektir[463]. Önceden kullanılan ve ihmal sonucu yenilenmeyen alan adını tahsis eden ve satışa sunan kişilerin, sadece satışa sunarak alan adından kaynaklanan meşru haklara sahip olamayacağı gibi hukuk düzeni de böyle bir hakkı korumaz ve ayrıca İAAY'nin ilgili maddesi gereğince de korunmak istenen amaca aykırılık teşkil etmektedir[464].

Aynı şekilde, özellikle de TRABİS faaliyete geçmeden önce belgeli olarak alan adı tahsisi işlemini gerçekleştirme hakkı ve imkânı varken, bu hakkını kullanmayan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaret sahibi olan şikâyetçinin, şikâyet edilenin kendisine ait markadan ve diğer tanıtıcı işaretlerden haberdar olduğunu, şikâyet edilenin kendisine ait marka ve diğer tanıtıcı işaretlerden kötü niyetli olarak istifade edebileceğini somut delil ve belgeler ile ortaya koyması gerekmektedir[465].

ücretini ödemesi gerekmektedir. Aksi takdirde, öncelikle alan adı iki ay süre ile durdurulur; eğer bu süre içerisinde de başvuru yapılmaz ise yeniden tahsise açılır. Bu durumda İAAS, kendi adına tahsis ettirmiş olduğu internet alan adı üzerindeki tahsis haklarını kaybetmiş olur.

[461] TOBBUYUM, 08/08/2023, K. 2023/253, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[462] TOBBUYUM, 28/11/2023, K. 2023/29, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[463] TOBBUYUM, 16/04/2023, K. 2023/198, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[464] TOBBUYUM, 16/04/2023, K. 2023/198, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[465] TOBBUYUM, 20/10/2022, K. 2022/15; 11/07/2023, K. 2023/250, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024; Aksi yönde verilen emsal bir kararda, şikayetçinin

Bir markanın veya ticaret unvanının aynısının yahut karıştırılabilecek kadar benzerinin alan adı olarak tahsis ettirilmesi başlı başına kötü niyetin varlığına delil teşkil etmez[466]. Ayırt edici niteliği bulunmayan, herkes tarafından düşünülebilecek ve kullanılabilecek ifadelerin sırf şikâyetçinin marka veya ticaret unvanında bulunması, bu kelimelerin üçüncü kişiler tarafından tahsis edilmesine engel olması beklenemez. Bu şekilde, ayırt edici niteliği bulunmayan ibareler ile alan adının tahsis ettirilmesi ve kullanılması, başlı başına kötü niyetin varlığını göstermemektedir. Böyle bir durumda, şikâyetçi tarafından şikâyet edilenin kötü niyetini kanıtlayan delilleri sunması gerekmektedir[467].

Hukuki bir dava veya uyuşmazlık durumunda, kötü niyetin varlığı her zaman net bir şekilde ortaya konulamayabilir. Şikâyet edilen tarafından savunma hakkının kullanılmaması durumunda, şikâyet edilenin niyeti ve düşünceleri, somut kanıtlar ve açıklamalar ile şikâyetçinin sunmuş olduğu delillerle anlaşılmaya çalışılacaktır[468].

4.5.5.3 Dürüst kullanım

SMK m.7/5 gereğince marka sahibi tarafından; üçüncü kişilerin dürüstçe ve ticari hayatın olağan akışı içerisinde, markasının gerçek kişilerin ad veya adresini belirtmesinde, mallara veya hizmetlere ilişkin açıklamalarda bulunulmasında, malın veya hizmetin kullanım amacının belirtilmesinin gerekli olduğu hallerde kullanılmasına engel olamamaktadır. Ancak dürüst kullanımın üç istisnası, sınırlı olarak alan adlarına uygun düşmektedir. Markanın, alan adında kullanılmasıyla marka ve alan adı arasında bağlantı olduğu izleniminin verilmesi halinde, dürüst kullanım istisnası sınırı aşılmış olunacaktır.

03.11.2017 tarihinde 2017/99191 numarası ile "BİSOU" ibaresi için marka başvurusu yaptığı ve 19.11.2018 tarihinde tescil edildiği anlaşılmaktadır. Şikâyet edilen tarafından ise 04.05.2022 tarihinde önce talep şeklinde kayıt kuruluşuna "www.bisou.com.tr" alan adının tahsisi için başvuru yapmış ve 14.09.2022 tarihinde de tahsis işlemi yapılmıştır. Şikayetçi tarafından, şikâyet edilenin kötü niyetine ilişkin olarak somut delil veya başkaca hususlar ile ortaya konulamadığı, 5 yıllık belgeli tahsis hakkını kullanmamasına ilişkin beyanda bulunmadığı halde ve şikâyet edilenin kötü niyetli kullanımın da söz konusu olmadığı halde hakem tarafından kanaatimizce hatalı değerlendirme yapılarak şikâyet edilenin kötü niyetli olarak tahsis ettirdiğine karar vermiştir. TOBBUYUM, 27/10/2023, K. 2022/78, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[466] TOBBUYUM, 26/05/2023, K. 2023/219, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024; WIPO, (Overview), Bölüm 3.2.3., https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.

[467] TOBBUYUM, 26/05/2023, K. 2023/219, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

[468] TOBBUYUM, 28/08/2023, K. 2023/257, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 02/03/2024.

SMK m.7/5 kapsamında, alan adının dürüst kullanımından söz edebilmek için; alan adının bağlı olduğu internet sitesinin aktif olması, gerçekten mal ve hizmet satılması, internet sitesinde kendi ticaret unvanına ilişkin açık bilgilendirmede bulunulması, üçüncü kişilere ait marka ibaresini içeren çok sayıda alan adı tahsisi yapılmamış olması, marka sahibinin marka ibaresi ile alan adı tahsis başvurusu yapmasının ve kullanılmasının engellenmemesi, internet sitesi içeriğinde markanın gerçek sahibi olduğuna ilişkin izlenim uyandırılmaması gerekmektedir[469].

Yasal zorunluluktan dolayı bazı mesleklerde gerçek adın kullanılması zorunluluğu bulunmaktadır. Örneğin, avukatların gerçek adlarını kullanmaları bir zorunluluk olup yalnızca mesleki faaliyetleri ile sınırlı olmak üzere gerçek adlarını kullanmaları ve gerçek adları üzerinden alan adı tahsis etmeleri, dürüst kullanım istisnası kapsamında değerlendirilebilecektir. Örneğin, gerçek adı "Hasan Cem Yılmaz" olan bir avukatın "www.hasancemyilmaz.av.tr" alan adını tahsis etmiş olması, internet sitesinde yalnızca kendi mesleki sınırları içerinde bilgilendirmelerde bulunması ve internet sitesinin ana sayfasının yarısını kaplayacak şekilde fotoğrafının bulunması, dürüst kullanım ilkesi kapsamında değerlendirilebilecek olup, tanınmış kişi olan ve marka olarak da tescilli bulunan "Cem Yılmaz" markasına tecavüz oluşturmayacaktır. Bir başka örnek olarak, doktorluk mesleğini ifa eden "Dr. Cem Yılmaz" tarafından tahsis edilen "www.drcemyilmaz.com" alan adı verilebilir.

Yargıtay kararları gereğince, üçüncü kişinin marka sahibine ait markayı birtakım ilaveler eklemek suretiyle kullanabilmesi için marka sahibinin yasal bayisi veya yetkili servisi olması gerekmektedir[470].

4.5.5.4 Sessiz kalma yoluyla hak kaybı

Hukukumuzun temel ilkelerinden bir tanesi de TMK m.2'de belirtilen dürüstlük kuralıdır. TMK m.2 gereğince; herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Ayrıca madde devamında, bir hakkın açıkça kötüne kullanılması da yasaklanmıştır. TMK m.2'ye aykırı davranmanın sonucu

[469] Ulukaya, **a.g.e.**, s. 29.
[470] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 508; Yasaman, (Cilt II), s. 1786-1787; Yargıtay 11. HD, 14/05/2013, E. 2011/7211, K. 2023/9928, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023; Yargıtay 11. HD, 16/05/2013, E. 2011/7206, K. 2013/10110, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023.

olarak, hukuk düzeni kapsamında hak sahibine sağlanacak hukuki koruma, hakkın kötüye kullanılması nedeniyle ortadan kaldırılmakta ve kötüye kullanılan hak, korunmamaktadır[471]. Sessiz kalma yoluyla hak kaybı, uzun süre kullanılmayan bir hakkın kullanılmasının dürüstlük kurallarına aykırılık oluşturacağı için hukuk düzeni tarafından korunmamaktadır[472]. Yargıtay tarafından verilen emsal bir kararda; hak sahibinin, sahip olduğu hakka yapılan saldırılara karşı pasif kalarak karşı tarafta hakkın kullanılmayacağına ilişkin haklı beklenti oluşturduktan sonra hakkın tecavüze uğradığını iddia etmesini, dürüstlük kurallarına aykırı olduğuna ve çelişkili davranış teşkil ettiğine karar vermiştir[473].

Genel ilkenin özel bir pozitif hükmü olan SMK m.25/6 gereğince; marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği halde, bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalması halinde, sonraki tarihli marka tescili kötü niyetli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri sürememekte, sonraki hak sahibine bir def'i imkânı tanımaktadır[474]. Bu madde kapsamında dört şartın varlığı birlikte aranmakta olup bunlar; hükümsüzlük davasının önceki marka sahibi tarafından sonraki tescilli marka sahibine karşı açması[475], sonraki markanın iyiniyetli olarak tescil edilmiş olması[476], markanın aralıksız olarak en az beş yıl kullanılmış

[471] Yasaman, (Cilt III), s. 2542.
[472] Oğuz, A. (2023). Yargıtay Kararları Işığında Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı. H.K. Yılmaztekin (Ed.). Fikri Mülkiyet Hukukçuları Toplantısı Yargıtay ve Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Hakkında Karşılaştırmalı Perspektifler, (s. 137), Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları.
[473] "TMK'nın 2. Maddesi uyarınca, herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bu bağlamda, bir hak sahibinin, sahip olduğu hakka yönelik saldırıları durdurma ve önleme yetkisine rağmen, ya pasif kalarak bu yetkisini uzun süre kullanmaması ya da bu yetkisini kullanmayacağına ilişkin aktif bir davranış gösterdikten ve karşı tarafta da hakkın kullanılmasına karşı çıkılmayacağına ilişkin güven ve haklı beklenti oluşturulduktan sonra, kendisine duyulan güveni ihlal edecek ve karşı tarafı zor durumda bırakacak şekilde sahip olduğu haktan kaynaklanan yetkisini ileri sürmesi dürüstlük kurallarına aykırı ve çelişkili davranış teşkil eder." Yargıtay 11. HD, 16/11/2020, E. 2019/5399, K. 2020/5084, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023; Gün, **a.g.e.**, s. 191.
[474] Gün, **a.g.e.**, s. 174, 293-294; Koçak, M.A. (2021). Marka Hukukunda Sessiz Kalma Suretiyle Hak Kaynı İlkesi. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, s. 82; Uzun Şenol, P. (2024). Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybında Kötüniyet Kavramı. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 10(1), s. 169, 08 Ağustos 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/86204/1424967 adresinden indirildi.
[475] Uzun Şenol, **a.g.e.**, s. 172.
[476] Detaylı bilgi için bkz.: Koçak, **a.g.e.**, s. 133-146.
Yargıtay 11. HD, 26/11/2019, E. 2019/369, K. 2019/7529, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023; Yargıtay 11. HD, 18/10/2012, E. 2010/12137, K. 2012/16604, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023; Yargıtay 11. HD, 26/11/2019, E. 2019/369, K. 2019/7529, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023.

olması[477] ve önceki marka sahibinin sonraki markanın tescilinden sonra bildiği veya bilmesi gerektiği[478] halde en az beş yıl boyunca hukuksal işlem yapmamış olması[479] gerekmektedir[480].

SMK m.25/6 düzenlemesinde *"...marka tescili kötü niyetli olmadıkça..."* ibaresi kullanıldığı için tescil anında kötü niyetin varlığı aranacaktır[481]. Sonraki tarihli marka tescilinin kötü niyetli olarak yapılması durumunda, sessiz kalma yoluyla hak kaybı gerçekleşmemektedir[482]. TMK m.3/1 gereğince; *"...asıl olan iyiniyetin varlığı"* olduğu için tescilin kötü niyetli yapıldığını iddia eden kişinin bunu ispat etmesi gerekmektedir[483]. Yargıtay tarafından verilen emsal bir kararda kötü niyetli tescili *"... tescil yoluyla sağlanan marka korumasının amacına aykırı biçimde kötüye kullanılması yoluyla başkasının markasından haksız olarak yararlanmak veya gerçekte kullanılmayıp yedekleme, marka ticareti yapmak amacına ya da şantaja yönelik başvuru ve tesciller kötü niyetli olarak kabul edilmektedir."*[484] şeklinde ifade etmiştir.

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı ilkesi, kişinin uzun süre kullanmadığı hakkını, kullanmak istemesi halinde iyiniyetli üçüncü kişileri ve onların mevcut duruma duydukları güveni korumak için kabul edilmiştir[485]. Sessiz kalma yoluyla hak kaybı,

---

[477] Detaylı bilgi için bkz.: Koçak, **a.g.e.**, s. 83-92.

[478] Detaylı bilgi için bkz.: Koçak, **a.g.e.**, s. 92-103; Uzun Şenol, **a.g.e**., s. 172; Yargıtay 11. HD, 26/10/2020, E. 2020/155, K. 2020/4405, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023; Yargıtay 11. HD, 25/11/2019, E. 2019/681, K. 2019/7447, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023; Yargıtay 11. HD, 02/05/2013, E. 2011/5476, K. 2013/8863, https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/11-hukuk-dairesi-e-2011-5476-k-2013-8863-t-2-5-2013, E.T.: 07/08/2024.

[479] Çolak, **a.g.e.**, s. 878; Detaylı bilgi için bkz.: Koçak, **a.g.e.**, s. 124-133; Uzun Şenol, **a.g.e.**, s. 173; YHGK, 18/02/2015, E. 2013/11-1358, K. 2015/820, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; YHGK, 15/04/2015, E. 2013/11-1831, K. 2015/1198, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; Yargıtay 11. HD, 21/03/2018, E. 2016/7512, K. 2018/2166, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; Yargıtay 11. HD, 14/06/2012, E. 2010/8788, K. 2012/10516, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; Yargıtay 11. HD, 18/07/2011, E. 2010/391, K. 2011/8996, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; Yargıtay 11. HD, 04/04/2018, E. 2016/9135, K. 2018/2398, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; Yargıtay 11. HD, 08/07/2013, E. 2012/15223, K. 2013/14484, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023.

[480] Koçak, **a.g.e.**, 82; Yasaman, (Cilt III), s. 2547-2548.

[481] Çolak, **a.g.e.**, s. 881-882; Gün, **a.g.e.**, s. 203; Uzun Şenol, **a.g.e.**, s. 174.

[482] Oğuz, (Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı), s. 155; Yargıtay 11. HD, 12/11/2019, E. 2019/89, K. 2019/7120, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; Yargıtay 11. HD, 20/02/2018, E. 2016/7694, K. 2018/1262, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023; Yargıtay 11. HD, 23/10/2017, E. 2016/3610, K. 2017/5627, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 03/10/2023.

[483] Çolak, **a.g.e.**, s. 887; Yasaman, (Cilt III), s. 2551; Yargıtay 11. HD, 04/10/2012, E. 2010/11013, K. 2012/15132, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 02/10/2023.

[484] YHGK,16/07/2008, E. 2008/11-501, K. 2008/507 K., www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 07/10/2023.

[485] Gün, **a.g.e.**, s. 190-191, 198, 293; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 16.

hakkı sona erdiren "feragat" olarak değerlendirilmemesi, yalnızca tecavüz edenin fiiline zımnen izin verme şeklinde değerlendirilmesi gerekmekte olup tecavüz edenin de her fiilinin bu kapsamda ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir[486].

SMK m.25/6 gereğince; önceki marka sahibinin, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bilmeli veya bilmesi gerekmelidir. Her olayın şartlarına göre bu durumun değerlendirilmesi gerekmektedir. Aralarında hukuki ve ticari ilişki bulunan işletmelerin, aynı ülkede ve aynı sektörde yüksek miktarlarda mal üreten veya geniş kitlelere hizmet sunan işletmelerin, taraflar arasında yakın akraba ilişkisi bulunan işletmelerin, yönetim organlarının büyük çoğunluğunun aynı kişilerden oluşan ve aralarında organik bağ bulunan tüzel kişi işletmelerinin, birbirinin marka kullanımından haberdar olmadıklarını kabul etmek hayatın olağan akışına aykırı olacaktır[487].

SMK m.25/6'da belirtilen süre koşulu ise kesintisiz olarak birbirini izleyen beş yıl boyunca haklı bir neden olmaksızın sessiz kalınması gerekmektedir. Yalnızca sessiz kalmanın değil, sonraki tarihli marka sahibinin de kesintisiz olarak beş yıl kullanması gerekmektedir[488]. Yalnızca ihtarname gönderilmesi, sessiz kalmayı etkileyen bir durum olmayıp, hükümsüzlük davasının açılması gerekmektedir[489].

Marka haklarının ihlal edildiğini ileri süren şikâyetçiye karşı, şikâyet edilen tarafından "sessiz kalma yoluyla hak kaybına" uğradığı savunmasında bulunabilecektir[490]. Sessiz kalma yoluyla hak kaybı süresinin, alan adının fiilen kullanılmaya başlanıldığı tarihten itibaren hesaplanması gerekmektedir[491]. Sessiz kalma yoluyla hak kaybının ileri

[486] Gün, **a.g.e.**, s. 204-207; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 17.
[487] Oğuz, (Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı), s. 163; Yargıtay 11. HD, 10/06/2014, E. 2014/4296, K. 2014/11014 K., www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 07/10/2023.
[488] Detaylı bilgi için bkz.: Koçak, **a.g.e.**, s. 83-92; Oğuz, (Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı), s. 164.
[489] Çolak, **a.g.e.**, s. 874; Yasaman, (Cilt III), s. 2565; Yargıtay 11. HD, 21/01/2015, E. 2014/14929, K. 2015/752, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 07/10/2023; Yargıtay 11. HD, 17/06/2016, E. 2015/9054, K. 2016/6752, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 07/10/2023; Yargıtay 11. HD, 15/06/2016, E. 2015/10484, K. 2016/6623, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 07/10/2023; Yargıtay 11. HD, 15/11/2018, E. 2016/12078, K. 2018/7114, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 07/10/2023.
[490] Çolak, **a.g.e.**, s. 879; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 544; Yargıtay 11. HD, 26/02/2018, E. 2017/5428, K. 2018/1420, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023; Yargıtay 11. HD, 26/10/2015, E. 2015/1881, K. 2015/11056, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023; Yargıtay 11. HD, 15/06/2016, E. 2015/10484, K. 2016/6623, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023; Yargıtay 11. HD, 09/04/2014, E. 2013/17968, K. 2014/6993, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023.
[491] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 546.

sürüldüğü durumlarda, SMK m.25/6'daki şartların ispat edildiği mal ve hizmet sınıfları için hak kaybı meydana gelecektir[492].

Sessiz kalma yoluyla hak kaybı def'isi; sadece önceki marka hakkı sahibine karşı olarak, sadece sessiz kalınan kişi bakımından ve sessiz kalınan mal ve hizmet sınıfları yönünden söz konusu olacak, üçüncü kişilerin bu def'ide bulunması söz konusu olamayacaktır[493].

Ticaret unvanları yönünden Yargıtay tarafından verilen emsal kararlarda[494], SMK m.25/6'ya benzer bir sessiz kalma ilkesini uyguladığını görmekteyiz. Söz konusu kararda, şirketin ticari unvanının terkini için geçen beş yıllık süreyi, hak düşürücü süre olarak nitelendirilemeyeceğini, ancak bu sürenin TMK m.2 uyarınca "sessiz kalma nedeniyle hak kaybı" olarak nitelendirilebileceğini ve bu durumda, davacının ticaret unvanına tecavüzden söz edilemeyeceğine ilişkin karar verilmiştir[495].

Tanıtma işaretleri yönünden de Oğuz'a göre, tanıtma işareti sahibinin bu kullanımdan haberdar olması ve uzun süre sessiz kalması halinde haksız rekabette hareketsiz kalmanın, hak kaybına yol açması ilkesinin burada da uygulanması gerektiğini, tanıtma işareti sahibinin uzun süre sessiz kalarak ekonomik değer kazanan internet alan adından menfaat elde etmeye çalışmasının TMK gereğince dürüstlük ve iyiniyet hükümlerine aykırılık oluşturacağını savunmuştur[496]. Biz de bu görüşü savunmaktayız.

TTK m.60 gereğince; haksız rekabet halinde açılabilecek davalar, davaya hakkı olan tarafın bu hakların doğumunu öğrendiği günden itibaren bir yıl ve her halde bunların doğumundan itibaren üç yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şikâyetçinin haksız rekabet hükümlerine dayanarak UÇHS'na başvurması durumunda, şikâyet edilen tarafından

---

[492] Yasaman, (Cilt III), s. 2548.
[493] Çolak, **a.g.e.**, s. 887.
[494] Yargıtay 11. HD, 07/02/2016, E. 2015/6735, K. 2016/1107, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023.; aynı yöndeki kararlar için bkz.: YHGK, 09/12/2020, E. 2020/11-532, K. 2020/1011, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023; YHGK, 26/02/2020, E. 2017/11-27, K. 2020/225, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023; Yargıtay 11. HD, 03/11/2014, E. 2014/9301, K. 2014/16694, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023; Yargıtay 11. HD, E. 2014/4296, K. 2014/11014, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023; Yargıtay 11. HD, 05/05/2005, E. 2004/6584, K. 2005/4676, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 08/10/2023.
[495] Poroy ve Yasaman, **a.g.e.**, s. 530-531.
[496] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 254.

TTK m.60 gereğince, şikâyetçinin sessiz kalması nedeni ile hakkının zamanaşımına uğradığı savunmasında bulunabilecektir.

4.5.5.5 Marka hakkına dayanan şikâyetlerde kullanmama def'i

Şikâyetçi tarafından, marka hakkında dayanarak şikâyette bulunması durumunda, şikâyet edilen tarafından SMK m.9, 26 ve 29/2 gereğince, kullanmama def'isini ileri sürebilecektir. Bu konu başlığı altında, marka hakkının SMK m.9, 26 ve 29/2 gereğince ciddi kullanılmamasının alan adlarına yönelik şikâyetlere bakan yönü incelenecektir.

Markaların tescil edildiği her mal veya her hizmet sınıfı açısından ayrı ayrı olmak üzere kullanılma mecburiyeti bulunmaktadır[497]. SMK m.9/2'de emsal niteliğinde ve bunlarla sınırlı olmamak üzere istisnai kullanım hallerinden bahsetmiştir. Bu kullanım halleri; markanın ayırt edici karakterinin değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması, markanın sadece ihracat amacıyla mal veya ambalajlarında kullanılması ve marka sahibinin izni ile üçüncü kişiler tarafından kullanılmasıdır. Marka sahibinin markasından oluşan alan adının aktif olarak kullanılarak alan adına bağlı internet sitesinde mal ve hizmet satışı yapılması durumunda ciddi kullanım kabul edilecek; alan adına bağlı aktif internet sitesinin olmaması, mal ve hizmet satışının gerçekleştirilmemesi, markanın tescilli olduğundan farklı bir şekilde kullanılması, alan adında kullanılan marka ile internet sitesinde mal ve hizmet satışı yapılan markaların farklı olması durumlarında, alan adında kullanılan marka ibaresi için markanın ciddi kullanılmaması olarak kabul edilebilecektir[498].

SMK m.9 gereğince, markaların tescil edilmesinden sonra, tescil edildiği mal veya hizmet sınıfları bakımından ciddi biçimde kullanılmaması veya kullanımına beş yıl

[497] Bayram, M.E. (2021). Marka Hukukunda Kullanılmama Savunması. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. s. 60; Karaca, O.U. (2018). Markayı Kullanma Zorunluluğu ve Kullanmamanın Hukuki Sonuçları. Ankara: Lykeıon Yayınları, s. 38-39; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 195; Suluk, Karasu, Nal, **a.g.e.,** s. 211-212; Tamer, E. (2021). Marka Hukukunda Kullanım İspatı. Ankara: Yetkin Yayınları, s. 44-45; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 156; Yasaman, (Cilt II), s. 2025.

[498] Bayram, **a.g.e.,** s. 76-77; Büyükkılıç, G. (2024). Yargı Kararları Işığında Markanın Ciddi Kullanımı. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15(1), s. 270, 275. 14 Temmuz 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuhfd/issue/82481/1418481 adresinden indirildi; Çolak, **a.g.e.**, s. 959; Karaca, **a.g.e.,** s. 41; TPMK Kullanım İspatı Kılavuzu 2017, s. 15, https://webim.turkpatent.gov.tr/file/8fae8bcb-698a-4e7d-8fbf-37f245149d99?download, Erişim Tarihi. 14/07/2024; Yasaman, (Cilt II), s. 2020; Yasaman, Z. (2020). Marka ile Alan adını Oluşturan İbare Üzerinde Hak Sahipliğinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar. T. Memiş (Ed.), Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt 10 içinde. Ankara: Yetkin Yayınları. s. 560; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 156,157.

kesintisiz ara verilmesi halinde markanın SMK m.26/1-a gereğince iptaline karar verilebilecektir.

SMK m.29/1-a gereğince, marka sahibinin izni olmaksızın markanın 7. maddede sayılan biçimlerde kullanılması, marka hakkına tecavüz sayılmaktadır. SMK m.29/2 gereğince, SMK m.19/2 hükmünde belirtilen "kullanmama def'i", marka hakkına tecavüz davalarında def'i olarak ileri sürülebilecektir. Şikâyet edilen tarafından kullanmama def'inin ileri sürülmesi durumunda, şikâyetçi tarafından SMK m.9 gereğince markanın tescil tarihinden itibaren tescil edildiği mal ve hizmet sınıfları bakımından ciddi biçimde kullandığını ispat etmesi gerekmektedir[499]. Markanın ciddi kullanılmasından kasıt; markanın ayırt etme, reklam, garanti ve kaynak gösterme fonksiyonlarını gerçekleştirecek şekilde ve yoğunlukta, piyasalara etki eden mecralarda kullanılmasıdır[500]. Şikâyet edilen tarafından kullanmama def'inin ileri sürülmesi ve şikâyetçinin SMK m.9 gereğince markanın ciddi biçimde kullanıldığını ispat edememesi durumunda; SMK m.7/3-d hükmüne dayanarak şikâyet edilene karşı "marka hakkına tecavüz" iddiasını ileri süremeyecek[501], tescilli marka hakkına dayanarak UÇHS kapsamında şikâyette bulunması engellenmiş olunacak ve marka hakkına tecavüz iddiası kabul görmeyerek yaptığı şikâyet reddedilecektir[502]. SMK 25/7 maddesinde, SMK m.6/1 uyarınca açılan hükümsüzlük davalarında SMK m.19/2 hükmünün def'i olarak ileri sürülebileceği belirtilmişken; SMK m.29/2'de tecavüz

[499] Bayram, **a.g.e.,** s. 222-225; Tamer, **a.g.e.**, s. 24; Yasaman, (Cilt III), s. 2059.
İspat külfetinin marka hakkı sahibinde olduğuna ilişkin kararlar için bkz. Yargıtay HGK, 09/02/2011, E. 2010/11-695, K. 2011/47, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 27/02/2024, E. 2022/5196, K. 2024/1522, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 24/01/2024, E. 2022/4056, K. 2024/582, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 17/01/2024, E. 2022/4039, K. 2024/397, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 23/11/2023, E. 2022/2945, K. 2023/6804, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 21/11/2023, E. 2022/7062, K. 2023/6711, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 18/10/2023, E. 2023/4398, K. 2023/5963, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 09/02/2015, E. 2014/16178, K. 2015/1480, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 30/01/2007, E. 2005/9846, K. 2007/1087, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Yargıtay 11. HD, 04/05/2006, E. 2005/2901, K. 2006/5144, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024; Tanınmış markalar yönünden de ciddi kullanımın ispatlanması gerekmektedir. Yargıtay 11. HD, 25/05/2009, E. 2008/2244, K. 2009/6321, www.lexpera.com.tr, E.T.: 14/07/2024.
[500] Bayram, **a.g.e.**, s. 78-79; Bilir, D.D. (2019). Marka Kullanmama Def'i. H.K. Yılmaztekin (Ed.), Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı, (s. 226), Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları; Karaca, **a.g.e.**, s. 45.
[501] Öztürk Akkartal, H. (2019). 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'na Göre Tescilli Markanın Kullanılmaması ve Buna Bağlanan Hukuki Sonuçlar. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18(1), s. 8. 01 Nisan 2023'te https://www.jurix.com.tr/article/18698 adresinden indirildi.
[502] Karaca, **a.g.e.**, s. 98-99; Yasaman, (Cilt III), s. 2573, 2713-2716.

davaları bakımından bir sınırlama öngörülmeden *"...tecavüz davalarında def'i olarak ileri sürülebilir."* denilmek suretiyle tüm tecavüz durumlarını kapsayan bir hüküm ortaya konulmuştur[503].

Kullanmama def'inin ileri sürülebilmesi için tecavüze dayanak markanın, UÇHS'ye başvuru tarihinden itibaren en az beş yıl tescilli olması gerekmektedir. Kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde, SMK m.29/2 gereğince UÇHS'ye başvuru tarihinin esas alınması gerekmektedir. Söz konusu kullanımın başvuru tarihinden geriye doğru beş yıl içerisinde bir dönem bile olsa Türkiye'de ciddi kullanıldığının ispat edilmesi yeterli olup, SMK m.26/4'ün kıyasen uygulanması suretiyle başvuru tarihinden itibaren önceki üç ay içerisindeki kullanımların dikkate alınmaması gerekmektedir[504].

Şikâyetçi tarafından kullanmama def'inin ileri sürülmesi durumunda, hakem tarafından şikâyetçiden ek bilgi ve belgelerin talep edilmesi gerekmektedir[505]. Marka sahibi olan şikâyetçi tarafından, markanın ciddi kullanıldığını ispatlaması gerekmektedir. Şikâyetçi tarafından, uyuşmazlık konusu olan mal ve hizmet sınıfları yönünden ciddi kullanımı ispatlaması yeterlidir[506]. Şikâyetçi tarafından, kullanım olgusunun ispatlanamaması durumunda, marka hakkına tecavüz iddiası reddedilecektir[507]. Hakem tarafından, şikâyetçi tarafından markanın ciddi kullanımına ilişkin olarak sunulan bilgi ve belgeler ışığında markanın ciddi kullanılıp kullanılmadığına ilişkin olarak kararında değerlendirmede bulunması gerekmektedir. Hakem tarafından, markanın ciddi kullanılmadığına ilişkin olarak değerlendirmede bulunması durumunda, İAAY m.25/1-a gereğince şikâyetçinin başvurusunu reddedecektir. Hakem tarafından, şikâyet edilenin aleyhine karar verilmesi durumunda şikâyet edilen tarafından, şikâyetçi adına tescilli marka hakkının iptaline yönelik olarak SMK m.26/2 gereğince TPMK'na başvuru yaparak, hakem kararına yönelik açmış olduğu davada, TPMK'na yaptığı başvurunun bekletici mesele yapılmasını talep edebilecektir. Bu hukuki yolun izlenilmesi

[503] Bayram, **a.g.e.,** s. 133, 207, 209, 210, 214; Çolak, **a.g.e.**, s. 686-687; Gün, **a.g.e.**, s. 180-181; Karaca, **a.g.e.**, s. 98-99; Tamer, **a.g.e.**, s. 198-199; Taşkın, T. (2023). Marka Hakkı, Markanın Kullanılması ve Tazminat Davalarında Kullanmama Def-i. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (22(48), s. 1252. 14 Temmuz 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/iticusbe/issue/81841/1209307 adresinden indirildi; Yasaman, (Cilt II), s. 2058-2059.
[504] Yasaman, (Cilt III), s. 2715.
[505] Kullanım ispatına yönelik olarak TPMK'nun yayınlamış olduğu Marka Kullanım İspatı Kılavuzundan faydalanılabilir. (https://www.turkpatent.gov.tr/marka), (E.T.: 04/08/2024).
[506] Büyükkılıç, **a.g.e.**, s. 274.
[507] Bayram, **a.g.e.,** s. 225-230; Tamer, **a.g.e.**, s. 215.

durumunda, şikâyete dayanak markanın iptaline karar verilmesi durumunda, yapılan şikâyete dayanak markanın iptal olmasından dolayı hakem kararına yönelik açılan davada, şikâyet edilenin lehine bir sonuç meydana gelebilecektir.

4.5.5.6 İfade ve bilgi alma özgürlüğüne ilişkin savunmalar

Anayasamızın 25. maddesi gereğince; herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahip olup, her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz. Anayasamızın 26. maddesinde ise; herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olup, bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsamaktadır.

İfade özgürlüğü, kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaması ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelmektedir. Bu kapsamda, düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşünceyi gerçekleştirme ve gerçekleştirme konusunda başkalarını ikna etmeye çalışılmasına yönelik davranışlar, demokratik toplum düzeninin gereklerindendir[508]. Sonuç olarak, Anayasa ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü kapsamındaki kullanımlar, şikâyetçi tarafından engellenememektedir. Ancak, ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı olması gerekmektedir[509].

Markanın, alan adında kullanımının ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilebilmesi için ifade özgürlüğü kapsamında iletilmek istenen mesajın içeriğinde markanın kullanımın "gerekli" olması, iltibas ihtimaline yer verilmemesi, söz konusu kullanımın ticari bir amaç gütmemesi, markadan haksız yararlanma amacının bulunmaması,

[508] Anayasa Mahkemesi, 09/01/2019, E. 2015/3782, paragraf 22, https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/3782, E.T.: 21/10/2023.
[509] Anayasa Mahkemesi, 09/01/2019, E. 2015/3782, paragraf 23, https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/3782, E.T.: 21/10/2023.

internet sitesinin olumlu veya olumsuz fikirler içermesi gerekmektedir[510]. Örneğin, marka ibaresinin sonuna "mağdurları, şikâyet, berbat, eleştiri, dur, durdurun, boykot, '…zede', protesto, stop, sucks"[511] ibaresinin eklenmesi suretiyle tahsis edilen alan adlarında, yukarıda belirtilen kriterler kapsamında yapılan kullanımlar, ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmektedir[512].

İfade özgürlüğü kapsamında değerlendirilen bir alan adının satışı söz konusu olması, internet sitesinin içerisine reklam alınması, kullanıcıların rakip markaya yönlendirmeye çalışılması gibi hallerde ticari kullanım söz konusu olacak ve ifade özgürlüğü sınırları aşılmış olunacaktır[513].

Ticari bir kullanım olmasa dahi, eleştiri sınırlarını aşan, konuya ilişkin olmayan, aşağılayıcı ve zedeleyici ifadeler, ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilemeyecek ve marka hakkının ihlali söz konusu olacaktır[514]. Emsal bir olayda, "antiakbank.com" içerisinde yer alan "anti" kelimesinin kullanımı, eleştiri ve ifade özgürlüğü sınırları içerisinde kabul edilmemiştir[515].

WIPO kararlarında, markanın alan adında kullanımının ifade ve bilgi alma özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi için hakemler tarafından bazı kararlarda kriterler ve görüşler ileri sürülmüştür. Bu kriterler;

---

[510] Bozbel, **a.g.e.**, s. 250-251; Çolak, **a.g.e.**, s. 694; Rüzgar, E. (2013). Marka Hakkının İnternet Reklamcılığı Yoluyla İhlali ve Sorumluluk Rejimi. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, s. 88; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 513-514; Yasaman, (Cilt II), s. 1747-1748.

[511] Soysal, T. (2019). Markanın İnternet Ortamında Eleştiri Amaçlı Kullanımı: Anayasa Mahkemesi'nin 9 Ocak 2019 Tarihli Naif Şaşma Kararı Çerçevesinde Bir Değerlendirme. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (40), s.99-105. 21 Ekim 2023'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/50477/656165 adresinden indirildi.; Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 138-143; Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 514-525; Yargıtay 11. HD, 26/11/2012, E. 2011/12467, K. 2012/19096, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 21/10/2023.

[512] Yargıtay 11. HD, 17/03/2014, E. 2013/15738, K. 2014/5119, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 21/10/2023; Yargıtay 11. HD, 19/12/2018, E. 2017/2370, K. 2018/8090, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 21/10/2023; Anayasa Mahkemesi, 09/01/2019, E. 2015/3782, https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/3782, E.T.: 21/10/2023; WIPO Case No. D2011/1411 Akbank Türk A.Ş. v. Nurullah Akın, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/text/2011/d2011-1411.html, E.T.: 15/08/2023.

[513] Kırcı, N.B. (2009), Markanın İnternet Yoluyla Haksız Kullanımı. Ankara: Turhan Kitabevi, s. 99; (YASAMAN, Aralık 2020, s. 519-520).

[514] Soysal, (Naif Şaşma Kararı), s. 98.

[515] Soysal, (Naif Şaşma Kararı), s. 98-99; Yusufoğlu Bilgin, **a.g.e.**, s. 490; WIPO Case No. D2011-1411, Akbank Türk A.Ş. v. Nurullah Akın, bkz.; (https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/text/2011/d2011-1411.html), (E.T.:21/10/2023).

- Alan adı, gerçekten marka sahibini eleştirmek için tahsis edilmeli ve kullanılmalıdır.
- Alan adını tahsis ettirenin, eleştiri için iyi bir sebebi olmalıdır ve ticari kazanç güdülmemelidir.
- İnternet kullanıcıları tarafından internet sitesi ziyaret edildiğinde, sitenin marka sahibine ait olmadığını kolay bir şekilde anlayabilmelidirler.
- Alan adını tahsis ettiren, marka sahibine ait başkaca alan adlarını da kaydettirmekten kaçınmalıdır.
- Uygun durum oluştuğunda, alan adı sahibinin, kendi sitesinden gerçek marka sahibinin resmi internet sitesine bağlantı sağlaması gerekir.
- Alan adının, marka sahibi ile bağlantısı olduğunu sanarak e-posta gönderen kullanıcıları uygun bir şekilde, sitenin marka sahibi ile bağlantısı olmadığı konusunda uyarılmalıdır[516].

Yukarıda belirtilen ilkeler, marka veya kişilerin hayranları için açılan internet siteleri yönünden de geçerli kabul edilecektir. Alan adının marka veya kişi adlarının aynısının veya hayran sayfası olunduğunu belirten "hayranları, sevenleri, fan club" gibi bazı ibarelerin kullanılması gerekmektedir[517].

4.5.6 Hakem kararları

4.5.6.1 Değerlendirme süreci

Hakemler tarafından; uyuşmazlık konusu alan adı, tarafların iddiaları ve sunmuş oldukları bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi gerekmektedir. İAAY m.26/3 ve İAAUÇMT m.14/1 gereğince hakemler, çalışmalarını kendilerine iletilen bilgi, belge ve delillerden oluşan dosya üzerinden yapmaları esas olup, gerekli görülmesi halinde

[516] Bozbel, **a.g.e.**, s. 250-252; Soysal, (Naif Şaşma Kararı), s. 82 ve atfıyla bu görüşlerin belirtildiği kararlar için bkz. WIPO, https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2004/d2004-0206.html, E.T.:21/10/2023; https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2007/d2007-1947.html, E.T.:21/10/2023; http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2009/d2009-0062.html, E.T.:21/10/2023; http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2009/d2009-0076.html, E.T.:21/10/2023; https://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0190.html, E.T.:21/10/2023.

[517] Yasaman, (İnternette Marka İhlali), s. 520.

tarafların şahsen dinlenmesine de karar verilebilecektir[518]. Hakemler tarafından, şikâyette yer almayan iddialar kapsamında re'sen araştırma, inceleme ve değerlendirme yapma yetkisi bulunmamaktadır[519].

Hakemler tarafından karar verilmeden önce tarafların sunmuş oldukları bilgi ve belgelerin doğruluğunu teyit etmeleri ve bunları değerlendirmeleri amacıyla tarafların iddialarını ispatlamak için sunmuş oldukları belgeleri incelemeleri, özellikle de marka haklarının geçerliliğinin devam edip etmediğinin TPMK'nun internet sitesi üzerinden, ticaret unvanının geçerliliği konusunda ticaret sicil gazetesi veya mersis sistemi üzerinden kontrol etmeleri gerekmektedir. Hakemler tarafından, ihtiyaç duymaları halinde taraflardan ek bilgi ve belge de talep etmeleri gerekmektedir. Hakemler tarafından ek bilgi ve belge talep edilmesi durumunda, tarafların mutlaka bu bilgi ve belgeleri sunmaları veya bu husus hakkında beyanda bulunmaları gerekmektedir[520]. Aksi takdirde bu davranışları, hakemler tarafından aleyhlerine değerlendirilebilecektir.

Uyuşmazlık konusu alan adının; ilk tahsis tarihi, son tahsis tarihi veya devir tarihi ile şikâyetçinin uyuşmazlığa dayanak olarak göstermiş olduğu markaların başvuru tarihi, başvuru numaraları ile tescil edilen sınıflar, ticaret unvanı ve işletme adı gibi tanıtıcı işaretlerin tescil tarihlerinin açıkça belirtilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Şikâyetçinin dayanak gösterdiği alan adları ile şikâyet edilen adına tahsisli bulunan ve uyuşmazlık konusu olan alan adının aktif olarak kullanılıp kullanılmadığının da değerlendirilmesi gerekmektedir. Şikâyetçinin yalnızca marka hakkına sahip olması ve bu marka ibaresi ile tahsis edilmiş bulunan alan adını aktif kullanmaması durumunda, hakemler tarafından bu durumun göz önüne alınması ve olay içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Uyuşmazlık konusu alan adının da aktif olarak kullanılıp kullanılmadığı, kullanıldığına ilişkin olarak şikâyet edilenin sunmuş olduğu

[518] TOBBUYUM tarafından 17.12.2023 tarihine kadar verilen kararlarda, şahsen dinleme söz konusu olmamıştır.
[519] TOBBUYUM, 02/05/2023, K. 2023/197, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.
[520] Verilen emsal bir kararda, şikâyetçi tarafından şikâyete konu alan adı üzerinden alıveriş yapan bir tüketici ile aralarındaki yazışmalar delil olarak sunulmuş, hakem tarafından yapılan değerlendirmede yalnızca bu hususa değinilerek şikâyetçinin markası ile şikâyete konu alan adının karıştığının açıkça ortaya konulduğu belirtilmiştir. Kanaatimizde, böyle basit ve güçsüz bir delile dayanılarak markanın karıştırılma ihtimalinin açıkça ortaya konulduğuna ilişkin karar verilmiş olması hatalıdır. Şikâyetçiye ait markanın ayırt ediciliği düşük bir kelime olması göz önüne alınmamıştır. TOBBUYUM, 24/02/2023, K. 2023/168 K., www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.

deliller ve internet sitesinin arşiv kayıtlarının[521] incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlık konusu alan adının, yeniden tahsise açılması nedeniyle şikâyet edilen adına tahsis edilmesi halinde, şikâyet edilen adına tahsis edilmeden önce kimin adına tahsisli olduğunun ve önceki tahsis sahibinin bu alan adını kullanma hakkının neden sona erdiğinin araştırılması gerekmektedir. Bu araştırma neticesinde elde edilecek bilgiler, karar verilirken göz önüne alınması gerekmektedir. Örneğin, şikâyetçi tarafından bu uyuşmazlık konusu alan adından feragat edilmiş veya tahsis yenilemesi yapılmamış olabilir[522].

Hakemler tarafından, şikâyet edilenin kötü niyetle hareket edip etmediğini tespit edebilmek için olaya ilişkin tüm koşulları göz önüne alarak değerlendirmeleri ve bunu açıkça yazmaları gerekmektedir.

Uyuşmazlığın değerlendirildiği bu bölümde, uyuşmazlığın ve dayanak belgelerin daha açık bir şekilde anlaşılabilmesi için bunların resimlerinin de kararlara eklenmesinde fayda bulunmaktadır. Verilen kararlar, aynı uyuşmazlıklar yönünden emsal oluşturacağı için üçüncü kişilerin de bu konuda bilgi ve fikir sahibi olmalarında fayda bulunmaktadır.

Hakemler tarafından, İAAY'nin ortaya koyduğu gereksinimleri değerlendirirken, uyuşmazlığa konu alan adının marka olabilme değerini, yani ticarette kaynak ve köken belirtebilme, ayırt edilebilme, reklam ve benzeri fonksiyonlarının var olup olmadığını sorgulamaları ve bu sorgulamanın da alan adı tahsis tarihinin baz alınarak değerlendirmeye tâbi tutulması gerekmektedir. Çünkü şikâyet edilen tarafın, bu alan adıyla ilgili yasal bir hakkının olup olmadığı, hayatın ve ticaretin olağan akışı içerisinde değerlendirilmelidir[523].

[521] Detaylı bilgi için bkz.: (https://archive.org/), (E.T.:10/08/2024).
[522] TOBBUYUM, 29/03/2023, K. 2023/193; 16/04/2023, K. 2023/198; 09/06/2023, K. 2023/239, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.
[523] TOBBUYUM, 09/03/203, K. 2023/177, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.

İAAY'nin geçici 2. Maddesi gereğince; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl boyunca alan adları satılamaz ancak aşağıda belirtilen durumlarda başkalarına devredilebilir;

a) Gerçek kişilerin ölüm, gaiplik, gaiplik karinesi gibi durumlarında alan adı yasal mirasçılara devredilebilir.

b) Tüzel kişiler, sahip oldukları alan adını birleşme, devralma gibi sebeplerle devredebilirler.

c) Marka ve/veya patent sahibi gerçek ve/veya tüzel kişiler bu marka ve/veya patent ile ilgili haklarını devretmeleri durumunda sahip oldukları marka ve/veya patente ilişkin alan adlarını da devredebilirler.

d) Fikir veya sanat eserlerinin kayıt ve tescilini yaptırmış olan gerçek ve/veya tüzel kişiler bu fikir veya sanat eserleri ile ilgili haklarını devretmeleri durumunda sahip oldukları fikir veya sanat eserlerine ilişkin alan adlarını da devredebilirler.

Taraflar arasında uyuşmazlık bulunmamasına rağmen, İAAY geçici 2. maddesinde belirtilen devir yasağını dolanmak ve alan adının devrini sağlamak amacıyla muvazaalı bir şekilde UÇHS'ye yapılan başvurular, İAAY'nin 27. maddesi gereğince reddedilecektir. Hakemlerin, İAAY maddelerini ihlal eder şekilde karar vermeleri mümkün değildir. Emsal bir kararda, şikâyetçi tarafından İAAY m.25/1'de belirtilen üç şartın varlığını iddia ve ispat etmeden, şikâyetçi ile anlaştığını, taraflar arasında uyuşmazlık bulunmadığını belirtmiş olup, şikâyet edilen tarafından da uyuşmazlığın bulunmadığı belirtilerek devrin yapılması talep edilmiştir. Hakem tarafından verilen kararda, İAAY'nin 25. maddesi kapsamında herhangi bir talebin olmaması ve İAAY'nin 27. maddesi uyarınca şikâyetçinin talebinin reddine karar verilmiştir[524].

Tarafların; sunulan deliller ve belgeler üzerinde değişiklik yapmaları, gerçeğe aykırı beyanda bulunmaları, gerçek dışı bilgi ve belge sunmaları durumunda, hakem heyetini yanıltma ve uyuşmazlık çözüm sürecini kötüye kullanma olarak değerlendirilebilecektir. Hakemler tarafından böyle bir durumun varlığının tespit edilmesi halinde, "Tersine Alan Adı Korsanlığı" şartlarının oluşup oluşmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

[524] TOBBUYUM, 18/09/2023, K. 2023/263, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.

WIPO Overview 3.0, bölüm 4.15'te[525] belirtilmiş olduğu üzere; gerçek dışı delillerin sunulması, hakemin yanıltılmaya çalışılması, maddi delillerin kasıtlı bir şekilde eksik sunulması eylemleri, tersine alan adı korsanlığı olarak değerlendirilmektedir[526].

4.5.6.2 Karar süreci

Hakem veya hakem heyeti, şikâyet edilenin cevap verme süresinin tamamlanmasından itibaren onbeş gün içerisinde karar vermek durumundadır. Onbeş günlük süre içerisinde karar verilememesi durumunda, beş gün daha ek süre kullanılabilir. Ek süre kullanılması durumunda, UÇHS tarafından taraflar bilgilendirilir (İAAUÇMT m.14).

Hakem veya hakem heyeti tarafından karar verilmeden önce taraflar anlaşarak uyuşmazlığı sona erdirebilir veya şikâyetçi tarafından şikâyet geri çekilebilir (İAAUÇMT m.14/4, 5). Bu durumda, hakem veya hakem heyeti tarafından çalışma sonlandırılacaktır.

Hakem heyeti tarafından verilecek kararlar, basit çoğunlukla alınır ve çekimser oy kullanılamaz (İAAY m.27, İAAUÇMT m.14/2).

Hakem heyeti tarafından verilen kararlar, gerekçeli ve varsa karşı görüş şerhleriyle birlikte UÇHS'ye bildirilir (İAAUÇMT m.14/2). Hakemler tarafından verilen kararlarda, İAAY m.25'teki üç şartı, uyuşmazlık açısından kapsamlı bir şekilde değerlendirmeleri ve ispat karinelerine yönelik olarak açıklamalarda bulunmaları gerekmektedir. Hakemler tarafından dayanılacak gerekçelerin detaylı olması ve her bir somut veriye değinilmesi, tarafların kararın doğruluğuna olan güvenlerini arttıracağı gibi kararın iptali yönünden dava açılmasına da engel olabilecektir. Bazı hakem kararlarında, İAAY m.25/1-a yönünden yapılan değerlendirmede bir tek cümle ile yalnızca şikâyetçinin marka hakkının olduğu belirtilmiştir. Şikâyetçinin marka veya diğer hakları ile uyuşmazlık konusu alan adı arasındaki benzerlik durumu değerlendirilmemektedir.

Hakem kararlarında bulunması gereken hususlar hakkında açık bir hüküm bulunmamaktadır. İAAY ve İAAUÇMT'den hakem kararlarında; tarafların bilgileri,

[525] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[526] TOBBUYUM, 06/12/2022, K. 2022/117, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.

başvuru tarihi, karar tarihi, kararın gerekçesi ve karşı oy yazısının bulunması gerektiği anlaşılmaktadır. UÇHS tarafından verilen kararlarda; tarafların bilgileri, başvuru tarihi, karar tarihi, başvurunun TRABİS'e bildirim tarihi, usûli işlemlerin tarihleri ve süreleri, tarafların iddiaları, vakıalar, inceleme ve değerlendirmeler, kararların gerekçesi ve hakemlerin adları bulunmaktadır.

Her hukuk sisteminde olduğu gibi Türk hukukunda da normlar hiyerarşisi bulunmaktadır[527]. TMK m.1 gereğince; "Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır. Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve âdet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir. Hâkim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır." hükmü bulunmaktadır. Bu madde, özel hukuk kurallarının bütünü için bağlayıcı hükmündedir ve Türk hukuk sistemindeki normlar hiyerarşisinin de ana dayanaklarından birisini oluşturmaktadır. Hakemler tarafından verilen kararlarda, normlar hiyerarşisine uyulmadan ve Türk hukukundaki emsal kararlara dayanılmadan direk olarak WIPO kararlarına ve WIPO Overview 3.0[528] değerlendirmelerine atıfta bulunulmaktadır. Hakemler tarafından, normlar hiyerarşisine uygun davranılması, Türk hukuk mevzuatına atıfta bulunulması, öncelikli olarak Yargıtay ve istinaf mahkemeleri tarafından verilen emsal kararlara atıfta bulunulması, daha önce verilen UÇHS kararlarına atıfta bulunulması, son olarak da WIPO kararları ve WIPO Overview 3.0[529] değerlendirmelerine atıfta bulunmaları gerekmektedir.

Şikâyetçi tarafından, İAAY m.25'teki üç şartın birlikte sağlandığını ortaya koyması gerekmekte olup birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen şartın sağlanamadığı ve şartın

[527] Şu an ki hukuk sistemimizde normlar hiyerarşisi olarak;
1-Anayasa (Anayasa m.11)
2-Temel hak ve hürriyetlere ilişkin milletlerarası antlaşma (Anayasa m.90/5)
3-OHAL'de çıkarılacak Cumhurbaşkanlığı kararnameleri (Anayasa m.119/6)
4-Kanunlar, milletlerarası antlaşmalar, Kanunla düzenlenmemiş konulardaki Cumhurbaşkanlığı kararnameleri (Anayasa m.104/17)
5-Kanunla yetki verilmiş konulardaki Cumhurbaşkanlığı kararnameleri (Anayasa m.8)
6-Cumhurbaşkanlığı yönetmelikleri (Anayasa m.104/17)
7-Diğer Kamu tüzel kişilerin çıkardığı yönetmelikler (Anayasa m.124/1)
8-Cumhurbaşkanlığının bireysel nitelikteki atama kararlarına ilişkin Kararnameler12 (Anayasa m.104/9'un mefhum-u muhalifinden)
9-Tebliğler
10- Bilimsel ve Yargısal İçtihatlar
[528] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.
[529] WIPO, (Overview), https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/, 10/08/2024.

şikayetçi lehine gerçekleşmediğinin tespit edildiği durumlarda, maddenin (b) ve (c) bentleri kapsamında inceleme yapmaya gerek bulunmamaktadır[530].

İAAY m.27 gereğince; hakem veya hakem heyeti, ilgili mevzuat, içtihatlar ve yargı kararlarını da göz önüne alarak, şikâyetçi tarafın talebi doğrultusunda alan adlarının iptaline, şikâyetçi tarafa devrine veya şikâyetçi tarafın talebinin reddine karar verir. Bir UÇHS tarafından verilen karar, tarafları ve UÇHS'yi bağlamakta olup, tarafların genel yetkili mahkemede dava açma hakları bulunmaktadır[531]. Ancak, genel mahkemelerde dava açılması, hakem heyeti kararlarına karşı bir kanun yolu veya iptal talebi olmayıp, taraflar arasındaki uyuşmazlığı esastan inceleyen bir davadır.

Hakemler tarafından verilebilecek kararlardan ilki, uyuşmazlık konusu alan adının iptalidir. Şikâyetçinin haklı olması durumunda, uyuşmazlık konusu alan adı iptal edilir.

Hakemler tarafından verilebilecek kararlardan ikincisi, uyuşmazlık konusu alan adının şikâyetçiye devridir. Şikâyetçinin haklı olması durumunda, uyuşmazlık konusu alan adının tahsisi, şikâyetçi adına yapılmakta olup, tahsisten doğan hak ve yükümlülükler de şikâyetçi tarafa geçmektedir.

Hakemler tarafından verilebilecek kararlardan üçüncüsü, şikâyetin reddedilmesidir. Şikâyetçi tarafından, İAAY m.25 gereğince üç şartın birlikte sağlandığını ispat edememesi durumunda şikâyet reddedilecektir. Şikâyetçi tarafından, yapmış olduğu bir başvuruya ilişkin olarak kesin kararın kendisine bildirilmesine kadar geçen süre içerisinde başka bir UÇHS'ye başvuruda bulunursa, yeni şikâyet başvurusu İAAY m.25/2 gereğince reddedilecektir.

Şikâyetçi adına UÇHS'ye başvuru yapabilmesi için başvurucunun vekaletnameye sahip olması veya tüzel kişileri temsile yetkili olması gerekmektedir. Şikâyetçi adına başvuru yapma yetkisi olmayan kişiler tarafından başvuru yapılması durumunda, genel hukuk

[530] UDRP davalarında hakemler Politikanın 4(a)(i) paragrafında belirtilen şartın sağlanamadığı durumlarda, ikinci ve üçüncü şart bakımından, diğer bir deyişle haklar ve meşru menfaatler ve kötü niyetli tahsis ve kullanım konularında inceleme yapmaya gerek olmadığı yönünde karar vermişlerdir. TOBBUYUM, 27/01/2023, K. 2022/151, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.
[531] Oğuz, (Alan Adı Hakları), s. 480; Yasaman, (Cilt II), s. 1702-1703.

kuralları ve İAAUÇMT'nin m.7/6-a gereğince, başvuru şartlarının sağlanamamış olması nedeniyle şikâyet başvurusu reddedilecektir[532].

Şikâyet edilen kişinin, şikâyete konu olan alan adının sahibi olması gerekmektedir. Şikâyetçi tarafından, herhangi bir sebepten dolayı yanlış kişiye karşı UÇHS'ye başvuru yapılması veya UÇHS tarafından kendisine bildirimde bulunulmasından sonra şikâyet edilen kişinin düzeltilmemesi durumunda da şikâyet edilenin taraf sıfatının bulunmaması sebebiyle şikâyet başvurusu reddedilecektir.

Yapılan bazı başvurularda, şikâyetçi tarafından UÇHS sürecinde yapmış oldukları masrafların şikâyet edilene yükletilmesi talep edilmiştir[533]. İAAY veya İAAUÇMT'nde, uyuşmazlık çözüm mekanizmasının işletilmesi sürecinde yapılan masrafların şikâyet edilene yükletilmesine ya da şikâyetçinin üzerinde bırakılmasına karar verilebileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Yasal dayanağı bulunmayan bu talep hakkında, hakemler tarafından herhangi bir karar verilemeyecektir.

İAAY m.27/2 ve İAAUÇMT m.14/3'nin açık hükmü gereğince hakem veya hakem heyeti tarafından verilen kararlar, UÇHS tarafından taraflara, TRABİS'e ve KK'na bildirilir ve internet sitesinde[534] yayınlanır[535]. Taraflara bildirimin, başvuru aşamasında bildirdikleri e-posta adresine gönderilmesi yeterli olacaktır. Kararın taraflara tebliğ edilmesinden 10 gün sonra ilgili KK ve UÇHS tarafından yerine getirilir ve TRABİS'e iletilir.

---

[532] TOBBUYUM, 08/01/2023, K. 2022/135, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023; TOBBUYUM, 28/08/2023, K. 2023/256, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023; TOBBUYUM, 27/01/2023, K. 2022/151, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023; İnhisari lisans sahibi olmayan kişiler tarafından yapılan başvurular reddedilecektir. TOBBUYUM, 05/12/2022, K. 2022/120, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023; TOBBUYUM, 27/01/2023, K. 2022/151, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023;

[533] TOBBUYUM, 10/02/2023, K. 2023/160, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023; TOBBUYUM, 27/01/2023, K. 2022/151, www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php, E.T.: 17/12/2023.

[534] Kararların yayınlandığı internet siteleri için bkz.: (https://www.tobbuyum.com.tr/kararlar.php), (https://tahkim.istac.org.tr/Taraf/uchs-onaylanan-basvurular), (https://www.uyusmazlik.com.tr/karar-panosu/), (E.T.: 04/08/2024).

[535] Tahkimde gizlilik ilkesi gereğince, tahkim yargılamaları ve tahkim kararları gizlidir. Tahkim kararlarını sadece tahkimin tarafları ve saklama talebinin ilgilileri tarafından görülebilmektedir. Tüysüz, C. (2017). Milletlerarası Ticari Tahkimde Gizlilik Yükümlülüğü. Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, 37(2), s. 850-851. 15 Temmuz 2024'te https://dergipark.org.tr/tr/pub/iumhmohb/issue/34702/384547 adresinden indirildi.; Yeşilırmak, A. (2017). MTK VE HMK'ya göre Tahkim Dosyası ve Hakem Kararlarının Saklanması. TBB Dergisi, 2017(133), s. 267. 15 Temmuz 2024'te https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/ adresinden indirildi.

Kararın taraflara tebliğ edilmesinden itibaren taraflardan birisi, başvuru konusu uyuşmazlık hakkında mahkemede dava açabilir[536]. Açılan bu dava, hakem heyeti kararına karşı bir kanun yolu veya iptal talebi olmayıp, taraflar arasındaki uyuşmazlığı esastan inceleyen bir davadır. Bu davanın açılmasına yönelik olarak herhangi bir süre öngörülmemiştir. Ancak, mahkemeye yapılan başvuru kapsamında alınacak ihtiyati tedbir kararının, hakem kararının tebliğinden itibaren 10 iş gün içerisinde UÇHS'na bildirilmesi gerektiği göz önüne alındığında, 10 iş gün içerisinde dava açılması ve ihtiyati tedbir kararı alınarak UÇHS'ye bildirilmesi gerekmektedir. Bu süre içerisinde bildirilen ihtiyati tedbir kararları gereğince, hakem kararı uygulanmaz ve yargılama sürecinin tamamlanması beklenilir. İAAUÇMT m.15/2 gereğince, mahkeme tarafından karar verilmesi halinde, mahkeme kararının gereği ilgili KK ve UÇHS tarafından yerine getirilir ve TRABİS'e iletilir[537]. İAAUÇMT m.15 gereğince, kararın taraflara tebliğ edilmesinden itibaren 10 iş günü içerisinde mahkemeden tedbir kararı alınıp UÇHS'ye bildirilmezse, verilen kararın icrası söz konusu olacağı için telafisi imkânsız zararlar meydana gelebilecektir. UÇHS tarafından verilen üç farklı karar göz önüne alındığında, yalnızca aleyhine karar verilen şikâyet edilen tarafından bu tür dava yoluna başvuracağı sonucu çıkmaktadır. Uyuşmazlık konusu alan adının devri veya iptali durumunda, şikâyet edilen tarafından verilen kararın hukuka aykırı olduğu ve icra edilmemesi gerektiğine ilişkin dava açması gerekmektedir. Şikâyetçi aleyhine karar verilmesi durumunda, aynı alan adına yönelik olarak yeniden UÇHS'na başvurmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır. Şikâyetçi tarafından yapılan başvurunun reddedilmesi durumunda, ret sebebindeki hususların tamamlatılarak yeniden UÇHS'na başvuruda bulunması, dava yoluna başvurmasından daha hızlı ve az masraflı olacaktır.

Uyuşmazlık çözüm mekanizması süreci devam ederken de mahkemeden ihtiyati tedbir kararı alınıp UÇHS'ye bildirilebilir (İAAUÇMT m.15/1). Bu durumda, uyuşmazlık

[536] İhtiyati tedbir hakkında detaylı bilgi için bkz.: "3.4.7 İhtiyati Tedbir Talebi"; görevli ve yetkili mahkeme hakkında detaylı bilgi için bkz.: "3.4.8 Davalara Uygulanacak Usul Hükümleri"

[537] "www.carrenta.com.tr" alan adı için yapılan UÇHS başvurusunda TOBBUYUM tarafından 14/04/2023 tarih ve 2023/188 numaralı kararı gereğince alan adının şikayetçiye devrine karar verilmiştir. Şikâyet edilen tarafından 17.04.2023 tarihinde Çanakkale 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2023/261 Esas sayılı dosyasından "hakem kararının iptaline" yönelik dava açmış ve tedbir kararı almıştır. Mahkeme tarafından, "Davacı vekilinin dava dilekçesindeki ihtiyati tedbir talebinin teminatsız olarak kabulü ile dava konusu TOBBUYUM 14/04/2023 tarih TOBBUYUM-2023-188 sayılı kararının icrasının tedbiren durdurulmasına, işbu madde bakımından verilen karara karşı HMK 394/1. Maddesi gereğince itiraz yolunun açık olduğunun bilinmesine," şeklinde ihtiyati tedbir kararı verilmiştir.

çözüm mekanizması süreci devam eder ancak hakem veya hakem heyeti kararı uygulanmaz. Uyuşmazlık çözüm mekanizması süreci devam ederken mahkemeden ihtiyati tedbir kararı alınması, şikâyet edilenin lehine olup, şikâyet edilen tarafından bu yola başvurulması öngörülmektedir. Şikâyetçi tarafından, uyuşmazlığı çözmek amacı ile dava yoluna gitmek yerine daha hızlı ve ekonomik olan UÇHS'ye başvuru yapıldığından dolayı kendisinin ayrıca mahkemeye başvurması beklenilemez.

Alan adının iptaline yönelik olarak UÇHS tarafından TRABİS'e iletilen hakem kararının veya bir mahkeme kararının bulunması halinde, KK tarafından ilgili alan adı iptal edilir (İAAY m.11/1-c, ç).

WIPO tarafından verilen hakem kararlarına karşı yetkili mahkemede itiraz davası açılması halinde, uyuşmazlığın hem ilgili uluslararası hukuk hem de ulusal hukuk bakımından değerlendirilmesi gerekmekte olup, WIPO tarafından verilen hakem kararları yerel mahkemelerin yetkisini kaldırmamaktadır[538].

[538] İstanbul BAM 16. HD, 24/01/2020, E. 2017/3762, K. 2020/148, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 30/12/2023; İstanbul BAM 16. HD, 27/01/2020, E. 2017/3753, K. 2020/163, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 30/12/2023; İstanbul BAM 16. HD, 27/01/2020, E. 2017/3763, K. 2020/164, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 30/12/2023; İstanbul BAM 16. HD, 05/03/2021, E. 2018/1342, K. 2021/443, www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 30/12/2023.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İnternetin dünyanın her yerine kadar ulaşmış olması ve alan adlarının kullanımın yaygınlaşması nedenleriyle, işletmelerin küresel çapta hizmet verebilmelerini ve mal satışı yapabilmelerini sağlamıştır. İşletmeler tarafından, alan adı üzerine kurdukları internet siteleri sayesinde dünyanın her yerine mallarının ve hizmetlerinin tanıtımını, reklamını ve pazarlamasını yapabilmekte; ayrıca teknolojik ödeme yöntemlerinden de faydalanarak satış yapabilmektedirler. Yalnızca ticari işletmeler değil, devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları, kişiler de alan adı tahsisi yaparak, alan adları ve buna bağlı internet siteleri üzerinden kendilerini tanıtmakta ve hizmet vermektedirler. İnternet ve alan adlarının birlikte sağlamış olduğu bu güç, basit bir iletişim aracı olmayı aşarak küresel bir iletişim, dünya genelinde etkili olan ticari faaliyet alanı ve tanıtma alanı halini almıştır. Alan adları, kullanımları sonucunda tüketiciler yönünden belirli bilinirliğe ve güvenilirliğe ulaşmakta olup markalar gibi tercih sebebi haline gelmektedir. Aynı ürünün, bilinirliği yüksek bir internet sitesinden daha yüksek bir ücretle satın alınmasını örnek gösterebiliriz.

İnternet ortamında var olmanın en önemli kriteri, alan adı tahsisine sahip olmaktır. Ticari işletmeler için marka, ticaret unvanı veya diğer tanıtıcı işaretlerini içeren; gerçek kişiler için ise tanınmış adlarının ibaresini içeren alan adlarının tahsisli olmasının büyük önemi bulunmaktadır.

Alan adlarının, başvuranlar adına kaydedilmesini ifade ederken mutlaka "tahsis" ifadesini kullanmak gerekmektedir. Başvuran kişi, yapılan sözleşme gereğince alan adlarını kullanma hakkı elde etmekte, mülkiyet hakkı elde edememektedir. Mevcut yasal düzenlemeler ışığında, alan adlarının sözleşmeden doğan bir tahsis hakkı olarak göz önüne alındığında, uyuşmazlıkların özellikle UÇHS sistemi ile çözümlenmesinde hukuki dayanağı açısından önem arz etmektedir.

".tr." uzantılı alan adları sisteminin oluşturulması ve işletilmesi amacıyla TRABİS sistemi kurulmuştur. TRABİS'in faaliyete geçmesinden sonra alan adlarının belgesiz olarak tahsis edilmesiyle birlikte hiçbir araştırma yapılmadan, yasal veya meşru hakka

ilişkin bilgi talep edilmeden, ilk başvurana tahsis hakkının verildiği bir sistem oluşturulmuştur. Bu sisteme geçme amacı, alan adı tahsis sürecini basitleştirerek kullanımını ve ticaretteki önemini arttırmaktır. Ancak kötü niyetli kişiler tarafından; üçüncü kişilerin haklarına tecavüz etmek, alan adlarını stoklamak, tüketicileri dolandırmak veya başkaca kötü niyetli hareketler ile alan adı tahsisi gerçekleştirmektedirler.

Alan adlarının kullanımının yaygınlaşması ve tahsis işleminin kolaylaştırılması, uyuşmazlıkların da artmasına sebebiyet vermiştir. İnternetin hızlı ve küresel yapısı nedenleriyle, uyuşmazlıkların hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu tür uyuşmazlıkların dava yoluyla çözülmesinin tercih edilmesi durumunda, uzun süren yargılamalarla karşı karşıya kalınmakta ve yargılama boyunca tecavüz devam ettiğinden dolayı zarar da artmaktadır. Bunun en önemli örnekleri, basit harf ve işaret farklılığı ile tahsis edilen alan adları üzerinden sahte internet siteleri oluşturarak tüketicileri dolandırmak amacıyla yapılan eylemlerdir. Böyle bir durumda, dava sürecinin karara bağlanmasını beklemek hem tüketiciler yönünden hem de hak sahibi yönünden telafisi imkânsız zararları ortaya çıkarmaktadır.

Bu çalışmamızda; alan adlarından kaynaklanan uyuşmazlıklar, genel ve alternatif çözüm mekanizmaları ile meydana gelen uyuşmazlıkların sona erdirilmesi yolları incelenmiştir. Uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözülmesi, en hızlı ve en ucuz yöntemdir. Ancak, uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözülmesi çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Arabuluculuk yöntemi, uyuşmazlık taraflarının uzman kişi olan arabulucu eşliğinde uyuşmazlığın çözüme kavuşturulması ve tarafların sulh olmasını sağlamayı hedefleyen bir alternatif yöntemdir. Arabuluculuk yöntemi, uyuşmazlığın sulh yoluyla çözülmesinin bir başka şeklidir. Uyuşmazlıkların dava yoluyla çözülmesi, bütün uyuşmazlıklar yönünden başvurulabilecek en genel yöntemdir. Bu yöntem, Türk hukuk sisteminde uzun süren yargılamalar, yüksek maliyetler ve telafisi imkânsız zararlara sebebiyet vermektedir. Ayrıca, Türk devlet mahkemelerinin yetkisi ise yalnızca ".tr" alan adları ile sınırlıdır. ".tr" uzantılı olmayan alan adları yönünden yalnızca erişimin engellenmesi kararı verilebilecektir.

Uyuşmazlıkların alan adlarına özgü tahkim sistemiyle çözülmesi, sulh yönteminden sonraki en ideal yöntemdir. Alan adlarının tahsis sözleşmesinde, tahkim sistemi kabul edildiğinden dolayı, ".tr" veya başka uzantılı alan adları için alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması olan tahkim sistemine başvurulabilecektir. ".tr" uzantılı alan adlarında TRABİS'in vermiş olduğu özel yetki ile UÇHS tarafından uyuşmazlıklar çözümlenmektedir. Bu sisteme başvurabilmek için İAAY'nde belirtilen şartların sağlanmış olduğunun şikâyetçi tarafından ispat edilmiş olması gerekmektedir. UÇHS tarafından; yalnızca alan adının devri veya iptaline yönelik karar verilebilmekte, şartların sağlanamamış olması durumunda da şikâyetin reddine karar verilebilmektedir.

Bu çalışmamızda da görüldüğü üzere, serbest tahsis sistemine geçilmesinden sonra herhangi bir yasal veya meşru hakka dayanılmadan alan adlarının tahsis edilmesi sağlanılmış olunduğundan dolayı uyuşmazlıklar da artmıştır. Buna karşılık olarak da UÇHS sistemi ile uyuşmazlıkların hızlı bir şekilde çözümlenmesi sağlanılmıştır. Serbest tahsis sisteminde her ne kadar yasal ve meşru hakka dayanılmadan tahsis işlemi gerçekleştiriliyor olsa da UÇHS'ye başvurulması durumunda, şikâyet edilen tarafından alan adını tahsis etmesinde yasal veya meşru hakkının olduğunu ispat etmesi beklenilmektedir.

UÇHS'na yapılan başvuruları incelediğimizde, İAAY'ndeki şartları taşımaması nedeniyle reddedilen çok sayıda başvuru bulunduğunu görmekteyiz. Avukatlar tarafından yapılan başvurularda bile yönetmeliğe aykırı veya yönetmelikte bulunmayan hakların talep edildiği anlaşılmıştır.

UÇHS'na yapılan başvuruları incelediğimizde, şikâyet edilenler tarafından cevap verilmediği ve konunun önemsenmediği görülmektedir. Bu durumun en önemli sebebinin UÇHS'nın verebileceği kararların etkisinden habersiz olunmasıdır. Şikâyet edilenler tarafından verilen bazı cevaplarda, başvurunun önemsenmediği ve hatta dalga geçildiği bile görülmüştür. Bu gibi durumlara engel olabilmek için şikâyet edilene gönderilen şikayetçinin başvuru belgelerinin yanında, süreç hakkındaki bilgilendirmenin de yapılmasında fayda olacaktır. Böylelikle şikâyet edilenin cevap vermesi ve daha hakkaniyetli kararlar verilmesi sağlanabilecektir.

UÇHS kararlarını incelediğimizde, kötü niyetin değerlendirilmesi konusunda yeknesak bir sistemle hareket edildiğini söylemek zordur. Her hakem, şikâyet edilenin fiillerini kötü niyet kapsamında farklı değerlendirmelere tabi tutmuştur. Şikâyetçinin ihmali, feragati veya başkaca fiilleri nedeniyle, alan adının şikâyet edilen adına tahsis edilmesi durumlarında bile şikâyet edilenin kötü niyetli olarak hareket ettiğinin değerlendirildiği kararlar verilmiştir. Alan adı uyuşmazlıkları ile ilgili yapılacak olan değerlendirmelerin ve özellikle kötü niyet değerlendirmelerinin daha esnek yapılması gerekmektedir. UÇHS sisteminin yeni olması nedeniyle verilen kararların yeknesak bir yapıya sahip olması biraz zaman alabilecektir.

Kişiler tarafından iyiniyetli ve dürüst ticari kullanım için alan adlarının tahsis edilmesinde, SLD ibaresinin seçilmesi aşamasında iyi bir araştırma yapılmasını, SLD ibaresinin başvuranın herhangi bir marka, ticaret unvanı, işletme adı vb. hakkına dayanmasını, jenerik ifadelerden uzak durmasını, marka sicilinden ve mersis kayıtlarından üçüncü kişilerin bu ibare üzerinde herhangi bir hakkının bulunup bulunmadığının araştırılmasını, özellikle tanınmış marka sicilinin kontrol edilerek tanınmış markalardan uzak bir işaretin seçilmesini önermekteyiz. Ayrıca, alan adına bağlı internet sitesi içerisinde; ticari işletmesinin detaylı bilgilerini içermesini, sunulan mal ve hizmetlere yönelik detaylı bilgilendirmenin yapılmasını, ticareti ile mal ve hizmetlerine yönelik olarak sahip olunan belgelerin yayınlanmasını önermekteyiz. Bu işlemin yapılması durumunda, alan adından kaynaklanan uyuşmazlıklar azalacak ve herhangi bir uyuşmazlıkta iyiniyetli olarak dürüst ticari kullanım sınırları içerisinde kalındığı kolaylıkla ispatlanabilecektir.

UÇHS'ye yapılan başvurular ve süreç göz önüne alındığında; eksik ve hatalı başvuruların oluşmaması veya başvuruların cevapsız bırakılmasının önüne geçmek amacıyla TRABİS ve UÇHS tarafından, sistem hakkında ülke genelinde bilgilendirme seminerleri yapılmalı ve bu kapsamda dijital ortamda bilgilendirme videoları bulundurulmalıdır. Böylelikle, hatalı ve eksik başvuruların önüne geçilerek sistemin daha sağlıklı işlenmesi sağlanabilecektir.

UÇHS tarafından verilen kararlar, internet sitelerinde yayınlanmaktadır. Kararların internet sitelerinde yayınlanması, UÇHS'ye başvuracak kişilere yol göstermekte ve

kötüniyetli olarak yapılacak alan adı başvurularının karşılaşacağı durumu ortaya koyması ile de caydırıcı olmaktadır. Kararların yayınlanması, UÇHS sisteminin bilinirliğini ve bu sisteme duyulan güveni arttırmaktadır. Aslında, MTK ve HMK kapsamında bulunan ticari tahkim kararlarının da yayınlanması gerektiği kanaatindeyiz. Böylelikle verilen kararların hızlılığı, hakkaniyetli oluşu ve taraflar için ne kadar doğru bir uyuşmazlık çözüm sistemi olduğu daha iyi anlaşılabilecektir. Uyuşmazlık çözüm sisteminin bilinmezliği ve gizliliği, bu sistemin tercih edilmesini azaltmaktadır.

Alan adlarına yönelik mevzuatın eksik yönlerinden birisi, UÇHS kararlarına karşı herhangi bir hukuki yolun belirlenmemiş olmasıdır. Ayrıca taraflar, hakem kararının tebliğinden itibaren 10 iş günü içerisinde tedbir kararı alarak UÇHS'ye bildirmesi gerekmektedir. Bu 10 iş günü süresi, mevcut yargılama süreci düşünüldüğünde çok kısa bir süre olmaktadır. Bu süre içerisinde hem dava açılmalı ve hem de tedbir kararı alınmalıdır. Uzmanlık gerektiren böyle bir uyuşmazlıkta 10 iş günü gibi kısa bir süre içerisinde, hakimlerin dosyayı okuması, anlaması ve tedbir kararı vermesi çok mümkün olmayacaktır. Tedbir kararı alınmazsa da verilen karar uygulanacağından dolayı aleyhine karar verilen için ve özellikle şikâyet edilen için telafisi imkânsız zararlar meydana gelebilecektir. UÇHS kararından sonra karara karşı nasıl bir hukuksal yol izlenileceğine ilişkin yasal mevzuat bulunmaması, yasa koyucu tarafından özensiz bir şekilde hazırlanan kanunlardan kaynaklanmaktadır.

UÇHS tarafından mahkemeler gibi yargılama giderlerine, vekalet ücretine veya tazminata ilişkin kararlar verilemez. Buna ilişkin olarak mevzuatta eksiklik bulunması da ayrı bir sorundur. Vekalet ücreti ve giderlere ilişkin olarak, mevzuatta açık bir şekilde talep edilip edilemeyeceğinin belirtilmiş olması gerekmekteydi.

Ülkemiz mevzuatı gereğince alan adlarının hukuki niteliği tam olarak ortaya konulamamıştır. Hukuki niteliğinin tam belirlenmemiş olması nedeniyle; yasal mevzuat, doktrin görüşleri ve fiili uyuşmazlıklar birbiri ile çatışmaktadır. En büyük sorun ise yasal mevzuatın bile birbiri ile çelişmesidir. Yasa koyucu tarafından özensiz bir şekilde hazırlanan kanunlar birbiri ile çeliştiği gibi ilgili kurumlar tarafından hazırlanan yönetmelik ve tebliğler de kanunlarla çelişmektedir. Bu çelişkilerin olması, böyle önemli bir hakka zarar vermekte ve uyuşmazlıkların artmasına neden olmaktadır. Bu

çelişkilerin bertaraf edilebilmesi için internet alan adlarına ilişkin bütün mevzuatın göz önüne alınarak, çelişkilerden uzak, teknolojik ihtiyaçlara cevap veren, ICANN ve WIPO kuralları ile meydana gelen uyuşmazlıkları göz önüne alan kanuni bir düzenlemenin yapılması gerekmektedir. Alan adlarına ilişkin mevzuatın, yönetmelik ve tebliğler ile değil kendine özgü bir kanun ile düzenlenmesi, bu konudaki hukuksal düzeni sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Akça, K. (2016). Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(3), s. 543-596. Erişim Tarihi: 04.02.2023.https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuhfd/issue/22413/239906 adresinden alındı.

Akıncı, Z. (2020). *Milletlerarası Özel Hukuk*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Alkan, M., ve Canbay, C. (2023). *İnternet Alan Adları Yönetimi, Mevcut Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Erişim Tarihi: 01.07.2023. https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/slug/internet-alan-adlari-yonetimi-mevcut-sorunlar-ve-cozum-onerileri.pdf adresinden alındı.

Asan, H.ve Ilıcalı, G. (2021). *Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı*. Ankara: Lykeion Yayıncılık.

Aslan Düzgün, Ü. (2018). İltibas Suretiyle Markaya Tecavüz. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (36), s. 143-170. Erişim Tarihi: 08/08/2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/52646/693601 adresinden alındı.

Ayhan İzmirli, L. (2012). *Avrupa Birliği ve Türk Hukuklarına Göre İnternet Ortamında Fikrî Mülkiyet Haklarının İhlâli ve Korunması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ayhan, R., Çağlar, H. ve Özdamar, M. (2021). *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınevi.

Bal, N. (2013). İnternet Alan Adları ve İnternet Alan Adı Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümlenmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(2), s. 315-352. Erişim Tarihi: 04.02.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48109/608376 adresinden alındı.

Balık, İ. (2018). 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Bağlamında Markanın Kötüniyetli Tescili. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, 34(2), 443-475. Erişim Tarihi: 04.02.2023. https://www.jurix.com.tr/article/15121 adresinden alındı.

Başak, B. (2019). *Haksız Fiil Hukuku*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Bayındır, S. (2023). *5846 sayılı Kanun Kapsamında Fotoğrafik Ürünlerin Eser Vasfına İlişkin Bir Değerlendirme.* Y. Ünver ve Ö. Yenerer Çakmut (Ed.), *Hukuk ve Sanat* içinde. (333-352). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bayram, M.E. (2021). *Marka Hukukunda Kullanılmama Savunması.* İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Bilge, M.E. (2015). Marka ve Ticaret Unvanı Arasında İltibas. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 1(2), s. 7-22. Erişim Tarihi: 08/08/2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/21330/228828 adresinden alındı.

Bilir, D.D. (2019). *Marka Kullanmama Def'i*. H.K. Yılmaztekin (Ed.), *Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı* içinde (221-244). Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları.

Bozbel, S. (2012). *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku.* İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. ("FSEH" olarak kısaltılmıştır.)

Bozbel, S. (2006). *İnternet Alan Adlarının (Domain Names) Korunmasında ICAAN Tahkim Usulü.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. ("ICANN" olarak kısaltılmıştır.)

Bozbel, S. (2009). *Markanın Alan Adı, Yönlendirici Kod (Metatag) ve Anahtar Sözcük (Keywords) Olarak Kullanılması*. O.B. Gürzumar (Ed.), *Halûk Konuralp Anısına Armağan Cilt:3* içinde (219-260). Ankara: Yetkin Yayınları.

Bozer, A. ve Göle, C. (2023). *Ticari İşletme Hukuku.* Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

Buluttekin, D. (2022). Hukuk Muhakemeleri Kanununa Göre Tahkimin Değerlendirilmesi (HMK m. 407-444). *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi*

Dergisi, 27(46), s. 251-294. Erişim Tarihi: 03/08/2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/duhfd/issue/72217/1163705 adresinden alındı.

Büyükkılıç, G. (2024). Türk Hukukunda Fikri Mülkiyet ve Haksız Rekabet Hükümlerinin Kümülatif Uygulanabilirliği. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 10(1), s. 101-118. Erişim Tarihi: 08.08.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/86204/1444529 adresinden alındı. ("Kümülatif" olarak kısaltılmıştır.)

Büyükkılıç, G. (2024). Yargı Kararları Işığında Markanın Ciddi Kullanımı. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1), s. 267-277. Erişim Tarihi: 14.07.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuhfd/issue/82481/1418481 adresinden alındı.

Cangül, M. (2020). *Marka Hakkının Ülkeselliği ve İstisnaları*. (Yayın No:688263). [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=v7BkNnnepTnbhn8rNR77LTAqIw4RpinTj8KyKe5pfiDxGFIi_-vRdKG5tDQc8v6b adresinden alındı.

Coşgun, D. (2003). *İnternet Alan Adları ve Haksız Alan Adı Tescillerine Karşı Hukuksal Başvuru Yolları*. Erişim Tarihi: 01.07.2023. https://katalog.marmara.edu.tr/eyayin/tez/T0049371.pdf adresinden alındı.

Çakıroğlu, B. (2020). Sosyal Medya Adları ve Türk Medeni Kanunu m. 26 Kapsamında Sosyal Medya Adlarının Korunması. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), s. 191-214. Erişim Tarihi: 01.04.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/imuhfd/issue/55893/765422 adresinden alındı.

Çankaya, A.A. (2022). *Marka hakkına İktibas veya İltibas Suretiyle Tecavüz Suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Çolak, U. (2018). *Türk Marka Hukuku*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Çonkar, M.H. (2016). *Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye.* İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Dal, S. (2015). Türk Hukukunda İnternet Alan Adları (Domain Names) ve Bu Alandaki Son Gelişmeler. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 28(1), 479-497. Erişim Tarihi: 22.10.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/muiibd/issue/486/4145 adresinden alındı.

Dinç, H. (2016). *Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Konulması.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Doğan, V. (2020). *Milletlerarası Özel Hukuk*. Ankara: Savaş Yayınevi.

Dural, M. ve Öğüz, T. (2022). *Türk Özel Hukuku Cilt II Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi

Ege, Ö. (2021). *6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Marka Hakkına Tecavüz ve Hukuksal Korunma Yolları.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ekici, Ş. (2023). Öğretide Temel Görüşler ve Türk Pozitif Hukuku Kapsamında İnternet Alan Adlarının (Domain Names) ve Alan Adları Üzerindeki Hakkın Hukuki Niteliği. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1), s. 409-430. Erişim Tarihi: 06.07.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdhfd/issue/79000/1222856 adresinden alındı.

Epçeli, S. (2006). *Marka Hukukunda Karıştırılma İhtimali*. İstanbul: Legal Yayıncılık.

Erdem, F.B. (2023). Markanın Alan Adı Olarak Kullanılmasında Karşılaşılan Uyuşmazlıklarda Tahkim Mekanizmalarının Yeri. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 31(1), 261-296. Erişim Tarihi: 30.06.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/suhfd/issue/75714/1238150 adresinden alındı.

Erdil, E. (2009). *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi*. İstanbul: Vedat Kitapçılık. ("FSEK" olarak kısaltılmıştır.)

Erdil, E. (2022). *Haksız Rekabet Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Eren, F. (2020). *Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.

Eriş, G. (2017). *Ticari İşletme ve Şirketler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Gemalmaz, H.B. (2018). *Mülkiyet Hakkı*. Erişim Tarihi: 30.06.2023. https://www.anayasa.gov.tr/media/3548/06_mulkiyet_hakki.pdf adresinden alındı.

Gül, A. (2023). *İnternet Alan Adları Uyuşmazlıkları Alternatif Çözüm Mekanizmasında Dünya Uygulamalarının İncelenmesi ve Türkiye için Öneriler*. Erişim Tarihi: 30.06.2023. https://www.btk.gov.tr/uploads/thesis/internet-alan-adlari-uyusmazliklari-alternatif-cozum-mekanizmasinda-dunya-uygulamalarinin-incelenmesi-ve-turkiye-icin-oneriler.PDF adresinden alındı.

Gün, B. (2019). *Marka Hukukunda Birlikte Var Olma*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Güneş, İ. (2018). *Uygulamada Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları ve Haksız Rekabet Davaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hacı, C. (2023). *Milletlerarası Özel Hukuk*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Karaca, O.U. (2018). *Markayı Kullanma Zorunluluğu ve Kullanmamanın Hukuki Sonuçları.* Ankara: Lykeıon Yayınları.

Karademir Aydemir, D. (2019). *Medeni Usul Hukukunda Mahkemelerin Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi

Karahacıoğlu, A.H. ve Parlar, A. (2014). *6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi.* Ankara: Beta Yayınevi.

Karaman, Z. (2017). *İnternet Alan Adı Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları: Karşılaştırmalı Bir Analiz*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kaya, M.B. (2021). İnternet Alan Adı (Domain) Uyuşmazlıklarının Çözümünde Alternatif Yöntemler: UDRP, URS ve TRABİS Karşılaştırması. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 27(2), 1462-1486. Erişim Tarihi: 30.06.2023. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1988806 adresinden alındı.

Kent, B. (2019). *Türkiye'de İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Kılıçoğlu, A.M. (2020). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitapevi. ("Borçlar Hukuku" olarak kısaltılmıştır.)

Kılıçoğlu, A.M. (Eylül 2019). *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar*. Ankara: Turhan Kitabevi. ("Fikri Haklar" olarak kısaltılmıştır.)

Kırcı, N.B. (2009). *Markanın İnternet Yoluyla Haksız Kullanımı.* Ankara: Turhan Kitabevi.

Kırtıloğlu, S.S. (2014). Medeni Yargılama Hukukunda Objektif Dava Birleşmesi. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(3-4). 133-172. Erişim Tarihi: 24.03.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/62890/955182 adresinden alındı.

Kızılkaya, S. (2011). Alan Adı ve Alan Adının Hukuken Korunması. *Terazi Hukuk Dergisi*, 6(62), 14-21. Erişim Tarihi: 01.02.2023. https://www.jurix.com.tr/article/1318 adresinden alındı.

Koçak, M.A. (2021). *Marka Hukukunda Sessiz Kalma Suretiyle Hak Kaynı İlkesi*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Kulular İbrahim, M.A. (2019). Markanın Alan Adı Olarak Kullanılması: Türkiye, ABD ve Avustralya Örnekleri. *Bilişim Hukuku Dergisi*, 1(1), 85-112. Erişim tarihi: 15.10.2023.https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilisimhukukudergisi/issue/47461/599186 adresinden alındı.

Kuru, B. ve Aydın, B. (2021). *Medeni Usul Hukuku El Kitabı Cilt 1*. Ankara: Yetkin Yayınları.

Küçükali, C. (2021). *Fikri Hakların İhlalinden Kaynaklanan Tazminat Davası.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Küçükali, C. (2009). *Marka Hukukunda Karıştırma Tehlikesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (“Karıştırma” olarak kısaltılmıştır.)

Lokmanoğlu, S.Y. (2020). Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmesinin Kurucu Unsurları ve Geçerlilik Şartları. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 1(41), s. 347-368. Erişim Tarihi: 03/08/2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/58516/857816 adresinden alındı.

Memiş, T. (2000). İnternette Cins ve Meslek İsimlerinin Alan İsmi Olarak Kullanılması ve Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, IV(1-2), 463-478. Erişim Tarihi: 01.02.2023. https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/?p=851 adresinden alındı. (“2000” olarak kısaltılmıştır.)

Memiş, T. (2020). *Ticaret Unvanının Korunmasında Yenilikler ve Ticari Dürüstlük Kurallarına Aykırı Kullanımlarda Koruma*. T. Memiş (Ed.), *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt 10* içinde. (379-414). Ankara: Yetkin Yayınları. (“2020” olarak kısaltılmıştır.)

Metin, U.C. (2016). Maddi Hukuk Anlamında Sulh Sözleşmesi. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 291-307. Erişim Tarihi:22.10.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/eruhfd/issue/35553/394710 adresinden alındı.

Mintaş, H. (2019). *Marka Hukukunda Karıştırılma Tehlikesi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Oğuz, A. (2023). *Yargıtay Kararları Işığında Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı*. H.K. Yılmaztekin (Ed.). *Fikri Mülkiyet Hukukçuları Toplantısı Yargıtay ve Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararları Hakkında Karşılaştırmalı Perspektifler* içinde (137-181). Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları. (“Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybı” olarak kısaltılmıştır.

Oğuz, S. (2018). *İnternet Alan Adı (Domain Name) Haklarının Korunması*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (“Alan Adı Hakları” olarak kısaltılmıştır.)

Oğuz, S. (2021). İnternet Alan Adı Hakkının Hukuki Niteliğinin Değerlendirilmesi. *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(1), s. 13-30. Erişim Tarihi: 01.04.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/shd/issue/68699/1079897 adresinden alındı. ("Alan Adının Niteliği" olarak kısaltılmıştır.)

Orhan, A.R. (2022). Mülkiyet Hakkı ve Kamulaştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(44), s. 865-884. Erişim Tarihi: 01.04.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iticusbe/issue/72505/1037674 adresinden alındı.

Ormancı, G. (2020). Türk Hukuku Kapsamında İşletme Adının Haksız Rekabet Hükümlerine Uyarınca Korunması. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 6(1), s. 108-127. Erişim Tarihi: 08.08.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/56048/771382 adresinden alındı.

Özdemir, H. (2008). Türk ve İsviçre Medeni Hukukunda Ad Üzerindeki Hak ve Korunması. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57(3), s. 561- 598. Erişim Tarihi: 14.07.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42574/513147 adresinden alındı.

Özkan, A. (2022). *Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Alan Adlarının Getirilmesi*. R. AYHAN (Ed.), *Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan* içinde (1393-1439). Ankara: Yetkin Yayınları.

Öztekin, A. (2021). *Teori ve Uygulamada Türk İnternet Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Öztürk Akkartal, H. (2019). 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'na Göre Tescilli Markanın Kullanılmaması ve Buna Bağlanan Hukuki Sonuçlar. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18(1), 13-31. Erişim Tarihi: 01.04.2023. https://www.jurix.com.tr/article/18698 adresinden alındı.

Öztürk, Ü. (2021). Sanal Ortamda Haksız Rekabet Halleri. *Konya Barosu Dergisi*, 1(1), 71-109. Erişim Tarihi: 22.10.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/konbarder/issue/63204/940762 adresinden alındı.

Pekcanıtez, H. (2017). *Pekcanıtez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt I*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. (“Cilt I” olarak kısaltılmıştır.)

Pekcanıtez, H. (2017). *Pekcanıtez Usûl Medenî Usûl Hukuku Cilt III*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. (“Cilt III” olarak kısaltılmıştır.)

Poroy, R. ve Yasaman, H. (2019). *Ticari İşletme Hukuku.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Rüzgar, E. (2013). *Marka Hakkının İnternet Reklamcılığı Yoluyla İhlali ve Sorumluluk Rejimi*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Sargın, A. (2015). *İnternet Alan Adları ve Haksız Rekabet*. T. Memiş (Ed.), *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2013* içinde. (346-376). Ankara: Yetkin Yayınları.

Sarı, O. (2019). Sınai Mülkiyet Kanununda Düzenlenen Sınai Haklardan Doğan Uyuşmazlıklara Dava Şartı Arabuluculuğun Uygulanması. *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18/2), 345-386. Erişim Tarihi: 01.04.2023. https://www.jurix.com.tr/article/19500 adresinden alındı.

Sarıgül, H. (2020). *Marka Hukukunda Karıştırma İhtimali*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Soydemir, G. (2015). *İnternette Haksız Rekabetin Önlenmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Soysal, T. (2006). İnternet Alan ve Adları Sistemi ve Tahkim Kuruluşlarının UDRP Kurallarına Göre Verdikleri Kararlara Eleştirel Bir Yaklaşım-1. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 481-507. Erişim Tarihi: 22.10.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23754/253103 adresinden alındı. (“Alan Adı Sistemi” olarak kısaltılmıştır.)

Soysal, T. (2014). İnternet Alan Adları Hukuku (Domain Name Law). Ankara: Adalet Yayınevi. (“Alan Adları Hukuku” olarak kısaltılmıştır.)

Soysal, T. (2018). Marka Hukuku Perspektifinden İnternet Ortamında Anahtar Kelime (Meta-Tagging) ve Adwords Reklamcılık Uygulamaları. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi* (12), 693-722. Erişim Tarihi: 24.03.2024.

https://dergipark.org.tr/tr/pub/mdergi/issue/41103/496998 adresinden alındı. (“Anahtar Kelime” olarak kısaltılmıştır.)

Soysal, T. (2019). Markanın İnternet Ortamında Eleştiri Amaçlı Kullanımı: Anayasa Mahkemesi'nin 9 Ocak 2019 Tarihli Naif Şaşma Kararı Çerçevesinde Bir Değerlendirme. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* (40), s. 53-111. Erişim Tarihi: 21.10.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/50477/656165 adresinden alındı. (“Naif Şaşma Kararı” olarak kısaltılmıştır.)

Suluk, C., Karasu, R. ve Nal, T. (2021). *Fikri Mülkiyet Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şua, M.F. (2022). Ticaret Unvanının Ticari Dürüstlüğe Aykırı Biçimde Kullanılmasına Dair Bazı Sorunların Değerlendirilmesi. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19(3), s. 449-466. Erişim Tarihi: 09.08.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/yuhfd/issue/73070/1191426 adresinden alındı.

Tamer, E. (2021). *Marka Hukukunda Kullanım İspatı.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Taşkın, T. (2023). Marka Hakkı, Markanın Kullanılması ve Tazminat Davalarında Kullanmama Def-i. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(48), s. 1237-1256. Erişim Tarihi: 14.07.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iticusbe/issue/81841/1209307 adresinden alındı.

Türk Patent ve Marka Kurumu (TPMK). (2021). *Marka İnceleme Kılavuzu*. Erişim Tarihi: 01.02.2023. https://www.turkpatent.gov.tr/duyurular/marka-inceleme-kilavuzu-guncellendi-18082021 adresinden alındı.

Tüysüz, C. (2017). Milletlerarası Ticari Tahkimde Gizlilik Yükümlülüğü. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 37(2), s. 846-873. Erişim Tarihi: 15.07.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iumhmohb/issue/34702/384547 adresinden alındı.

Ulukaya, Ö. (2020). *Alan Adları ve Haksız Rekabet*. S. Yılmaz (Ed.), *Bilişim Hukuku Güncel Sorunlar* içinde (11-44). Ankara: Yetkin Yayınları.

Usta, S. (2020). *İnternet Alan Adlarının Korunmasında ICANN Tahkim Usulü*. S. Yılmaz (Ed.), Bilişim Hukuku Güncel Sorunlar içinde (99-134). Ankara: Yetkin Yayınları.

Uzunallı, S. (2023). Kullanma Zorunluluğu Bağlamında Tekrar Marka ve Hukuki Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 9(1), s. 93-115. Erişim Tarihi: 14.08.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/78325/1256244 adresinden alındı.

Uzun Şenol, P. (2024). Marka Hukukunda Sessiz Kalma Yoluyla Hak Kaybında Kötüniyet Kavramı. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 10(1), s. 167-184. Erişim Tarihi: 08.08.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/86204/1424967 adresinden alındı.

Ülgen, H. (2017). *Ticaret Unvanı-İşletme Adı*. M. Helvacı (Ed.), *Ticari İşletme Hukuku* içinde (383-436). İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Ülgen, H., ve Nomer Ertan, N.F. (2017). *Haksız Rekabet*. M. Helvacı (Ed.), *Ticari İşletme Hukuku* içinde (519-584). İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Yapar, F. (2018). *Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda Marka Olabilecek İşaretler*. (Yayın No:505279). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp adresinden alındı.

Yasaman, H. (Ekim 2021). *Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi Cilt I.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. (“Cilt I” olarak kısaltılmıştır.)

Yasaman, H. (Ekim 2021). *Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi Cilt II.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. (“Cilt II” olarak kısaltılmıştır.)

Yasaman, H. (Ekim 2021). *Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi Cilt III.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. (“Cilt III” olarak kısaltılmıştır.)

Yasaman, Z. (2020). *Marka ile Alan adını Oluşturan İbare Üzerinde Hak Sahipliğinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar.* T. Memiş (Ed.), *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı Cilt 10* içinde. (539-589). Ankara: Yetkin Yayınları. ("FMHY" olarak kısaltılmıştır.)

Yasaman, Z. (2020). *Türk ve Avrupa Birliği Hukukunda İnternette Marka Hakkının İhlali*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. ("İnternette Marka İhlali" olarak kısaltılmıştır.)

Yavuz, C. (2022). *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*. Ankara: Beta Basım Yayın.

Yeşilırmak, A. (2017). MTK VE HMK'ya göre Tahkim Dosyası ve Hakem Kararlarının Saklanması. *TBB Dergisi*, 2017(133), s. 261-268. Erişim Tarihi: 15.07.2024. https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/ adresinden alındı.

Yıldırım., M. (1999). Kişi İsimlerinin İnternet Alan İsmi Olarak Tescili Karşısında İsim Üzerindeki Hakkın Korunması. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 19(1-2), s. 1003-1036. Erişim Tarihi: 14.07.2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iumhmohb/issue/9371/117485 adresinden alındı.

Yıldız, O.A. (2020). Telif Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Çerçevesinde Eser Adlarının Korunması. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(2), s. 1371-1387. Erişim Tarihi: 14.08.223. https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/58488/805653#article_cite adresinden alındı.

Yılmazsoy, E. (2020). Tahkim ve Hakem Sözleşmesi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 1(41), s. 389-426. Erişim Tarihi: 03/08/2024. https://dergipark.org.tr/tr/pub/taad/issue/58516/857821 adresinden alındı.

Yiğit, B. (2023). Marka ve Alan Adı Sahipleri Arasındaki İhtilaflar ve Hak Sahiplerine Tanınan Hukuki Koruma Mekanizmaları. M. Helvacı (Ed.), Galatasaray Lisesi Hukukçularının Cumhuriyetin 100. Yılına Armağanı içinde. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Yusufoğlu, F. (2016). *Anonim Şirketlerde Gayri Maddi Hakların Sermaye Olarak Konulması.* İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Yusufoğlu Bilgin, F. (2020). *Fikri Mülkiyet Haklarının İnternet Ortamında Korunması*. H.K. Yılmaztekin (Ed.), *Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı Bildiriler Kitabı* içinde (463-529). Ankara: Türkiye Adalet Akademisi Yayınları.

Zorluoğlu, A. (2012). Alan Adlarında Kötü Niyet Kavramı. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 67-84. Erişim Tarihi: 15.08.2023. https://dergipark.org.tr/tr/pub/hacettepehdf/issue/44818/557459#article_cite adresinden alındı.

WIPO. (2002). *İnternetteki Markaların ve İşaretlerdeki Diğer Sınai Mülkiyet Haklarının Korunmasına İlişkin Hükümlere İlişkin Ortak Tavsiye Kararı*. Erişim Tarihi: 10/02/2023. https://tind.wipo.int/record/28712 adresinden alındı. ("2002" olarak kısaltılmıştır.)

WIPO. (2017). WIPO Jurisprudential Overview 3.0. Erişim Tarihi: 01/02/2023. https://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview3.0/ adresinden alındı. ("Overview" olarak kısaltılmıştır.)

ÖZ GEÇMİŞ

Bilal GEZER

Eğitim

Derece	Yıl	Üniversite, Enstitü, Anabilim Dalı
Y. Lisans	2024	Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı
Lisans	2010	Dicle Üniversitesi, Hukuk Fakültesi

İş

Yıl	Görev
2010-	Fırat Gültekin & Partners Hukuk Bürosunda Avukat

Mesleki Birlik

Yıl	Kurum
2010-	İstanbul 1 nolu Barosu